

► TÜM ADAYLAR İÇİN

Selami YALÇIN

**NE SORDU?
NE SORAR!**

TARİH

SORU BANKASI

dizgi kitabevi

İslamiyet Öncesi Türk Tarihi

1. Anav, Afanesyevo, Andronova, Karasuk, Tagar, Kelteminar, Ötüken çevresi, Ural-Altay dağlarının etekleri Türk kültür çevreleridir. Pergamon ise Eski Çağ Anadolu Kralığı'dır.

CEVAP D

2. Seçeneklerde verilen öncüllerin tamamı doğrudur. Dünyaya savaş taktiklerinin ve silahların birçoğunu Türkler öğretmiştir. Üzengi, onlu sistem, turan taktiği Türk medeniyetinin ürünüdür.

CEVAP E

3. Orta Asya göçlerinin temel nedenleri iklim değişikliği sonucu yaşanan kuraklık, hayvan hastalıkları ve yaşam alanlarının daralması, nüfusun artması, boylar arası mücadele, dış baskılar ve Türklerin bağımsızlıklarına düşkün olması, yeni yurtlar bulma düşüncesi. Din baskısı bu dönemde göç sebebi olmamıştır.

CEVAP E

4. Türkler hakkında ilk olarak Çin yıllıklarında bahsedilmiştir. Bizanslılar, İranlılar ve Araplar ise VIII. yüzyıldan itibaren Türkçe konuşan ve boylar hâlinde yaşayan topluluklara Türk adını vermişlerdir. Mısır coğrafya olarak İslam öncesi Türklerin çok uzağındadır. Ayrıca bu dönemlerde Mısır toprakları Roma, Bizans ve İslam egemenliği altındadır.

CEVAP E

5. Her ne kadar tarihteki ilk Türk topluluğu İskitler kabul edilse bile, teşkilatlı ilk Türk devleti Teoman tarafından kurulan Asya Hun İmparatorluğudur. Asya Hunlar aynı zamanda Orta Asya tarihinin ilk imparator devletidir. Asya Hun hükümdarı Mete Oğuzların atasıdır, devlet ve ordu teşkilatının kurucusudur. Ayrıca Mete'nin kahramanlıkları Oğuz Kağan Destanı'na konu olmuştur. Mete bir darbe ile babası Teoman'ı tahtan indirmiştir.

CEVAP A

6. Çin kaynaklarına göre "miğfer", Kaşgarlı Mahmut'a göre "olgunluk çağı", A. Wambery'e göre "türemek", Ziya Gökalp'e göre "kanun ve nizam sahibi", Uygur metinlerinde "güç, kuvvet" anlamına gelmektedir. Bunların dışında "Deniz kıyısında olan adam, cezbetmek, terk etmek" anlamında kullanılmıştır. "Dokuz Oğuz" Türk adının anlamı değildir. Uygurları oluşturan Türk boylarındandır.

CEVAP E

7. Eski Türk devlet anlayışında toy ve kengeş olarakta bilinen kurultay hükümdar başkanlığında toplanırdı. Kurultayda önemli meseleler görüşülerek karara bağlanır ve bu kararların uygulanması hükümet, devlet adamları ve boy beylerinden istenirdi. Boy beyleri bulundukları bölge ve halkın temsilcisi olarak kurultaya katılır ve alınan kararları kendi bölgelerinde uygulamakla yükümlü olurlardı. Bu nedenle ülkenin her tarafından gelen boy beylerinin kurultaya katılması, alınan kararların ülke genelinde uygulanmasını sağlamıştır.

CEVAP C

8. Orta Asya ve Karadeniz'in kuzeyinde önemli uygarlık kuran topluluklardan biri de İskitlerdir. İskitler, MÖ VII. ile MÖ II. yüzyıllar arasında yaşamışlardır. Yapılan kazılarda ortaya çıkarılan kalıntılar İskitlerin, Türk kökenli olduklarını ortaya koymuştur. Öncüllerin hepsi İskitlerle ilgilidir.

CEVAP A

9. Türklerin kurduğu ilk devlet olan Asya Hun İmparatorluğu aynı zamanda Orta Asya tarih sahnesinin ilk büyük imparatorluğudur. Hunlar hakkında ilk bilgiler Çin kaynaklarında yer almıştır. Hunlar, MÖ 318 yılında bir anlaşma dolayısıyla Hun adının en çok bilinen Hsiung-nu şekli ilk defa kullanılmış ve bu durum bir daha değişmemiştir. Bilinen ilk hükümdarları Teoman'dır. En parlak zamanını Mete (Oğuz Kağan) Dönemi'nde yaşamıştır.

CEVAP D

10. Mete Dönemi'nde Çinlilerle yapılan savaş sonucunda (Pa-i-Teng Seferi) MÖ 197 yılında antlaşma yapılarak Çin vergiye bağlanmıştır. Bu antlaşma ile uzun sürecek olan ticari faaliyetler gelişmiştir. Mete Çin'e birçok sefer düzenlediği hâlde Çin'e yerleşme amacı gütmemiş ve hatta Mete Çin dininin benimsenmesini yasaklamıştır. Bundan amaç ise Türklerin Çin kültürü içinde erimelerini engellemektir. Mete Dönemi'nde Türk boylarının tamamı egemenlik altına alınarak ilk defa Türk siyasal birliği sağlanmış, devlet en geniş sınırlarına ulaşmıştır.

CEVAP: C

İslamiyet Öncesi Türk Tarihi

11. MÖ. 58 yılında Hun Devleti'nin ikiye ayrılışın nedenlerinden biri de Büyük Hun İmparatorluğunun başında bulunan Ho-han-yeh'in ekonomik sıkıntıları da neden göstererek Çin egemenliğine girmek istemesidir ki bu düşünceyi kardeşi Çiçi, "atalarına saygısızlık" olarak kabul edip esaret altına girmeyi reddetmiştir.

CEVAP A

12. Asya Hun İmparatorluğu'nun dağılmasından sonra Asya'nın batısında bulunan Hunlar, Çin baskısı sonucu Balamir liderliğinde batıya ilerleyerek Hazar Denizi ile Aral Gölü arasındaki bölgede yaşayan Alanların topraklarını ele geçirmişlerdir. Bu bölgenin Hunların eline geçmesi, onların Avrupa içlerine kadar ilerlemelerinin başlangıcı olmuştur. Buna Kavimler Göçü denilmiştir. A, B, D ve E seçenekleri Kavimler Göçü'nün sonuçlarıdır. Kavimler Göçü ile Avrupa'da teknik gelişmeler ortaya çıkmamış, tam tersine skolastik düşünce ve derebeylik rejimi oluşmuştur.

CEVAP C

13. Attila, Doğu Roma ile Margos Barışını (Konstantia) imzalamıştır. Bu antlaşma ile esirlerin durumu ve Bizans'ın ödediği vergi belirlenmiştir. Bu antlaşma Attila tarafından at üzerinde imza edilmiştir. İskitya Seferi'ne çıkarak Bizans'ın kıskırttığı kavimler egemenlik altına alınmıştır. Doğu Roma ile 447 yılında imzalanan Anatolius Antlaşması ile Bizans'ın ödediği vergi üç katına çıkarılmıştır. Doğu Roma Attila'ya başarısız suikast girişiminde bulunmuştur. Attila Batı Roma İmparatoru'nun kız kardeşi ile evlenmiş, buna karşılık Roma topraklarının yarısını istemiş, isteğinin karşılanmaması üzerine 451 yılında Galya Seferi'ne (Katalon Savaşı) çıkmış ancak bir sonuç alamamıştır. Attila 452 yılında İtalya Seferi'ne çıkmış, Papa I. Leo'nun isteği üzerine Roma'ya girmekten vazgeçmiştir. Attila 453 yılında hayatını kaybetmiştir. Viyana kuşatmaları Osmanlı döneminde değildir.

CEVAP D

14. Türkler ilk defa Avrupa Hunları Dönemi'nde Anadolu'ya ayak basmıştır. Basık ve Kursık liderliğindeki bir Hun grubu, 395-396 yıllarında Kafkaslardan geçip Anadolu'ya doğru hareket ederek Erzurum, Malatya ve Çukurova'ya kadar geldi. Antakya ile Urfa'yı kuşattıktan sonra Kudüs'e, oradan Doğu Anadolu'ya kadar ilerledikten sonra Urfa'ya kadar akın yaptılar. Dönemin olaylarını kaleme alan Urfa Başpiskoposu Efraim Hunlar hakkında: "Bunlar Yecüc Mecüc kavmidir. Atlarının üzerinde fırtına gibi giderler. Geriye dönüp ok atarlar." demektedir.

CEVAP B

15. Orta Asya'dan batıya göç eden Hunlardan bir kısmı Afganistan ve İran bölgesine inerek V. yüzyılda Akhun Devleti'ni kurmuşlardır. İran'da patlak veren Mazdek İsyanı'nın bastırılmasında Akhunlar etkin rol oynamışlardır. Batı Köktürk Hükümdarı İstemi Yabgu'nun batıya yönelmesiyle Akhunlar ile Köktürkler karşı karşıya gelir, Sasaniler de Akhunların zayıflığından istifade etmek için Köktürkler ile antlaşma yaparak Akhunların varlığına son verirler.

CEVAP E

16. Bilge, kağan olduktan sonra devletin başına büyük dert açan isyanları bastırdı ve devletin birliğini yeniden sağladı. Çinlilerle iyi geçinmeye çalışarak onlarla dostluk kurdu. Budistleşme yolundaki eğilimler, millet meclisi tarafından Türklerin yapısına uymayacağı gerekçesiyle reddedilmiştir.

CEVAP B

17. I. Köktürklerin en parlak zamanı Mukan Kağan Dönemi'dir. Mete, Mukan, Kapgan ve Moyen-Çor dönemlerinde Türkler tek bayrak altında toplanmıştır.

CEVAP C

18. Bumin Kağan, eski Türk geleneklerine uygun olarak ülkesini doğu ve batı olmak üzere ikiye ayırdı. Devletin batı yönetiminin idaresini "yabgu" unvanıyla kardeşi İstemi'ye vermiştir.

CEVAP E

19. I. Köktürk Devleti'nin yıkılmasından sonra Türk boyları yaklaşık elli sene Çin hâkimiyetinde kaldılar. Bu süre içerisinde zaman zaman Çin'e karşı ayaklandılar. Bu ayaklanmalardan en belirgin olanı Kürşat ve otuz dokuz arkadaşının Çin Sarayı'nı basıp imparatoru ele geçirerek bağımsızlıklarını elde etmek için yaptıkları ayaklanmadır. (639) Ancak ayaklanma başarılı olamadı. Ama Türk boyları arasında bağımsızlık duygusunu daha da arttırdı. Kutluk liderliğinde birleşen Köktürkler Çin'e karşı bağımsızlıklarını kazandılar. (682) Kutluk önderliğinde II. Köktürk Devleti'ni kurdular.

CEVAP D

20. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. I. Köktürkler en parlak zamanını Mukan Kağan Zamanı'nda yaşamıştır. Bumin Kağan devletin kurucusudur.

CEVAP A

İslamiyet Öncesi Türk Tarihi

21. 552 yılında devletin kurulmasından hemen sonra Bumin Kağan, tıpkı Hunlarda olduğu gibi ülkenin batısını kardeşi İstemi Yabgu'nun yönetimine bırakmıştır. İkili Teşkilat uygulamasının Gök- Tükler'in teşkilatlanmada Hun modelini benimsedikleri fikrini desteklediği savunulabilir.

CEVAP A

22. Köktürkler, Kutluk liderliğinde Çin'e karşı birleşerek bağımsızlıklarını elde etmiştir. (682) Kutluk Kağan'a destek veren devlet adamı Tonyukuk'tur. Ötüken ve çevresini ele geçirerek II. Köktürk Devleti'ni kuran Kutluk, derleyen ve toplayan anlamına gelen "İlteriş" unvanı ile kağan ilan edilmiştir. "Şanyü" ve "tanhu" sonsuzluk anlamındadır ve bunları Hun Hükümdarı Mete kullanmıştır. "İdikut" unvanını Uygurlar kullanmıştır, "yabgu" ise federatif anlayışa sahip Türk devletlerinde ülkenin sol ya da sağ tarafını yöneten hükümdarın kardeşine verilen unvandır.

CEVAP C

23. Kapgan Kağan bir ayaklanmanın bastırılması sırasında hayatını kaybeder, onun yerine oğlu İnal geçer. Ancak Bilge ve Kül Tigin kardeşler İnal'ın yönetimine karşı çıkar. Tonyukuk'un da yardımıyla İnal ortadan kaldırılır. İnal'ın yerine Bilge, kağan olur. Kül Tigin orduların başkomutanlığına getirilir.

CEVAP A

24. Soruda özellikleri verilen Türk devlet ve topluluğu Uygurlardır.

CEVAP B

25. Çin ile Hunlar arasında imzalanan İ.Ö. 201 tarihli Pai-Teng Antlaşması Doğu Asya tarihinde iki büyük devlet arasında yapılan ilk antlaşma olma özelliği taşımıştır. Bu antlaşma Hunlar ile Çin arasında uzun bir süre devam edecek dostluk döneminin de başlangıcı olmuştur. Ancak, aynı tarihlerde Mete'nin Çinli bir prensesle evlenmesi, Hun sarayında yavaş yavaş bir Çin etkisinin doğması sonucunu da getirmiştir.

CEVAP C

26. Uygurların kendilerine ait alfabelerinin olması, et yemeyi sürdürmeleri, Mani dininin dinî terimlerinin Türkçe karşılığını kullanmaları eski alışkanlıklarını devam ettirdiğini ve Çinlileşmediklerini kanıtlar.

CEVAP A

27. I. Gök Türk devletinin yıkıldığı tarih olan 630'dan II. Gök Türk devletinin kuruluş tarihi olan 680 yılı arası Orta Asya tarihinde "Çin Esaretti Dönemi" olarak adlandırılmıştır.

CEVAP A

28. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Kümbet ve türbeler Büyük Selçuklu Devleti döneminde ortaya çıkmış devlet ve din adamlarının anıt mezarlarının adıdır.

CEVAP E

29. Yazıt dikmiş olmaları yerleşik hayatın kanıtı olamaz. Çünkü Köktürkler de göçebe olmalarına rağmen yazıt dikmiştir. Ancak diğer seçenekler sadece yerleşik toplumlarda ortaya çıkabilecek özelliklerdendir.

CEVAP D

30. Sine Usu Yazıtı, Uygur Kağanlığı yazıtları içinde en önemli olanıdır. Moyen Çor adına dikilmiştir. Sine Usu Yazıtı'nda, 740'lardan Moyen Çor'un öldüğü 759 yılına kadar gerçekleşen olaylar anlatılır. Bu olaylar, Uygurların Köktürklerle, Karluklarla, Sekiz Oğuzlarla, Tokuz Tatarlarla, Çiklerle, Kırgızlarla, Basmillerle yaptıkları savaşları kapsar.

CEVAP A

31. İkinci hanedandan itibaren unvanların değişmesi ay ve kün gibi tabirler Manihaizm'in etkisini açıkça göstermektedir.

CEVAP B

32. Anav, günümüzde Aşkabat'ın güneydoğusunda bir yerleşim bölgesidir. Bu yerleşim sahasında yapılan kazılarda ortaya çıkan seramik örneklerinin bozkır kökenli bir halka, özellikle de Türklere ait olduğu düşünülmektedir. Türk kültürünün önemli bir unsuru olan at, ilk defa bu kültürde görülmüştür. Orta Asya'nın en eski kültürüdür.

CEVAP D

İslamiyet Öncesi Türk Tarihi

1. Tüргеşler 659 yılında Batı Köktürk Devleti'nin yıkılmasından sonra bağımsızlıklarına kavuşmuşlardır. Bilinen ilk hükümdarları Baga Tarkan'dır. Baga Tarkan, adına para bastıran ilk Türk hükümdardır. II. Köktürk Devleti'nin kurulmasıyla Köktürklere bağlanan Tüргеşler, Köktürklere karşı direnerek 717 yılında tekrar bağımsız hâle geldiler. Tüргеşler, Sulu Kağan Zamanı'nda Maverâünnehir bölgesine giren Emevilerle mücadele ederek Müslümanların ilerlemesine engel olmuşlardır.

CEVAP D

2. Orta Asya'dan Avrupa'ya göç ederek devlet kuran Türk boyları; Avar ve Hunlardır.

CEVAP C

3. Hazarlar kendi ülkelerinde başka dinlerin yaşamasına izin vermişler, onlara hoşgörölü davranmışlardır. Farklı dinden olanların davalarına bakmaları için "Hâkimler Kurulu" oluşturmuşlardır. Hazarlar hüküm sürdükleri coğrafyada huzur ve güvenliği sağlayarak ticareti geliştirmişlerdir, bu nedenle VII - IX. yüzyıllar arasına "Hazar Barış Çağı" denilmiştir. Hazar hakanları ticari faaliyetler sonucunda Museviliği benimsemiştir. Museviliği benimseyen tek Türk devletidir. Müslüman Araplar ile Hazarlar arasında ilk savaş Hz. Osman Dönemi'nde yaşanan Belencer Savaşı'dır. Kafkasların Araplaşmasını engellemişlerdir. 968 yılında Ruslar tarafından Hazar Hakanlığı yıkılmıştır.

CEVAP D

4. İtil Bulgarları, Almış Han (Cafer b. Abdullah) Zamanı'nda ticari faaliyetler esnasında tanıştıkları İslam dinini kabul etmişlerdir. Ünlü Arap Seyyah İbn-i Fadlan'a göre 922 senesinde Almış Han, Abbasilerden din adamları ve mescitler yapması için ustalar istemiş, böylelikle Bulgar ülkesinde İslamiyet hızla yayılmıştır. İtil Bulgar Devleti'ne Altın Orda Devleti 1237 yılında son vermiştir. Bugünkü Kazan Türklerinin atalarıdır.

CEVAP D

5. A, B, C ve D seçenekleri doğrudur. Kıpçaklar değil, Kimlekler ülke on bir ile ayrılmış, her ilin başına "tutuk" adı verilen yöneticiler görevlendirilmiştir.

CEVAP E

6. Tonyukuk adı bilinen ilk Türk yazar ve tarihçisidir. Köktürk Devleti'nin kurucusu İleriş Kutlug Kağan başta olmak üzere Kapağan Kağan ve Bilge Kağan'a danışmanlık yapmış, meclis başkanlıklarını yürütmüştür. Tonyukuk'un, kendi adına diktirdiği kitabesinden; Köktürkler, Juan Juan Devleti'nin elinde esir iken doğduğu anlaşıyor. Esareten Kutluk Kağan ile birlikte kurtulmuş ve Köktürk Devleti'nin kuruluşunda görev almıştır. İyi bir stratejist ve taktik ustası olmasından ötürü batılı Türkologlar onun için "Türkler'in Bismarc'ı" ifadesini kullanmıştır. Aprın Çur ise ilk Türk şairi olarak bilinir.

CEVAP E

7. Soruda verilen bilgiye göre Türklerin başka kültürlerle etkileşim içinde oldukları söylenemez. Sulama kanalları Türklerin tarımı bildiklerini ve yerleşik kültüre sahip olduklarını kanıtlar. Hunlardan kalma Tötö Kanalı bunun kanıtıdır.

CEVAP D

8. A, B, C ve D seçenekleri Kıpçaklarla ilgilidir. Ancak Kök Türk ve Uygurların kuruluşunda Kıpçakların etkisi yoktur.

CEVAP E

İslamiyet Öncesi Türk Tarihi

9. Avarlar milli kimliklerini koruyamamış, Hristiyanlaşmıştır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

CEVAP E

10. İlk Türk devletlerinde yapılan kurultayda boy beyleri belli bir protokole göre otururlardı. Boy beylerinin oturacakları yere orun denilirdi. Bir boy beyinin oturacağı yer, onun elde ettiği başarılar ve gösterdiği kahramanlıklara göre belirlenirdi. Bunun yanı sıra boylardaki alp sayısı da beyin önem derecesini yükseltirdi. Boyların kurultayda yiyecekten alacağı paya veya hisseye ülüş denilirdi. Bir boyun ülüş hakkı, o boyun başarısıyla artar, başarısızlığıyla da azalabilirdi.

CEVAP B

11. Turan taktiği, hilal taktiği, kurt oyunu, onlu sistem Türklerin dünyaya katkılarındandır.

CEVAP D

12. Hazar Hakanlığı'ndaki yabancı askerler istisnai olmak üzere Türklerde ücretli askerî bir sınıf yoktur. Halk içinde kadın erkek ayrımı yapılmaksızın hemen her Türk, iyi bir askerdir ve her an savaşa hazır durumdadır. Bu yüzden Türk milleti için "ordu-millet" deyimini kullanılmıştır.

CEVAP D

13. İtil (Volga) Bulgar Devleti (680-1391), Büyük Bulgar Devleti'nin yıkılmasından sonra Otuz Ogurlardan bir grup tarafından kuruldu. Ticari ilişkiler sonucu, İslamiyet'le tanışan Bulgarlar, X. yüzyılın ilk yarısında İslamiyet'i kabul etmişlerdir. Doğu Avrupa'da Türk-İslam kültürünün temsilcisi olmuşlardır.

CEVAP D

14. I. Köktürk Devleti; Avar Hakanlığı'na son verince Avarlar, Batı'ya göç etmiş ve Bayan Han Zamanı'nda Orta Avrupa'da devlet kurmuşlardır. İstanbul'u iki kez kuşatan Avarlar, Germen ve Slav sanatlarını etkilemiştir.

CEVAP B

15. Kırgızlar ölülerini yakan tek Türk kavmiydi. Çadırlarda ve keçeden kulübelerde oturur, ateşe ta-parlardı. Dîvânı Lûgâti't-Türk'te Kırgızların Türklerden bir boy olduğu vurgulanmıştır.

CEVAP B

16. Peçenekler, yüzyıl sonra Uzlar (Oğuzlar), devamında da Kuman-Kıpçaklar, Orta Asya'nın bozkırlarından koparak Doğu Avrupa ve Balkanlara gelerek önemli tarihi roller üstlenmişlerdir. Bunların dışında Bulgar ve Avrupa Hunları Balkanlara egemen olmuşlardır. Karluklar ise Orta Asya'da varlık göstermiş, Kafkaslar ve Avrupa'da yaşamamıştır.

CEVAP E

17. B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Tür-gişler ise Orta Asya'da hüküm sürmüş, Avrupa'ya gitmemişlerdir.

CEVAP E

İslamiyet Öncesi Türk Tarihi

1. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen cevaplar doğrudur. Aygucı Ayukı denilen hükümetin başında bulunan vezir-
dir. Türklerde büyük davalara yani yarguya hükümdar başkanlık ederdi.

CEVAP C

2. Türk tarihinde Hunlardan itibaren bir cihan imparatorluğu olma arzusu ve dünyaya düzen verme ülküsünün olduğu görülür. Türk hakanları; "Güneş bayrağımız, gökyüzü çadırımız." diyerek bu ülküyü ifade etmişlerdir.

CEVAP A

3. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Avarlar Juan Juanlar olarak bilinir, ilk devletleri Moğolistan'da ikinci devletleri Orta Avrupa'da kurulmuştur. Kır-
gızlar Kafkaslar değil Ötüken'de devlet kurmuşlardır.

CEVAP E

4. İlk Türk devletlerinde toplumsal yapı; oğuş (aile), ailelerin birleşmesiyle urug (aileler birliği), urugların birleşmesiyle boy, boyların birleşmesi ile de budun oluşuyordu. İlk Türklerde babaya "kang", anneye ise "ög" denilirdi. Eski Türk ailesinin meskeni; kağnılar, develer ve katırlar üzerinde bir yerden başka bir yere taşınabilen çadırlardan ibaretti. "Yurt" veya "keregü" olarak adlandırılan bu çadırların yanı sıra daimî nitelikli evler de bulunmaktaydı. Toygun kurultay adı verilen meclisin üyeleri için kullanılan kavramdır.

CEVAP E

5. Yarlık kelimesi 'buyruk, emir, ferman' anlamlarında hem Türkler hem de Moğolların yazılı metinlerinde yüzyıllar boyunca kullanılmıştır.

CEVAP A

6. Soruda verilen A, B, C ve D seçenekleri Türkler arasında ilk defa Uygurlarda görülmüştür. Bunun temel sebebi ise yerleşik hayattır.

CEVAP E

7. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Alp Er Tunga Destanı İskitlere (Saka) aittir. Oğuz - Kıpçak mücadelesini anlatan destan Dede Korkut'tur.

CEVAP A

8. VIII. yüzyıl başlarında dikilen Orhun yazıtlarına göre Türklerin Çin esaretine girmesinin üç sebebi vardı: 1. Çin entrikaları, 2. Türk hükümdarlarının başarısız idaresi, 3. Türk milletin hükümdarlarına itaatsizliğidir.

CEVAP E

9. Soruda verilen paragrafa göre I ve I. öncüller doğrudur. Uygurlar ile Hunlar Türk milleti tarafından kurulan devletlerimizdendir.

CEVAP B

10. Könilik: Adaletin karşılığı olarak kullanılır. Hükümdarın ve dolayısıyla devletin adil olması, adalet dağıtması şarttır. Tüz yöneten ile yönetilen arasındaki ilişkiyi belirleyen ve yazılı olmayan kurallardır.

CEVAP D

11. Soruda verilen bu sözler, Türklerin vatanseverlik ve dünyaya nizam verme düşüncesini desteklemektedir. Dört taraftaki milletleri düzene koyma çabası da Kızıl Elma anlayışının bir göstergesidir.

CEVAP E

12. A, B, D ve E seçenekleri Türk veraset anlayışının bir sonucudur. Göçebe yaşam ise hayvancılığın geçim kaynağı olmasından dolayıdır.

CEVAP D

13. Türk tarihinde minyatür, tezhip ve matbaa kullanımı ilk defa Uygurlarda ortaya çıkmıştır. Ancak hat Arap harfleriyle süsleme sanatı olduğu için İslam öncesi Türkler arasında hat sanatına dair izlere rastlanmamıştır.

CEVAP B

İslamiyet Öncesi Türk Tarihi

14. İslam öncesi Türk inanişında din adamlarına şaman - kam - baksı isimleri verilmiştir.

CEVAP E

15. Eski Türk devletlerinde her hükümdarın belirli hükümdarlık ve hâkimiyet sembolleri vardı. Hükümdarlık sembolü otağ (hakan çadırı), örgin (taht), tuğ (sancak), davul (kös-nevbet), kotuz (sorguç), kemer (kur), kılıç, yay, kama, kamçı (berge) idi. Özellikle, hükümdarın oturduğu yer, yani devletin merkezî olan "ordu" (çadır kent) ve çeşitli vesilelerle verilen "toy" (şölen) da hükümdarlık sembolü sayılmaktaydı. Ferman, menşur, hilat, tıraz, hutbe, çetr, tevki, gaşiye İslam öncesinde hükümdarlık sembolü olarak kullanılmamıştır.

CEVAP E

16. Avrupa Hunları - Seçkinler Meclisi

Tabgaç Devleti - Nazırlar Meclisi

Hazar Hakanlığı - İhtiyarlar Meclisi

Peçenekler - Komenton

Tuna Bulgar Devleti - Millet Meclisi

Karluklarda da Köktürklerde olduğu gibi meclise "kurultay" adı verilmiştir.

CEVAP E

17. Çav kâğıt para, kamdu ya da böz kumaş para, yarmak ve satir ise madenî paradır. Türkler bu paraların hepsini kullanmıştır.

CEVAP E

18. Soruda verilen öncüllerin tamamı Türk kültüründeki ahi-ret inanişının bir sonucudur. Kurgan Türk kültüründe me-zara verilen isimdir.

CEVAP E

19. Eski Türk devlet anlayışında kadılık teşkilatı ve kurumu yoktur, bu kurum İslami dönemde ortaya çıkacaktır. Bunun yerine yargu ve yargucu vardır. İslam öncesinde ise şunlar vardır;

- İlteber - Erkin: Yüksek devlet memuru, idareci
- Kül erkin: Oğuzlarda hükümdar
- Apa tarkan - tarkan - бага tarkan - buyruk: Bakan, nazır, komutan
- İnanç-inal-ataman: Tigin eğitmeni
- Tudun: Vergi memuru
- Tutuk: Askerî vali
- Bitikçi: Kâtip
- Emçi - otaçı: Tabip
- Subaşı: Ordu komutanı
- Agıcı: Hazinesdar
- Tamgaçı (Tuğracı): Mühürdar
- Apa : Sivil yönetici
- Yalvaç: Elçi
- Aygucu: Vezir
- Ayuki : Hükûmet
- Şad : Taşrada görevli hanedan üyesi (tigin)
- Tilmaç: Tercüman

CEVAP A

20. 12 hayvanlı takvim, Türkler tarafından icat edilmiştir. Bir takvimin icat edilebilmesi için Güneş ve Ay'ın hareketlerinin ince hesaplamalarının yapılması gerekmektedir. Bu nedenle astronomi bilimi olmadan takvim yapılamaz.

CEVAP D

21. Türkler tarihte sırasıyla Orhun, Uygur, Arap ve Latin alfabelerini kullanmışlardır. Bu alfabelerden Orhun ve Uygur alfabeleri Türklere özgüdür. Uygur alfabesi Soğd alfabesinden uyarlanarak oluşturulmuştur.

CEVAP A

İslamiyet Öncesi Türk Tarihi

22. Soru sözü edilen mektubu Çin hükümdarına gönderen Hunların en büyük hükümdarı Mete'dir.

CEVAP A

23. Bilge Kağan'ın bu sözünden Türk milletinin kıyamete kadar varlığını bağımsız bir şekilde devam ettireceği ifade edilmiştir.

CEVAP C

24. A, B, C ve D seçeneklerindeki eşleştirmeler doğrudur. Cafer b. Abdullah İtil Bulgar hükümdarı Almış Han'ın İslamiyet'i kabul ettiğinde kullanmaya başladığı isimdir.

CEVAP E

25. Asya Hun Devleti'ne en parlak dönemini yaşatan Mete Han, yirmi altı boyu Türk tarihinde ilk kez tek bayrak altında toplamıştır. I. Köktürk Devleti'nde ise Mukan Kağan, Kore'den Karadeniz'e kadar uzanan sahada yaşayan bütün Tölesleri ve diğer Türk boylarını hâkimiyeti altına alarak devletine en güçlü dönemini yaşatmıştır. II. Köktürk Devleti Zamanı'nda da Kapgan Kağan yine Orta Asya'daki tüm Türk boylarını bir bayrak altında toplamıştır.

CEVAP E

26. Türklerde devleti yönetme yetkisinin kağana, Gök Tanrı tarafından verildiğine inanılırdı. Dolayısıyla Türklerde gücün kaynağı ilahiydi. Ancak Türk kağanı hiçbir zaman kutsal varlık, yani eski Mısır medeniyetinde olduğu gibi tanrı-kral sayılmamıştır. Tarihî kayıtlardan da anlaşıldığı üzere ilk Türk devletlerinde siyasi iktidar kavramı "kut" tabiri ile ifade edilmiştir. Tanrı, Türk kağanına kut vererek hükümdarlık gücü ve yetkisi bahşetmiştir.

CEVAP D

27. Türk kağanını kut yani siyasi iktidar ile donatan Gök Tanrı, ona iktisadi güç anlamına gelen "ülüş" bağışlamıştır. Tanrı, "ülüş" bağışı ile Türk ülkesinde bolluk ve bereketi artırmıştır. Türk kağanı da bu gücü halkın lehine kullanarak elde ettiği maddi varlığı adil bir şekilde halka dağıtmıştır.

CEVAP E

28. II. Köktürklerle en parlak dönemini yaşatan Bilge Kağan, kendi yazıtında bu ifadeleri kullanarak cihanşümül bir hükümdar olduğunu ifade etmiştir.

CEVAP B

29. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen ifadeler doğrudur. İslam öncesinde Uygurlara kadar tapınak mimarisi görülmediği gibi bu binalar kurultay binası olarak da kullanılmamıştır.

CEVAP E

30. Uygurlar alım satım ve borç alıp vermede belirli bir para ve ölçü sistemine sahip olmuştur. Borç olarak alınan mal ve para, faiz karşılığında genellikle ilkbaharda alınmış ve ürünün kaldırıldığı sonbaharda ödenmiştir. Borç karşılığı her ay faiz ödemesi yapılması, Türklerde bankacılığın temelini teşkil etmiştir.

CEVAP D

31. Türk devletlerinde devlet işlerinin görüşüldüğü yere kurultay, kengeş ya da toy adı verilmiştir. Küçük kurultay boylar tarafından toplanmıştır. Büyük kurultay ise devletin merkezinde yılda üç kez toplanırdı, kurultay üyelerine Toygun adı verilirdi. Kurultaylarda Toy adı verilen şenlikler düzenlenir, bu şenliklerde han-ı yağma yapıldı. Büyük kurultaya kağan başkanlık ederdi. Onun olmadığı zamanlarda ise aygucı (vezir) başkanlığında toplanılırdı. "Hatun" başta olmak üzere askerî ve idari yüksek görevliler, kurultayın tabi üyeleri idi. Kurultayda her türlü mesele görüşülür ve karara bağlanırdı. Taht kavgalarının olduğu dönemde kurultay kimin hükümdar olacağını belirlemişti. Fakat islami dönemde divanda böyle bir uygulama olmamıştır.

CEVAP E

32. Türkler içinde yaşadıkları tabiat şartlarına uygun "atlı göçebe" (konargöçer) hayat tarzını benimsemişlerdi. Yaşanılan coğrafya toplumun karakterinin şekillenmesinde oldukça etkili olmuş, "sert, mücadeleci, bağımsız yaşama" karakteristik özellik hâlini almıştır. Sanat, ekonomi, hukuk ve ordu bu yaşam tarzına göre şekillenmiştir. Türk egemenlik anlayışının yani kut ve veraset anlayışının konar göçer hayatla ilgisi yoktur.

CEVAP D

İlk Türk İslam Devletleri

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ
TEST - 4 ÇÖZÜMLÜ DEĞİLDİR

1. Türk - İslam tarihi Talas Savaşı ile başlar. 751 yılında Müslüman Araplar ile Çinliler arasında yapılan bu savaşta Karluk, Yağma, Çiğil gibi Türk boyları Abbasileri destekler, bunun sonucunda İslam dininden etkilenen Türkler kitleler hâlinde İslamiyet'i kabul eder.

CEVAP B

2. Sırasıyla Tolunoğulları, İhşitler, Eyyubiler ve Memlukler Mısır'da kurulmuş Türk devletleridir. Osmanlı Memluk devletini yıkarak Mısır'a egemen olmuştur. Mısır'a egemen olan bu devletlerden Tolunoğulları ve İhşitler Tavai-fü'l Mülük'tür, yani Abbasi devletinin merkezi otoritesinin bozulması üzerine Mısır'daki vali ve komutanlar tarafından kurulmuştur. Osmanlı ise Türk devletleri içerisinde halifeliği san olarak (unvan) kullanan tek Türk devletidir.

CEVAP A

3. Mekke ve Medine'ye önem veren Selahaddin Eyyubi, "Hadimü'l-Haremeyn" unvanını kullanan ilk hükümdar olmuştur. Mehmet Akif Ersoy onu; "Şarkın en sevgili sultanı", Fransız tarihçisi Champdor; "İslamın en saf kahramanı" olarak nitelemiştir.

CEVAP C

4. Memluklerin halifeyi koruma altına almış olmaları, onların İslam dünyasının siyasal liderliğini üstlendiklerini kanıtlar.

CEVAP B

5. Memluk Devleti'nde hükümdarlık babadan oğla geçmiyordu, kut anlayışı uygulanmamıştı. Memluk komutanlarının hükümdar olma hakları bulunuyordu. Bu durum Memluklerde çok fazla iç kargaşa yaşanmasına ve kısa zamanda çok fazla hükümdar değişikliğine neden olmuştu.

CEVAP B

6. A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Eyyûbi Devleti Mısır topraklarında kurulmuş, 1187 Hittin Savaşı ile kurucusu Selahattin Eyyûbi, Kudüs topraklarını Haçlılardan almıştır.

CEVAP E

7. Abbasilerin Mısır Valisi Tolunoğlu Ahmet Bağdat'taki saltanat kavgalarından da yararlanarak 868 yılında bağımsızlığını ilan ederek Tolunoğulları Devleti'ni kurmuştur. Mısır'da kurulan ilk Türk devletidir. Mısır'da (Kuzey Doğu Afrika) bin yıl sürecek Türk hâkimiyeti bu devletle başlamıştır. Bu devlete 905 yılında Abbasiler son vermiştir.

CEVAP B

8. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Eyyûbi Devleti iç karşılıklıklar ve taht kavgaları nedeniyle zayıflar, 1250 yılında bu devletin egemenliğine Memlukler son vermiştir.

CEVAP C

9. C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Memluk ordusu yerli unsurlardan değil, Kıpçak Türklerinden oluşmuştur.

CEVAP B

10. Memlûk devletinin kurucusu Kıpçak Türklerinden olan Aybeg'tir, devlet başlangıçta Bahri daha sonra ise Burci sülalesi tarafından yönetilmiştir, Abbasilerin İlhanlılar tarafından 1258'de yıkılması üzerine Abbasi halifesi Memlûklere sığınmıştır.

CEVAP C

İlk Türk İslam Devletleri

1. İslâm dininin Türkler arasında büyük kitleler halinde yayılması, Sâ mânîler döneminde gerçekleşti. Sâ mânî hükümdarı İsmail b. Ahmet 893 yılında Karluklar'ın başkenti Talas'a bir sefer düzenlemiş ve şehir fethedildikten sonra büyük kilise camiye çevrilmiştir. Sâ mânî başkenti Buha-ra'da, Özkent'te, Taşkent'te, Sayram'da, Otrar'da İslâm kültürünün ilk âbideleri cami-mescidler, türbeler ve zamanla bir ilim müessesesi haline gelecek olan ribatlar inşâ edilmiştir. Özellikle Oğuzlar arasında İslamiyet'in yayılmasında Samaniler etkili olmuştur.

CEVAP A

2. Orta Asya'da İslamiyet'i resmi din olarak kabul eden ilk devletimiz olan Karahanlılar döneminde Semerkant, Bu-hara ve Kaşgar önemli bir bilim ve kültür yuvası olmuş, bu şehirler Ahmet Yesevi, Kaşgarlı Mahmut, Yusuf Has Hacıp, Edip Ahmet Yükeki gibi alimler yetiştirmiştir.

CEVAP B

3. Gazneli Mahmut, Abbasi halifeliğini Şii dünyasının bas-kısından koruduğu için halife tarafından kendisine sultan unvanı verilmiştir. Gazneli Mahmut "Sultan" unvanını kul-lanan ilk Türk hükümdardır.

CEVAP: B

4. Orta Asya'da ilk Müslüman hükümdar olarak tarihe ge-çen devlet adamı Karahanlı Hükümdarı Satuk Buğra (Ab-dülkerim) Han'dır.

CEVAP A

5. Katvan Savaşı Büyük Selçuklularla Karahitaylılar, Yassı-çemen Savaşı Anadolu Selçuklu ile Harzemşah, Ayn Ca-lut ve Elbistan savaşları Memlukler (Sultan Baybars) ile Moğollar, Ridaniye Savaşı Osmanlı ile Memlukler arasındadır. Katvan Selçuklunun, Yassıçemen Harzemşah'ın Ridaniye Memluklerin yıkılmasının sebeplerindendir. Dandanakan Savaşı ise Büyük Selçuklunun kuruluşunu resmîleştirirken Gaznelinin zayıflama sürecini başlatmış-tır.

CEVAP D

6. Gazneli Devleti'nin kurucusu Alp Tigin'dir. Tam bağımsızlığına Bilge Tegin Zamanı'nda kavuşmuştur, en parlak Dönemi'ni ise Gazneli Mahmut Zamanı'nda yaşamıştır. Gazneli Mahmut Hindistan'ı fethederek buraların İslam-laşmasını sağlamıştır.

CEVAP B

7. C, D ve E seçenekleri doğrudur. Karahanlılar 1042 yılın-da ikiye ayrılmış, Doğu Karahanlı'ya Karahitaylılar, Batı Karahanlı'ya Harzemşahlar son vermiştir.

CEVAP A

8. Talas Savaşı 751 yılında yapılmıştır, bu tarihte henüz Ka-rahamanlı Devleti kurulmamıştır. Karahanlıya El Afrasiyap, Hakaniye, İlek Hanlar gibi isimler verilmiştir.

CEVAP B

9. Türk - İslam edebiyatının ilk örnekleri Karahanlılar Döne-mi'nde ortaya çıkmıştır. Bu eserleri meydana getirenler ve eserleri şunlardır;

Yusuf Has Hacıp; Türk - İslam edebiyatının ilk temsilci-sidir, Kutadgu Bilig (Mutluluk Veren Bilgi) eserini yazmış-tır. Bu eser Uygur alfabesi ile yazılmış bir siyasetnamedir, Karahanlı Hükümdarı Uluğ Kara Buğra Han'a sunulmuş-tur.

Kaşgarlı Mahmut; Divanü Lügati't - Türk eserini yazmış-tır, bu eser bir sözlük niteliğindedir. Yaklaşık 7500 kelime vardır, Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla yazılmıştır. Türk dünyası haritasını gösteren, birçok Türk boyu ve destanı hakkında bilgi veren önemli bir kaynaktır. Eski Türklere ait birçok bilgi bu kaynaktan yer almıştır. İslam Halifesi Muktedi Billah'a sunulmuştur.

Ahmet Yesevi'nin en ünlü eseri Divan-ı Hikmet'tir, ilk Türk mutasavvıfıdır. Yesevilik tarikatının kurucusudur, bu tarikat aracılığıyla İslam dini Türkistan bölgesinde yayıl-mıştır. Ahmet Yesevi'nin lakabı Pir-i Türkistan'dır. Ahmet Yesevi peygamberin öldüğü yaş olan 63 yaşına geldiğin-de kendini dergaha kapatarak inzivaya çekilmiştir.

Yükneki Edip Ahmet; Eseri Atabetü'l Hakayık'tır, ahlak kitabıdır, hakikatlerin eşiği anlamına gelir.

Selçuklular Dönemi'nin en ünlü veziri olan Nizamülmülk'e ait eser ise Siyasetname'dir. Gazneliler Dönemi'ne ait en ünlü eser Firdevsi'nin kaleme aldığı İranlılara ait Şehna-me Destanı'dır.

CEVAP A

İlk Türk İslam Devletleri

10. Ebu Nasr Han, Abbasi halifesi tarafından İslam hükümdarı olarak tanınan ilk Karahanlı Hanı'dır.

CEVAP B

11. Yusuf Has Hacip'i bütün dünyaya tanıtan ünlü eseri "Kutadgu Bilig"dir. Has Hacip bu eserini 1070 yılında Karahanlı Hükümdarı Uluğ Kara Buğra Han'a (Ebu Ali Hasan-Tabgaç Buğra Han) sunmuştur. Kutadgu Bilig, Uygur alfabesi ile yazılmış Türklerin İslami Dönem'deki ilk edebî ürünüdür. Hükümdarlara öğüt veren ilk "Siyasetname" özelliği de taşır. Bu eser her iki dünyada mutlu olmak isteyenlere bir rehberdir. Yusuf Has Hacib eserinde devleti yöneten kişilere de seslenir ve nasıl bir idare izlemeleri gerektiğini anlatır. Kutadgu Bilig'de dört şahıs ile onların taşıdığı fikirlerden söz eder. Kün Togdı adlı hükümdar kanun ve adaleti, Ay Toldı adlı vezir mutluluğu, Aydoldu'nun oğlu Ögdülmüş akıllı ve ilmi, Ogdurmış adlı zahid ise akıbeti (hayatın sonu) temsil eder.

CEVAP D

12. Karganlı Mahmut'un çalışmaları Orta Asya bölgesi ile ilgilidir. Divanü Lügati't-Türk'te Anadolu'daki yer adları yer almaz. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

CEVAP A

13. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen ifadeler doğrudur. Ancak Dandanakan Savaşı Tuğrul Bey ile Gazneli Mesut arasında yapılmıştır.

CEVAP C

14. Satuk Buğra Han, İslamiyet'i kabul eden ilk Karahanlı hükümdarıdır. Müslüman olduktan sonra Abdülkerim adını alan Satuk Buğra Han İslam'a hizmetinden dolayı El-Mücahit, El-Gazi unvanlarını kullanmıştır.

CEVAP B

15. Karahanlılar Dönemi'nde yetişen ve ilk Türk dil bilgini olan Kaşgarlı Mahmut, Divanü Lügati't Türk adlı eseriyle ünlüdür. 1072 yılında yazmaya başladığı eserini 1074'te tamamlayarak Bağdat'ta Abbasi Halifesi El Muktedi Billah'a sunmuştur. 1071-1077 yılları arasında Bağdat'ta bulunan Kaşgarlı Mahmut, bu eseriyle Türk kültürünün Araplara tanıtılmasında büyük rol oynamıştır. Aynı zamanda filolog, etnograf ve ilk Türk haritacısı olan Kaşgarlı Mahmut, Divanü Lügati't Türk adlı eserinde yaşadığı devirdeki Türk illerinin ve boylarının kullandığı ağızları canlı olarak tespit etti.

CEVAP E

16. Selçuklu siyasi varlığına son vermek amacıyla 1025 yılında Karahanlı Hükümdarı Yusuf Kadir Han ile Sultan Mahmut arasında tarihî Maveraünnehir görüşmeleri yapılır. Sultan Mahmut Selçuklu şehzadesi Arslan Yabgu'yu davet edip Hindistan'da İslam dinini yaymak için yardım isteğini bildirir. Arslan Yabgu yardım konusunu görüşmek için gidince Sultan Mahmut tarafından Kalincar Kalesi'ne hapsedilir. Böylece Selçuklu tehlikesi geçici de olsa önlenmiş olur. Yedi yıl kalede hapsolan Arslan Yabgu 1032'de ölür.

CEVAP B

17. Soruda verilen şiirde Malazgirt Savaşı anlatılmıştır. Malazgirt Savaşı 26 Ağustos 1071'de Cuma günü Rahve Ovası'nda Sultan Alparslan ile Romen Diyojen arasında yaşanmıştır.

CEVAP B

İlk Türk İslam Devletleri

1. 1071 Malazgirt Savaşı Bizans İmparatoru Romanos Diogenes ile Selçuklu Sultanı Alp Arslan arasında yaşanır. Alp Arslan'ın savaş taktiği (Sahte Ricat), Türk askerinin cesaret ve kahramanlığı sayesinde Türk ordusu Bizans ordusunu birkaç saat içinde kesin bir yenilgiye uğratmıştır. Malazgirt Savaşı'nda Bizans ordusunda bulunan Uz ve Peçenekler, Alp Arslan'ın safına geçerek Türklerin savaşı kazanmasına etki etmiştir. Tarih boyunca ilk defa bir Bizans imparatoru, Müslüman bir sultanın eline esir düşmüştür. Malazgirt Savaşı sonucunda; Anadolu'nun kapıları Türklere açılmıştır. Anadolu topraklarına Türk göçü hızlanmıştır. Bizans'ın İslam dünyası üzerindeki baskısı sona ermiş fakat Haçlı Seferleri başlamıştır. Sultan Alp Arslan "toprak fethedenin malıdır." diyerek Anadolu'da Türk beyliklerinin oluşumuna zemin hazırlayıp Türk tarihinde yeni bir dönemi başlatmıştır.

CEVAP D

2. Tuğrul Bey'in Anadolu'da fetihler yaptığı sırada Abbasi Halifesi Kaim Bin Emrullah, Şii Büveyhoğullarının baskısı altında bulunuyordu. Fatimilerden destek gören Büveyhoğulları, Abbasilere baskılarını daha da artırmışlardı. Halife bu durumdan kendisini kurtarması için Tuğrul Bey'i Bağdat'a davet etti. Bunun üzerine Tuğrul Bey, Büveyhoğullarını Bağdat'tan çıkardı. 1057 yılında Tuğrul Bey, Büveyhoğullarını tamamen ortadan kaldırdı. Halifelige karşı yapılan Fatimi saldırılarına son vererek İslam dünyasında huzuru sağladı. Halifelik makamına ve Bağdat şehrine hizmetinden dolayı 1058 yılında Tuğrul Bey'e iki altın kılıç kuşatan halife ona "Doğunun ve Batının Hükümdarı" unvanını verdi. Böylece İslam dünyası üzerinde Türklerin siyasi hâkimiyeti tasdik ediliyordu. Aynı zamanda İslam dünyasının siyasi gücünü Türkler temsil etmeye başladı.

CEVAP E

3. • Oğuz Yabgusu ile anlaşmazlığa düşen Selçuk Bey, Kınık boyunu yanına alarak Oğuz Yabguluğundan ayrıldı.
• Daha sonra Sır-Derya kıyısındaki Cend şehrine yerleşti.
• Cend'de yerleşik hayata geçen Selçuk Bey, İslamiyet'i kabul etti ve boyunu da bu dine yönlendirdi.
• Bu olay, hem Kınık boyunun Müslümanlaşması hem de Selçukluların tarih sahnesinde İslam dünyasıyla kaynaşarak güçlenmeye başlaması açısından çok önemlidir.

CEVAP D

4. A, B, C ve E seçeneklerindeki eşleştirmeler doğrudur. Pervane Divanı Anadolu Selçuklularda toprak kayıtlarına bakan divandır, Osmanlıda bu işi yapan görevli nişancıdır.

CEVAP D

5. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. İslam dünyasındaki mezhep ayrılıkları geçmişten günümüze kadar gelmiştir. Bu ayrılıklar ayrıca İslam dininin zenginliğini de ortaya koymaktadır.

CEVAP D

6. Büyük Selçuklu, Anadolu Selçuklu, Eyyubi, Musul Zengi, Memlük ve Danişmentliler Haçlılara karşı mücadele etmiştir. Gazneliler Afganistan ve Hindistan bölgesinde bulundukları için Haçlılarla mücadele etmeleri mümkün değildir.

CEVAP E

7. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Miryokefalon Savaşı 1176 yılında Anadolu Selçuklu ile Bizans arasında cereyan etmiş, bu galibiyetten sonra Anadolu kesin bir şekilde Türk yurdu olmuştur.

CEVAP E

8. Büveyhoğulları, 932-1056 yılları arasında Fars, Hûzistan, Kirman, Cibâl ve Irak bölgesinde hüküm sürmüş olan Deylemlî, şîî inanışlı bir hanedandır. Büveyhî emiri Ahmed, 19 Aralık 945'de, Abbasî halifesi Müstekfî tarafından, Bağdad'daki karışıklıkları bastırmak için davet edilip, emirü'l-ümerâliğe tayin edildi. Fakat Ahmed, Müstekfî'nin gözlerine mil çektirip onun yerine Mutî' Lillah'ı halife ilân etti. Abbasiler bundan sonra Büveyhoğulları'nın baskısı altında varlıklarını sürdürmek zorunda kaldılar. Bu baskıya Selçuklu sultanı Tuğrul Bey son vermiştir.

CEVAP B

9. Selçuklu hanedan sülalesi, Büyük Selçuklu Devleti'ne bağlı olmak üzere devletler kurmuşlardır. Bunların ilki hem Dandânakân'dan sonra Kavurt Bey'in fethettiği Kirman'da kurduğu meliklik; ikincisi Sultan Melikşah'ın 1078 tarihinde kardeşi Tutuş'u Şam (Suriye)'a tayin etmesi üzerine kurulan Suriye Selçuklu Melikliği; üçüncüsü Sultan Sancar yeğeni Mahmud'u Irak'a sultan tayin etmesiyle kurulan Irak Selçukluları; sonuncusu ise Kutalmışoğlu Süleymanşâh'ın İznik'i fethederek Büyük Selçuklular'dan bağımsız, onlarla rekabet hâlinde kurduğu Türkiye Selçukluları hanedanlarıdır. Türkiye Selçuklu bağımsız bir devlet olarak kurulmuş, diğerleri kuruluşundan itibaren Büyük Selçukluya bağlı kalmıştır.

CEVAP E

İlk Türk İslam Devletleri

10. Harzemşah Devleti ile ilgili A, B, C ve E seçeneklerindeki ifadeler doğrudur. En parlak devri Alaaddin Tekiş Dönemi'dir. Celaleddin Harzemşah, Harzemşahların son büyük hükümdarıdır.

CEVAP D

11. C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Tuğrul Bey Dönemi'nde henüz Haçlı seferleri başlamamıştı. Haçlı seferleri 1096 Yılında başlayacaktır.

CEVAP B

12. İbrahim Yinal komutasındaki Selçuklu kuvvetleriyle Bizans arasında yapılan Pasinler (Hasankale) Savaşı, Türklerin Anadolu'yu fethetmek amacıyla Bizans ile yaptıkları ilk büyük savaş kabul edilir.

CEVAP B

13. Orta Çağ'da çok sayıda kilisesi ile meşhur olan Ani'nin Alparslan tarafından 1064 yılında fethi İslam dünyasında büyük bir sevinç yarattı. Halife bu vesile ile tebrik mektubu gönderdiği Alparslan'a Ebu'l - Feth (Fethin Babası) unvanını verdi.

CEVAP B

14. 1071 Malazgirt Savaşı'nda Bizans ordusunda çok sayıda ücretli asker bulunuyordu. Bunlar arasında Uzlar (Oğuzların bir kolu) ve Peçenekler yer almaktaydı. Bu Türk boyları savaş sırasında Bizans'ın yanında savaşmayı reddetmiş, hatta Selçuklu ordusuna katılmışlardır. Bu gelişme, Alp Arslan'ın ordusuna hem moral üstünlüğü kazandırmış hem de Bizans'ın savaş düzenini bozarak Selçukluların zaferinde önemli rol oynamıştır.

- Uzlar (Oğuzlar): Türk asıllı olduklarından Selçuklularla birleşmeleri doğal oldu.
- Peçenekler: Aynı şekilde Bizans'a paralı askerlik yapmalarına rağmen Selçuklularla ortak kökenleri nedeniyle taraf değiştirdiler.

CEVAP C

15. C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Anadolu'nun büyük oranda Türk yurdu olması Anadolu Selçukluları Dönemi'nde yaşanmıştır.

CEVAP A

16. A, B, C ve D seçeneklerindeki ifadeler doğrudur. Melikşah 1092 yılında hayatını kaybetmiştir, Haçlı Savaşları ise 1096 yılında başlamıştır.

CEVAP E

17. Batıniler tarafından öldürülen ilk devlet adamı Nizamülmülk olduğu için Batınilerin işlediği ilk siyasi cinayet Nizamülmülk'ün katledilmesi olarak kabul edilmiştir.

CEVAP C

18. Tuğrul Bey'in ölmesi üzerine 1063 yılında Kutalmış Rey şehrinde hükümdarlığın kendisine ait olduğunu iddia ederek isyan etmiş, bu durum Alp Arslan'ı çok uğraştırmıştır. Aynı durum Melikşah'ın hükümdarlığı döneminde Kavurt İsyanı için söylenebilir.

CEVAP B

19. Sultan Melikşah Dönemi'nde Çin sınırından Akdeniz kıyılarına kadar uzanan Büyük Selçuklu Devleti bu olayla birlikte taht kavgaları ve karışıklık içerisine düştü. Fetret Dönemi adı verilen bu dönem, 1092 ile 1118 yıllarını kapsar. Bu dönemde ülke yönetimi Mahmut, Berkyaruk, Mehmet Tapar ve Sencer arasındaki taht kavgalarıyla bunalımlı geçmiştir. Bu taht kavgaları Büyük Selçuklu Devleti'nin eski gücünü kaybetmesine ve parçalanmasına neden oldu. Böyle bir dönemde başlayan Haçlı Seferleri İslam dünyasının daha büyük kayıplara uğramasına yol açtı.

CEVAP A

20. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Sultan Sencer'in 1157'de ölümü üzerine Selçuklu Devleti yıkılmıştır.

CEVAP E

21. Sultan Melikşah'ın ölümü ile başlayan "Fetret Devri" Berkyaruk dönemi içerisinde başlayan çöküş ve parçalanmadır. Ayrıca Berkyaruk döneminde hanedandan Arslan Argun ve Tutuş isyan etmiş, haçlı seferleri başlamıştır.

CEVAP A

22. Moğolları Bağdat başta olmak üzere birçok İslam şehri ni yağmalayıp, tahrip etmesi o günlerden kalma eserlerin günümüze kadar gelmesini engellemiştir.

CEVAP A

23. Kurulan atabeylikler şunlardır; Şam Atabeyliği (Togteginliler-Böriler) (1104-1154), Musul ve Halep Atabeyliği (Zengiler) (1127-1233), Azerbaycan Atabeyliği (İldenizliler) (1148-1225), Fars Atabeyliği (Salgurlular) (1148-1286). Bugünkü Anadolu topraklarında Atabeylik kurulmamıştır. Bu atabeylikler Büyük Selçukluya ya da Irak Selçuklularına bağlı olmuş, halife adına hutbe okutmuşlardır.

CEVAP E

İlk Türk İslam Devletleri

1. Türk devletlerinde "ülke toprakları hanedan sülalesinin ortak malıdır" anlayışının bir ürünü olarak şehzadeler ilere yönetici olarak atanmış, yanlarına öğretmenler vererek devlet tecrübesi kazanmaları sağlanmıştır.

CEVAP B

2. Soruda tanımı verilen sistemin adı iktadır. İkta sistemi Osmanlıda geliştirilerek miri arazi çeşidi olan tımar sistemi adıyla devam etmiştir. Pençik Hz. Muhammed Dönemi'nden beri Osmanlı'nın ilk dönemine kadar uygulanmış olan esirlerden asker olarak yararlanma usulüdür. Gazneli ve Selçuklularda pençik sisteminden gelen askerlere gulam adı verilmiştir.

CEVAP C

3. Ülke topraklarının çeşitli dönemlerde hanedan üyelerinin arasında paylaşılması ya da hükümdarın ülke topraklarını çocuklarına paylaşması, kut anlayışının yani Türk veraset sisteminin bir sonucudur.

CEVAP C

4. İkta sistemi devletin memur ve askerlerine hizmetleri karşılığında toprağın işletim hakkını vermesidir. Bu sistem sayesinde hazır bir orduyu elde tutmuşlardır.

CEVAP E

5. Türk İslam tarihinde anıt mezar olarak inşa edilen kümbet ve türbe yapılarına ilk defa Selçuklularda rastlanmıştır.

CEVAP E

6. Külliye birçok yapıyı içinde barındıran, ortasında caminin bulunduğu yapı topluluğu anlamına gelir. İlk defa Karahanlılarda görülmüştür.

CEVAP C

7. İlk Türk - İslam devletleri ticareti geliştirmek amacıyla ana yollar üzerine belli aralıklarla kervansaraylar kurmuştur. Karahanlılarda kervansaraylara ribat adı verilmiştir.

CEVAP A

8. A, B, C ve E seçeneklerindeki tanımlar doğrudur. İmarret, fakir halka üç öğün ücretsiz yemek dağıtıl an yeridir. Hastane ya da kimsesizlerin bakımının yerlere maristan, bimaristan ve şifahane denilmiştir.

CEVAP D

9. Verilen bilgiden Türk - İslam devletlerinde eğitime önem verildiği yargısı çıkarılır ancak II ve III. öncüll er çıkarılamaz. Karahanlılar Selçuklulardan daha önce kurulmuştur.

CEVAP A

10. Mülk arazi kişiye aittir, vakıf arazi sosyal kurumların ihtiyaçları için ayrılmıştır, mukataa arazi Osmanlıda geliri doğrudan hazineye ayrılan arazi dir, ocaklık yine Osmanlıda geliri tersane ve kale muhafızlarının giderlerine ayrılan arazidir, has arazi geliri padişaha ait olan arazidir.

CEVAP B

11. Divan-ı vezaret başkanı vezir olup idari işlerle ilgil enirdi, Divan-ı işraf denetim ve teftiş işleriyle uğra şırdı, Divan-ı risalet yazışma, Divan-ı vekalet ise hükümdara ait emlağ-ı ve hükümdar ailesinin mali işlerini düzenleyen kurumdur. Divan-ı arz ise bugün kü anlamda Milli Savunma Bakanlığı işini yürütürdü.

CEVAP C

12. XI - XIII. yüzyıllar arasında İslam dünyasında ekonomik ve kültürel durgunluğun yaşanmasının en önemli nedeni haçlı seferleridir.

CEVAP C

İlk Türk İslam Devletleri

13. B, D ve E seçeneklerindeki eşleştirmeler doğrudur. Leşker-i Bazar Harzemşahlara değil, Gaznelilere aittir.

CEVAP C

14. C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler iktâ sisteminin faydalarıdır. Gulam kökenli devlet adamlarının ve askerlerinin masrafları iktâdan değil, devlet hazinesinden karşılanmıştır.

CEVAP A

15. Türk devletlerinde hutbe okutmak, para bastırmak, çetir denilen hükümdar şemsiyesi, tuğ, sancak, otağ denilen hükümdar çadırı, nevbet ve mühür bağımsızlık sembolü olarak kullanılmıştır. Sancağa çıkma hiçbir dönemde hükümdarlık sembolü olmamıştır.

CEVAP C

16. **Divan-ı İstifa:** Devletin mali işleriyle ilgilenirdi. Başkanına müstevfi adı verildi.

Divan-ı Arz: Ordunun her türlü ihtiyacını karşılar, hasa askerlerinin maaşlarını verirdi. Başkanına emir-i arz denirdi.

Divan-ı İşraf: Devletin mali ve idari işlerini denetlerdi. Başkanına müşrif denirdi.

Divan-ı İnşa: Devletin iç ve dış yazışmalarını yürüten divandı. Başkanına tuğrai denirdi. Hükümdara ait yazılara hükümdarın tuğrasını çekerdi.

Niyabet-i Saltanat: Hükümdar başkentte olmadığı zamanlarda devlet işleri ile ilgilenen divandı. Bu makamda bulunan ve sultana vekalet eden kimseye naib adı veriliirdi.

Divan-ı Mezalim: Ağır siyasi suçlar görüşülüp karara bağlanırdı.

CEVAP B

17. Selçuklu ordu birimleri hassa askerleri, gulaman-ı saray, eyalet askerleri, Türkmenler, sipahiler ve yardımcı kuvvetlerdir. Osmanlıdaki tımarlı sipahi eyalet askerleri, Yeniçeri Ocağı ise gulaman-ı saray ordusu örnek alınarak kurulmuştur. Topçu Ocağı için böyle bir durum yoktur. Çünkü top henüz icat edilmemiştir.

CEVAP B

18. - **Emir-i Çeşnigir:** Hükümdarın yiyeceklerinden sorumlu görevlidir.
- **Emir-i Haris:** Hükümdarın emrini yerine getiren cezalardan sorumlu kişidir.
- **Emir-i Silah (Silahdâr):** Silahhaneden sorumlu, merasimlerde ve tahtta otururken sultanın silahını taşıyan gulamların emiridir.
- **Emir-i Ahur:** Hükümdarın atları ve saraydaki diğer hayvanların bakımından sorumlu kişidir. (İmrakor)
- **Emir-i Alem:** Devletin bayrağını taşımakla sorumlu kişidir.
- **Emir-i Abdar (Taştardar):** Hükümdarın temizliği ile ilgilenen kişidir.
- **Emir-i Şikar:** Hükümdarın av işleri ile ilgilenen kişidir.
- **Camedar:** Hükümdar ve ailesinin giyim kuşamından sorumlu kişidir.
- **Emir-i Candar:** Sarayı korumakla görevli kişidir, ayrıca saray muhafızlarının başıdır.
- **Hansalar:** Saray mutfağından sorumlu kişilerdir.
- **Şarabdar-ı Has:** Sarayın içeceklerinden sorumlu kişidir.
- **Emir-i Meclis:** Hükümdarın ziyafetlerini hazırlayıp teşrifatçılık yapan kişidir.
- **Serhenk:** Törenlerde ve sultanın seyahatlerinde yol düzenini sağlayan kişidir.

CEVAP C

19. Fütüvvet, esnafın kendi aralarında birleşerek kurdukları dinî ve iktisadi bir teşkilatlanmadır. Her zanaat kolu, bir lonca teşkilatına bağlıydı. Loncalar, meslek ve erbabını kontrol altında tutardı. Bu teşkilat daha sonra Osmanlılara geçmiştir.

CEVAP C

20. Selçuklular Dönemi'nin en ileri düzeyde eğitim programlarıyla zengin kütüphane ve eğitim araçlarıyla donatılan medreseler sadece ilim adamı yetiştirmekle kalmadı. Bu eğitim kurumları dönemin kültür ve sanat anlayışını etkilediği gibi toplumsal yapısına da yön verdi. Medreseler uygulamış olduğu eğitim öğretim programıyla bir taraftan bilim ve sanat adamları yetiştirirken diğer taraftan da Bâtını hareketine karşı toplumu bilinçlendiriyordu.

CEVAP D

İlk Türk İslam Devletleri

21. Büyük Selçuklu Devleti ve diğer şubelerde de, devlet teşkilatının temelinde üç ana unsurun bulunduğu görülür. Bunlar tarih boyunca yaygın bir yönetim tarzı olan monarşinin tepesindeki hanedan ile bütün devlet mekanizmasının kaynağını teşkil eden gulâm ve iktâ sistemidir. Aslında bu üç temel unsur bazı farklılıklar olmakla birlikte genellikle Ortaçağ İslam devletlerinin hepsinde mevcuttur. Ortaçağ İslam devletlerinde yaygın olarak uygulanan ve köle temini ile esir alma yoluyla oluşturulan gulâm sisteminin Selçuklulara Gaznelilerden geçmiştir.

CEVAP E

22. Türkler Karahanlılar Dönemi'nde kitleler hâlinde İslamiyet'i kabul etmiş, bunun sonucunda bilim, sanat, edebiyat, mimari, hukuk gibi alanlarda değişimler de beraberinde gelmiştir.

CEVAP E

23. İslam inancına göre resim haram sayıldığı için Türkler arasında resim sanatı gelişmemiş, süslemede daha çok hat, tezhip ve minyatür kullanılmıştır.

CEVAP A

24. A, B, C ve D seçeneklerindeki tanımlar doğrudur. Emir-i dad örfi hukukun uygulayıcısıdır. Şeri hukuku uygulayan kadıların başkanı ise kadi'l-kudattır.

CEVAP E

25. A, B, C ve E seçenekleri iktâ sisteminin sağladığı faydalardır. İktâ sisteminde toprağın sahibi devlettir, hizmet karşılığı vergi geliri memur ve askerlere verilir. Dolayısıyla özel mülkiyeti yaygınlaştırmak gibi bir fonksiyonu yoktur.

CEVAP D

26. Toplumun ihtiyacına dönük olarak sosyal amaçlı kurulan kurumların birçoğunun ihtiyaçları devletin gözetimindeki vakıf araziler tarafından karşılanmıştır. Saray toplumsal bir kurum değil, hükümdarın yaşadığı ve devlet işlerinin görüldüğü yerdir. Dolayısıyla sarayın ihtiyaçları vakıflar tarafından karşılanmaz.

CEVAP D

27. Büyük Selçuklu Devleti, özellikle Sultan Melikşah Dönemi'nde Orta Çağ'ın en büyük askerî gücü hâline gelmişti. Selçuklu ordusu; devletin ve hükümdarın dayandığı başlıca kuvvet olan Gulaman-ı Saray askerleri, sipahilerden oluşan ve her an sefere çıkmaya hazır olan Hassa Ordusu, iktâ sahiplerinin verdiği iktâ askerleri, bağlı devlet askerleri, gönüllüler, ücretliler ve Türkmen kuvvetlerinden meydana gelmiştir. Devletin kuruluşu sırasında rol oynayan Türkmenler zamanla ordudan tasfiye edilmiş ve yerleri gulam sistemine göre yetişmiş askerler getirilmiştir. Humbaracı Ocağı Osmanlı Devletinde ortaya çıkan el bombası yapan ocaktı.

CEVAP E

İlk Türk İslam Devletleri

1. Modern kimyanın kurucusu, atomun parçalanabileceğini dile getiren ilk bilim adamı, İslam dünyasında fen bilimlerinin temelini atan Ebu Musa Cabir bin Hayyan, 721 yılında İran'da doğdu. En önemli vasfı deneycilik olan Cabir Bin Hayyan, kimya biliminin hem teorik hem de uygulamalı alanda gelişmesini sağladı. Dünyada ilk kimya laboratuvarını kuran âlim olarak tarihe geçti ve kendi kurduğu laboratuvarında ilk suni hücreyi yaptı.

CEVAP B

2. Soruda sözü edilen Türk - İslam bilim insanı İbn-i Sina (980 - 1037)'dir. Felsefe ve tıp bilimleri ile ilgilenmiştir. Farabi'nin öğretilerinden yararlanmış. Kendisinden önce söz konusu edilmeyen bazı hastalıklar ve onların tedavileri hakkında bilgi vermiştir. Batı'da "Avicenna" (Tıbbın Hükümdarı) olarak adlandırılmıştır. Yüz yirmi civarında kitabı vardır. Tıptaki otoritesi XVIII. yüzyıllara kadar devam etmiştir. Eserlerinin bir çoğu Avrupa'da yüzyıllarca okutulmuştur. "El Kanun Fi't-Tıp" (Tıbbın Kanunları) en önemli eseridir.

CEVAP C

3. İbnü'l Heysem (960-1039): Fizik bilimi içerisinde optik alanlardaki çalışma ve başarılarıyla dikkat çeken bir bilimci. Modern optik bilimin kurucusu olarak kabul edilmektedir. Optik kitabından hem İslam dünyasında hem de Batı'da uzun yıllar boyunca yararlanılmıştır. En önemli eseri "Kitabü'l-Menazir"dir. Fotoğraf makinesinin mucidi kabul edilir.

CEVAP D

4. İlk eğitimini İspanya'da Kurtuba'da alan İdrisi, dünyanın en iyi coğrafya bilimcilerindendir. Coğrafya bilimi için Akdeniz havzası ve Balkanlar hakkında verdiği bilgiler çok değerlidir. "Nüzhetü'l-Müşâtâk fi İhtirakı'l-Âfâk" (Coğrafya Kitabı) ve "El Cami'li-Şifati Eştâtî'n-Nebât" (Botanik Üzerine) en önemli eserleridir. Eserleri Latinceye çevrilmiştir.

CEVAP E

5. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen edebî eserler Karahanlı Dönemi'ne aittir. Mesnevi ise Mevlana Celaleddin Rumi'nin eseridir, Anadolu Selçuklu Dönemi'ne aittir.

CEVAP E

6. Farabi (870-950): İlk Türk İslam filozofudur. Tabiat ve siyaset alanlarındaki görüşleri ile ilk denilebilecek felsefi bir sistemi kurmuştur. Aristo'dan sonra "Muallim-i Sani" (İkinci Öğretmen) unvanıyla anılır. Birçok eseri vardır. Önemli eserleri arasında "El Medinetü'l - Fazıla" (Toplumsal ilkeleri üzerine yazılmıştır.), "Kitabü'l-Musiki" (Müzik üzerine yazılmış ilk eserdir.), "Et - Ta'limü's-Sani ve İhsa-u'l-Ülüm" (İlk İslam ansiklopedisidir.) yer alır.

CEVAP D

İlk Türk İslam Devletleri

7. Gazneli Mahmut'un sarayında yaşamış olan Biruni, özellikle matematik alanında ün yapmıştır. Matematik dışında coğrafya ve fizik alanlarıyla da uğraşmıştır. 110 civarında eser yazmıştır. Bilimin ilerleyebilmesi için bilim insanının özgürce düşünebilmesinin şart olduğunu savunmuştur. Hint bilimini İslam dünyasına öğretti. Eksen eğikliğini hesaplamıştır. Coğrafya alanında yazılarını "El - Kanun'ül - Mesudi" adlı kitabında toplamıştır. En tanınan eseri "Asar'ül - Bakiye"dir.

CEVAP A

8. "Mukaddime" adlı eser 1332 - 1406 yılları arasında yaşamış olan İslam tarihçisi ve düşünürü İbn-i Haldun'a aittir. İbn-i Haldun'un önemli eseri ise Katab'ül - İber'dir.

CEVAP A

9. Büyük Selçuklu Dönemi'nde yaşamış, Bağdat'taki Nizamiye Medresesinde baş müderrislik yapmış, "Hüccet'ül - İslam" lakabıyla tanınan ünlü İslam âlimi ve mutasavvıfı İmam Gazali'dir. Hayatının bir kısmı Batnilerle mücadeleyle geçmiştir. Bunun için eserler yazmıştır. Felsefeyi reddetmiş, bunun için reddiyeler yazmıştır. Ancak İslam mantığının oluşmasında katkısı büyüktür.

CEVAP A

10. Firdevsi Şehname'sini Sultan Mahmut'a sunmuştur. Utbi'nin Tarih-i Yemini, Beyhaki'nin Tarih-i Beyhaki Gazneli tarihi hakkında bilgiler vermektedir. Sultan Mahmut sarayında ağırladığı Biruni için "Sarayımın en değerli hazinesi" demiştir. Biruni'nin ilk en büyük eseri Asari'ül - Bakiye'dir. Bu eserinde Asyalı milletler hakkında bilgi verip, onların takvimlerini, hukuk ve dinlerini, matematiksel, astronomik ve tarihsel bilgilerini kronolojik olarak anlatırken farklı kültürler ve medeniyetler arasında karşılaştırmalar da yapmaktadır.

Gazali: Büyük Selçuklu Dönemi'nde yetişen ilim adamı ve kelamcılardan olan Gazali, Bağdat'taki Nizamiye Medresesinde müderrislik yapmıştır. Bölücü ve siyasi din akımlarıyla mücadele eden Gazali'nin en ünlü eseri "İhya'ül Ulumiddin"dir.

CEVAP A

11. Ömer hayyam: büyük selçuklular dönemi'nin en ünlü bilim ve şairlerindendir. sultan melikşah zamanında matematik, edebiyat, astronomi alanında çalışmalar yaparak cebir ve geometri konularında muhammed beyhaki'yle birlikte eserler yazmıştır. isfizari ve vasiti gibi zamanın bilim insanlarından oluşan bir heyetle "celâli takvimi"ni (takvim-i melikşah) düzenlemiştir. "rubailer" en önemli eseridir.

CEVAP C

12. XIII. yüzyılda yaşamış olan ünlü bilim insanı Nasıruddin Tusi (1201-1274), İslam dünyasındaki önemli gözlemcilerinden biri olan ve İlhanlı Hükümdarı Hülagu'nun, Urmiye Gölü kıyısında kurduduğu Meraga gözlem evinin kurucusudur. Gözlem aletlerinin zenginliği ve gözlemevinde çalışan bilim insanlarının seçkinliği bakımından dikkati çeken bir gözlemeviydi. Tusi, burada yapmış olduğu gözlemlerden derlemiş olduğu bulguları, "el-Zic el-İlhani" (İlhanlı Zici) adlı eserinde toplamış ve bu eser astronomların başvuru kitabı olmuştur.

CEVAP E

13. A, C, D ve E seçeneklerinde verilen eserler siyasetname özelliğindedir. Ancak "Keşşaf" siyasetname değil, Kur'an'ın yorumlandığı tefsir kitabıdır.

CEVAP B

**İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ
TEST - 6 ÇÖZÜMLÜ DEĞİLDİR**

Türkiye Selçuklu Dönemi

1. Türkler İslam'ı seçtikten sonra İslam kaynaklarında Türkmen olarak adlandırılmıştır. Afrasiyap, İran destanı olan Şehname'de Alp Er Tunga'nın adıdır. Dokuz Oğuz, Arap kaynaklarında Uygurlara verilen addır, Yemini ise Gaznelilere Samanilerin verdiği addır. Samani ise Horasan bölgesine egemen İslam devletlerindendir.

CEVAP C

2. Danişmentliler, Selçuklu komutanlarından Danişment Ahmet Gazi tarafından Orta Anadolu'da kuruldu. (1080) Merkezi Sivas'tı. Danişment Ahmet Gazi, Türkiye Selçukluları ile birlikte Eskişehir yakınlarında Haçlılara karşı mücadele etti. Danişmentlilerde kendi adına para bastıran ilk hükümdar Danişment Ahmet Gazi'dir. Tokat ve Niksar'daki Yağıbasan Medresesi dönemin önemli eğitim kurumlarından. Danişmentlilerden kalma Kayseri Ulu Camii bir başka önemli eserdir.

CEVAP A

3. Saltuklular, Büyük Selçuklu Devleti komutanlarından Ebu'l - Kasım Saltuk tarafından Erzurum ve çevresinde kurulan Anadolu'daki ilk Türk devletidir. (1072) Danişmentlilerle birlikte Haçlılara karşı başarıyla mücadele eden Saltuk Bey Gürcülerle savaştı. Kale Cami, Tepsi Minare, Ulu Camii, Üç Kümbetler, Mama Hatun Türbesi Saltuklulardan günümüze kalan önemli mimari eserlerdir.

CEVAP E

4. Mengücekli, Selçuklu Sultanı Alp Arslan'ın komutanlarından Mengücek Gazi tarafından kurulmuştur. Bu devlet Erzincan merkez olmak üzere Kemah, Divriği ve Şebinkarahisar bölgelerinde hüküm sürmüştür. Mengücek Gazi, Gürcülere ve Rumlara karşı yapılan savaşlarda başarılı oldu. Mengücek Gazi'nin ölümünden sonra yerine geçen oğlu İshak, Artuklularla ve Danişmentlilerle yaptığı savaşta yenildi ve Danişmentlilerin himayesine girdi. Bu dönemin bilim insanı Muvaffakuddin Abdülatif, tıp, fizik ve felsefe alanlarında eserler vermiştir.

CEVAP B

5. Bu eserler Anadolu'nun fethi sırasında Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Artuk Bey'in oğulları tarafından kurulan Artuklular Dönemi'ne aittir. Artuklular Devri'nin en tanınmış bilim insanlarından biri El - Cezeri'dir. Haberleşme, kontrol, denge kurma ve ayarlama ilmi olan sibernetiğin ilk kurucusudur.

CEVAP A

6. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Çaka Bey, İstanbul'u ele geçirmek amacıyla Peçenekler ve Türkiye Selçukluları ile ittifak kurdu. Ancak bunu öğrenen Bizans İmparatoru, Türkiye Selçukluları Sultanı I. Kılıçarslan'ı, Çaka Bey'e karşı kışkırttı. Bizans İmparatorluğu'nun bu kışkırtmaları sonunda I. Kılıçarslan, kayınpederi Çaka Bey'i öldürttü. Bizans İmparatorluğu, Çaka Bey'in ölümünden sonra İzmir ve çevresine hâkim oldu ve bu devlete 1093 yılında son verdi. Moğol istilası XIII. yüzyılda başlamıştır, bu istilanın Çaka Beyliğinin yıkılmasıyla ilgisi yoktur.

CEVAP E

7. Soruda bilgisi verilen beylik Sökmenoğullarıdır, Ahlatşahlar da denilmiştir. İnaloğulları Diyarbakır ve çevresinde, Çubukoğulları Harput ve çevresinde, Dilmaçoğulları (Togan Arslanoğulları) Bitlis ve çevresinde, Tanrıvermişoğulları Efes ve çevresinde hüküm sürmüştür.

CEVAP A

Türkiye Selçuklu Dönemi

8. Soruda verilen öncüllerin tamamı Türklerin Anadolu'yu fethetmek amacıyla Bizans ile yaptıkları savaşlardır. Hepsinin Anadolu'nun Türk yurdu olmasına etkisi büyüktür. Pasinler Türklerin Anadolu'yu almak için yaptıkları ilk savaş, Malazgirt Anadolu'nun kapılarını açan savaş, Miryokefalon ise Anadolu'yu tamamen Türk yurdu yapan ve Avrupalıların Türkleri Anadolu'dan atma ümidini sona erdiren savaştır. Bu nedenle Miryokefalon'a "Yurt Tutan Savaşı" da denilmiştir.

CEVAP E

9. Seyfettin Süleyman Bey tarafından Beyşehir merkez olmak üzere kurulan beylik Eşrefoğulları'dır.

CEVAP A

10. Oğuzlar XI. yüzyılda yeni yurtlar bulmak ve XIII. yüzyılda Moğol İstilasından kurtulmak amacıyla Horasan'dan Anadolu'ya göç etmiştir.

CEVAP C

11. Anadolu'daki ilk Türk beylikler Malazgirt Savaşı'ndan sonra kurulmuştur. Bu beylikler şunlardır; Saltuklular, Artuklular, Mengücekler, Danişmentliler, Çaka Beyliği, Dilmaç, Çubuk, İnaloğulları beylikleridir. Bu beyliklerden önemli olarak bilinmesi gerekenler;

- **Saltuklular;** Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliğidir, Erzurum ve Erzincan bölgesinde kurulmuştur.
- **Artuklular;** Mardin, Hasankeyf dolaylarında kurulmuştur. Malabadi Köprüsü bu döneme aittir. Artuklular Dönemi'nin en ünlü şahsiyeti El Cezeri'dir. Sibernetiğin ve mekanik makinaların kurucusu kabul edilir.
- **Danişmentliler;** Anadolu'da ilk medreseyi, Yağıbasan Medresesini kuran beyliktir.
- **Çaka Beyliği;** Türk - İslam tarihinde ilk defa İstanbul'u kuşatan, İzmir'de kurulan ve ilk defa denizcilik faaliyetlerini başlatan beyliktir.
- **Mengücekler;** Erzincan, Tercan ve Divriği dolaylarında kurulmuştur. Eşrefoğulları ikinci Türk beylikleridir. Beyşehir'de kurulmuştur.

CEVAP E

12. Anadolu Selçuklu Devleti'ni en çok uğraştıran Danişmentlilerdir. Osmanlı'ya ise en çok uğraştıran Karamanoğullarıdır.

CEVAP D

13. Karasi, Hamit, Saruhan, Aydın, Menteşe, Candar Oğulları beylikleri donanma ve denizcilikle uğraşmıştır.

CEVAP B

14. Artuklular Devri'nin en tanınmış bilim insanlarından biri El-Cezeri'dir. Haberleşme, kontrol, denge kurma ve ayarlama ilmi olan sibernetiğin ilk kurucusudur. Sibernetiğin gelişmesiyle elektronik beyinler ve otomasyon denilen sistemler ortaya çıktı. Cezeri dişli çarklarla çalışan çeşitli makineler yapmıştır. Bunun yanında su saatleri, kendiliğinden kesilip akan fiske, mekanik olarak çalışan müzik aletleri, tulumbalar ve şifreli kilitler yapmayı başarmıştır.

CEVAP C

15. Gerek 1071 Malazgirt'ten sonra gerekse de 1243 Köse-dağ savaşından sonra kurulan Türkmen beyliklerinin ortak nokrası hepsinin kurucularının oğuz soyundan gelmesidir.

CEVAP C

16. Memlükler ve Dulkadiriler gibi iki önemli güç arasında kalan Ramazanoğulları, Yavuz Selim'den itibaren Osmanlıların yanında yer almışlardır. Ramazanoğulları hükümdarı Mahmut bey Ridaniye Savaşı'nda hayatını kaybetmiştir. 1608'de son Ramazanoğlu Beyi Pir Mansur, görevden alınarak toprakları Osmanlı beylerbeyliğine çevrilmiştir.

CEVAP B

Türkiye Selçuklu Dönemi

1. Bizans imparatoru Aleksios Komnenos ile Anadolu Selçuklu arasında 1081 yılında imzalanan Drakon Çayı Antlaşması ile Süleyman Şah kendini uluslararası alanda kabul ettirmiştir. Bu antlaşma ile Anadolu Selçuklu boğazlarda önemli bir avantaj elde etmiştir.

CEVAP B

2. I. Kılıçarslan, I. Haçlı Seferi esnasında başarılı savunma yaptıysa da İznik'i Bizans'a terk etmek zorunda kaldı ve devlet merkezini Konya'ya taşıdı.

CEVAP B

3. Bizans ordusu Sultandağı Bölgesi'ne gelerek, Selçuklu ordusuna saldırır, ani baskınlarla Türkler tarafından yıpratılan Bizans ordusu Miryokefalon (Kumdanlı)'da II. Kılıçarslan tarafından ağır bir yenilgiye uğratılır. Miryokefalon Zaferi'yle, Anadolu'nun Türk yurdu olduğu ispatlanır. Bizans İmparatorluğu'nun Anadolu'yu geri alma düşüncesi ortadan kalkar.

CEVAP C

4. Selçuklu Türkiye'sinde ilk imar ve şehirleşme faaliyetleri I. Mesut Zamanı'nda başlamıştır. İlk Selçuklu parası I. Mesut Dönemi'nde bakırdan basılmıştır.

CEVAP D

5. I. Alaaddin Keykubat döneminde yapılan Suğdak Seferi ilk denizasıırı sefer kabul edilir. Bu sefer sonucunda Rus Knezliği ve Kıpçak beyleri egemenlik altına alınmıştır.

CEVAP B

6. Köseadağ Savaşı 1243 yılında olmuştur, Harzemşah Devleti'nin yıkılması ise 1231 yılında gerçekleşmiştir.

CEVAP E

7. Eyyûbi Sultanı Selahattin Eyyûbi, I. Haçlı Seferi ile Haçlıların eline geçen Kudüs'ü Hittin Savaşı'nda, Kudüs kralını yenilgiye uğratarak geri almıştır. (1187) Kudüs'ün, Müslümanlar tarafından geri alınması III. Haçlı Seferi'nin düzenlenmesine neden olmuştur.

CEVAP A

8. Sultan Mesut, 40 yıla yakın süren saltanat süresinde izlediği sabırlı ve dikkatli siyaset yöntemi ile Selçuklu Devleti'ni yok olmaktan kurtardı. Anadolu'ya hâkim olmayı başardı. Sultan Mesut, zekâsı ve enerjisi sayesinde Bizans İmparatorluğu ve Haçlıları mağlup ederek Türkler için Anadolu'yu emniyetli bir vatan hâline getirdi. İlk defa onun zamanında Batı kaynaklarında Anadolu'nun Turkia (Türkiye) adıyla kaydedilmesi de çok manalıdır.

CEVAP C

9. Gıyaseddin Keyhüsrev, Antalya'yı fethettikten sonra Venediklilerle ilk ticaret antlaşmasını imzalamıştır. Bu antlaşmanın amacı Anadolu'nun uluslararası ticari potansiyelini canlandırmaktır.

CEVAP A

10. Bursa, Türkler tarafından ilk defa 1326 yılında Orhan Gazi tarafından fethedildiği için Anadolu Selçuklunun bu şehirde mimari eserinin olması imkânsızdır. Konya ve Amasya'da iki devlete ait mimari eserler görmek mümkündür.

CEVAP D

11. Köseadağ Savaşı Anadolu Selçuklu ile Moğollar arasındadır. Elbistan ve Ayn Calut savaşları Memlukler ile Moğollar arasındadır. Memluklerin Moğollara karşı kazandığı zaferler Anadolu'daki Moğol otoritesinin sarsılmasına neden olmuştur.

CEVAP E

Türkiye Selçuklu Dönemi

12. Anadolu'da ilim ve mimari alanında en çok çalışmalar I. Alaaddin Keykubat Dönemi'nde yaşandığı için I. Alaaddin Keykubat Selçuklunun en parlak dönemini yaşatan hükümdar kabul edilmiştir.

CEVAP C

13. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen ifadeler doğrudur. Haçlı Seferleri sonucunda feodal bey ve kiliselerin gücü artmamış, azalmıştır.

CEVAP E

14. Alaşehir savaşında üstün durumda bulunan Anadolu Selçuklu ordusu, mağlup Bizans ordusunu kovalamaya girişince, korumasız kalan Sultan I. Keyhüsrev Bizans askerleri tarafından şehit edilmiştir.

CEVAP A

15. Anadolu Selçuklu hükümdarlarının Farsça unvanlar (Keykubat, Keykavus, Keyhüsrev) kullanmaları İran devlet anlayışından etkilendiklerini kanıtlar.

CEVAP B

16. Haçlı Seferleri sonunda hem kilisenin yetkileri eleştirilir hem de İslam dünyası yakından tanınır. Bu durum Avrupa'da bilimsel düşünceye giden yolun açılmasına neden olur.

CEVAP D

17. Kılıçarslan ölmeden çok önce ülkesini on bir oğlu arasında bölüştürmüştü. Ama bu oğulları arasındaki çatışmalar daha kendisi yaşamaktayken ortaya çıkmıştı. Bunlar ölümünden sonra devam edip Türkiye Selçuklu Devleti'ni çok zayıflattı. Uzun süren bir saltanattan sonra II. Kılıçarslan'ın ülkesine tek bir güçlü barış sağlamaması ve ülkeyi oğulları arasında bölüştürmesi; hem kendi saltanatının son yıllarında hem de ölümünden sonra Türkiye Selçuklu Devleti'nin barış ve refahına çok aksi tesirlerde bulunmuştur.

CEVAP D

18. Köseadağ Savaşı ile Doğu ve Orta Anadolu Moğollar tarafından yağmalanır, bu durum bölgede yaşayan Türkmenlerin Batı Anadolu'ya göçlerine neden olur. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler Köseadağ Savaşı'nın sonuçlarındandır.

CEVAP A

19. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde hükümdarlar genelde kağan unvanını kullanırlarken, ilk Türk İslam devletlerinde Gazneli Mahmut ile birlikte sultan unvanı da kullanılmaya başlamıştır. Karahanlı hükümdarları ise tonga, ilig, buğra, arslan, kara, kadir, kılıç, tamgaç, han, hakan ve terken gibi unvanlar kullanmışlardır. Büyük Selçuklularda hükümdarlar emir, melik, sultanü'l âlem, sultanü'l azam gibi unvanlar kullanırlarken, Türkiye Selçukluları İran şahlarının kullandığı keykavus ve keyhüsrev unvanlarıyla birlikte, denizle bağlantıları olduğu için sultanü'l-bahreyn (denizlerin sultanı) unvanını da kullanmışlardır. İslam inancıyla birlikte Türk hükümdarları; kağan yerine sultan, yabgu yerine de melik gibi unvanları kullanmaya başlamış, bağımsızlık sembolleri olarak da halife adına hutbe okutmuştur.

CEVAP C

20. Anadolu Selçuklu Devleti, Anadolu'da bulunan birçok şehirde mimari eser bırakmıştır. Bu devlete ait en çok eserlerin olduğu iller; Konya, Kayseri, Sivas, Aksaray, Alanya'dır. Edirne şehri ilk defa Osmanlı Dönemi'nde İslam egemenliğine girdiği için bu şehirde Selçuklu mimarisine ait eserin olması imkânsızdır.

CEVAP A

21. Karamanoğlu Mehmet Bey tarafından Gıyaseddin Keyhüsrev'in oğlu olduğu iddiasıyla Alaeddin Siyavuş, Konya'da Selçuklu tahtına oturtulup sultan ilân edildi. Konya ileri gelenlerinden biat alınıp adına hutbe okundu ve para kesildi. Siyavuş'un vezirliğine Karamanoğlu Mehmet Bey getirildi. Ardından toplanan Selçuklu Dîvânı'nda "Bundan sonra dîvânda, dergâhta, bârgâhta (saray gibi izinle girilen yer), mecliste ve meydanda Türkçeden başka dil konuşulmaya" şeklinde bir karar alındı.

CEVAP C

Türkiye Selçuklu Dönemi

22. Gerek Süleyman Şah, gerekse Orhan Gazi Bizans ile yaptıkları savaşlar sonunda İznik fethederek başkent yapmıştır.

Türk - İslam devletlerinin başkentleri şöyledir:

- Karahanlıya; Kaşgar, Özkent ve Karabalğasun başkentlik yapmıştır.
- Gazneliye; Gazne şehri başkentlik yapmıştır.
- Büyük Selçukluya; Nişabur, Rey, Merv, İsfahan şehirleri başkentlik yapmıştır.
- Türkiye Selçukluya; İznik ve Konya başkentlik yapmıştır.
- Memluk, Tolunoğulları, Akşitlere; Fustat yani Kahire başkentlik yapmıştır.
- Timur Devleti'ne; Semerkant başkentlik yapmıştır.
- Harzemşahlara; Özkent başkentlik yapmıştır.
- Osmanlıya; Bursa, İznik, Edirne, İstanbul başkentlik yapmıştır. Ancak Osman Bey Dönemi'nde henüz devlet olmadığı için Söğüt, Domaniç, Karacahisar ve Bilecik beyliğe merkezlik yapmıştır.

CEVAP D

23. A, B, C ve D seçenekleri ekonomik hayatı geliştirmek amaçlıdır. Gulam sistemi ise asker ve devlet memuru yetiştirmeye yönelik faaliyetlerdir.

CEVAP E

24. A, B, C ve D seçenekleri doğrudur. Katvan Savaşı Anadolu Selçuklunun değil, Büyük Selçuklunun yıkılmasında etkili olan faktörlerdendir.

CEVAP E

25. Anadolu'da çıkan dinsel nitelikli ilk isyan olan Baba İshak İsyanı, Amasya'dan Adıyaman'a kadar olan tüm bölgede yayılır. II. Keyhüsrev bu isyanı bastırmakta zorlanır ve Moğollara karşı tedbir amaçlı Erzurum'da bulunan orduyu geri çağırır. İsyan devlet tarafından güçlükle bastırılır, kendisini resul ilan eden Baba İlyas ve adamları öldürülür.

CEVAP D

26. Anadolu Selçuklu Devleti'nin belli dönemlerde çeşitli aileleri bu şekilde yerleştirmesi uluslararası alanda ticareti geliştirmeye dönüktür.

CEVAP C

27. A, B, C ve E seçenekleri doğru bilgidir. Ancak Babai isyanı 1241'de, Köseadağ Savaşı 1243'te yaşanmıştır. Bu iki olay Türkiye Selçuklunun yıkılmasının nedenlerindendir.

CEVAP D

28. I ve II. öncüller doğrudur. Nizamiye medreseleri Büyük Selçuklu hükümdarı Alp Arslan döneminde Nizamülmülk tarafından kurulmuştur.

CEVAP C

29. I. Rükneddin Mesut (1116-1155) en uzun süre hüküm sürmüş Türkiye Selçuklu sultanıdır. Danişmendli Beyi olan kayınpederi Emir Gazi sayesinde Anadolu Selçuklu tahtına çıkmış, kardeşleri Arap Şah, Şahin Şah ve Tuğrul Arslan'dan kurtulup tahtını sağlamlaştırmıştır. 1147'de II. Haçlı Seferi'ne çıkan Haçlı ordusunu Dorileon Muharebesi'nde yenerek babası I. Kılıçarslan'ın 50 yıl önce aynı yerdeki yenilgisinin intikamını almıştır.

CEVAP A

30. A, B, C ve D seçeneklerine ulaşılabilir, ancak soruda verilen paragrafta Karadeniz'den bahsedilmemiştir.

CEVAP E

Türkiye Selçuklu Dönemi

1. Moğolların han unvanını kullanmaları Türk devlet anlayışından etkilendiklerini kanıtlar.

CEVAP E

2. Kubilay Hanlığı hariç diğer Moğol hanlıklarının Türkleşmesinin temel nedeni, Türk unsurlu coğrafyada kuruldukları için Türk kültüründen etkilenmeleridir.

CEVAP D

3. Altın Orda Devleti, XIV. yüzyıl sonlarında Timur'un düzenlediği seferler sonunda ağır yenilgiler aldı ve parçalandı. 1502'de yıkılmaları üzerine, Moskova Knezliği güçlenerek Rus Çarlığı hâline geldi. Rus Çarlığı'nın kurulması Türk - İslam dünyası üzerinde yeni bir tehdidi ortaya çıkarmıştır.

CEVAP C

4. 1218'de bir Moğol ticaret kervanındaki 405 kişinin Harzemşah'ın emriyle kılıçtan geçirilmesi ve Moğol elçilerinin öldürülmesi tarihe Otrar Faciası olarak geçer. Bu olay üzerine Cengiz Han, Harzemşah ülkesini istila eder.

CEVAP A

5. Ayn-ı Câlût savaşı Moğollar'ın İslâm dünyasındaki ilerleyişini durduran bir dönüm noktasıdır. Fakat bu olay Suriye'de durdurulan ve Mısır yolu kapanan Moğolların, Türkiye'ye daha fazla yönelmelerine ve güç yığmalarına sebep olmuştur.

CEVAP D

6. Moğol tehlikesi karşısında Eyyûbilerle akrabalık kurarak ittifak yapar, Divriği hariç Mengücek Beyliğine son verir, Sivas ve Kayseri'deki surları onartır.

CEVAP E

7. 1276 yılında Baybars'ın ordusuyla yakınlarda olduğunu düşünerek ümitlenen Hatîroğlu Şerefeddîn, Moğollara karşı bir ayaklanma başlattı. Özellikle Ermenek yöresindeki Karamanlılar ve uç Türkmenleri ile temas sağlandıktan sonra isyan dalgası hızla yayıldı. Tarihe bu olay Hatîroğlu İsyanı olarak geçmiştir.

CEVAP C

8. İlhanlı hükümdarı Hülagu tarafından 1258 yılında Abbasi devletine son verilmesi sonucu Bağdat'ın ve buradaki kütüphanelerin yağmalanması bu eserlerin büyük bir kısmının kaybolmasına neden olmuştur.

CEVAP A

9. Moğolların Türkleşmesinde etkili olan Türk topluluğu Uygurlardır. uygurlar Moğol idaresinde katiplik ve hocalık yapmıştır.

CEVAP C

10. Kubilay, Çağatay, İlhanlı ve Altın Orda devletleri Cengiz İmparatorluğu'nun dağılması üzerine kurulan devletlerdir. Timur Devleti ise 1369 yılında Çağatay İmparatorluğu'nun yerine kurulmuştur.

CEVAP C

11. Altın Orda devletinde Türk nüfus o kadar yoğunlu ki, yüz yıl geçmeden hanlık, her ne kadar hükümdar ailesi Moğol olsa da, artık bir Türk devl eti niteliği kazanmıştı. Zaten Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Foursu'ndaki on altı büyük Türk devle-tine izafeten konulmuş on altı tane yıldızdan biri de Altın Orda Devleti'ni işaret eder.

CEVAP C

12. Timurlu İmparatorluğu Hunlar, Köktürkler, Uygurlar, Karahanlılar, Gazneliler, Selçuklular ve Harezmsahlar'ın yıkılmasından sonra Türklerin Türkistan'da kurduğu en büyük devlet olmuş ve bu devirde Türkistan ve Horasan, İslam mimarisi açısından en parlak dönemini yaşamıştır. 15. yüzyılın sonlarından itibaren Türkistan, Harezm, Kırım, Kazan ve Azerbaycan'da Çağatay Türkçesi de yüksek bir kültür dili hâline gelmiştir. Dinin, ilim ve sanatın koruyucusu olan Timur; Türkistan'da Türkçenin, Türk sanat ve kültürünün Fars kültürü nün baskısı altında yok olup gitmesini önlemiş ve öne geçmesini sağlamış, Türk edebiyatı büyüme ve gelişme göstermiş, sanat, bilim ve edebi yat dünyası Timur Rönesansı'nı yaşamıştır. Bu dönemde başkent Semerkant "Şehirlerin Şahı" unvanını almıştır.

CEVAP D

Türkiye Selçuklu Dönemi

1. Ahiler, şehirlerde yaşayan esnaf kesimdir. Şehirlerin ekonomik hayatı Ahilik kurumu tarafından düzenlenmiştir.

CEVAP B

2. Konya'da bulunan; İnce Minareli Medrese, Karatay Medresesi ve Sırçalı Medrese Anadolu Selçukluları Dönemi'ne aittir.

CEVAP C

3. Karatay Medresesi Anadolu Selçuklu Dönemi'nden kalmadır. Günümüzde Çinili Eserler Müzesi olarak kullanılmaktadır.

CEVAP B

4. A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler Anadolu Selçuklu Dönemi mutasavvıflarındandır. Hacı Bayram-ı Veli ise Osmanlı Dönemi'dir.

CEVAP D

5. Soruda verilen öncüllerin tamamının masrafları devlete ait olan vakıf araziler tarafından karşılanmıştır. Maristan hastane, ribat kervansaray, imaret yoksullara yemek dağıtılan yerlerdir.

CEVAP E

6. Bâtınlık tarikatının kurucusu Hasan Sabbah Horasan'da Tus şehri yakınlarında doğdu. Fatimilerin yapmış oldukları propagandanın etkisi altında kaldı. Genç yaşta Şiiliği benimsedi. Eğitimi tamamlamak için Kahire'ye gitti. Buradan ayrıldıktan sonra birçok yer dolaşarak Bâtınlığın propagandasını yaptı. Kendisine çok bağlı fedailer topladı. 1090 yılında İran'da Kazvin şehrinin kuzeybatısındaki erişilmesi çok zor olan Alamut Kalesi'ni ele geçirdi. Kaleyi, askerî karargâh ve idari merkez olarak kullandı. Alamut'tan düzenlediği operasyonları idare etmeye başladı. Düşmanlarını fedailerine öldürttü. Hasan Sabbah ve adamlarının gayesi dinî olmaktan çok siyasi idi ve kendi görüşlerini halka zorla benimseterek mevcut sosyal ve siyasal düzeni çökertmeyi hedefliyorlardı. Bu gayelerine ulaşmak için kurdukları teşkilat ve eğittikleri fedailerden yararlanarak birçok din ve devlet adamını kendilerine has metotlarla ortadan kaldırdılar. Bazı insanları da propaganda veya tehditle kendi mezheplerine çektiler. Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah, İslam dünyası için ciddi bir tehlike oluşturan Hasan Sabbah ve adamlarıyla mücadeleyi bir devlet politikası hâline getirdi. Bir yandan Nizamiye Medreseleriyle Sünniliği takviye ederek onlarla ilmi sahada mücadele verirken öte yandan Alamut ve Rudbar bölgesindeki komutanlarına Hasan Sabbah ve adamlarını ortadan kaldırması için emir verdi.

CEVAP C

7. İlk Türk devletlerinde, Türk kağanının dünyayı idare etmek üzere Gök Tengri tarafından görevlendirildiğine inanılırdı. Tanrı kutuna kavuşmak ancak bütün Türk illerinin bir idarede toplanmasıyla ortaya çıkardı. Bu Türk cihan hâkimiyeti düşüncesi Türk kağanlarının en büyük idealiydi. Bu ideal İslami dönemde de cihat anlayışı ile yaşamaya devam etti. Fütüvvet Ahi teşkilatının örgütlenme ve işleyişi ile ilgilidir.

CEVAP A

Türkiye Selçuklu Dönemi

8. Osmanlıdaki kapıkuluya benzeyen gulam sistemi İslam öncesinde görülmemiştir. Türklerde ordu; savaşçılar, teşkilat ve teçhizat olmak üzere üç bölümden oluşmuştur. Disiplin içinde iyi bir eğitim alan askerî birlikler, savaş araç gereçleri bakımından da iyi bir şekilde donatılmıştır. İlk Türk İslam devletleri, İslamiyet öncesi dönemdeki Türklerde olmayan ve adına Gulam Sistemi denilen yeni bir ordu modelini kullanmaya başlamışlardır. Bu sistemin kaynağı kesin olarak bilinmese de sistemin ilk kez Karahanlılar tarafından uygulandığı tespit edilmiştir.

CEVAP B

9. Divan-ı Mezalim üst düzey devlet adamlarının yargılandığı, kadıların kararlarının bozulabildiği yüksek mahkemedir ve başkanı hükümdardır.

CEVAP C

10. Cacabey Medresesi Anadolu'da yapılan ilk rasathane olarak kabul edilir. Anadolu Selçuklu Dönemi'ne aittir. Erzurum'daki Yakutiye Medresesi İlhaneliler dönemine aittir.

CEVAP A

11. I. Gıyaseddin Keyhüsrev'in kız kardeşi için yaptırdığı Gevher Nesibe Hatun Şifahanesi ve Medresesi Kayseri ilimizdedir.

CEVAP D

12. Anadolu Selçuklu Devleti'ndeki divanlar ve görevleri şunlardır;

- **Divan-ı İşraf:** Devletin idari işlerinin denetlendiği kurumdur, başkanı müşrifdir.
- **Divan-ı Arz:** Ordunun ihtiyaçlarının karşılandığı divandır. Başkanı emir-i arzdır.
- **Divan-ı İstifa:** Mali işlerin görüldüğü divandır, başkanı müstevfidir.
- **Divan-ı Tuğra:** Yazı işleridir, başkanı tuğraidir.
- **Divan-ı Mezalim:** Üst düzey devlet adamlarının yargılanmasının yapıldığı divan.
- **Pervane Divanı:** İktâ, has ve dirlik yani toprak kayıtlarının tutulduğu divandır. Osmanlıdaki karşılığı nişancıdır.
- **Niyabet-i Saltanat Divanı:** Hükümdar sefere çıktığında ona vekalet eden divandır. Osmanlıdaki sadrazama vekalet eden sadaret makamı gibi.

CEVAP B

13. Fusus'ül Hikem adlı eser Muhyiddin Arabi'ye aittir. Muhyiddin Arabi önemli bir mutasavvıftır. Öğrencisi Sadreddin Konevi tarafından Muhyiddin Arabi'nin öğretilerine dayanan Ekberilik tarikatı kurulmuştur. Ahmet Yesevi'nin ilk Türk mutasavvıfı olduğu ve Divan-ı Hikmet eseri unutulmamalıdır. Akşemseddin, Fatih Sultan Mehmet'in lalasıdır. Mevlana, Anadolu Selçuklu Dönemi'nde Konya'da yaşamış hem ünlü bir mutasavvıf hem de hümanisttir. En önemli eseri Mesnevi ve Divan-ı Kebir'dir. Tebrizli mutasavvıf olan Şems Mevlana'yı hayli etkilemiştir.

CEVAP A

14. Gevher Nesibe Kayseri'de, Cacabey Kırşehir'de kurulmuş Anadolu Selçuklular Dönemi'ne ait külliye'dir.

Aslanhane Camii ve Alanya Kalesi de Anadolu Selçuklu Dönemi'ne aittir. Bunların dışında Konya Karatay Medresesi, Sivas Çifte Minareli Medrese, Amasya Gök Medrese, Sinop Şerafettin Pervane Medresesi, Konya İnce Minareli Medrese Anadolu Selçuklulara ait önemli yapılarıdır. Orhaniye Medresesi İznik'te Osmanlı Padişahı Orhan Bey tarafından kurulmuştur.

CEVAP E

Türkiye Selçuklu Dönemi

15. Cacabey Medresesi Anadolu'da yapılan ilk rasathane olarak kabul edilir. Anadolu Selçuklu Dönemi'ne aittir.

Yağıbasan Medresesi Anadolu'da kurulan ilk medrese kabul edilir. Anadolu'da kurulan ilk beyliklerden Danişmentiler Dönemi'ne aittir.

Alay Han Anadolu'da kurulan ilk kervansaray kabul edilir. Anadolu Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan tarafından yaptırılmıştır.

CEVAP E

16. Soruda verilen kurumların tamamının masrafları vakıf araziler ya da vakıflar tarafından karşılanmıştır. Vakıfların bu faaliyetleri sosyal devlet anlayışının bir ürünüdür.

CEVAP C

17. Soruda temel amacı verilen kurum Ahilik yani lonca teşkilatıdır. Ahi topluluğuna, "delikanlı, yiğit, eli açık, gözü pek, iyi huylu kişiler" anlamında Fütüvvet ve "Ahiyyetü'l-Fityan" unvanı verilmektedir. Ahilerin toplandıkları ve toplumsal hizmet verdikleri yerlere "Zaviye" adı verilmektedir.

CEVAP B

18. Anadolu Selçuklularında mali işler müstevfi başkanlığındaki "Divan-ı İstifa"da görüşülürdü.

CEVAP C

19. Dîvân-ı A'lâ: Vezirin başkanlık ettiği bu büyük divan günümüzde hükümetin veya bakanlar kurulunun karşılığı olarak düşünülebilir. Dîvânın diğer üyeleri dîvân-ı tuğra/ inşâ, dîvân-ı istîfâ, dîvân-ı arz ve dîvân-ı işrafın başkanlarıyla nâib-i saltanat ve pervane idi. Bunlardan ilk dördü Büyük Selçuklu örneğiyle aynı; diğerleri ise Türkiye Selçuklu uygulamalarında görülmektedir.

CEVAP D

20. Lonca ya da Ahi teşkilatına Müslüman esnaf dışında kimse üye yapılmamıştır. Bu durup içindeki kadınların örgütlenmesine de "Bacıyan-ı Rum" denilmiştir.

CEVAP E

21. Türkiye Selçuklularında devletin yönetim merkezi olan ve dergâh veya bârgâh olarak da anılan saray, hem devletin idare merkezi hem de hükümdarın şahsî ikametgâhı olmuştur. Sultanın özel hayatını sürdürdüğü saray bölümüne harem denmiştir. Saray teşkilatında en önemli görevliye hâcip denmiş ve hâcilerin reislerine de "hâcibü'l-hüccab" denmiştir. Konya'daki Alâeddin Köşk, Kayseri'de Keykubâdiye Sarayı, Beyşehir'deki Kubâdâbâd Sarayı, Alanya'daki Alâiye Sarayı Türkiye Selçukluları Dönemi'ne ait önemli saraylardır. İshak Paşa Sarayı Osmanlı dönemine ait Doğu Beyazıt'taki saraydır.

CEVAP E

22. Ahilik, XIII. yüzyılda temeli yardımlaşma üzerine kurulan esnaf ve sanatkâr örgütlenmesine verilen isimdir. Bu teşkilat, toplumda ekonomik hayatın dışında; sosyal, siyasi ve askerî faaliyetleriyle de etkili olmuştur.

Bu teşkilatın Anadolu'da kurulmasında Fütüvvet Teşkilatı'nın etkisi büyüktür. Fütüvvet Teşkilatı'nın ilke ve kurallarına Fütüvvetnâme adı verilmiştir. Usta çırak ilişkisine büyük önem verilen Fütüvvet Teşkilatı'nın ilkelerinden biri de "Okumakla, yazmakla olmaz; ta ustadan görmeyince!" şeklinde ifade edilmiştir.

CEVAP A

TÜRKİYE SELÇUKLU DÖNEMİ
TEST - 5 ÇÖZÜMLÜ DEĞİLDİR

Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti

1. Osmanlıların Bizans ile yaptığı 1302 Koyunhisar Savaşı'nı kazanması, onun diğer beylikler karşısında saygınlığını ve gücünü artırmıştır. Halil İnalcık'a göre Osman Gazi'ye güç ve prestij kazandıran 27 Temmuz 1302 tarihli Koyunhisar (Bafeus) Savaşı, Osmanlı Beyliği'nin gerçek kuruluş tarihi olarak kabul edilmelidir. Çünkü Osmanlı Devleti gibi büyük bir devletin kuruluşunu birtakım menkıbelerle açıklamaya çalışmak bilimsellikten uzaklaşmaktır.

CEVAP C

2. Osmanlı, Bizans ile mücadele ederken Ahilerin, dervişlerin (Abdalan-ı Rum) ve cihat ve gaza yapmak için Anadolu'ya gelen Türkmenlerin (Gaziyan-ı Rum) desteğini almıştır.

CEVAP E

3. Ahlak ile zanaatı birleştirmiş bir meslek örgütü olan Ahiler, Osman Bey'in manevi destekleyicisi oldular. Osman Bey bir bölgeyi ele geçirdikten sonra burada nasıl bir yönetim uygulayacağını Ahilere sormaktaydı. Ahiler; beyliği teşkilatlandırma, sosyal hayatı düzenleme ve beylere danışmanlık yapma gibi önemli görevleri üstlendiler. Soruda verilen öncüllerin tamamı doğrudur.

CEVAP E

4. Osman Bey, Türk töresinde olan "Fetheden fethettiği yerin sahibidir." anlayışına dayanarak elde edilen yerleri kardeşi, oğulları ve silah arkadaşlarına dirlik olarak vermesi bu anlayışın devam ettiğini kanıtlar.

CEVAP D

5. Koyunhisar Savaşı (1302): Bursa tekfurunun öncülüğünde birleşen Rum tekfuruları, Bizans'tan aldıkları yardımla Osman Bey'i yöreden atmak için harekete geçti. Koyunhisar'da yapılan ilk Osmanlı-Bizans Savaşı'nı Osmanlı Devleti kazandı. Kazanılan zaferle Türklere İzmit yolu açılmış, Bursa'nın üç taraftan yolu kesilmiştir.

CEVAP B

6. Karesioğlu Beyliği Germiyanogulları beylerinden Karesi Bey tarafından Balıkesir ve Çanakkale çevresinde kurulmuştur. Denizcilikte oldukça ilerleyen Karesioğlu Beyliği, 1345 yılında Orhan Bey tarafından ortadan kaldırılmıştır ve Osmanlılara katılan ilk beyliktir.

CEVAP C

7. Niğbolu Zaferi'nden sonra Bulgar Krallığı ortadan kaldırılır ve halife tarafından Bayezid'e Anadolu'nun Sultanı anlamına gelen Sultan-ı İklim-i Rum ünvanı verilir.

CEVAP A

8. Osmanlıda devlet örgütlenmesi Orhan Gazi ile başlar. Bu nedenle Orhan Gazi beyliği devlet yapmış ve asıl kurucu kabul edilmiştir. Divan, medrese, ordu ilk defa Orhan Bey Dönemi'nde kurulmuştur.

CEVAP B

Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti

9. Orhan Bey Dönemi'nden itibaren toprakların genişlemesi, nüfusun çoğalıp devlet işlerinin yoğunlaşması üzerine idari, askerî, ekonomik ve hukuki düzenlemeler yapılarak devlet teşkilatının kurulup gelişmesi sağlanmaya çalışıldı.

CEVAP A

10. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler Osmanlı'nın büyüüp gelişmesiyle ilgilidir. Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde İslam birliği politikası uygulamamıştır.

CEVAP E

11. Selçuklu Devleti'ni kuran Oğuzların Üçok kolunun Kınık boyudur, Osmanlı'yı kuran ise Oğuzların Bozok kolunun Kayı boyudur.

CEVAP A

12. Orhan Gazi Dönemi'nde hukuk ve eğitim alanında da eyalet, sancak, kaza ve köylerde davalara bakması için kadılar görevlendirildi. İznik'in alınmasıyla birlikte burada ilk Osmanlı medresesi kuruldu. Davud-i Kayseri Osmanlı'da ilk medreseyi kuran bilim insanıdır, Osmanlı'nın ilk müderrisidir.

CEVAP B

13. Kantakuzen, Andrinikos ile yaşadığı taht mücadelesi sırasında Orhan Gazi'den yardım istemiştir. Orhan Gazi oğlu Süleyman Paşa'yı Kantakuzen'e yardım etmesi için Rumeli'ye göndermiş, bu yardımları sonucu Çimpe Kalesi'ni Bizans'tan almıştır.

CEVAP D

14. Soruda verilen öncüllerin tamamı Anadolu Selçuklu Dönemi'ndeki uç boyları oluşturma amaçları arasındadır.

CEVAP E

15. Soruda verilen I. ve II. öncüller doğrudur. Osmanlı'nın ekonomisinin tarıma dayanması onu ön plana çıkaran bir faktör değildir.

CEVAP B

16. Orhan Bey'in oğlu Süleyman Paşa tarafından 1353 yılında Çimpe Kalesi'nin alınması ile Osmanlı Rumeli'ye geçmiştir. Osmanlı'nın Rumeli'deki ilk toprağı ve üssü Çimpe Kalesi'dir.

CEVAP B

17. Osmanlı'da ilk olarak Orhan Bey Dönemi'nde İstanbul, Ege ve Karadeniz sahillerine egemen olan Cenevizli tüccarlara gümrük indirimi sağlanmıştır. Fatih Dönemi'nde Venedik, Kanuni Dönemi'nde ise Fransa kapitülasyon haklarından yararlanmıştır.

CEVAP D

18. Osman Bey, Karacahisar'ı merkez edindikten sonra kısa zamanda burayı onardı. Şehirde, şeri işlerini görmek için bir kadiya ihtiyaç vardı. Bu vazife Dursun Fakih'e verildi. Dursun Fakih dönemin en ünlü âlimlerinden biriydi. Karacahisar Camiisi'nde Osman Gazi adına ilk hutbeyi okuyan Dursun Fakih, Osmanlı Devleti'nin ilk kadısıdır.

CEVAP D

19. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Anadolu siyasal birliği I. Bayezid Dönemi'nde sağlanmış, ancak Ankara Savaşı'ndan sonra bozulmuştur. Çelebi Mehmet Döneminde sadece Saruhanoğulları Beyliği Osmanlı topraklarına katılmıştır.

CEVAP D

Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti

1. Germiyanolu Süleyman Şah'ın, kızını I. Murat'ın oğlu Yıldırım Bayezit ile evlendirerek Osmanlı ile akraba olmak istemesinin temel sebebi Karamanoğullarının tehditkâr tutumudur.

CEVAP C

2. Akkoyunlu Devleti'nin kurucusu Kara Yülük Osman Bey'dir. Akkoyunlu hükümdarları, bilginleri ve sanatçıları korumuştur. Ali Kuşçu, Celaleddin Devvani ve İsa Savcı gibi bilginler, bu dönemde önemli eserler vermişlerdir. Akkoyunlular hâkim oldukları bölgeye Türk-İslam kimliği kazandırmak için önemli mimari eserler inşa etmişlerdir. Osmanlı Devleti'nin Anadolu'daki topraklarının genişleyip Akkoyunlular ile komşu olmasından sonra iki devlet arasında Doğu Anadolu'da egemenlik kurmak için mücadeleler başlamıştır. Akkoyunlular, Osmanlı Devleti ile mücadele içerisinde bulunan Timur'un yanında yer almışlardır.

CEVAP A

3. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Çelebi Mehmet Dönemi'nde İstanbul kuşatılmadığı gibi böyle bir bilgi de çıkarılmaz.

CEVAP E

4. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde uyguladığı iskan siyasetine ıssız şenlendirme adı verilmiştir. Soruda verilen A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler buna örnek gösterilebilir, ancak iltizam sisteminden malikane sistemine geçmek vergi toplama usulü ile ilgilidir.

CEVAP E

5. Akdeniz'de Venediklilere bağlı olan Andros Adası gemilerinin Osmanlı ticaret gemilerine saldırması üzerine Çalı Bey kumandasındaki Osmanlı donanması Akdeniz'e gönderildi. Çalı Bey, adada tahribat yapıp Venedik gemilerine saldırılar düzenleyerek geri döndü. Bunun üzerine ertesi yıl Venedikliler Ege Denizi'ne geldi. Gelibolu açıklarında yapılan savaş Venedikliler kazandı ve Çalı Bey şehit oldu.

CEVAP E

6. Karamanoğulları Beyliği bir Müslüman Türk beyliği olduğu için savaşmak İslam'a göre meşru değildir. Ancak Karamanoğullarının Balkanlı Haçlılarını desteklemesi bu durumu değiştirmiş, seferin İslam ilkeleri çerçevesinde yapıldığını göstermek amacıyla böyle bir fetva alınmıştır.

CEVAP A

7. 1448 yılında Erdel voyvodası Hünyadi Yanoş komutasındaki Haçlı ordusu ile ikinci kez Kosova Meydanı'nda karşılaşan Osmanlı ordusu büyük bir zafer kazanır. II. Kosova Zaferi'yle, Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'daki hâkimiyeti kesinleşir. Balkanlar'da Osmanlı Devleti'nin ilerleyişini engelleyebilecek önemli bir güç kalmaz.

CEVAP C

8. Osmanlı'da İstanbul ilk defa I. Bayezit tarafından kuşatılır, bu kuşatmadan sonra Bizans ile bir antlaşma yapılarak İstanbul'da yaşayan Türkleri davalarına bakacak bir kadı ataması gerçekleşir. Bayezit'ten sonra Musa Çelebi ve II. Murat tarafından da kuşatma gerçekleştirir.

CEVAP D

Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti

9. A, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Topçu Ocağı I. Murat Zamanı'nda kurulmuştur. Osmanlı'da ilk saray kütüphanesi I. Murat döneminde Edirne Sarayında kurulmuştur.

CEVAP B

10. Soruda verilen öncüllerin hepsi Osmanlının Fetret Devri'nde Balkanlar'da tutunmasına imkân vermiştir. Özellikle o bölgede uygulanan istimalet (hoşgörü) politikası çok etkili olmuştur.

CEVAP E

11. Ankara Savaşı'ndan sonra fetihlerin durması yeni asker kaynağı aranmasına yol açtı ve bu da "devşirme" sistemini doğurdu. Daha önceki Türk-İslam devletlerinde pek uygulanmayan bu sistem, Çelebi Mehmet Zamanı'nda uygulanmaya başladıysa da kanunlaşması II. Murat Zamanı'nda gerçekleşti. Devşirme Kanunu'na göre Osmanlı tebaası Hristiyan çocuklarından (belli yaşlardaki çocuklardan özellikle 14-18 yaş arasındakilerden) şartları elverişli olanlar belli bir eğitimden geçirildikten sonra Kapıkulu askeri yapılmıştır.

CEVAP C

12. Topçu Ocağı, I. Murat tarafından top dökmek, top mermisi yapmak ve top atmak için kuruldu. Osmanlı ordusunda ilk top, I. Murat Zamanı'nda 1389'da I. Kosova Savaşı'nda kullanılmıştır. Yıldırım Bayezit tarafından da gerek İstanbul kuşatmasında gerekse Niğbolu kuşatmasında top kullanılmıştır. Sultan I. Murad, I. Kosova zaferinden sonra savaş meydanında dolaşırken Lazar'ın damadı olan yarılatı Milos Obiliç (Miloş Obiliç) tarafından şehit edilmiştir.

CEVAP A

13. Osmanlının kurulduğu yıllarda Karadeniz'in kuzeyine egemen olan, Rusların güçlenmesini ve güneye inmesini engelleyen devlet Altın Orda'dır.

CEVAP A

14. Manisa'da hüküm süren Saruhanoğulları Beyliği I. Mehmet Dönemi'nde Osmanlıya katılmıştır.

CEVAP C

15. Koyunhisar Osman Gazi Dönemi'nde, Maltepe Orhan Bey Dönemi'nde Bizans ile yapılmıştır. I. Kosova Savaşı I. Murat Dönemi'nde Haçlılar ile yapılmıştır.

CEVAP B

16. Ankara Savaşından sonra II. Murat döneminde silah ve paraların üzerine Kayı damgasının vurulmasının sebebi Türklüklerini ve Timur'dan üstün olduklarını kanıtlamaktır.

CEVAP D

17. Osman Bey, Türk töresinde olan "Fetheden fethettiği yerin sahibidir." anlayışına dayanarak elde edilen yerleri kardeşi, oğulları ve silah arkadaşlarına dirlik yani kılıç hakkı olarak paylaştırır. Dirlik ya da kılıç memur ve askerin devlet tarafından kendisine maaş olarak tahsis edilen vergi geliridir.

CEVAP C

18. Koyunhisar Savaşı Osman Gazi döneminde Anadolu topraklarında Bizans ile yapılmıştır. Sırpsındığı, I. Kosova, II. Kosova, Niğbolu, Çirmen ve Varna savaşları Balkanlarda Haçlılarla yapılmıştır.

CEVAP A

19. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen yerleşimler kuruluş döneminde fethedilmiştir. İstanbul ise yükselme dönemidir.

CEVAP E

Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti

1. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'ye geçmesiyle birlikte devlet, ele geçirdiği topraklara Anadolu'nun çeşitli yerleşim yerlerinden önemli miktarda Türk nüfusunu yerleştirmiştir. Bu durum bir yerde yeni fetihlere de zemin hazırlamıştır. Çünkü her yeni fethedilen yöreye nakledilen nüfus sayesinde ordunun daha ileri mesafelere gitme imkânı doğmakta ve bu yerleştirilen nüfus orduya gıda, barınma, binek hayvanı gibi lojistik destek sağlamaktaydı. Osmanlı iskân politikasının bu ilk devresi, devletin genişlemesiyle paralel olarak dışa dönük bir iskân politikası olarak adlandırılır.

CEVAP D

2. Mehmet Çelebi Dönemi'nde Anadolu'da meydana gelen olaylardan biri de Şeyh Bedrettin İsyanı'dır. Şeyh Bedrettin, Fetret Devri'nin getirdiği karışıklıklardan faydalanarak kendi düşüncelerini yaymaya başladı. Şeyh Bedrettin'in düşünceleri Osmanlı Devleti'ndeki İslam anlayışına ters-ti. Müritlerinin İzmir ve Manisa'da çıkardığı ayaklanmalar bastırıldı. Daha sonra Rumeli'ye geçerek başlattığı ayaklanma da bastırıldı. Şeyh Bedrettin yakalandı ve yargılandıktan sonra idam edildi.

CEVAP A

3. Türk geleneklerine göre ise İslamiyet öncesi Türk devletlerinde hükümdarlara devleti idare etme yetkisinin Tanrı tarafından verildiğine inanılıyordu. Tanrı'nın verdiği siyasi iktidar kut kavramı ile açıklanıyordu. Ayrıca ülke, hanedanın ortak malı sayılır ve hükümdarın oğulları arasında paylaştırılırdı. Bu durum, eski Türk devletlerinin kısa sürede yıkılmalarına sebep oluyordu. Osmanlı Devleti'nde ise hükümdarlığa hanedan ailesinden kimin geçeceği konusunda bir kural yoktu. I. Murat'tan itibaren "Ülke hanedanın ortak malıdır." anlayışının yerini "Ülke padişah ve oğullarındır." anlayışı aldı. Bu uygulamayla taht kavgalarının sınırlandırılması ve merkezî otoritenin korunması hedeflenmiştir. Şehzadelerin devlet yönetiminde deneyim kazanmaları için sancaklarda vali olarak görevlendirilirlerdi. Sancağa çıkma uygulaması III. Mehmet tarafından kaldırılmıştır.

CEVAP D

4. Osmanlı medeniyetinin oluşumunda soruda verilen öncüllerin tamamı etkili olmuştur. Ancak hükümdarlar töreye ve İslami kurallara uymak zorundaydı. Diğer inanışlar hükümdarı bağlamamıştır.

CEVAP B

5. Şehzadeler belli bir yaşa gelince sancağa çıkardı. Sancaklara gönderilen şehzadelere bu görevlerinde, Lala adı verilen bilgili ve deneyimli kişiler yardımcı olurlardı. Şehzadeler bu uygulama ile yönetimde deneyim kazanıyor ve devletin başına geçince bu deneyimlerinden yararlanıyorlardı. İlk zamanlarda İzmit, Bursa, Kütahya, Manisa ve Amasya önemli şehzade sancaklarıydı. Trabzon ilk dönemlerde şehzade sancağı olmamıştır, çünkü fethi çok sonra 1461 yılında gerçekleşmiştir.

CEVAP D

6. Ekonomik alanda ise bilinen ilk Osmanlı akçesi Osman Bey Zamanı'nda bastırıldı. Orhan Bey Zamanı'nda ise akçenin ekonomi alanında kullanımı yaygınlaştı. Ekonominin temeli tarıma dayanan Osmanlı Devleti'nde Orhan Bey Dönemi'nde tımar sistemi ilk kez uygulandı. I. Murat Dönemi'nde ise sistemli bir şekilde uygulanmasına devam edildi. İltizam sistemi Yükselme Dönemi'nde uygulamaya başlanmıştır.

CEVAP B

7. I. Murat Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nin Rumeli'de fetihlerinin artmasına paralel olarak askere olan ihtiyaç daha da arttı. Bunun için 1363 yılında çıkartılan Pençik Kanunu gereğince savaş esirlerinden yararlanılma yoluna gidildi. Bu kanuna göre, savaşlarda alınan esirlerden beşte biri vergi karşılığı devletin olacaktı. Önceleri bunlar kısa bir eğitimden sonra Yeniçeri Ocağına alınırlardı. Bunun sakıncaları görülünce, savaş esiri gençlerin Anadolu'daki Türk ailelerin yanına verilmesi kararlaştırıldı. Böylece esirler küçük bir ücret karşılığı hem çiftçilik yapacaklar hem de Türk - İslam âdet ve geleneklerini öğreneceklerdi. Fakat bunlar asıl askerî eğitimlerini Acemi Ocağı'nda alırlardı.

CEVAP A

Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti

8. İlk Acemioğlanlar Ocağı I. Murat Zamanı'nda Gelibolu'da kuruldu. Bir askerî okul statüsündeki bu ocak sadece Yeniçeri değil, bütün Kapıkulu ocaklarının asker ihtiyacını karşıladı. Acemioğlanlar Ocağı asker ihtiyacını; Pençik Kanunu gereğince savaş esirlerinden, daha sonra çıkarılan Devşirme Kanunu gereğince Hristiyan tebaadan olmak üzere iki yoldan sağladı.

CEVAP C

9. "Kapiya çıkma" deyimini ile genellikle acemilerin Yeniçeri Ocağına geçmeleri ifade edilirdi. Buna "bedergâh" da denirdi. Bu çıkmalar, emekli olan veya ölen yeniçerilerin boşluklarını doldurmak için ya da doğrudan doğruya askere olan ihtiyaç dolayısıyla yapıldı. Yeniçeri Ocağı'nın asker ihtiyacını, yani eksikliklerini yeniçeri ağası divanda arz eder, bu arz üzerine yeteri kadar acemi, yeniçeri alınırdı. Bu çıkmalarda, en kıdemli acemiler tercih edilirdi. Acemi oğlanların, Yeniçeri Ocağına yeni kaydedilmiş olanlarına "düzen akçesi" adıyla ikişer altın verilirdi.

CEVAP E

10. Yeniçeriler, Kapıkulu Ocaklarının en temel ve en kalabalık grubuydu. I. Murat Zamanı'nda ilk önce Edirne'de kuruldu. Yeniçeriler, padişahın merkezî otoritesinin temelini oluşturmuştur. Yeniçeriler sayesinde padişah, uç beylerinin nüfuz ve otoritesini dengelemiştir. Yeniçeriler sıkı bir eğitim görürler; ok, yay, kılıç, balta ve gürz gibi çağın silahlarını en iyi şekilde kullanırlardı. Yeniçeriler, yaya olarak savaşır ve savaş sırasında merkezde, padişahın yanında bulunurlardı. Yeniçeri Ocağı'nın komutanına yeniçeri ağası denirdi.

CEVAP C

11. Kapıkulu süvarileri, Kapıkulu ordusunun itibarlı birliklerindendi. I. Murat Zamanı'nda, sipahi ve silahtar adıyla iki bölük olarak kurulmuştur. Seferde padişahın yanında bulunur, onun tuğ ve silahlarını taşır, güvenliğini sağlardı. Derece olarak yeniçerilerden daha yüksektir ve maaşları daha fazlaydı.

CEVAP B

12. Çobanoğulları Beyliği, 1211-1309 yılları arasında Kastamonu ve çevresinde hüküm sürmüş Anadolu Beyliklerinden biridir. Bitinya bölgesinde tarih sahnesine çıkan Osmanlı Beyliği Çobanoğullarına bağlı olarak varlığını sürdürmüştür.

CEVAP C

13. Soruda verilen öncüllerin tamamı Osmanlı'nın Kuruluş Dönemi politikaları arasındadır. Bunlar, Balkanlar'a egemen olmasını sağlayan etkenler olmuştur. Rumele'de yoğunlaşan iskân siyaseti ile Osmanlı Devleti şunları amaçlamıştır: Fethedilen bölgelerin Türkleşmesini ve İslamlaşmasını sağlayarak egemenliği kalıcı hâle getirmek, Konargöçer Türkmenlerin yerleşik hayata geçmesini sağlamak, Gayrimüslim halkın ayaklanma ihtimalini ortadan kaldırmak, Aralarında kavgalar yaşanan aşiretleri birbirinden uzaklaştırmak, Fetih hareketlerinde sürekliliği sağlamaktır.

CEVAP E

14. Osmanlı Devleti'nde sınırların değişmesi nüfus, yönetici sayısı ve kültürel özelliğinde değişimlere neden olmuştur.

CEVAP E

15. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Akçay Savaşı I. Bayezid Dönemi'nde Karamanoğulları ortadan kaldırılmıştır. Dulkadiroğulları'na ise Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Turnadağı Savaşı ile son verilmiştir.

CEVAP C

16. Osmanlı medreselerinde isimlerinin yanında "Arabî, Acemî, Tusî, Semerkandî" gibi sıfatlarla anılan âlimlerin görev yapmış olması İslam ülkelerinin hemen hemen her tarafından âlimlerin Osmanlı ülkesine gelerek görev aldıklarını kanıtlar.

CEVAP A

Dünya Gücü Osmanlı

1. Soruda verilen I. ve II. öncül Osmanlıya karşı oluşacak muhtemel Haçlı birliğini parçalamaya ve engellemeye yöneliktir.

CEVAP C

2. II. Bayezid Dönemi'nin en önemli sorunu kardeşi Cem Sultan isyanıdır. 1481 yılında çıkan bu isyan zamanla uluslararası bir soruna dönüşmüş, bu durum II. Bayezid Dönemi'nde Batı yönlü seferlerin yapılmasını geciktirmiştir.

CEVAP A

3. 1446'da bir Yeniçeri isyanı tertip eden Çandarlı Halil Paşa, Edirne'nin altını üstüne getirterek II. Mehmet'in iktidarını zayıflattı. (Buçuktepe Olayı) Başkentteki kargaşayı bahane eden veziriazam, II. Murat'ı gizlice Edirne'ye davet etti. Babasının geldiğinden haberdar olmayan genç sultan, yaşanan oldubitti karşısında II. Murat lehine tahttan çekilerek veliahtlığı kabul ettiğini duyurmak mecburiyetinde kaldı.

CEVAP C

4. 1492 yılında Gırnata'yı ele geçiren İspanyolların Kuzey Afrikalı tehdit etmeleri üzerine Batı Akdeniz'de faaliyet gösteren Türk denizcilerinden Kemal Reis Endülü's'e akınlar düzenleyerek İspanya'da güç durumunda kalan Müslümanları Kuzey Afrika'ya taşıdı. Bu taşıma 16. yüzyıl boyunca sürdü. Sadece Müslümanlar değil İspanya'da baskı altındaki Yahudiler de Osmanlı topraklarına göç ettiler.

CEVAP A

5. Fatih Sultan Mehmet 1453 yılında Bizans'a, 1460'da Mora Despotluğu'na, 1461'de Trabzon Rum Pontus Devleti'ne son vermiştir.

CEVAP E

6. İslam hukukuna göre İslam toprakları içinde yaşayan gayrimüslimlerden haraç ve cizye vergisi alınmıştır. Fatih Dönemi'nde Eflak, Boğdan, Sırbistan'ın fethiyle haraç ve cizye gelirleri artmıştır. İstanbul'un fethinden sonra Fatih tarafından fethedilen ilk toprak Sırbistan'dır.

CEVAP B

7. Osmanlı Devleti'nde ilk defa İstanbul'u kuşatan Yıldırım Bayezit'tir. Gerek Bayezit'in gerekse II. Mehmet'in sur ve hisarlar inşa ettirmelerinin temel sebebi kuşatma sırasında deniz yoluyla Bizans'a gelecek yardımları engellemektir.

CEVAP A

8. İstanbul'un Fethi'nden sonra böyle bir politika izlenmesinin sebebi Haçlı birliğinin oluşmasını engellemektir.

CEVAP A

9. Fatih Sultan Mehmet ülkesinin Rumeli ve Anadolu kanatlarında uzun süredir direnen bölgeleri hâkimiyeti altına alıp iki kıtanın sultanı oldu. Karadeniz'in ve Ege'nin sahillerini ve adalarını mutlak egemenliğine aldı. Böylelikle bu iki unvanın sahibi oldu.

CEVAP C

10. B, C ve D seçeneklerinde verilen topraklar Fatih tarafından alınmıştır. Rodos ise Kanuni Dönemi'nde Osmanlı topraklarına katılacaktır.

CEVAP E

11. Ortodoksların bu düşüncede olmasının en önemli nedeni; Osmanlı Devleti'nin kuruluş dönemlerinden itibaren izlediği hoşgörü politikası ile aldığı topraklardaki halka tanıdığı din ve vicdan hürriyetidir.

CEVAP C

12. Fatih Sultan Mehmet, Ortodokslara din ve vicdan hürriyeti tanıyarak halkın desteğini almış, aynı zamanda Katolik ve Ortodoks birleşmesinin de önüne geçmiştir. Ayrıca Fener Rum Patrikhanesinin de devamına izin vermiştir. Fatih'in İstanbul halkına verdiği özgürlükleri duyan papa, Osmanlı Devleti'nin esas zaferi şimdi kazandığını itiraf etmiştir. Ayasofya'nın camiye çevrilmesiyle durumun ilgisizdir.

CEVAP C

Dünya Gücü Osmanlı

13. C, D ve E seçeneklerinde verilenler dünya tarihi açısından, Anadolu ve Rumeli toprak bütünlüğünün sağlanması ise Türk tarihi açısından bir sonuçtur.

CEVAP A

14. İstanbul'un Fethi'nden hemen sonra 1454 yılında ilk olarak Osmanlı Devleti aleyhine ittifaklar kuran Sırbistan üzerine dört sefer düzenlendi. Belgrat hariç tüm Sırbistan fethedildi.

CEVAP D

15. 1461'de Sinop ve Kastamonu civarında varlığına devam eden İsfendiyoğulları Beyliği'ne son verildi. Sinop'un alınmasından sonra donanma, Osmanlı Devleti'ne ödemesi gereken vergiyi ödemeyen ve Akkoyunlu Devleti ile ittifak kuran Trabzon İmparatorluğu üzerine yöneldi. 1461'de Trabzon'un alınmasıyla Karadeniz'in Anadolu sahillerinde güvenlik tam olarak sağlandı ve Bizans'ın yeniden dirilme umutları da engellenmiş oldu. 1460 yılının Mora'nın alınması da aynı amaca yöneliktir.

CEVAP B

16. Kırım'ın stratejik ve ticari öneminin farkında olan Fatih, 1475'te Gedik Ahmet Paşa komutasında bir donanma göndererek Kırım'ın fethini gerçekleştirdi. Böylece Karadeniz bir Türk gölü hâline geldi, İpek Yolu'nun Karadeniz'in kuzeyine giden kolu denetim altına alındı. Kırım'ın alınmasıyla Lehistan üzerine doğudan yapılacak seferlerde üs kazanıldı.

CEVAP A

17. Fatih Sultan Mehmet'in Venediklilere ticari imtiyaz vermesi, Kanuni Sultan Süleyman'ın Fransa Kralı I. Fransuva'yı tutsaklıktan kurtarmak için Macaristan üzerine yürütmesinin ortak amacı Hristiyan dünyasında Osmanlıya karşı oluşacak Haçlı birliğinden Venedik ve Fransa'yı ayırarak bu birliği parçalamaktır.

CEVAP C

18. Şahi adı verilen büyük toprakların döktürülmesinin nedeni İstanbul surlarını yıkmaktır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler ise aynı zamanda dışarıdan gelecek Venedik ve Ceneviz yardımlarını önlemeye yöneliktir.

CEVAP E

19. Fatih Sultan Mehmet'in Venedik ve Ceneviz'e kapitülasyonlar vermesinin nedenlerinden biri de İpek Yolu'nu canlandırmasıdır.

CEVAP B

20. II. Bayezit Dönemi, Yükselme Dönemi içinde bir duraklama dönemi olarak görülse bile Osmanlı Devleti toprak kaybetmemiştir.

CEVAP E

21. Soruda verilen öncüllerin tamamı Fatih döneminde merkezi otoriteyi güçlendirmeye yönelik olarak gerçekleştirilmiştir.

CEVAP E

22. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş dönemi kapitülasyonlarının amacı ticari potansiyeli artırmaktır, Yükselme dönemindeki kapitülasyonların amacı hem ticari potansiyeli artırmak hem de Haçlı ittifakını parçalamaktır. Gerileme ve dağılma dönemlerindeki kapitülasyonların amacı ise toprak bütünlüğünü korumak, denge politikasına yöneliktir. Kapitülasyonlar, XVIII. yüzyıla kadar Osmanlı padişahının yabancılara bir inayeti idi. Padişah istediğinde imtiyazı geri alabilirdi. Bu ticari imtiyazlar Pasarofça Antlaşmasından sonra iki taraflı olmuştur.

CEVAP D

23. Osmanlı - Memluk ilişkileri ilk defa Yıldırım Bayezit Dönemi'nde Malatya ve civarının alınmasıyla bozulmuştu. Fatih Dönemi'ne gelindiğinde Dulkadiroğulları ve Hicaz su yolları meselesinden dolayı gerginleşen ilişkiler, II. Bayezit Dönemi'nde savaşa dönüştü.

CEVAP B

24. II. Bayezid, Osmanlı'nın 8. padişahıdır (1481-1512). Adli mahlasıyla şiirler yazmıştır, kültüre ve sanata önem vermiştir. 1492'de Reconquista (Yeniden Fetih) hareketiyle İspanya'dan kovulan Yahudileri Osmanlı'ya kabul etmiş, onları korumuştur. Kardeşi Cem Sultan, onunla taht kavgasına girişmiş, başarısız olup Papalık, Rodos Şövalyeleri ve Fransa gibi Batılı güçlerin eline geçmiş, olay uluslararası bir krize dönüşmüştür.

Cevap A

Dünya Gücü Osmanlı

1. Kanuni Devri için "Öyle bir sultan ki her kıtada hutbesi okunuyor ve binbir kalede nevbeti vuruluyor." sözünün kullanılması Osmanlının bu dönemde dünya gücü hâline geldiğini kanıtlar.

CEVAP C

2. Tarihçiler, Yavuz Sultan Selim'i "sekiz yıla seksen yıllık iş sığdırmış büyük padişah" olarak değerlendirirler.

CEVAP C

3. Macaristan'ın Belgrad'ı geri almak istemesi ve Osmanlı topraklarına saldırması Osmanlı- Macar ilişkilerinin yeniden bozulmasına neden oldu. Fransa kralı Fransuva'nın Roma-Germen İmparatoruna yenilerek esir düşmesi ve Kanuni Sultan Süleyman'dan yardım istemesi üzerine Macaristan üzerine sefer düzenleme kararı alınır. İki saat süren Mohaç Meydan Muharebesi ile Macaristan egemenlik altına alınır, Fransuva kurtarılır.

CEVAP D

4. Avusturya Arşidükü Ferdinand'ın Budin'i kuşatması üzerine 1532 yılında Alman seferine çıkılır, Alman İmparatoru Şarlken ile Ferdinand Osmanlı ordusunun karşısına çıkamaz. Bunun üzerine Kanuni Ferdinand'ı aşağılayıcı bir mektup yazar.

CEVAP C

5. Osmanlılar deniz ve karalardaki hâkimiyetlerinin devamı için projeler geliştirmişlerdir. Bunlar: Hazar Denizi'ne ulaşarak Rusların Türkistan hanlıklarını tehdidini önlemek için Don Volga Projesi, Coğrafi Keşiflerle bozulan Baharat Ticaret Yolu'nun kontrolü ve canlanması için Süveyş Kanal Projesi ve Marmara - Karadeniz Projesi'dir.

CEVAP B

6. Taval Ahmet ya da Taval Halil, I. Ahmed Dönemi'ndeki Celali İsyanlarında önderlik etmiş kişilerdendir. Taval Ahmet, sekbanlıktan yetişmiştir. Deli Hasan'ın yanında bir süre isyanlara katılmıştır. Deli Hasan'a Bosna Beylerbeyliği verilerek isyanın bastırılmasından sonra onun yerine Anadolu'da Celalilerin liderlerinden biri olmuştur. Anadolu'daki isyanı bastırmak ve Celali kitlelerini imha etmek üzere o sırada vezir olan Nasuh Paşa'ya "Anadolu Muhafızlığı" verildi. 1605 yılında Bolvadin Köprüsü'nde meydana gelen savaşta Taval Ahmet galip geldi ve Nasuh Paşa canını zor kurtararak Kütahya'ya çekilmek zorunda kaldı. Canberdi, Ahmet Paşa, Kalender Çelebi ve Baba Zünnun isyanları Kanuni Döneminde yaşanmıştır.

CEVAP E

7. Sapanca-İznik Gölü ulaşımını güçlendirmek amacıyla hazırlanan proje, Marmara-Sapanca Kanal projesidir. Bu Don Volga Projesi ile ilgili değildir.

CEVAP B

8. Osmanlı Devleti Kanuni Dönemi'nde Habsburg sülalesi ile imzaladığı 1533 tarihli İstanbul (İbrahim Paşa) Antlaşması ile Avrupa'daki siyasal üstünlüğü ele geçirmiştir.

CEVAP A

9. Malta'ya yerleşen Saint Jean şövalyelerinin Osmanlı hâkimiyetine zarar vermeleri üzerine ada kuşatılmıştır. Turgut Reis'in şehit düşmesiyle kuşatma kaldırılmıştır.

CEVAP B

Dünya Gücü Osmanlı

10. Baharat Yolu'nu ele geçirmek isteyen Portekiz bir taraftan bölgedeki Müslüman devletlere saldırırken diğer taraftan Basra Körfezi ve Kızıldeniz'e giriş çıkışı engellemekteydi. Gücerat hükümdarının yardım istemesi ve Kızıldeniz yoluyla hacca giden Müslümanlara saldırılması üzerine Hint Denizi'ne seferleri başladı. Portekizlilere karşı Hint Denizi'ne 1538, 1551, 1552 ve 1553 yıllarında dört ayrı sefer düzenlendi.

CEVAP B

11. Doğu Anadolu'da Akkoyunlu Devleti, Uzun Hasan Dönemi'nde çok güçlendi. Türk birliğini bozmaya yönelik faaliyetlerinden ve Avrupalı devletlerle kurduğu ittifaklardan dolayı Fatih Dönemi'nde 1473 yılında Akkoyunlular üzerine sefer düzenlendi. Erzincan yakınlarında yapılan Otlukbeli Savaşı'yla Doğu Anadolu'nun güvenliği sağlanmış oldu.

CEVAP E

12. İngiltere ve Fransa arasında yaşanan Yüz Yıl savaşları ve Martin Luther'in papaya karşı gelerek Reform hareketlerini başlatması Avrupa'daki iç karışıklıklarla ilgilidir. Bu durum Osmanlı'nın batıdaki fetihlerini kolaylaştırmıştır.

CEVAP A

13. II. Bayezit, bir Osmanlı tarihi yazılmasını emreden ilk padişah'tır. Zamanında İdrisi Bitlisi'nin ve Neşri'nin yazdıkları tarihler ün kazandı. 1492 yılında İspanya'nın Haçlılar tarafından yağmalanması üzerine bölgedeki Müslüman ve Yahudilere yardım etmek amacıyla Kemal Reis Endülü's'e gönderilir. Saltanatının ilk yılları Cem Sultan sorunu ile geçmiştir.

CEVAP D

14. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. II. Bayezit Dönemi'nde batı sorunu çözülememiştir. Yavuz'un hedefi ilk önce doğu sorununu çözmek ve arkasından batıya yönelmektir ancak buna ömrü yetmemiştir. Batıya sefer hazırlığı yaparken vefat etmiştir.

CEVAP E

15. Kırım'ın fethi ile Karadeniz, Mısır'ın fethi ile Akdeniz ticareti Osmanlı'nın eline geçmiştir.

CEVAP C

16. İpek yolunun denetim altına alınması Fatih Sultan Mehmet döneminde Kırım'ın fethiyle olmuştur.

CEVAP D

17. Osmanlı Devleti'nin doğu sınırında Safevi Devleti, Şiilik propagandası yolu ile Osmanlı Devleti'nin topraklarını ele geçirmek istiyordu. Bu amaçla 1511'de Tokat, Amasya ve Çorum civarında Şah İsmail'in desteklediği Şahku-lu İsyanı başlatıldı. İlk başlarda başarılı olan ayaklanma daha sonra etkisiz hâle getirildi.

CEVAP E

Dünya Gücü Osmanlı

18. Bu amaçlar doğrultusunda yapılan savaş 1514 yılındaki Çaldıran Savaşı'dır. Bu savaşta Osmanlı galip gelir, Doğu Anadolu'daki Safevi etkisi kırılır.

CEVAP B

19. Yavuz Sultan Selim babasından devraldığı tatminkâr hazineyi ağzına kadar doldurdu. Hazinesinin kapısını mühürledikten sonra şöyle vasiyet etti: "Benim altınla doldurduğum hazineyi, torunlarımdan her kim doldurabilirse kendi mührü ile mühürlesin, aksi hâlde Hazine-i Hümayun benim mührümle mühürlensin." Bu vasiyet tutuldu. O tarihten sonra gelen padişahların hiçbiri hazineyi dolduramadığından, hazinenin kapısı daima Yavuz'un mührüyle mühürlendi.

CEVAP D

20. 1516 Mercidabık ve 1517 Ridaniye savaşları Yavuz Sultan Selim'in bizzat Memluklerle yaptığı savaştır. Bu savaşlar sonunda Memluk Devleti'ne son verilmiştir.

CEVAP D

21. Coğrafi Keşifler sonucunda ticaret yollarının okyanuslara kayması İpek ve Baharat yollarının önem kaybetmesine neden olmuştur.

CEVAP C

22. Kanuni Sultan Süleyman, Fransa Kralı Fransuva'ya yazdığı bir mektubunda bu cümleleri kurmuştur. Ayrıca B, C, D ve E seçeneklerindeki padişahların bunu söylemesi mümkün değildir. Çünkü onların döneminde paragrafta adı geçen birçok yer henüz fethedilmemişti.

CEVAP A

23. Kanuni Sultan Süleyman başka erkek kardeşi olmadığı için 1520 yılında 25 yaşında Osmanlı tahtına sorunsuz geçmiştir. 1520'den 1566'daki ölümüne kadar yaklaşık 46 yıl boyunca padişahlık yapan ve 13 kez sefere çıkan I. Süleyman, saltanatının toplam 10 yıl 1 ayını seferlerde geçirmiştir. Süleyman böylece imparatorluğun hem en uzun süre görev yapan hem en çok sefere çıkan ve de en uzun süre sefer yapan Osmanlı sultanı olmuştur.

CEVAP D

24. Kanuni batıdaki ilk seferini 18 Mayıs 1521'de, Macaristan Krallığı'nın yönetimindeki Belgrat üzerine yaptı. 1 Ağustos günü kuşatılan şehir, 29 Ağustos 1521 tarihinde teslim oldu. Zigetvar ise Kanuni'nin son seferidir.

CEVAP A

25. Mohaç Meydan Muharebesi doğru cevaptır. Fransa kralı Fransuva'nın Roma-Germen İmparatoruna yenilerek esir düşmesi ve Kanuni Sultan Süleyman'dan yardım istemesi üzerine Macaristan üzerine sefer düzenleme kararı alındı. Kanuni Sultan Süleyman, Tuna Nehri'nin kuzeyinde kalan ülkeleri de fethetmek amacıyla harekete geçti. Savaş iki saat kadar sürdü. Yüz bini aşkın Macar ordusu tamamen imha edildi. Macaristan'ın başkenti Budin fethedildi. Jan Zapolya (Yanoş) Macar tahtına getirildi ve Macaristan Osmanlılara bağlandı.

CEVAP C

Dünya Gücü Osmanlı

26. Alman seferi sonucunda Osmanlı ile Avusturya arasında 1533 yılında İstanbul Antlaşması (İbrahim Paşa) imzalanır. Avusturya kralı Osmanlı sadrazamına eşit sayılır. Bu antlaşma ile Osmanlı Devleti, Avrupa'da üstünlüğü ele geçirmiştir.

CEVAP B

27. Kanuni'nin İran seferinden galibiyetle dönmesi sonucunda 1555 yılında Amasya Antlaşması imzalanır. Osmanlı Devleti ile İran arasında yapılan bu antlaşma sonunda; Karabağ, Nahçıvan, Revan ve Bağdat Osmanlı Devleti'nde kalacak, antlaşma 25 yıl sürecekti. Amasya Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin İran ile yaptığı ilk resmî antlaşma olması bakımından önemlidir.

CEVAP E

28. Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde bütün seferlerin doğuya yapılmasının en önemli nedeni İslam dünyası egemenliğine sahip olmaktır.

CEVAP A

29. I. Selim hükümdar olduktan sonra "Kardeş Katli Fermanı" gereği ülkenin bekası için kardeşleri Ahmet ve Korkut'u boğdurtmuştur.

CEVAP D

30. Kanuni'nin Avrupa'da reformistleri desteklemesinin temel nedeni Hristiyan birliğini parçalamaktır.

CEVAP A

31. 27 Eylül 1538'de kazanılan Preveze Deniz Savaşı ile Haçlı donanması yok edilmiş, Akdeniz bir Türk gölü olmuştur. Bu nedenle günümüzde Preveze Zaferi'nin yıl dönümü "Donanma Günü" olarak kutlanmaktadır.

CEVAP B

32. ve II. öncüldeki yargılar doğrudur. Bu antlaşma Avusturya ile değil, Fransa ile imzalanmıştır.

CEVAP B

33. Coğrafi Keşiflerde öncü rol üslenen Portekiz, Afrika kıtasını güneyden dolaşarak Hint Okyanusu'na ulaşmıştı. Baharat Yolu'nu ele geçirmek isteyen Portekiz bir taraftan bölgedeki Müslüman devletlere saldırırken diğer taraftan Basra Körfezi ve Kızıldeniz'e giriş çıkışı engellemekteydi. Gücerat hükümdarının yardım istemesi ve Kızıldeniz yoluyla hacca giden Müslümanlara saldırılması üzerine Hint Denizi'ne seferleri başladı. Portekizlilere karşı Hint Denizi'ne 1538, 1551, 1552 ve 1553 yıllarında dört ayrı sefer düzenlendi. Osmanlı donanmasının okyanus şartlarına uygun olmaması bu seferde istenilen başarının kazanılmasını engellemiştir.

CEVAP E

34. Haritaya göre Hristiyan dünyasının hakimiyet altına alındığı söylenemez, çünkü İtalya, Fransa, Almanya ve İngiltere Hristiyanlığın önemli kalelerindendir. En çok Avrupa'da fetih yaptığı söylenemez, çünkü Afrika toprakları daha fazladır.

CEVAP B

35. Paragrafa bakıldığında A, B, D ve E seçeneklerine ulaşılabilir, ancak Osmanlı'nın Hristiyan dünyasını egemenlik altına aldığı söylenemez. İngiltere, Avusturya, Rusya, Kutsal Roma Cermen, İspanya vs. hristiyan dünyasının güçlü devletlerinden olup Osmanlı egemenliğinde değildir.

CEVAP C

Dünya Gücü Osmanlı

1. Sabuncuoğlu Şerafettin 1469 yılında (II. Mehmet Dönemi) kaleme aldığı "Mücerrebname" adlı eseri tedavide kullanılan malzemeleri anlatan pratik tedavi el kitabı niteliğindedir.

CEVAP B

2. II. Mehmet Dönemi'nde yapılan bu uygulamaların ortak amacı merkezî otoriteyi güçlendirmektir.

CEVAP A

3. Mısır seferinden sonra I. Selim, Şam'da Muhyiddin Arabi'nin mezarını buldurarak mezarın bulunduğu yere türbe ve külliye yaptırmıştır.

CEVAP B

4. Yavuz Sultan Selim Doğu politikasını oluştururken İdris-i Bitlisi'nin yardımlarından faydalanmıştır. İdris-i Bitlisi; Heşt Behişt ve Selimname adlı Osmanlı tarihlerinin yazarı siyaset ve kültür adamıdır. Önceleri Akkoyunlu Devleti hizmetinde iken Safevilerden kaçarak İstanbul'a gelmiş, II. Bayezit'in hizmetine girmiş, daha sonra I. Selim'in doğu politikalarının oluşmasında önemli rol oynamıştır.

CEVAP A

5. Kanuni Dönemi'nin en meşhur Nakkaşı Matrakçı Nasuh'tur. "Osmanlının Da Vinci'si" olarak bilinir. Tarih alanında da çalışan Matrakçı Nasuh, Taberî Tarihi'ni Mecmaü't-Tevârih adıyla Türkçeye çevirmiştir. 3 nüsha olarak yayınlanan Süleymanname kitabında 1520-1537, 1543-1551 ve 1542-1543 yıllarını anlatmıştır. 1537-1538 yıllarında yazdığı Fetihname-i Karabuğdan, Kanuni Sultan Süleyman'ın Boğdan seferini anlatır. Bu kitaplarda, yol boyunca ordunun geçtiği şehirlerin minyatür şeklinde haritalarını çizmiştir. Çizimleri bugün hem estetik hem de geçmişe ait çok ayrıntılı bilgiler içermesi hasebiyle şaheser olarak tanımlanmaktadır.

CEVAP C

6. Soruda verilen öncüllerin tamamı doğrudur.

CEVAP E

7. Osmanlı Devleti'nde Cem Sultan ve azınlık isyanları ile Mısır sorunu bir iç sorun iken uluslararası sorun hâline dönüşmüştür.

CEVAP D

8. Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde batıya seferler yoktur.

CEVAP E

9. Divan başkanlığının sadrazama bırakılmasıyla divan karar organı özelliğini yitirmiş ve son söz padişahın olmuştur.

CEVAP D

10. Soruda verilen öncüllerin tamamı çıkarılabilecek yargılardandır.

CEVAP E

11. II. Bayezit Dönemi'nde yaşanan Cem Sultan İsyanı iç ve dış politikada Osmanlıya ciddi zararlar vermiş, bu nedenle fetihçi politikalar zarara uğramıştır.

CEVAP C

12. Osmanlı Devleti ile Avusturya arasında yapılan ilk resmî antlaşma olan 1533 tarihli İstanbul Antlaşmasıdır. Bu antlaşma 1547'de yazıya geçirilmiştir. Bu ahidname, Avusturya tarafına Osmanlı sultanları tarafından verilen ve yazıya geçen ilk ahidname-i hümayun olmuştur.

CEVAP A

13. A, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Mirim Çelebi 1450-1525 yılları arasında yaşamış, matematik ve gök bilimcidir.

CEVAP B

DÜNYA GÜCÜ OSMANLI
TEST - 4 ÇÖZÜMLÜ DEĞİLDİR

Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti

1. Sancak sistemi, III. Mehmet tarafından kaldırılmış yerine kafes sistemi getirilerek şehzadelerin sancağa gönderilmesine son verilmiş ve bunun sonucunda şehzadeler devlet tecrübesi kazanmadan tahta geçmişlerdir.

CEVAP B

2. Soruda verilen öncüllerin ortak sonucu Osmanlının Avrupa karşısında başarısız olmasıdır.

CEVAP A

3. Osmanlı Devleti'nde Celali ve İstanbul isyanları 17. yüzyıl boyunca devam etmiştir. Azınlık isyanları ise ilk defa 19. yüzyılda ortaya çıkmıştır.

CEVAP C

4. III. Mehmet tarafından kafes usulüne geçilmesi, I. Ahmet tarafından ekber ve erşed sisteminin getirilmesi yönetimdekilerin yeteneksiz kimselerden oluşmasına ve merkezî otoritenin bozulmasına yol açmıştır.

CEVAP D

5. Şehzadeler hayatlarını Topkapı Sarayı'nda geçirmeye başladıkları için bu yeni sistem ile hem halkı tanımıyor hem de yönetim tecrübesi edinmeden tahta çıkıyorlardı. Padişah olunca da otorite kurmakta zorlanıyorlardı. Saray kadınları ve diğer devlet adamlarının etkisinde kalan padişahın bu durumu devlet yönetiminde sıkıntı doğuruyordu. Kafes usulü ile Topkapı Sarayı'nın öneminin artması arasında doğru bir ilişki yoktur, tam tersine önemi azalmıştır.

CEVAP B

6. Avusturya ile yapılan savaşlarda başarılı olunsu bile diplomatik alanda başarılı olunamamasının nedeni içeride Celali Ayaklanmaları dışarıda ise İran ile yapılan savaşların devam etmesidir. Patrona Halil İsyanı 18. yüzyılda yaşanmıştır.

CEVAP B

7. A, B, D ve E seçenekleri Celali İsyanlarının nedenlerindendir. Veraset sisteminin değişmesinin isyanlarla doğrudan bir ilgisi yoktur.

CEVAP C

8. İstanbul İsyanlarını çıkaranlar daha çok yeniçeriler ve sipahilerdir. Yeniçeri ve Kapıkulu sipahilerinin isyan etmelerinin nedeni ise maaşlarının düşük ayarlı paralarla verilmesi ya da zamanında ödenmemesidir.

CEVAP B

9. Celali İsyanlarının temel nedeni ekonominin bozulmasıdır. İran ve Avusturya ile yapılan savaşları kazanmak amacıyla aşırı harcama yapan devlet, masraflarını karşılayamayınca halktan ağır vergiler almaya başladı. Artan vergiler yanında iltizam sisteminin yaygınlaştırılması, yerel yöneticilerin kanunlara aykırı vergi toplaması ve adaletsiz yönetimleri de isyanların diğer nedenleridir. Bu durum halkın devlete olan güvenini sarsmış ve çeşitli bölgelerde isyanlar çıkmıştır. Karayazıcı, Canbolatoğlu, Tavil Ahmet, Deli Hasan ve Kalenderoğlu gibi kişiler bu isyanların elebaşlarıdır. Müsadere sistemi devletin otoritesini güçlendireceği için herhangi bir isyana neden olmaz.

CEVAP E

10. II. Osman tahta çıkar çıkmaz devlet erkânı içindeki üst düzey yetkilileri değiştiren müderris ve kadıların atanma yetkilerini şeyhülislamın elinden aldı. Planlarını uygulayabilecek bir sadrazam bulamadı. Islahat ve planlarını gerçekleştiremeden genç yaşında tahttan indirildi ve Yedikule Zindanlarında öldürüldü.

CEVAP A

Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti

11. Osmanlı Devleti'nde 17. yüzyılda Batılı ıslahatlar yoktur, Batılı ıslahatlar 18. yüzyılda başlayacaktır.

CEVAP A

12. Kırsal kesimin vergilerinin artırılması köyden kentte göçe neden olmuş, tarımsal üretim düşmüş, fiyatlar yükselmiştir.

CEVAP E

13. İltizam sistemi vergilerin doğrudan hazineye aktarılmasını sağlayan vergi toplama usulüdür. Bu nedenle iltizamın yaygınlaşması tımar topraklarının azalmasına ve hazine-nin gelirlerinin artmasına neden olmuştur. Tımar askerle-rinin sayısındaki azalmaya neden olacağı için ücretli as-ker sayısında artış yaşanır.

CEVAP D

14. Osmanlı medreselerinde beşik uleması anlayışının uy-gulanması ve Avrupa'daki bilimsel ve teknik gelişmelerin takip edilmemesi eğitim sisteminin bozulmasına neden olmuş, 17. yüzyıldan itibaren medreselerde pozitif ders-lere yer verilmemiştir.

CEVAP C

15. Ekber ve erşed sistemi ile ölen padişahın yerine kimin geçeceği belirlenmiş, böylelikle taht kavgaları engellen-meye çalışılmıştır.

CEVAP A

16. Hezarfen Ahmet Çelebi ve Lagari Hasan, IV.Murat Dö-nemi'nde yaşamış Osmanlı bilginleridir. Lagari ilk roket denemesini, Hezarfen ise ilk uçuş denemesini yapmıştır.

CEVAP D

17. Sultan Ahmet Camii, 1609-1617 yılları arasında Osman-lı Padişahı I. Ahmet tarafından İstanbul'daki tarihî yarı-madada, Mimar Sedefkâr Mehmet Ağa'ya yaptırılmıştır. Cami mavi, yeşil ve beyaz renkli İznik çinileriyle bezendi-ği için ve yarım kubbeleri ve büyük kubbesinin içi de yine mavi ağırlıklı kalem işleri ile süslediği için Avrupalılarca "Mavi Camii (Blue Mosque)" olarak adlandırılır.

CEVAP C

18. Osmanlı'da sancağa çıkan ilk padişah I. Murat, son padi-şah III. Mehmet'tir.

CEVAP A

19. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyıldaki önemli özellikler şunlardır; İlk ıslahatlar bu dönemde başlar ancak ıslahat-larda batı örnek alınmaz, baskı ve şiddet uygulanır. Koçi Bey ve Katip Çelebi ıslahatlar için rapor hazırlamıştır, Tar-huncu Ahmet Paşa denk bütçeyi hazırlamıştır. Köprülü Mehmet Paşa, şartlı olarak sadrazam olan ilk devlet ada-mıdır. İlk ıslahatlar II. Osman ile başlar. II. Osman Yeni-çeri Ocağını kaldırmayı düşünen ilk Osmanlı padişahıdır, bunu da hayatıyla ödemiştir. II. Osman tahttan indirilerek öldürülen ilk padişahıdır. Ayrıca II. Osman hacca giden, sa-ray dışından evlenen ilk Osmanlı padişahıdır. II. Osman devletin merkezini Anadolu'ya taşımayı düşünmüş, ilerle-menin önünde engel olarak gördüğü ulemanın yetkileri-ni sınırlandırmıştır. Bu dönemde ciddi anlamda isyanlar çıkmıştır. Vakay-ı Vakvakiye, dönemin önemli yeniçeri is-yanlarından. Osmanlı Devleti'nde ilk defa Avrupa'dan uzmanlar XVIII. yüzyılda gelmeye başlamıştır. XVII. yüzyıl ıslahatlarında batıdan yararlanılmamıştır.

CEVAP D

Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti

20. Osmanlı Devleti'nde ilk defa denk bütçe IV. Mehmet Dönemi'nde Tarhuncu Ahmet tarafından hazırlanmıştır. Devlet maliyesi alanında topladığı objektif istatistik verilere dayanarak ıslahat yapmaya girişen ilk Osmanlı Devleti reformcusudur.

CEVAP D

21. Devalüasyon paranın değer kaybetmesi anlamına gelir. Osmanlıda ilk defa akçenin değer kaybetmesi III. Murat Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Devalüasyon diğer bir ifadeyle akçeye ya da sikkeye bakır karıştırarak değerini azaltmaktır. Osmanlı - İran - Avusturya savaşları devam ederken Osmanlıda ilk taşış ortaya çıkmıştır. İstikraz ise borçlanma demektir, Osmanlıda ilk borçlanma III. Mustafa Dönemi'nde yaşanmıştır. III. Mustafa XVIII. yüzyılın ikinci yarısında hüküm sürmüştür. Coğrafi Keşiflerin yaşandığı dönemden çok sonradır.

CEVAP C

22. Merkantilizm XVI. yüzyılda Batı Avrupa'da Coğrafi Keşiflerin bir sonucu olarak ortaya çıkmış ekonomik anlamda bir teoridir. Merkantilizme göre ekonomik servet veya anapara devletin elinde tuttuğu, altın ve gümüş miktarı ile temsil edilir. Merkantilizme göre devletler ekonomide korumacı olmalı, dış satımı yani ihracatı desteklemeli, ithalatı yani dış alımı sınırlandırmalıdır. Bu sistem sonucu Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'nde ekonomik anlamda ayrıcalık elde etme yarışına girmiştir. B, C, D ve E seçenekleri merkantilizmin etkisiyle ortaya çıkmıştır.

CEVAP A

23. Anadolu halkının büyük kitleler hâlinde yerlerini terk etmeleri 1603-1610 yılları arasında yedi yıl sürdü ve bu karışıklık dönemi resmî kayıtlarda "Büyük Kaçgun" ve "Büyük Fırar" adlarıyla anıldı. Bu dönemin sadrazamı Kuyucu Murat Paşa'dır. İsyanlıları sert bir şekilde cezalandırmıştır.

CEVAP A

24. İznik Gölü ve Sakarya Nehri vasıtasıyla Marmara ile Karadeniz'in birleştirilmesi işi bu tarihten daha evvel yani Kanuni Sultan Süleyman Zamanı'nda ele alınmış ve o tarafa uzman bir heyet gönderilmiştir. İznik ve Sapanca gölleriyle Sakarya Nehri'nin birleştirilmesi suretiyle açılacak kanaldan birinci derecede gemiler vasıtasıyla donanmaya lazım olan kerestenin ve İstanbul odununun nakli düşünülmüştür.

CEVAP E

25. II. Selim Dönemi'nde Don Volga Kanal Projesi'ne koşut olarak 1556'dan beri Rusların elindeki Astrahan'ın geri alınması için bir de sefer tertipledi. 1569 yılının kasım ayında çok olumsuz hava koşullarında başlayan kuşatma Rus Çarı Korkunç İvan'ın bölgeye Prens Serebiyanov komutasında 20.000 kişilik bir kuvvet gönderip Türk askerlerini iki ateş arasına almasıyla başladıktan 16 gün sonra sona erdi. Türk ordusu bu kuşatmadan zor kurtulmuştur.

CEVAP D

26. Babası Sultan İbrahim'in öldürülmesi üzerine 7 yaşında tahta çıkan IV. Mehmet ava merakından dolayı "Avcı" lakabını almıştır.

CEVAP C

Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti

1. Girit Adası'nı elinde bulunduran Venedikliler her fırsatta Osmanlı'nın ticaret yapan ya da hacı taşıyan gemilerine saldırıyorlardı. Osmanlı Devleti'nin tam anlamıyla Akdeniz'e hâkim olabilmesi için stratejik önemi olan Girit'i alması gerekiyordu. Bu nedenle Osmanlı 1645 yılında adayı kuşatmıştır.

CEVAP A

2. Girit kuşatması sırasında papalık liderliğinde İspanya ve Fransa, Venedik'e yardıma gelmiştir.

CEVAP B

3. A, C, D ve E seçeneklerindeki antlaşmalarda Osmanlı Devleti toprak kazanmıştır. 1699 tarihli Karlofça Antlaşması ile Osmanlı'nın ilk defa büyük çaplı toprağını kaybetmiştir.

CEVAP B

4. Amasya İran ile imzalanan ilk resmî antlaşma, Fehat Paşa Osmanlı'nın doğuda en geniş sınırlarına ulaştığı antlaşma, 1639 tarihli Kasr-ı Şirin ise bugünkü Türkiye - İran sınırını çizen antlaşmadır.

CEVAP D

5. XVII. yüzyılda Rusya, Asya'da güçlü bir devlet olarak ortaya çıkmaya başlamıştır. Altın Orda Devleti'nin yıkılmasıyla ilerleme yolundaki en büyük engeli ortadan kalkan Rusya, Orta Asya'ya doğru yayılmayı amaçlamıştır. Altın Orda Devleti'nin dağılmasıyla bu devletin toprakları üzerinde Özbekler güçlenmiş; Hive, Buhara, Hokand gibi Özbek hanlıkları kurulmuştur. Yine bu dönemlerde Kazak Hanlığı, Kırgız, Kaşgar ve Babür devletleri özellikle Orta Asya ve Hindistan'da hem önemli bir siyasi güç olmuşlar hem de Türk kültürünün bu bölgede yaşamasına ve yayılmasına katkıda bulunmuşlardır. Kazak Hanlığı ülkeyi büyük, orta ve küçük olmak üzere üç cüze ayırarak yönetmiştir.

CEVAP E

6. Osmanlı Devleti ile Avusturya arasında Kanuni Dönemi'nde sağlanan barış ortamı 1593'te sınır ihlalleri ve vergiler yüzünden yeniden bozuldu. III. Mehmet komutasındaki Osmanlı ordusu Avusturya'ya karşı 1596'da Haçova Meydan Muharebesi'ni kazanmıştır.

CEVAP D

7. Haçova Zaferi'yle Kanije ve Estergon kaleleri alınır ancak savaşlar 1606 yılına kadar sürer. Avusturya'nın isteği ile I. Ahmet Dönemi'nde 1606 yılında Zitvatorok Antlaşması imzalanır. Bu antlaşmaya göre;

- Eğri, Kanije ve Estergon kaleleri Osmanlı Devleti'ne bırakılacaktı.
- Avusturya, Osmanlı Devleti'ne savaş tazminatı ödeyecekti.
- Avusturya arşidükü bundan böyle Osmanlı padişahına eşit sayılacak ve kendisine (imparator) denecekti.

CEVAP B

8. Soruda verilen öncüllerden sadece I. öncülde yer alan "Osmanlı'nın siyasal üstünlüğünü kaybettiği" yargısı doğrudur.

CEVAP A

9. Osmanlı Devleti'nin doğu siyasetinin temelini İran ile ilişkiler oluşturur. Yavuz Dönemi'nde Safevi Devleti ile başlayan savaşlar Kanuni Dönemi'nde de devam etmiştir. Amasya Antlaşması (1555) ile barış sağlansa da ilişkiler 1577'de İran'ın saldırıları nedeniyle yeniden bozulmuştur. Osmanlı Devleti'nin bu dönemde iç ve dış meselelerle ilgilenmek zorunda kalması İran'ı savaş için yeniden cesaretlendirmiştir. XVII. yüzyılda I. Ahmet, II. Osman ve IV. Murat dönemlerinde İran ile mücadeleler olmuştur. 1603-1612 yılları arasındaki savaşlar Nasuh Paşa Antlaşması (1612) ile 1614-1618 yılları arasındaki savaşlar 1618 Serav Antlaşması ile 1635-1639 yılları arasındaki savaşlar ise Kasr-ı Şirin Antlaşması (1639) ile sona ermiştir.

CEVAP D

10. II. Osman 1621 yılındaki Hotin Savaşı'nda disiplinsiz davranışlar sergileyen Yeniçeri Ocağını kaldırmak istedi. Yeniçeriler padişahın bu düşüncesini öğrenince ayaklandılar ve padişahı öldürdüler. (1622)

CEVAP C

Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti

11. II. Selim ve III. Murat ordunun başında sefere katılmamıştır. III. Mehmet ordunun başında sefere katılarak eski geleneği devam ettirmiş, "Eğri Fatihi" unvanını almıştır. II. Mustafa ise ordunun başında sefere çıkan son padişah olmuştur.

CEVAP B

12. Rusya, İstanbul Antlaşması ile tarihinde ilk kez Karadeniz'de kıyı elde etmiş ve sıcak denizlere inme hayalinde ciddi bir adım atmıştır. Elçi bulundurması ise Osmanlının iç işlerine karışabileceğini gösterir.

CEVAP E

13. Karlofça Antlaşması'nın garantör devleti Avusturya'dır, bu antlaşma ile Macaristan toprakları Avusturya'ya bırakılmıştır.

CEVAP B

14. Köprülü Fazıl Ahmet Paşa IV. Mehmet Dönemi'nde 1664 yılında Uyvar'ı, 1669 yılında Girit Adasını fethetmiştir. O yüzden kendisine "Girit ve Uyvar Fatihi" unvanı verilmiştir.

CEVAP C

15. İnebahtı Deniz Savaşı, Osmanlının Haçlı donanması karşısında kaybettiği ilk savaştır, bu yenilgi Avrupa'da bayram havası estirmiştir. İnebahtı Deniz Savaşı, II. Selim Dönemi olaylarından biridir.

CEVAP E

16. 1579 yılında Sokullu Mehmet Paşa'nın ölüm tarihi, Osmanlı İmparatorluğu'nun "Duraklama Dönemi"ne girmesinin miladı kabul edilir.

CEVAP B

17. 17. yüzyılın ortalarında Köprülülerin devleti toparlamalarıyla Girit'te Kandiye, Slovakya'da Uyvar, Ukrayna'da Kamaniche ve Çehrin fethedilmiştir. Bu fetihler Avrupa'da büyük bir heyecan uyandırmıştır. Avrupalıların, ihtiyar aslanın sonunun geldiğini sandıkları bir sırada 16. yüzyıldaki korkuları geri dönmüştü. "Türk gibi kuvvetli" sözü tekrar söylenmiştir.

CEVAP B

18. 1444 Edirne-Segedin Antlaşması Osmanlı Devleti ile Haçlılar arasında imzalanan ilk antlaşmadır.

1533 İstanbul Antlaşması ile Osmanlı padişahı Avrupa'da siyasi üstünlüğü ele geçirmiştir.

1555 Amasya Antlaşması Osmanlı ile İran arasında imzalanan ilk resmî antlaşmadır.

1590 Ferhat Paşa Antlaşması ile Osmanlı Doğudaki en geniş sınırlarına ulaşmıştır.

1606 Zitvatorok Antlaşması ile Osmanlı Avrupa'daki siyasi üstünlüğünü kaybetmiştir.

1639 Kasrışirin Antlaşması bugünkü sınırlarımızı çizen en eski antlaşmadır.

1672 Bucaş Antlaşması ile Osmanlı batıdaki en geniş sınırlarına ulaşmıştır.

1699 Karlofça Antlaşması ile Osmanlı batıda ilk defa toprak kaybetmiştir.

1718 Pasarofça Antlaşması ile Osmanlı savunma politikasına yönelmiştir.

1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile Osmanlı ilk defa savaş tazminatı ödemiştir.

1833 Hünkar İskelesi Antlaşması ile boğazlar ilk defa uluslararası sorun olmuştur.

1856 Paris Antlaşması ile Osmanlı ilk defa Avrupalı devletlerden sayılmıştır.

1878 Berlin Antlaşması ile ilk defa Ermeni sorunu ortaya çıkmıştır.

İstanbul (İbrahim Paşa), Zitvatorok, Vasvar, Karlofça, Pasarofça, Belgrat, Zıştovi antlaşmaları Osmanlı Devleti'yle Avusturya arasında imzalanmıştır. Bahçesaray Antlaşması Rusya ile imzalanmıştır.

CEVAP E

19. Vakay-ı Vakvakiye (Çınar Olayı) IV. Mehmet Dönemi'nde yeniçerilerin isyanı üzerine otuz saray görevlisinin Sultan Ahmet Meydanı'nda idam edilmesi olayıdır. Tarhuncu Ahmet IV. Mehmet Dönemi'nde ilk defa denk bütçeyi hazırlamıştır. Bucaş Antlaşması, batıda en geniş sınırlara ulaştığımız antlaşmadır, Girit Akdeniz'de alınan son adadır, ikisi de IV. Mehmet Dönemi olayıdır. Eğri Kalesi'nin fethi III. Mehmet Zamanı'ndadır.

CEVAP D

Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti

1. Soruda özellikleri verilen hükümdar III. Ahmet'tir. Bu dönemin en önemli gelişmesi Lale Devri'dir.

CEVAP B

2. Hotin ve Mohaç seferlerinde Osmanlıya karşı "Kutsal İttifak" oluşmamıştır. Viyana kuşatmasında Osmanlı ordusunun bozguna uğratılması Avrupa devletlerini harekete geçirdi. Osmanlı Devleti'nin bu zor durumundan yararlanmak amacıyla papa, Avrupa devletlerini birlik olmaya çağırırdı. Osmanlı Devleti'ni Avrupa'dan tamamen atmak hevesiyle bir araya gelen devletlerin kurduğu birliğe "Kutsal İttifak" denildi. "Kutsal İttifak" içerisinde Avusturya, Venedik, Lehistan, Malta ve Rusya vardı.

CEVAP A

3. Prut Antlaşması'yla Azak Kalesi'ni Osmanlı geri alır, böylelikle kaybettiği toprakları geri alma ümidine sahip olur. I. öncül doğrudur ancak II. ve III. öncüllerdeki yargılara ulaşamaz.

CEVAP A

4. Karlofça Antlaşması ile kaybettiği toprakları geri alabilmek için Rusya, Venedik ve Avusturya ile savaşlar yaptı. Fakat kaybettiği toprakları alamadığı gibi yeni topraklar da kaybetti. Ayrıca bu dönemde doğuda İran ile de savaşlar yapıldı.

CEVAP E

5. Venedik, Ortodoks mezhebinden olan Mora halkına baskı yapıyordu. Mora halkının Venediklilere karşı Osmanlı Devleti'nden yardım istemesi, Venedik'in Akdeniz'deki Osmanlı gemilerine zarar vermesi ve Karadağ halkını Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmaya kışkırtması üzerine Venedik'e savaş açıldı. Karadan ve denizden harekete geçen Osmanlı ordusu, Mora Yarımadası'nı aldı.

CEVAP D

6. Kırım halkının dinî açıdan halifeye bağlı kalması hem halifelik makamının siyasi anlamda kullanıldığını hem de Kırım Türkleri ile kültürel ilişkilerin sürdürülmek istendiğini kanıtlar.

CEVAP A

7. Osmanlı Devleti'nin XVIII. yy.da imzaladığı son kârlı antlaşma 1739 Belgrat, Kırım'ın kesin olarak Rusya'nın egemenliğine girmesi 1792 Yaş, Azak Kalesi'nin Rusya'dan geri alınması 1711 Prut, Osmanlı'nın Avrupa'ya karşı barışçı politikayı başlatması 1718 Pasarofça antlaşmalarının sonuçlarıdır.

CEVAP D

8. Küçük Kaynarca Antlaşması'nda Rus donanmasının boğazlardan geçmesinin serbest bırakılmasıyla ilgili bir maddesi yoktur.

CEVAP C

9. İsveç ve Lehistan, Rusya'nın baskısından dolayı Osmanlıdan yardım istemiştir. İsveç'in yardım istemesi sonucu Prut Savaşı, Lehistan'ın yardım istemesi sonucu 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı yaşanmıştır.

CEVAP A

10. Osmanlı'nın XVIII. yüzyılda imzaladığı son kazançlı antlaşması Belgrat'tır. Belgrat'ın geri alınması ile Osmanlı'nın Avrupa'ya açılmasını sağlayan Belgrat Antlaşması'nın imzalanmasında rolü olan ve Osmanlı'nın yanında olan Fransa'ya yeni ve önemli imtiyazlar verilmiştir. Bu antlaşma Karadeniz'in Osmanlıya ait olduğunu belirten son antlaşmadır.

CEVAP B

11. Avusturya ve Rusya'nın büyümesinden çeken Prusya'nın Osmanlıya yaklaşması ve Fransa'da meydana gelen Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımının Avusturya'ya olan olumsuz etkisi üzerine Osmanlı ile Avusturya arasında 1791 Zıştovi Antlaşması imzalandı.

CEVAP A

Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti

12. Küçük Kaynarca Antlaşması ile Kırım bağımsız olur, Aynalıkavak ile Kırım hanını Rusya seçmeye başlar, Yaş Antlaşması'yla Kırım Rusya'ya bırakılır.

CEVAP A

13. XVIII. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti Avrupalı devletler arasındaki rekabetten yararlanarak toprak bütünlüğünü korumaya çalışmıştır.

CEVAP A

14. Küçük Kaynarca Antlaşması'ndan önce Osmanlı Devleti, Rusya ile arasında tampon bölge olduğundan dolayı Lehistan'ı himaye etmeye ve böylelikle toprak bütünlüğünü korumaya çalışmıştır. Fakat daha sonra Lehistan toprakları, Rusya, Prusya ve Avusturya arasında paylaşılmıştır.

CEVAP A

15. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'nın getirdiği ağır yük nedeniyle 1775'te esham adı verilen senetler piyasaya sürülerek iç borçlanma süreci başladı. Bu mukatahaların yıllık kârlarının paylara ayrılarak bu payların satılması işlemiydi.

CEVAP C

16. Küçük Kaynarca Antlaşması ile ilk defa halkı tamamen Türk ve Müslüman olan bir toprak kaybedilmiş, Osmanlı ilk defa devletler arası ilişkilerde halifelüğün gücünden faydalanmak istemiş, Karadeniz'in Türk gölü olma özelliği sona ermiş, Osmanlı ilk kez savaş tazminatı ödemiştir. Küçük Kaynarca ile Osmanlı XVIII. yüzyılda en ağır antlaşmayı imzalayarak sayılı büyük devlet olma özelliğini kaybetmiştir.

CEVAP A

17. Belgrad Antlaşması'nda barışa ara buluculuk yapan Fransa, Osmanlı Devleti'nden yeni ayrıcalıklar elde etti. Fransa, Kudüs'teki Katolik Hristiyanlara ait kutsal yerlerin yönetimini aldı. Kanuni Dönemi'nde (1535) padişahların saltanatı süresince geçerli olan kapitülasyonlar, 1740'ta yapılan antlaşma ile sürekli hâle geldi.

CEVAP E

18. Osmanlı ordusunun Rus ordusuyla çatışma durumuna gelmesi üzerine Fransa ara buluculuk önerisinde bulundu. Fransa'nın araya girmesiyle Rusya ile Osmanlı Devleti arasında ilk dostluk antlaşması olan İstanbul Antlaşması 1724 yılında imzalandı. Bu antlaşmaya göre İran'ın Kafkasya toprakları, Rusya ve Osmanlı Devleti arasında paylaşıldı. Rusya, Azerbaycan topraklarını işgal etti.

CEVAP A

19. Rus Prensi Potemkin'in "Doğu sisteminin büyük planı" adıyla hazırladığı Osmanlı Devleti'ni yıkma planıdır. Projeye göre; Türkler, Avrupa'dan atılacaktır. İstanbul, merkez olmak üzere bir Rus prensin yönetiminde Grek Devleti kurulacaktır.

CEVAP A

20. **Dakya Projesi:** Avusturya ve Rusya arasında Osmanlı Devleti'nin topraklarını paylaşmak amacıyla hazırlanan projedir. Projeye göre; Eflak- Boğdan ve Beserabya'da Dakya adı ile Rusya ve Avusturya'ya bağımlı yeni bir devlet kurulacaktır. Bu projeler temelde Osmanlıyı devre dışı bırakmak için yapılmıştır.

CEVAP B

21. I. Mahmut Dönemi'nde Fransız subay Kont Dö Bonival İstanbul'a gelerek Humbaracı ve Topçu ocaklarını ıslah etmiş ve kara subayı yetiştirmek amacıyla Hendesehane Okulu'nu açmıştır. Bu yenileşmeler 1736-1739 yıllarında yaşanan savaşın kazanılmasını sağlamıştır.

CEVAP B

Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti

1. Avrupa devletleri "Makyavelizm" olarak bilinen 'amaca ulaşmak için her türlü araca başvurma' anlayışıyla hareket etmişlerdir. Zenginlik kaynaklarını ele geçirerek birbirleri üzerinde hâkimiyet kurmaya çalışmışlardır. Bu nedenle XVIII. yüzyıl boyunca birbirleriyle savaşmışlardır.

CEVAP B

2. Fransa'nın ilk defa Osmanlı topraklarına saldırdığı dönemin Osmanlı Padişahı III. Selim'dir.

CEVAP E

3. Osmanlı Devleti "Lale Devri"nden itibaren Avrupa'ya elçiler göndermiş ve Hristiyan devletlerin politikalarını öğrenmeye çalışmıştır. Bu durum Osmanlı'nın Avrupa'nın siyasi üstünlüğünü kabul ettiğini kanıtlar.

CEVAP E

4. XVIII. yüzyılda Osmanlı'da minyatür alanında Levni, şiir alanında ise Şeyh Galip ve Nedim gibi büyük şairler yetişmiştir. Nedim, Lale Devri'nin saray şairi olmuştur. Yanyalı Esat Efendi Lale Devrinde yaşamış ve kendisine devrin alimleri tarafından Muallim-i Salis (Üçüncü Öğretmen) unvanı verilmiştir.

CEVAP E

5. A, B, C ve D seçenekleri Avrupa'nın etkisinin bir sonucudur. Ancak kafes usulünde Avrupa'nın herhangi bir etkisinden söz edilemez.

CEVAP E

6. I. ve II. öncüller doğrudur. Osmanlı'da ilk dış borç III. Selim Dönemi'nden çok sonra alınmıştır.

CEVAP B

7. Kabakçı Mustafa İsyanı 1807 yılında yeniçeri ve ulema tarafından çıkarılmıştır, bu isyan sonucunda Nizam-ı Cedid Dönemi sona ermiştir.

CEVAP C

8. Lale Devri'ndeki lüks ve israftan dolayı yaşanan Patrona Halil İsyanı bir halk hareketine dönüşmüş, III. Ahmet tahttan indirilmiştir.

CEVAP: B

9. Soruda verilen yenilik ve uygulamaları yapan Osmanlı Hükümdarı III. Selim'dir.

CEVAP D

10. Osmanlı Devleti'nde batılı anlamda ilk ıslahatlar I. Mahmut Dönemi'nde askerî alanda başlamıştır.

CEVAP B

11. Osmanlı Devleti'nde I. Mahmut Zamanı'nda Humbaracı Ahmet Paşa (Kont Dö Bonival) tarafından kurulan Hendesehane, Osmanlı'da Avrupai tarzda kurulan ilk askeri okul kabul edilir.

CEVAP C

12. Osmanlı Devleti'nde ilk defa iç borç III. Mustafa Dönemi'nde alınmıştır.

CEVAP B

13. Soruda verilen öncüllerin tamamı doğrudur.

CEVAP E

Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti

14. Osmanlı Devleti'nde birçok alanda radikal değişim ve ıslahatlar III. Selim (Nizam-ı Cedit) ile başlar. III. Selim Meşveret Meclisini açarak bu kuruma hazırlattığı layihalar doğrultusunda ıslahatlar yapmıştır.

CEVAP E

15. A, B, C ve D seçeneklerindeki kurumlar yeni ve modern ordu kurmaya dönüktür. Ancak Acemioğlanlar Ocağı I. Murat döneminde kapıkuluya asker yetiştirmek amacıyla açılmıştır.

CEVAP E

16. Osmanlı Devleti'nde Batılı tarzda ilk ıslahatlar askerî alanda başlamıştır. I. Mahmut Dönemi'nde Humbaracı Ahmet tarafından kurulan Hendesehane Avrupai tarzda kurulan ilk kurumdur. Bunun devamı olarak III. Mustafa Dönemi'nde Mühendishane-i Bahr-i Hümayun, III. Selim Dönemi'nde de Mühendishane-i Berri Hümayun açılmıştır. I. Mahmut, III. Mustafa, I. Abdülhamit ve III. Selim XVIII. yüzyılda Batılı anlamda ıslahatlar yapan padişahlardır. XVIII. yüzyıl ıslahatları her ne kadar Batılı anlamda olsa da yeniçeri isyanları yüzünden kesintiye uğramıştır. Bu isyanlara genellikle ulema sınıfı destek vermiştir.

CEVAP D

17. Yeni Camii ya da Valide Sultan Camii, İstanbul'da 1597 yılında Sultan III. Murat'ın eşi Safiye Sultan'ın emriyle temeli atılan ve 1665'te zamanın padişahı IV. Mehmet'in annesi Turhan Hatice Sultan'ın büyük çabaları ve bağışlarıyla tamamlanıp ibadete açılan camidir. Mimarisinde Batı etkisi görülmez. Osmanlıda Avrupai tarzda yapılan ilk sivil mimari III. Ahmet Çeşmesi, dinî mimari ise Nuruosmaniye Camii'dir.

CEVAP C

18. Osmanlı mimarisinde ilk defa Avrupa'nın etkisi III. Ahmet Dönemi'nin diğer bir adı olan Lale Devri'nde başlamıştır. Bu etki ile yapılan ilk eserler Sadabat Köşkü III. Ahmet Çeşmesi ve Nuruosmaniye Camii'dir.

CEVAP B

19. A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Avrupa'ya daimi elçiler III. Selim Dönemi'nde gönderilmiştir. Lale Devri'nde ise geçici elçilikler açılmıştır. İlk elçimiz Yirmisekiz Mehmet Çelebi'dir, Paris'e gönderilmiştir. İlk daimi elçimiz Yusuf Agah Efendi'dir, Londra'ya gönderilmiştir. Lale Devri Osmanlı'nın batılılaşmayı başlattığı, batıyı tanımaya gayret gösterdiği dönemdir. Bu nedenle Avrupa'ya geçici elçiler gönderilmiş, böylece Avrupa'nın etkisi Osmanlıda görülmeye başlanmıştır.

CEVAP E

20. **Yirmisekiz Mehmet Çelebi:** Osmanlı'nın Avrupa'ya gönderdiği ilk elçimizdir. Yazdığı Sefaretname eseri Osmanlı'nın Avrupa'ya açılan penceresi kabul edilir.

Dursun Fakih: Osmanlı Devleti'nin ilk kadısıdır. Osman Bey Dönemi'nde Karacahisar'da bu göreve atanmıştır.

Şeyh Edebalı: Osmanlı'nın kuruluşunda önemli katkısı olan Ahi tarikatının lideridir. Osman Bey'e nasihatlerde bulunmuştur, Osman Bey Şeyh Edebalı'nın kızı Malhun Hatun ile evlenmiştir.

Davud-i Kayseri: Osmanlı'nın ilk müderrisidir. İlk medresenin kurucusudur. Muhyiddin Arabi'nin vahdet-i vücud felsefesinin Osmanlıdaki ilk temsilcisidir.

Molla Fenari: Osmanlı Devleti'nin ilk şeyhülislamıdır.

Ali kuşçu: Fatih Dönemi'nin önemli bilim insanıdır. Matematik ve astronomi ile ilgilenmiştir. Ayasofya Medresinin başmüderrisliğini yapmıştır.

Piri Reis: Dünya haritasını çizen ilk Türk denizcidir. Kitabü'l-Bahriye en ünlü eseridir.

Seydi Ali Reis: Kanuni Dönemi'nin kaptanı- deryaların- dandır. Hint Deniz Seferine katılmış, Miratü'l-Memalik eserini yazmıştır.

Katip Çelebi: "Hacı Kalfa" lakabıyla bilinir, XVII. yüzyılın en meşhur bilim insanıdır. Cihannüma ve Keşfüz-Zünun en ünlü eseridir. IV. Murat'a Fezleke'yi yazmıştır.

Kont De Bonival (Humbaracı Ahmet): Osmanlı'nın Avrupa'dan getirdiği ilk uzmandır.

Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti

Damat İbrahim Paşa: Lale Devri'nin sadrazamıdır, Batı'yı tanımak amacıyla en çok gayret gösteren devlet adamıdır.

İbrahim Müteferrika: Sait Efendi ile birlikte Osmanlı'daki ilk Türk matbaasını kuran kişidir. Matbaada basılan ilk eser Vani Bey'in tercüme ettiği Vankulu Lugatı'dır. Katip Çelebi'nin eserleri de bu matbaada basılmıştır.

Koca Ragıp Paşa: I. Abdülhamit Dönemi'nde donanmayı yenileyen önemli devlet adamıdır.

Ahmet Cevdet Paşa: XIX. yüzyıl ünlü devlet adamlarındandır. Encümen-i Danış başkanı, Mecelle'yi hazırlayan devlet adamı, Suray-ı Devlet üyesi, Vakanüvis, Kısas-ı Enbiya ve Tarih-i Cevdet eserlerinin sahibidir.

Osman Hamdi Bey: XIX. yüzyılın en ünlü sanatçısıdır. Osmanlı'da ilk arkeoloji müzesini ve Sanayii Nefise Mektebini kurmuştur. Lakabı "Kaplumbağa Terbiyecisi"dir.

Şeker Ahmet Paşa: XIX. yüzyılın ünlü ressam ve karikatüristlerindendir. İlk resim sergisini açmıştır.

CEVAP D

21. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen tanımlar doğrudur. İrad-ı Cedit, III. Selim Dönemi'nde Nizam-ı Cedit ordusunun masraflarını karşılamak amacıyla kurulan ek hazinedir.

CEVAP E

22. Osmanlı Devleti idari alanda yapılan ıslahatlarda çoğunlukla Fransa'yı örnek almıştı. XVIII. yüzyılda devletin idari merkezi hâline gelen Babıali'de çalışan memur sayısı bin beş yüz iken bu sayı XIX. yüzyılın sonunda on binlere ulaşmıştı.

CEVAP A

23. A, B, D ve E seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Avrupa'ya ilk öğrenciler II. Mahmut Dönemi'nde gönderilmiştir.

CEVAP C

24. III. Selim 1789-1807 yılları arasında Osmanlı tahtında bulunmuştur. Fransız İhtilali'nin tüm etkileri Avrupa'da devam ederken III. Selim birçok alanda reformlar yapmıştır.

CEVAP B

25. Soruda verilen I. ve II. öncülde yer alan bilgiler ıslahatların başarısız olmasının nedenlerindendir. Ancak Batı'nın örnek alınmasının ıslahatların başarısız olmasıyla bir ilgisi yoktur.

CEVAP C

26. XVIII. yüzyıla kadar devlet, tımar dışında kalan toprakların gelirlerini açık artırma yoluyla mültezim denen kişilere kiralıyordu. Bu yüzyıldan itibaren iltizam uygulamasından vazgeçilerek vergi kaynaklarının yaşam boyu kiralandığı "Malikâne" sistemine geçilmiştir. Mültezimler genellikle mukataa mahalline yerleşmiş âyanlardı. Âyanlar zamanla malikâneleri ele geçirdiler. Daha sonra mütesellimlik, voyvodalık muhassıllık gibi resmî görevlere yükselerek Osmanlı Devleti'nin merkez, taşra ve ordu sisteminde etkili duruma geldiler.

CEVAP A

27. Soruda verilen I. ve II. öncül doğrudur. Hattat; el yazması ve süslemesi yapan, mücellit; kitapları ciltleyen, müstensih ise çoğaltandır. Ancak bilimsel eserlere daha çok ağırlık vermek gibi bir neden yoktur.

CEVAP B

28. B, C, D ve E seçeneklerindeki uygulamalar doğrudur. Sûrat Topçuları Ocağı, III. Mustafa Dönemi'ne ait bir uygulamadır.

CEVAP A

29. Osmanlı Devleti çözülmeyi önlemek amacıyla bir takım tedbirler almıştır. A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler bu tedbirlerle ilgilidir. Divan üyelerinin artması sınırların genişlemesi ile ilgili bir durumdur.

CEVAP D

**DEĞİŞEN DÜNYA DENGELERİ KARŞISINDA
OSMANLI SİYASETİ
TEST - 5 ÇÖZÜMLÜ DEĞİLDİR**

Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

1. Fetva şeyhülislama, ferman ve berat ise padişaha aittir. Ferman yasama, berat yürütme yetkisidir.

CEVAP D

2. Osmanlı tarihinde verasete ilişkin düzenleme yapan padişahlar; I. Murat, II. Mehmet ve I. Ahmet'tir.

CEVAP E

3. Tımarlı Sipahiler adından da anlaşıldığı gibi atlı birliklerdir. Tımar sahipleri, savaş zamanında hazırladıkları cebelülerle birlikte sefere katılırdı. Seferlere katılmayan sipahilerin dirlikleri ellerinden alınır, idam da dâhil çeşitli cezalara çarptırılmaları söz konusu olabiliyordu. Sancaklara dağıtılan Tımarlı Sipahiler, sancakbeyinin emri altındaydı. Seferler sırasında sipahilerin onda biri, bulundukları bölgenin korunması, asayişin sağlanması ve günlük işlerin görülmesi amacıyla geride bırakılır böylece üretimin devamlılığı sağlanırdı.

CEVAP E

4. Osmanlı Devleti'nde divandaki bürokratik işlerin kayıtlarının tutulduğu, padişahın ferman ve emirlerinin tarih sırasına göre kayıt altına alındığı deftere "Mühimme" denilmiştir.

CEVAP B

5. Osmanlı Devleti'nde toplum yöneten ve yönetilen olarak ikiye ayrılmış, yönetenlere seyfiye yönetilenlere ise reaya denilmiştir. Reaya ise vergi vermekle yükümlüdür. Çiftçi, yörük, esnaf, tüccar ve azınlıklar yönetilen grubundan kabul edilmiştir.

CEVAP E

6. Diplomasi dış ilişkilerden sorumlu kesimdir. Reisül kütap divandaki katiplerin reisi olup dış yazışmaları yapmış, XVII. yüzyılın sonlarından itibaren Dışişleri Bakanlığı seviyesine yükselmiştir.

CEVAP B

7. Şeyülislam, müftü, kazasker, kadı, nakibü'l eşraf, kassam gibi şeri işlerle muhatap olan görevliler medrese mezunu olmak zorundaydı. Bu görevlilerin hepsi ilmiye sınıfının mensubudur. İlmiye sınıfının lideri şeyhülislamdır.

CEVAP E

8. A, B, C ve D seçenekleri doğrudur. Divan-ı Hümayun üyeleri sadrazam değil, padişah tarafından atanmıştır.

CEVAP E

9. Divan-ı Hümayun II. Mahmut tarafından kaldırılarak yerine İngiltere örneğinde olduğu gibi Meclis-i Vükela kurulmuştur. Dolmabahçe ve Çırağan sarayları ise II. Mahmut Dönemi'nde sonra yapılmıştır. II. Mehmet'ten itibaren divana Topkapı Sarayı merkezlik yapmıştır.

CEVAP A

10. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyıldan itibaren diplomasi-nin önem kazanması kalemiye grubunun önemini artırmıştır. Çünkü divanda dış ilişkilerden sorumlu olan grup kalemiyedir.

CEVAP A

11. A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler Osmanlı ekonomisinin bozulmasına yol açan etkenlerdir. Osmanlı ilk defa dış borçlanmayı XIX. Yüzyılda Kırım Savaşı sırasında gerçekleştirmiştir.

CEVAP C

12. Peykler hızlı koşan, haberleri hızlı bir şekilde gideceği yere ulaştıran anlamına gelmektedir. Baltacılar Farsça Teberdaran olarak da bilinen zümredir, ormanları kesip orduya yol açan bölüktür.

CEVAP B

Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

13. Enderun; II. Murat Dönemi'nde devlet memuru, idareci, bestekâr yetiştirmek amacıyla açılmıştı, II. Mahmut Dönemi'nde kaldırılarak yerine Mekteb-i Maarif-i açılmıştı.

CEVAP D

14. XVII. yüzyıla kadar Osmanlı sarayını koruyan orduya hassa ordusu denilmiş, içindeki bostancı bölüğü ise bu işi üstlenmiştir.

CEVAP C

15. Osmanlının sınırlarının genişlemesi mali işlerden sorumlu olan defterdarın, şeri hukuk ve eğitim işlerinden sorumlu olan kazaskerin ve taşra teşkilatından sorumlu olan beylerbeyinin sayılarının artmasına neden olmuştur.

CEVAP E

16. Beylerbeyi, sancakbeyi, yeniçeri ağası, alaybeyi seyfiyendendir. Kazasker ise ilmiye sınıfındandır, adalet ve eğitim işlerinden sorumludur.

CEVAP B

17. Osmanlı Devleti'nde padişahın yetkileri ferman ve berat olarak kabul edilmiştir. Ferman; padişahın emir ve buyruklarıdır. Berat ise; padişahın devlet memurunu atama, terfi ettirme, görevden alma yetkisidir. Gedik; Lonca tarafından verilen iş yeri açma belgesidir. Kanunname; Padişahın fermanına verilen diğer bir isimdir. İcazet; Medrese öğrencilerinin aldıkları diplomadır.

CEVAP D

18. Osmanlı Devleti'nde Divan-ı Hümayun Orhan Bey tarafından kurulmuştur. Vezir-i Azam, Vezirler, Kazasker, Defterdar, Nişancı divanın asıl üyelerindendir. Şeyhülislam, Kaptanıderya, Yeniçeri Ağası, Reisülküttp divana sonradan üye olmuştur. Bu nedenle asıl üye kabul edilmemişlerdir.

CEVAP B

19. Eyüp Sultan, İslam tarihinde ilk İstanbul kuşatmasında şehit düşen ve mezarı surların dibine yapılan sahabelerdendir. Fatih Sultan Mehmet İstanbul'un fethinden sonra Eyüp Sultan'ın mezarını hocası Akşemsettin'e buldurarak buraya Eyüp Sultan türbesini yaptırmıştır. Fatih'ten sonra gelen her padişapta bu türbede kılıç kuşanarak tahta çıkmıştır.

CEVAP C

20. Soruda verilen öncüllerin tamamı sadrazamın görevleri arasındadır. Sadrazam bugünkü anlamda başbakandır, padişah adına yürütme yetkisine sahiptir. Hatta ordu komutanı olarak sefere katıldığında padişahın yetkilerine de sahip olmuştur. Sadrazam, defterdar ve kaptanı-deryanın emirlerine "Buyruldu" denilmiştir.

CEVAP E

21. Osmanlıda millet sistemi inanç temeline göre oluşmuş, toplum "Müslim" ve "Gayrimüslim" olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Gayrimüslimler zımni yani korunan statüsüne sahip olmuştur.

CEVAP B

22. Divanın asıl üyelerinden olan nişancı iç dış yazışma ve alınan kararları kaydetme, tahrir (toprak - dirlik - nüfus) kayıtlarını tutma gibi yükümlülüklerle sahipti. Yargı kadılarının görevlerindendir.

CEVAP E

23. Osmanlı Devleti'nde şehzadelerin lalalar eşliğinde sancağa gönderilmesinin temel sebebi onlara devlet deneyimi ve tecrübesi kazandırmaktır.

CEVAP B

24. Sadaret kaymakamı sadrazamın vekilidir. Zamanla içişleri nazırlığına dönüşmüştür. Sadrazam herhangi bir sebepten dolayı başkentten ayrıldığında Sadaret kaymakamı onun vekilliğini üstlenmiştir.

CEVAP B

Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

1. Şehzadeler sancağa çıkana kadar sarayda Şehzadegan denilen bölümde eğitim görürlerdi. 17 yaşına kadar eğitimi tamamlayan en büyük şehzade daha sonra annesi ile birlikte kendisine verilen sancağa çıkardı.

CEVAP D

2. Osmanlıda bilinen ilk şeyhülislam Molla Fenari'dir. Ahizade Hüseyin Efendi ise IV. Murat Dönemi'nin şeyhülislamıdır, idam edilen ilk şeyhülislam olarak bilinir.

CEVAP C

3. Osmanlı Devleti'nde divanın asıl üyesi olmamasına rağmen şeyhülislam protokol bakımından sadrazama denk sayılmıştır.

CEVAP B

4. Padişahların erkek çocuklarının sünnet düğünlerine, kızlarının veya kız kardeşlerinin evlenme düğünlerinde yapılan törenlere Sur-u Hümayun denilmiştir. Ceb-i Hümayun padişaha ait hazine, Hatt-ı Hümayun ve İrade-i Hümayun padişahın fermanıdır. Salname devlet yıllıkları, surname şenlik ve eğlencelerin kaleme alındığı edebî ürün, rużname ise günlük demektir, özelde padişahın günlük faaliyetleridir.

CEVAP A

5. Osmanlı şehzadeleri yönetici olarak genellikle ele geçirdiği beyliklerin merkezine yönetici olarak atamış, o şehirdeki halka önem verdiğini göstermiş, halkı yönetime karşı ısındırmıştır.

CEVAP C

6. Osmanlı sultanlarının İslam şeriatı sınırları içinde kalmak şartıyla güncel meseleleri düzenlemek amacıyla çıkardıkları genellikle toprak idaresi ve vergilendirmeye ilişkin yasalar bütünü örfi hukuktur.

CEVAP B

7. Kazasker ilmiye sınıfındandır, bu nedenle şeri hukuka göre yargılanır. Seyfiye ve kalemiye sınıfı örfi hukuka yargılanmıştır.

CEVAP A

8. Fetva: İslam hukuku ile ilgili bir sorunun dinî hukuk kurallarına göre çözümünü açıklayan, şeyhülislam veya müftü tarafından verilebilen dinî belgedir. Sadece İslam hukukuyla ilgili olarak değil, İslam'ın kurallarıyla yönetilen devletlerde, hâkimin verdiği kararlardır. Padişahın fetva yetkisi yoktur.

CEVAP E

9. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Salyane yıllıklı anlamına gelir, salyaneli eyaletlerdeki topraklar devletin mülkünde değildir.

CEVAP E

10. A, B, C ve D seçeneklerindeki sıralamalar doğrudur. Kazasker ilmiye, reisülküttap kalemiye, müderris ilmiye sınıfındandır.

CEVAP E

11. Bugünkü anlamda Bakanlar Kuruluna benzeyen Divan-ı Hümayunda idari, mali, askerî, örfi ve şeri, ülke ve toplumu ilgilendiren her türlü mesele görüşülüp karara bağlanırdı. Aynı zamanda divan, Osmanlı Devleti'nde halkın şikâyetlerini iletebildiği ve padişah tarafından durumun incelendiği bir karar organıdır. Devlet yönetiminde padişaha ait olan yasama, yürütme, yargı güçlerini padişah adına kullanan divan üç kolun temsilcilerinden oluşuyordu. Seyfiye (askerî bürokrasi), ilmiye (din, eğitim ve hukuk bürokrasisi), kalemiye (sivil bürokrasi) şeklinde isimlendirilen bu kollar Osmanlı bürokrasisinin temelini oluşturuyordu. Divan-ı Hümayun İslam öncesi Türk kurtayında olduğu gibi hükümdarı belirleme rolüne sahip değildir.

CEVAP E

Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

12. Haraç ve cizye şeri vergilerden olup azınlıklardan alınmıştır. Haraç tarımsal ürün vergisi, cizye ise korunmaları karşılığı ödedikleri vergidir. Yöneticiler ve hanedan üyeleri vergi vermezlerdi.

CEVAP C

13. Kafes usulünün uygulanması ve hanedanın en yaşlı üyesinin tahta geçme hakkına sahip olması padişahların (şehzade) yetiştirme sisteminin değiştiğini kanıtlar.

CEVAP E

14. Tüm yetkilerin ve kurumların padişaha bağlı olması kanun üstünlüğü anlayışının olmadığını kanıtlar. I. ve III. öncülde verilen yargılara ulaşılabilir.

CEVAP C

15. Osmanlının sınırlarının genişlemesi hem divan üyelerinin hem eyalet sayısının ve hem de yönetici sayısının artmasına neden olmuştur.

CEVAP C

16. Osmanlı Devleti'nde görülen bu gelişmeler devletin bekasını (ömrünü) uzatmaya, merkezî otoriteyi artırmaya yöneliktir.

CEVAP B

17. I. Ahmet Dönemi'nde uygulamaya başlanan ekber ve erşed sisteminin amaçları A, B, C ve D seçeneklerinde verilmiştir. Bu sistemin padişahın yetkilerinin artması ile hiçbir ilgisi bulunmamaktadır.

CEVAP E

18. Osmanlı Devleti'nde özellikle Fatih'le birlikte devlet yönetiminde devşirme kökenlilere yer verilmesi (Çandarlı Halil Paşa Sorunu) merkezî otoriteyi artırmaya yöneliktir.

CEVAP D

19. Ankara Savaşı'nda Timur'a yenilen Osmanlılar büyük bir darbe almış ve fetret devrine girmiştir. Bu savaş batıda fetihlerin durmasına neden olduğu için pençik sistemi artık uygulanamamış, yerine devşirme sistemine geçilmiştir.

CEVAP D

20. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Ancak gayrimüslim erkeklerin Müslüman kızlarla evlenmeleri yasaktır.

CEVAP E

21. Tuğra, her padişah için özel olarak hazırlanır, kişiye özeldir. Genellikle divani yazı türü kullanılarak yazılır. En üstte üç uzun dik çizgi bulunur; bunlara "tuğ" denir. Sağ ve sol taraflarda "zülfe" adı verilen kıvrımlar yer alır. Ortada padişahın ismi, lakabı ve babasının adı yer alır (örneğin: "Sultan Süleyman bin Selim Han el-Muzaffer daima").

CEVAP B

22. Osmanlıda ülke topraklarının hanedan üyelerinin mali sayılması, hükümdarların han gibi unvanlar kullanmaları Osmanlının Türk kültür ve devlet anlayışını devam ettirdiğini kanıtlar.

CEVAP C

23. Osmanlı Devleti'nde Tımarlı Sipahilerden başka yine eyalet askeri statüsünde akıncılar, deliler, yörükler, beğliler, yayalar ve müsellemler gibi yardımcı kuvvetler kullanılmıştır. Bu kuvvetler daha çok öncü, geri hizmet ve kale kuvvetleri şeklinde görevlendirilmiştir. Altı Bölük Halkı Kapıkulunun süvari birliğidir.

CEVAP C

Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

1. Salyaneli eyaletler yıllıkli yani vergili olup toprağın mülkiyeti devlete ait değildir. Budin diğerlerine göre İstanbul'a yakındır ve salyanesiz eyaletlerdendir.

CEVAP E

2. Osmanlı Devleti'nde İstanbul'un yönetiminden sorumlu olan görevli taht kadısıdır, İstanbul'un güvenliğinde yeniçeri ağası, belediye hizmetlerinden ise şehremini sorumluydu. Kassam adli bir makam olup, kadının miras hakkında vermiş olduğu hükmü uygulayan ve mirası paylaştıran görevliydi. Mimarbaşı ise saray hizmetinden olup mimar işlerinden sorumlu olan görevliydi.

CEVAP D

3. Osmanlı Devleti'nde yaklaşık olarak 35 tane eyalet vardı, bu eyaletlerden en önemlileri ise Anadolu ve Rumeli eyaletleriydi. Hiyerarşik sıralamada Rumeli hepsinin üstünde sayılırdı. Bir kimsenin vezir olmadan önce mutlak Rumeli Beylerbeyi olmasına dikkat edilirdi. Rumeli Beylerbeyinin merkezi Manastır, Anadolu Beylerbeyinin merkezi ise Kütahya idi. Sivas şehri ise Malatya, Kayseri, Çorum, Tokat gibi şehirleri içine alan Sivas eyaletinin merkezi konumundaydı.

CEVAP E

4. Klasik Dönem taşra teşkilatında vilayet diye bir yönetim birimi yoktur. Sultan Abdülaziz Dönemi'nde 1864 yılında yayımlanan Vilayet Nizamnamesi ile vilayetler oluşturulmuştur.

CEVAP E

5. İlmiye sınıfından olan kadı, idare ve yargı görevini yerine getirirdi. Padişah tarafından atanan kadılar, atandığı yerde padişah adına adaleti tesis ederdi. Osmanlı devlet teşkilatında kadıların adli görevi yanında idari, beledi, askerî, mali ve noterlik alanlarında da görev ve yetkileri bulunmaktaydı. Vakıfların denetçisi de olan kadılar; asayiş kuvvetlerinin, belediye hizmetlilerinin ve zabıta görevlilerinin de amiriydi. Ayrıca kadılar evlenme, boşanma, vaset meselelerinde; merkezden gelen emirlerin tasdiki ve mahkeme kayıtlarının tutulmasında, her türlü akdin kaydedilmesinde, divanın emirlerinin halka bildirilmesinde ve sefer esnasında idaresinde bulunduğu yerde ordunun ihtiyaçlarının görülmesinde sorumlu ve yetkiliydi.

CEVAP E

6. Kırım, Hicaz, Eflak ve Boğdan Osmanlıda özel imtiyazlı eyaletlerdendir. Bu eyaletlerden Hicaz devlete ordu ve vergi desteği sağlamamıştır.

CEVAP C

7. İstanbul (Dersaadet, Asitane, Payitaht, İslambol)'un belediye işlerinden şehremini, güvenliğinden yeniçeri ağası sorumluydu. İdari amiri ise taht kadısıydı.

CEVAP B

8. Taşra teşkilatının en üst düzey idari (mülki) amiri beylerbeyi, adli amiri kadıdır.

CEVAP A

9. Toprak mülkiyetinin devlete ait olması, devletin devlet memur ve adamlarının malına el koyma (müsadere) hakkına sahip olması sosyal sınıfların ve zengin bürokratların ortaya çıkmasını engellemiştir.

CEVAP B

10. I. ve III. öncüller doğrudur. Osmanlı Devleti'nin asıl unsuru Müslümanlar olduğu için azınlıkların daha çok hakka sahip olması imkânsızdır.

CEVAP C

11. Yatay hareketlilik reayanın bir durum sonucunda yine reaya olarak varlığını sürdürmesidir, bunun en güzel örneği göçlerdir, Celâli İsyanları sonucu çıkan "Büyük Kaçgunlardır." Dikey hareketlilik ise reayanın yani yönetilenin yönetici statüsüne yükselmesidir. I. Öncül yatay, II. ve III. öncüller dikey hareketliliklere örnektir.

CEVAP A

12. Yeniçeri Ağası merkez teşkilatında görevli olup, bugünkü anlamda Genel Kurmak Başkanı'dır.

CEVAP D

Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

1. Vezir, beylerbeyi, şeyhülislam vb. görevlilerin görevinin sona ermesinden sonra geçimlerini sağlamaları amacıyla bir yerin gelirinin tahsis edilmesi "Arpalık" olarak adlandırılmıştır.

CEVAP A

2. Osmanlı Devletinde o dönemin şartlarında vergilerin nakit para olarak toplanmasının zor olması tımar sisteminin uygulanmasını zorunlu hale getirmiştir.

CEVAP C

3. Osmanlıda herhangi bir emir ve işlemin uygulanması için, Şeyhülislam'ın "şeri hukuka uygun olduğuna dair belge" vermesi örfi hukukun şeri hukuka dayandığını ve devletin dinî esaslarla yönetildiğini kanıtlar. Ancak bu durum din adamlarının padişah'tan daha yetkili olduğunu göstermez. Devletin başı ve sahibi padişah'tır.

CEVAP B

4. Soruda verilen öncüllerden I ve II doğrudur. Osmanlıda iltizam sistemi II. Mehmet döneminde başlamış, XVII. yüzyılda yaygınlaşmış bir vergi toplama usulüdür. İltizamın yaygınlaşmasının temel amacı hazinenin nakit para ihtiyacını karşılamaktır.

CEVAP B

5. Toprakların devletin malı sayılması feodal beylerin yani yerel güçlerin ortaya çıkmasını engellediği gibi vergilerin toplanmasını kolaylaştırır. Çünkü o topraklarda devlet askerleri aracılığıyla üretimi denetlemiştir.

CEVAP C

6. Çeşitli el sanatları örnekleri için (minyatür, tezhip, hat vb.) desen hazırlayan sanatçılara "nakkaş" adı verilirdi. Bu sanatçılar "Ehli Hiref" olarak adlandırılan sanatkâr teşkilatının üyesiydiler. Bir saray örgütü olan "Ehli Hiref" çeşitli sanatçı gruplarından oluşturulmuştu. Bostancı Ehl-i Hiref değil, askerdir.

CEVAP D

7. Osmanlı Devleti'nin Klasik Dönem'deki ekonomik politikasını ifade eden kavramlar şunlardır; Fiskalizm; hazinenin sürekli dolu tutulması anlamına gelen bu kavram, ithalatı sınırlandıran anlayıştır. Bu anlayışa göre Osmanlı altınının yurt dışına çıkışı engellenmeye doğal olarak ihracatı artırıp, ithalatı azaltmaya dönüktür. Avrupa'da fiskalist anlayışın karşılığı Coğrafi Keşifler'le ortaya çıkan merkantilizmdir. Gelenekçilik; arz ve talep dengesinin korunması anlamına gelir. Bu anlayışa göre halkın ihtiyacı olan malların pazarda hazır tutulması gerekmektedir. İla-şecilik; halkın zaruri ihtiyacı olan malların devlet tarafından karşılanması anlamında kullanılmaktadır.

CEVAP E

8. Soruda verilen öncüllerin tamamı dirlik arazi ile ilgili doğru bilgilerdir.

CEVAP E

9. Muhtesip ve kapan emini çarşı ve pazarlarda satılan malın kalitesini ve fiyatını kontrol ederdi. Mültezim ise iltizam sahibidir, bir yerin yıllık vergi sini ihale ile satın alan kişiye verilen isimdir.

CEVAP D

10. Osmanlı Devleti'nde mülkiyeti devlete ait olan topraklara miri arazi denilmiştir ve bu araziler kullanım amacına göre şu kısımlara ayrılmıştır; **Paşmaklık Arazi:** Vergi geliri padişahın anne, kız ve eşlerine verilir. **Yurtluk ve Ocaklık:** Bir bölgenin Osmanlı Devleti'ne katılmasında etkili olan ve devlete sadakatle bağlılıklarını bildiren mahallî beylere verilen arazilerdir. **Mukataa Arazi:** Vergi geliri doğrudan hazineye verilir. **Vakıf Arazi:** Vergi geliri sosyal amaçlı faaliyet gösteren kurumlara verilir. **Dirlik Arazi:** Vergi geliri memur ve askerlere verilir. **Mülk (malikane) Arazi:** Başarılı devlet adamlarına verilir. **Metruk Arazi:** Terk edilmiş, hiç bir işe yaramayan demektir.

CEVAP B

Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

11. Osmanlı Devleti'nde vergileri şeri ve örfi olmak üzere ikiye ayrılmıştır; Şeri vergiler İslam hukukunda kaynaklı vergilerdir; öşür, haraç, cizye bu tür vergilerdir. Örfi vergiler ise bizzat devlet tarafından konulan ve kanun ile belirlenen, çeşitli zamanlarda değişebilecek vergilerdir. Bennak; toprağı olmayan ancak bir geliri olan evli erkeklerden alınan vergidir, mücerret ise toprağı olmayan ancak bir geliri olan bekar erkeklerden alınan vergidir. Asiyap ya da bezirgan vergisi; değirmenlerden alınan vergidir. İспенç; Gayrimüslimlerden alınan toprak vergisidir. Resm-i Çift ise Müslümanlardan alınan toprak vergisidir. Leventlik akçesi toprağıni terk edenlerden alınan vergidir. Ağnam küçük baş hayvan vergisidir. Avarız olağanüstü durumlarda toplanırdı. Derbent geçit vergisidir.

CEVAP B

12. Osmanlı Devleti'nde maliye bizzat devletin kontrolündedir, piyasadaki malın fiyatı devlet tarafından belirlenir. Buna narh sistemi denilmiştir. Nimçift; reaya verilen toprakların oğluna devredilmesi durumunda alınan yarı vergidir. İhtisap vergisi; son dönemlerde devlet masraflarının artması üzerine konulan yeni bir vergidir, esnaf ve tüccardan alınmıştır. Mevkuf; vakıflara tahsis edilen arazidir. Malikane sistemi mültezime bir yerin işletmesinin ömür boyu tahsis edilmesidir.

CEVAP B

13. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Cezime; cürüm, suç vergisidir. Geçit ve köprülerden alınan vergi derbent resmidir.

CEVAP C

14. Osmanlı Devleti'nde lonca teşkilatının içinde kunduracılık, demircilik, marangozluk gibi sanatların geneline verilen isim "Hirfet'tir."

CEVAP D

15. İltizam bir bölgenin yıllık vergisinin ihale ile satış sistemidir. Vergi gelirinin ömür boyu verilmesine malikane sistemi denmiştir, eğer mültezim hakkını bir başkasına devrederse muaccele denilen vergi ödemek zorundadır.

CEVAP E

16. Devletin tebaası olan kişilerin sosyal ve ekonomik hayat düzeyinin yükseltilmesi ve insanların sağlık, eğitim, kültür gereksinimlerinin karşılanmasında vakıf arazilerden yararlanılmıştır.

CEVAP B

17. 1768-1774 Osmanlı-Rus savaşının ağır ekonomik koşullarında tahta çıkan I. Abdülhamit ekonomik sıkıntılardan dolayı cülus bahşişi ödeyememiştir.

CEVAP E

18. İltizam; bir bölgenin hazineye ait olan yıllık vergisinin üç yıllığına peşin olarak satılması sistemidir. Diğer bir ifadeyle vergi toplama usulüdür. Bu sistem devletin hazine-sine sıcak para girişini artırır. Ancak halkın devlete karşı güvenini sarsar. Bu sistemden XIX. yüzyılın sonlarına doğru vazgeçilmiştir. Yerine muhassıl meclisleri kurulmuştur. Narh; devletin pazardaki malın tavan fiyatını belirlenmesidir. Bu haksız rekabeti engellemiştir. Böylelikle hem üretici, hem de tüketici korunmuştur. Nakibüleşraf kurumu Hz. Muhammed'in soyundan gelenlerin haklarıyla ilgilenen kurumdur.

CEVAP B

19. Bacıyan-ı Rum (Anadolu Kadınları) örgütü dokumacılık yapan Anadolu kadınları tarafından kurulmuştur. Doğal olarak dokumacılık sektörünü geliştirmiştir.

CEVAP A

20. Mukataa arazi geliri doğrudan hazineye aktarıldığı için II. Mehmet'ten itibaren iltizam yoluyla toplanmaya başlanmıştır. İltizam hazine gelirlerinin bir kısmının toplanması usulüdür.

CEVAP D

21. XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren devletin nakit ihtiyacı nedeniyle tımara ayrılan toprakların büyük kısmı iltizama ayrılmıştır. Bir çok devlet memuru da kendisine maaşı karşılığı verilen dirlikleri mültezime verme yoluna gitmiştir. I. öncül doğrudur. İltizam halkın güvenini sarstığı gibi, tımar toprakları üzerindeki otoriteyi de zayıflatmıştır.

CEVAP A

Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

22. Soruda verilen öncüllerin tamamı iltizam sisteminin uygulanmasının bir sonucudur.

CEVAP E

23. A, C, D ve E seçeneklerinde verilenlerin masrafları hazineye karşılanmıştır. Tımarlı sipahinin masrafları ise toprağın vergi gelirinden karşılanmıştır.

CEVAP B

24. Osmanlı Devleti'nin sanayileşmiş devletlere verdiği kapitülasyonlar, dışarıdan ucuz ürünün ülkeye girmesi sanayi devrimini gerçekleştirmesini engellemiştir.

CEVAP C

25. Osmanlı Devleti'nde sanayi küçük işletmelerden oluşmuş olup "Lonca" adı verilen esnaf teşkilatının elindeydi. Selçuklular Dönemi'ndeki ahiler, Osmanlılarda Kuruluş Dönemi sonlarından itibaren askerî ve siyasi özelliklerini kaybederek esnaf teşkilatına dönüşmüş, geleneklerini ve eğitimlerini bu alanda devam ettirmişlerdir. Bu süreç sonunda ekonominin gelişmesiyle kentlerde çarşıların her köşesinde bir lonca oluşmuş, her loncada da aynı mesleğe mensup esnaf bir araya gelmişti. Kentler büyüdükçe iş bölümü ve uzmanlaşma da derinleşmiş, lonca sayısı artmıştı. Loncalar bir beldede üretilen malın miktarı, kalitesi ve fiyatının belirlenmesinde söz sahibiydi. Her loncanın başında bir kethüda bulunmaktadır. Loncalar sayesinde Osmanlı Devleti'nde ihtiyaç malları ve ham maddeler şehirlerdeki "kapan" adı verilen toptancı hallerine getirilirdi. Burada "kapan emini" adını taşıyan görevlilerce eşit olarak satıcılara ya da imalatçılara dağıtılırdı. Böylece bir malın üretim safhasından satış noktalarına kadar tek elden dağıtımı sağlanıyor ve aracısız olarak tüketiciye ulaştırılarak fiyat artışı engelleniyordu. Ayrıca bölgedeki arz-talep dengesine göre fazla gelen ürünler ihtiyacı olan diğer eyalet ve sancaklara gönderiliyordu.

CEVAP E

26. Gayrimüslimlerin memur ve asker olma haklarının olmaması onların genellikle ticaret ve esnaflıkla ilgilenmelerine neden olmuştur. Özellikle Osmanlıdaki Yahudiler bu alanda etkinliklerini çok artırmıştır.

CEVAP B

27. **Dirlik Toprakları:** Belirli hizmet karşılığı devlet adamlarına ve görevlilere derece ve rütbelerine göre verilen topraklardır. Tımar sisteminin uygulanmasında ilk aşama, fethedilen herhangi bir bölgenin tahririnin yapılarak vergi gelirlerinin belirlenmesidir. Bu gelirler, farklı büyüklükte parçalara ayrılarak ilgili şahısların rütbe ve mevkilerine göre dirlik olarak verilmiştir. Tımar sistemi içerisinde yer alan bu dirlikler gelir durumuna göre has, zeamet ve tımar olarak üçe ayrılmıştır.

CEVAP B

28. Osmanlı Devleti'nde bu uygulamanın temel amacı üretimde sürekliliği sağlamaktır. Eğer tımar sistemi bozulursa ekonomi zayıflar, tımarlı sipahi sayısı azalır, Anadolu'da isyanlar yaşanır ve sosyal düzen sarsılır. Ayrıca ülkedeki ücretli askerlerin sayısında artışlar yaşanır.

CEVAP B

29. Vakıflar sayesinde öğrencilerin burs ihtiyacı karşılanır, sosyal refah ve dayanışma ortaya çıkar.

CEVAP E

30. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler ekonomik dengeli sağlamak içindir. Pençik sisteminin ekonomik denge ile ilgisi yoktur, bu sistemde amaç kapıkulunun asker ihtiyacını karşılamaktır.

CEVAP E

31. Tahrir tımar sisteminin uygulandığı eyaletlerdeki sayımlara denilir. Tımar sistemi ise Salyanesiz eyaletlerde uygulanmıştır.

CEVAP B

32. Metruk ve Mevat arazi çeşitleri 1858 yılında çıkarılan Arazi Kanunnamesi ile belirlenmiştir. Metruk Arazi, terk edilmiş ve kimsenin özel mülkünde olmayan otlaklardır. Cevat Arazi, bataklık, verimsiz arazidir. Vakıf Arazi ise İslam inancının bir ürünüdür, Osmanlı'nın kuruluşundan itibaren vardır.

CEVAP C

33. III. Murat Dönemi'nde yaşanan İran Seferi sırasında Osmanlı Devleti asker ihtiyacını karşılamak amacıyla Anadolu'daki Türk gençleri sekban, saruca, levent adı altında yeniçeri ocağına kaydederek yeniçeri ocağını Türk kökenlilere de açmıştır.

CEVAP A

Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

1. Osmanlı Devleti'nde Hz. Muhammed'in sülalesine mensup olanların işleriyle ilgilenmek amacıyla oluşturulan teşkilatın adı Nakibü'l-Eşraf'tır. Bu makamın Osmanlı Devleti'nde kurumlaşma süreci açısından önemli dönüm noktası, II. Bayezit'in 1494'de bu göreve hocası Seyyid Abdullah'ın oğlu Seyyid Mahmud'u maaşlı olarak tayin etmesiyle gerçekleşmiştir. Bu göreve ilmiye sınıfından olanlar atanmıştır.

CEVAP C

2. Medrese ve Enderun Kuruluş Dönemi eğitim kurumlarındandır. Medrese Orhan Gazi, Enderun II. Murat tarafından kurulmuştur. Sahn-ı Seman Yükselme Dönemi padişahı Fatih tarafından kurulmuştur.

CEVAP C

3. B, C, D ve E seçeneklerindeki bilgiler miri arazi sisteminin amaçladıkları arasındadır. Miri arazi rakabesi yani çıplak mülkiyeti devlete, kullanım hakkı reayaya yani yönetilene ait olan arazilerdir. Osmanlı toprak rejiminin büyük bir kısmı miri arazi içerisinde olduğu için bu durum özel mülkiyetin yaygınlaşmasını ve feodal beylerin ortaya çıkmasını engellemiştir.

CEVAP A

4. Mimar Sinan Osmanlı'nın en büyük mimarıdır, Kanuni Dönemi'nde yaşamıştır. Mimar Sinan'ın çıraklık eseri Şehzade Camii, kalfalık eseri Süleymaniye Camii, ustalık eseri Selimiye Camii'dir.

CEVAP A

5. Osman Hamdi Bey musiki ile değil resimle ilgilenmiştir. A, C, D ve E seçeneklerinde verilen şahsiyetler Osmanlı Dönemi'nin en meşhur bestekârlarıdır.

CEVAP B

6. Osmanlı hat sanatının en ünlü ustası ve hüsnü hatta Türk üslubunu başlatan hattat Şeyh Hamdullah'tır.

CEVAP B

7. Sabuncuoğlu Şerafeddin 1386-1470 yılları arasında yaşadı. Amasya Darüşşifasında hekimlik yaptı. Fatih Sultan Mehmet'e ithaf ettiği Kitâbü'l- Cerrâhiyyetü'l-Hâniyye adlı eserinde hasta tedavi metotlarını en ince ayrıntılarına kadar minyatörlerle destekleyerek anlattı. Mücerrebname adlı eserinde hayvanlar ve kendi üzerinde denediği ilaçlar ile tedavi metotlarına yer verdi.

CEVAP E

8. Soruda verilen eşleştirmelerden hepsi doğrudur. Kınalızade Ali Osmanlı'da ilk Türkçe ahlak kitabının yazarıdır. Katip Çelebi'nin "Keşf-üz- Zünûn" adlı eseri on beş bine yakın kitap ve on bine yakın yazarı tanıtan büyük bir bibliyografya ansiklopedisi mahiyetindedir. Cihannüma adlı eseri ise çeşitli ülkeler hakkında bilgi verdiği coğrafya kitabıdır. Osmanlı'nın en büyük seyyahı Evliya Çelebi'dir, eseri Seyahatname'dir.

CEVAP E

9. Osmanlı Devleti'nde sıbyan mektebi eğitimin ilk basamağını oluşturan Kur'an, yazı, ilmiyel derslerinin verildiği eğitim kurumudur. Sıbyan mektebi resmen II. Mehmet Dönemi'nde kurulmuştur.

CEVAP B

10. Lonca mesleki eğitim; medrese örgün eğitim kurumlarıdır. Topkapı Sarayı Birun, Enderun ve Harem olmak üzere üç bölümden oluşur, Harem ve Enderun aynı zamanda bir okul görevini de görmüştür. Birun okul değil, sarayın dış bölümüdür.

CEVAP E

Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

11. Osmanlı Devleti'nde füzeyle ilk uçuş denemesini Lagari Hasan yapmıştır. Osmanlı Devleti'nde kanat takarak uçan ilk kişi Hezarfen Ahmet Çelebi'dir. "Seyahatname" adlı eser Evliya Çelebi'ye aittir. Ürolojide sondaj sistemini uygulayan ilk tıpçı Altunizade'dir. Davudi Kayseri ise Osmanlının ilk müderrisidir.

CEVAP B

12. Osmanlı Dönemi'nin bilim adamları ve önemli şahsiyetlerinden bazıları ise şunlardır;

Dursun Fakih: Osmanlı Devleti'nin ilk kadısıdır.

Şeyh Edebalı: Osmanlının kuruluşunda önemli katkısı olan Ahi tarikatının lideridir. Osman Bey'e nasihatlerde bulunmuştur.

Davud-i Kayseri: Osmanlının ilk müderrisidir. İlk medresenin kurucusudur.

Molla Fenari: Osmanlı Devleti'nin ilk şeyhülislamıdır.

Ali Kuşçu: Fatih Dönemi'nin önemli bilim insanıdır. Matematik ve astronomi ile ilgilenmiştir.

Piri Reis: Dünya haritasını çizen ilk Türk denizcidir. Kitabü'l-Bahriye en ünlü eseridir.

Seydi Ali Reis: Kanuni Dönemi'nin kaptanı- deryalarındandır. Hint Deniz Seferine katılmış, Miratü'l-Memalik eserini yazmıştır.

Katip Çelebi: Halife Kalfa lakabıyla bilinir, XVII. yüzyılın en meşhur bilim insanıdır. Cihannüma ve Keşfüz-zünun en ünlü eseridir. IV. Murat'a Fezleke'yi yazmıştır.

Ahmet Cevdet Paşa: XIX. yüzyıl ünlü devlet adamlarındandır. Encümen-i Daniş başkanı, Mecelleyi hazırlayan devlet adamı, Suray-ı Devlet üyesi, Vakanüvis, Kısas-ı Enbiya ve Tarih-i Cevdet eserlerinin sahibidir.

Osman Hamdi Bey: XIX. yüzyılın en ünlü sanatçısıdır. Osmanlı'da ilk arkeoloji müzesini ve Sanayii Nefise Mektebini kurmuştur. Lakabı Kaplumbağa Terbiyecisi'dir.

Şeker Ahmet Paşa: XIX. yüzyılın ünlü ressam ve karikatüristlerindendir. İlk resim sergisini açmıştır.

CEVAP A

13. Osmanlı Devleti'nde Anadolu'da gelişen Alevi- Bektaşî edebiyatının kurucularından olup alevî isyanına karıştığı için I. Süleyman'ın emri üzerine öldürülen kişi Pir Sultan Abdal'dır.

CEVAP C

14. XVI. yüzyılın en büyük şairi ve şairler sultanı Baki'dir. 1526'da İstanbul'da dünyaya geldi. 1600 yılında İstanbul'da öldü. Osmanlı Divan Edebiyatı'nda şiire biçim ve içerik açısından birçok yenilik getiren ve yaşarken "Sultanü's Şuârâ" (şairler sultanı) unvanını alan şairin asıl adı Mahmud Abdülbaki'dir.

CEVAP C

15. İmaret; ilk defa Orhan Bey Dönemi'nde İznik'te medrese öğrencilerine, cami hizmetlilerine, kimsesiz ve yolculara ücretsiz yemek dağıtmak amacıyla kurulmuştur.

CEVAP B

16. Hacı Özbek Osmanlının en eski camisidir, Süleyman Paşa Medresesi, Çandarlı Halil Türbesi, Güzelcehisar (Anadolu Hisarı) Osmanlı Dönemi'ne aittir. Sivas Çifte Minareli Medrese Selçuklu Dönemi'ne aittir.

CEVAP D

17. Minyatür dönemin siyasi ve sosyal olaylarını anlatan resim sanatıdır. Minyatür sanatında hacim, gölgelendirme, perspektif kullanılmaz.

CEVAP D

Osmanlı Kültür ve Medeniyeti

18. Osmanlı Devleti'nde eğitim sistemi dört sistem üzerine oturtulmuştur. Bunlar; örgün eğitim kurumları; Sıbyan mektebi ve medreselerdir. Yaygın eğitim kurumları; cami, tekke, zaviye ve loncalardır. Bunlar dinî eğitim kurumlarıdır. Loncalar da ayrıca mesleki eğitim de verilmiştir. Saray eğitimi; harem, Enderun ve Şehzadegandır. Enderunda örgün eğitim verilmektedir. Enderunun amacı devlet kademesine çeşitli eleman yetiştirmektir. Askerî eğitim; Acemi oğlanlar ocağı ve sipahi ocaklarıdır. Buradaki eğitim de örgündür. Örgün eğitim okul çağındaki olanların plan ve program çerçevesinde gördüğü eğitimdir. Yaygın eğitimde bu şart aranmaz ve halka açıktır. Bu sistemler Klasik Dönem'le ilgilidir.

CEVAP A

19. Berat padişahın atama, nişan, terfi yetkilerini ifade eden bir kavramdır. Osmanlı'da atamanalar padişah beratı ile gerçekleşmiştir. Reayadan bir kişinin (yönetilen) padişah beratı ile askeri sınıfa (yöneten) geçme hakkı vardır. Bu durum Osmanlı toplumunda sosyal sınıfların olmadığını kanıtlar.

CEVAP A

20. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyıldan itibaren uygulanan beşik ulemalığı sistemi ile medrese öğrencilerinin isyanlarını anlatan kavram olan Suhte Hareketleri Osmanlı eğitim sisteminin bozulmasına neden olmuştur.

CEVAP C

21. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler Osmanlı tarım ekonomisi ile ilgilidir. Ancak çiftthane sisteminde vergiler bireyden değil haneden alınmaktadır. Yani veegi mükellefi aile bireyleri değil, hanenin kendisidir.

CEVAP E

22. Osmanlı Devleti'nde ilk Darüşşifave Darü'lkurralar Yıldırım Bayezit Dönemi'nde kurulmuştur.

CEVAP E

23. Osmanlı Devleti'nde Batı'daki gibi modern bilim akademilerinin kurulması yolunda açılan ilk kurum Encümen-i Daniş'tir. Osmanlı'nın ilk yüksek okulu ise Mekteb-i Mülkiyedir, ilk üniversitesi Darülfunun'dur.

CEVAP D

24. Özel olarak hazırlanmış ve kesilmiş kâğıt kalemli er kullanan Arap harfleri ile güzel yazılar yazan yazma işine estetik boyut kazandıran kimselere hattat adı verilmiştir.

CEVAP D

25. XVII. ve XIX. yüzyıllarda Osmanlı'da geçerli olan yabancı dil Fransızcadır. Bu nedenle en çok çeviri Fransızcadan yapılmıştır.

CEVAP B

26. Kanuni Dönemi'nin matematik, geometri ve minyatür alanında eserler vermiş şahsiyeti ve Osmanlı'nın Da Vinci'si Matrakçı Nasuh'tur.

CEVAP B

OSMANLI KÜLTÜR VE MEDENİYETİ
TEST - 6 ÇÖZÜMLÜ DEĞİLDİR

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

1. Fransız İhtilali'nden sonra yayılcı politikaya yönelen Fransa Akdeniz'de söz sahibi olmak İngiliz sömürgelerine giden yolu kontrol altına almak ve böylece ham madde akışını engelleyerek İngiliz ekonomisine darbe vurmak amacıyla 1798 yılında Mısır'ı işgal etmiştir.

CEVAP E

2. Fransa'nın Mısır'ı işgali ve devletin eski gücünü kaybettiğinin görülmesi, Osmanlı Devleti'nin dış politikada yalnız başına hareket edemeyeceğini gösteriyordu. Yalnızlık politikasını terk eden Osmanlı Devleti Avrupa devletleri arasındaki çıkar çatışmasından yararlanarak Fransa'nın Mısır'ı işgali karşısında İngiltere ve Rusya ile ittifak oluşturmuştur. Osmanlı Devleti III. Selim'den itibaren kendi varlığını sürdürebilmek için dış politikada denge politikası uygulama yoluna gitti. Fransa'nın Mısır'a yerleşmesi İngiltere ve Rusya'nın çıkarlarını tehdit ediyordu. Bu nedenle Osmanlı Devleti'ni desteklediler. İlk defa bir Rus donanması Boğazları geçerek Akdeniz'e indi. İngiltere ise donanmasını bölgeye gönderdi.

CEVAP C

3. Nizam-ı Cedit; III. Selim Dönemi'nde Batılı tarzda kurulan ilk ordudur, bu ordunun ilk savaşı ve zaferi Akka Savunması'dır. 1807'de Kabakçı Mustafa İsyanı ile III. Selim tahttan indirilince Nizam-ı Cedit Ocağı da kapatılır.

CEVAP B

4. XVIII. yüzyıldan itibaren Avrupa'yla özellikle siyasi ve askerî alanda geliştirilen ilişkiler Osmanlı toplumunu etkilemeye başladı. Karşılıklı olarak açılan büyük elçiliklerin ve Avrupa'dan getirilen danışmanların aracılığıyla Batı kültürü, özellikle Osmanlı yöneticilerinde yaygınlaştı. Avrupa'ya gönderilen öğrenciler ve Avrupa ile ticari ilişkileri bulunan Rum ve Ermeni aileleri Batı kültürünü Osmanlı toplumuna taşıdılar. Artık Avrupa tarzında giyinmek, eğlenceler düzenlemek ve Avrupa'nın yaşam tarzını benimsemek moda oldu. Aynı dönemde Avrupa'da ise Paris'teki Osmanlı elçilerinin etkisiyle Osmanlı modası başlayarak Fransız kadınlar Osmanlı kadınlarının kullandığı başlığa benzer başlıklar kullanmışlardır.

CEVAP E

5. XIX. yüzyıl başlarında Osmanlı Devleti'nin çağdaşı olan İngiltere, Fransa, Rusya, İspanya, Hollanda ve Avusturya dünya politikalarına yön veren devletler durumundaydı. XIX. yüzyılda milliyetçilik ve liberalizm, Avrupa'nın siyasi ve sosyal gelişimini yönlendiren akımlar oldu. Faşizm akımı ise XX. yüzyılda I. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da özellikle Almanya ve İtalya'da taraftar buldu.

CEVAP C

6. XIX. yüzyılın en güçlü devleti olan İngiltere, büyük bir sömürge imparatorluğu kurmasına rağmen Fransa ile birlikte milliyetçilik düşüncesine sempati ile bakmaktaydı. Çok uluslu devletlerin parçalanmasının sömürgelerindeki hâkimiyetine hizmet edeceğini düşünüyordu.

CEVAP D

7. Doğru cevap II. Mahmut'tur. III. Selim tarafından bizzat yetiştirilen II. Mahmut "Adli" mahlasıyla şiirler yazmıştır.

CEVAP A

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

8. Avusturya bünyesinde Slavları barındıran çok uluslu bir devletti, bu nedenle Rusya'nın pan-slavist politikasını kendi çıkarlarına uygun bulmamıştır. Panslavizm: Rusya'nın Slav asıllı bütün halkları kendi yönetimi altında toplayarak dünya Slav birliğini sağlama amacını ifade eder. Rusya XIX. yüzyılda panslavizm politikası ile büyük çoğunluğu Osmanlı'nın Balkan topraklarında yaşayan Ortodoks ve Slav toplulukları kışkırtmış ve Osmanlı Devleti'ne karşı isyanlar çıkmasına yol açmıştır.

CEVAP B

9. Osmanlı Devleti'nin Avusturya ile olan savaşlarında çoğu kez savaş alanı hâline gelen Sırbistan, Rus casusları vasıtası ile milliyetçilik ve bağımsızlık konusunda kışkırtılmıştı. Fransız İhtilali'nin yaygınlaştırdığı milliyetçilik akımının etkisi ve Rusların kışkırtmaları ile ilk isyan Sırbistan'da çıktı. Sırbistan'da ilk ayaklanma, 1804'te Kara Yorgi önderliğinde çıktı ve aralıklarla 1878'e kadar sürdü. Bu süreç içinde Sırplar Bükreş Antlaşması (1812) ile bazı ayrıcalıklar elde etti. Böylece milliyetçilik hareketleri sonucunda imtiyaz elde eden ilk toplum Sırpalar olmuştur.

CEVAP E

10. Sırpalar Edirne Antlaşması ile özerklik, Berlin Antlaşması ile bağımsızlık kazandılar. Bütün bu gelişmelerde ve yapılan savaşlarda Rusya, Sırbistan'ın yanında yer alarak antlaşmalara Sırbistan lehine maddeler koyduran devlet oldu.

CEVAP A

11. Azınlıklar içerisinde en ayrıcalıklı yere sahip olanlar Rumlardı. Fatih Dönemi'nden itibaren Osmanlı Devleti'ne bağlanan Rumlar dil ve dinlerinde serbesttiler. Osmanlı Devleti yabancı dil bilen Rumları tercümanlık gibi devlet hizmetlerinde görevlendiriyordu. Avrupa devletleri Rumları Rönesans ile tanıdıkları eski Yunan uygarlığının torunları olarak görüyor ve "Helen Çocukları" olarak tanımlıyorlardı. Sırpalardan sonra isyan eden ulus Rumlar olmuştur.

CEVAP C

12. Rusların yardımıyla Rumlar ilk isyanı 1820'de Eflak'ta başlattılar. Bu isyan başarılı olmayınca 1821'de Mora'da yeniden isyan ettiler. Yunan İsyanı'nı kendi çabaları ile bastıramayan II. Mahmut, Mısır valisi Mehmet Ali Paşa'dan yardım istedi. Girit ve Mora valiliklerinin kendisine verilmesi karşılığında Mehmet Ali Paşa yardım isteğini kabul etti. Oğlu İbrahim Paşa komutasındaki donanma Mora'ya gelerek isyanı bastırdı.

CEVAP B

13. Yunan İsyanı sırasında İngiltere, Fransa, Rusya kendi çıkarlarını dikkate alarak Osmanlı Devleti'nden Yunanistan'a özerklik verilmesini istediler. Osmanlı Devleti bu isteği kendi iç işlerine karışmak olarak değerlendirip kabul etmedi. İngiltere, Fransa ve Rusya isteklerini zorla kabul ettirebilmek için Osmanlı Devleti'ne savaş açtılar. 1827'de Navarin'deki Osmanlı donanmasını yaktılar. Osmanlı Devleti bu devletlerden zararın karşılanmasını istediye de vermediler.

CEVAP D

14. Navarin'de donanması yakıldığı için tazminat isteyen Osmanlıya Rusya savaş ile karşılık verir, bu savaşta ordusu yeni kurulduğu ve donanması yakıldığı için Osmanlı başarısız olmuştur. Ruslar Edirne ve Erzurum'a kadar ilerlemiştir. Prusya'nın araya girmesiyle imzalanan Edirne Antlaşması'nda Yunanlılara bağımsızlık verilmiştir.

CEVAP E

15. Mora'nın elden çıkması, Osmanlı Devleti'nde Mehmet Ali Paşa sorununu çıkarmıştır, çünkü kendisine buranın valiliği sözü verilmiştir.

CEVAP A

16. 1829 - Edirne Antlaşması ile Yunanistan Devleti kurulur. Yunanistan Osmanlıdan bağımsızlık kazanan ilk azınlıktır. Bu durum Osmanlı egemenliğindeki diğer azınlıklara örnek oldu. Eflak, Boğdan ve Sırbistan'a tanınan özerklik Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki egemenliğinin kaybolmasına yol açtı. Bu şartların yer aldığı Edirne Antlaşması, Küçük Kaynarca Antlaşması'ndan sonra imzalanan en ağır şartlı antlaşmadır.

CEVAP A

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

17. Donanma baskınları: Osmanlı donanması tarihte dört kez yakılmıştır. Bunlar;

- İnebahtı Baskını - Haçlılar (1571)
- Çeşme Baskını - Rusya (1770)
- Navarin Baskını - Rusya, İngiltere ve Fransa (1827)
- Sinop Baskını - Rusya (1853)

CEVAP A

18. Şark Meselesi (Doğu Sorunu) ilk kez Viyana Kongresi'nde (1815) ifade edilen "Şark Meselesi" deyiimi ile Avrupa devletlerinin Osmanlı Devleti ile olan ilişkileri anlatılmak istenmiştir. Türklerin Anadolu'ya yerleşmeye başladıkları 1071'den 1923'e kadar geçen dönemde Avrupa devletlerinin Türk - İslam dünyasına karşı izledikleri politikayı ifade eder.

CEVAP B

19. Mehmet Ali Paşa ile tek başına mücadele edemeyeceğini anlayan II. Mahmut İngiltere ve Fransa'dan yardım ister. Ancak bu devletler, durumu Osmanlı Devleti'nin iç sorunu olarak değerlendirip yardım etmezler. Hatta Fransa, Mehmet Ali Paşa'yı destekler bir tutum sergiler. II. Mahmut daha sonra "Denize düşen yılana sarılır." diyerek Mısır sorunu karşısında Rusya'dan yardım ister.

CEVAP E

20. Osmanlı tarihinde ilk defa padişahın yetkilerini sınırlandıran belge Sened-i İttifak'tır. Hukukun üstünlüğü anlayışı ilk defa Tanzimat Fermanı ile ortaya çıkmıştır.

CEVAP B

21. Hünkâr İskelesi Antlaşması, 8 Temmuz 1833 tarihinde Osmanlı imparatorluğu'nun Rusya 147 imparatorluğu ile imzaladığı bir karşılıklı yardımlaşma ve saldırmazlık antlaşmasıdır. Bu antlaşma ile ilk defa boğazlar uluslararası sorun olmuştur. Osmanlı'nın boğazlar üzerinde egemenlik hakkını kullanarak imzaladığı son antlaşmadır.

CEVAP D

22. Osmanlı Devleti 1826'dan sonra temel sanayi ham maddelerine (tahıl, yün, haşhaş, zeytinyağı, ipek, meyan kökü vb) "Yed-i Vahit" (tekeli) uygulamalarını getirince bu mallar Avrupa'ya pahalı ulaşmaya başlamıştır. 16 Ağustos 1838 tarihli Baltalimanı Ticaret Antlaşması İngiliz uyruklu her tüccar Osmanlı Devleti sınırları içinde yetiştirilen veya işlenen her çeşit malı satın alabilme hakkını elde ediyor, "Yed-i Vahit" usulü tamamen ortadan kaldırılıyor, tezkere uygulamasına son veriliyordu.

CEVAP B

23. Alemdar Vakası, 15 Kasım - 18 Kasım 1808 tarihleri arasında Rumeli âyanlarından yenilik yanlısı Sadrazam Alemdar Mustafa Paşa'nın ölümüne ve yenilik hareketlerinin durmasına yol açan yeniçeri ayaklanmasıdır. Tepedelenli Ali, Osmanlı Devleti'ne isyan etmiş olan Yanya valisidir. II. Mahmut Dönemi'nde isyan etmiş, bu isyan Rum isyanı'na fırsat vermiştir. Mısır sorunu 1833 yılında Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın isyanı sonucu yaşanmıştır. Üç olay da II. Mahmut Dönemi'dir. II. Mahmut 1808 - 1839 yılları arasında hüküm sürmüştür.

CEVAP E

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

1. A, B, C ve E seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. İngiliz ara buluculuğu söz konusu değildir, tam tersine İngiltere'nin tepkisine neden olmuştur.
CEVAP D
2. Soruda verilen isyanların tamamına Avrupalı devletler müdahil olmuştur. Mısır ve Nizip isyanları Kavalalı Mehmet Ali Paşa ile oğlu İbrahim Paşa'nın isyanıdır, Mora ise Yunan isyanıdır. Osmanlı Devletinde çıkan azınlık isyanları, Mısır sorunu, Boğazlar sorunu ve Cem Sultan sorunu uluslararası boyut kazanmış olaylardır.
CEVAP E
3. Yabancı tüccarların iç gümrükten muaf tutulması ve ihracattan alınan vergilerin artırılması Osmanlı pazarında yerli esnafın iflasına, yabancı tüccarın ayrıcalıklı olmasına neden olmuştur.
CEVAP C
4. Soruda verilen I. ve II. öncül doğrudur. Eflak ve Boğdan Balkanlar'dadır, Kafkaslarla bu tutumun herhangi bir ilgisi yoktur.
CEVAP B
5. Tüccarın bu düşüncesi Avrupa'da yaşanan Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti'ne etkileriyle ilgilidir. Bu etkiyi en çok hissetmemize neden olan olay ise Baltalimanı Ticaret Antlaşması'dır.
CEVAP C
6. Gerek III. Selim ve gerekse II. Mahmut Dönemi'nde kapitülasyonların etkisini azaltmak amacıyla yerli malının kullanılmasını teşvik edilmiş ve bazı tedbirler alınmıştır.
CEVAP D
7. 1829 Edirne Antlaşması ile bağımsızlığını elde eden Yunanistan "Megali İdea" amacını hayata geçirmek için Etnik-i Eterya Cemiyetini kurmuştu. Bu cemiyetin kışkırtmaları sonucunda 1896'da Girit'te isyan çıktı. Müslüman Türklere uygulanan zulüm karşısında Osmanlı Devleti'nde büyük tepki uyandı. İsyân sırasında Yunanistan Girit'e asker çıkardı. Bu durum Osmanlı - Yunan Savaşı'nın çıkmasına neden oldu. Yunan Ordusu Dömeke Meydan Savaşı'nda ağır bir yenilgiye uğratıldı. (1897)
CEVAP B
8. 1826 yılında Vakay-ı Hayriye ile kaldırılan Yeniçeri Ocağı'nın yerine Asakir-i Mansure-i Muhammediye adıyla yeni bir ordu kurulmuştur.
CEVAP C
9. Osmanlı tarihinde ilk defa Tercüme Odalarının açılması, Batılı tarzda eğitim veren ilk sivil okulların oluşturulması, ilköğretimin zorunlu olması ve Avrupa'ya öğrencilerin gönderilmesi II. Mahmut Dönemi reformlarındandır.
CEVAP A
10. Mekteb-i Ulum-ı Edebiyye ve Mekteb-i Maarif Adliye devlet memuru yetiştirmek amacıyla açılmıştır. Rüştîyeler bugünkü anlamda orta okullardır.
CEVAP C
11. İlk nüfus sayımı II. Mahmut, ilk demir yolu Sultan Abdülmecit, ilk kez halkın yönetime katılması II. Abdülhamit, dünyanın en güçlü üçüncü donanmasının kurulması Sultan Abdülaziz Dönemi'dir.
CEVAP C
12. II. Mahmut Dönemi'nde Yeniçeri Ocağı ile Tımarlı Sipahi Ocağı kaldırıldığı için daha sonraki dönemlerde bu kurumların varlığını sürdürdüğü savunulamaz.
CEVAP D
13. A, C, D ve E seçeneklerindeki olay ve gelişmeler II. Mahmut Dönemi için doğrudur. İlk azınlık isyanı III. Selim Dönemi'nde 1804 yılında Sırp'lar tarafından çıkarılmıştır.
CEVAP B
14. Bu belge ile ilk kez padişahın mutlak otoritesi sınırlandırılmış, Âyanların hakları ve varlığı tanınmıştır. Sened-i İttifak'ın imzalanmasında rol oynayan Alemdar Mustafa Paşa, kısa bir süre sonra Sekban-ı Cedid Ocağına tepki gösteren yeniçerilerin isyanı sonucu öldürülmüştür.
CEVAP B

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

15. II. Mahmut Zamanı'nda 17 Eylül 1828'de bir İtalyan müzik adamı olan Donizetti tarafından kurulan Mızıkay-ı Hümayun, Asakir-i Mansure-i Muhammediye'nin yapısına uymadığı gerekçesi ile kaldırılan Mehterhane-i Hümayun'un yerine kurulan askerî bandodur.

CEVAP A

16. Bir kısmı Türkçe yayınlanan ilk gazete Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Mısır'da çıkardığı Vekayi-i Mısıriye'dir. Ancak, Osmanlı Türk basınının gerçek başlatıcısı 1 Kasım 1831'de Sultan II. Mahmut'un emriyle yayın hayatına başlayan Takvim-i Vekayi olarak bilinir.

CEVAP A

17. Rusçuk Ayanı Alemdar Mustafa Paşa 1808 yılında İstanbul'a gelerek IV. Mustafa'yı tahttan indirip II. Mahmut'un hükümdar olmasını sağlamıştır. II. Mahmut, Alemdar'ı sadrazam yaparak Âyanların desteğini kazanmıştır.

CEVAP A

18. XIX. yüzyılda gerek Sanayi İnkılabı'nın gerekse kapitülasyonların etkisiyle Osmanlı pazarına ucuz malların girmesi Osmanlı tüccarının iflasına ve lonca sisteminin çökmesine neden olmuştur.

CEVAP B

19. A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Ermeni olayları ilk defa 1877-1878 yılları arasında yaşanan 93 Harbi'nde ortaya çıkmıştır.

CEVAP E

20. II. Mahmut merkez teşkilatında önemli değişiklikler yaparak Divan-ı Hümayunu kaldırır yerine nazırlar kurulunu (heyet-i vükela) kurar, böylelikle Osmanlı'da kabine sistemine geçilir. Sadrazam Başvekalet, Reisülküttap Dışişleri, Şeyhülislam Bab-ı Meşihat'a dönüşür.

CEVAP B

21. II. Mahmut'un bu sözü Osmanlılık anlayışın bir ürünü olarak Osmanlı'da vicdan özgürlüğünü ifade eder.

CEVAP E

22. Osmanlı Devleti'nde yeniliklerin karşısındaki en büyük engel yeniçeri ordusu olmuştur. 1826 yılında bu ocağın kaldırılmasıyla yeniliklerin önündeki en büyük engel kaldırılmıştır.

CEVAP C

23. Fatih Dönemi'nde devletin otoritesini artırmak, güçlü ailelerin ortaya çıkmasını engellemek amacıyla müsadere sistemi getirilmişti. II. Mahmut döneminde özel mülkiyeti güvence altına almak, memur ve devlet adamlarının devlete olan güvenini sağlamak amacıyla müsadere sistemi ne son verilir. Tanzimat ile tüm toplumda ortadan kalkar.

CEVAP E

24. II. Mahmut 1808 - 1839 yılları arasında hüküm sürmüştür ve Osmanlı'da en çok ıslahat yapan padişah olmuştur. Bu ıslahatlar II. Mahmut Dönemi'ne aittir, mürur tezkeresi İstanbul'a girişi ve çıkışları kontrol etmek amacıyla uygulanan dâhili pasaporttur.

CEVAP B

25. II. Mahmut Dönemi'nde pozitif eğitim veren okulların açılması Avrupa anlayışına uygun olarak yenilik yanlılarının güçlenmesini ve artmasını sağlamıştır.

26. II. Mahmut Dönemi'nde yapılan nüfus sayımında erkeklerin sayılması bu sayımın asker ve vergi amaçlı olduğunu kanıtlar. Hukuk ile herhangi bir ilgisi yoktur.

CEVAP D

27. A, B, C ve D seçeneklerinden verilenler II. Mahmut Dönemi'nde yaşanmıştır. Çırağan Olayı ise 1878'de II. Abdülhamit'i tahttan indirip yerine V. Murat'ı getirmek için başlatılan darbe girişimidir.

CEVAP E

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

1. Bu sözü Rus Çarı I. Nikola, İngiliz elçisine söyler, böylelikle Rusya tarafından ilk defa kullanılan 'hasta adam' tabiri resmî kayıtlara geçer. Bu tabir daha sonraki yıllarda, Osmanlı Devleti için, dönemin diplomasi dilinde kullanılan özel bir deyim olmuştur.

CEVAP A

2. Mehmet Ali Paşa, Kütahya Antlaşması gereği ödemesi gereken vergiyi 1838'de Osmanlı Devleti'ne ödemez ve yeniden bağımsızlığını ilan eder. Bu olay üzerine II. Mahmut, Mehmet Ali Paşa'ya savaş açar. Nizip'te yapılan savaşı Mehmet Ali Paşa kazanır. İngiltere, Avusturya ve Prusya; Rusya'nın yeniden İstanbul'a gelmesini önlemek için olaya müdahale ederler. 1840'ta Londra'da bir konferans toplanmasını sağlarlar. İngiltere, Rusya, Avusturya ve Prusya'nın da katıldığı bu konferansın sonunda Londra Antlaşması imzalanır. Bu antlaşmaya göre; Mısır hukuki yönden Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacak fakat Mısır valiliği babadan oğula geçmek şartıyla Mehmet Ali Paşa'ya bırakılacaktı. Suriye, Adana ve Girit Osmanlı yönetimine bırakılacaktı.

CEVAP D

3. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Boğazlar ilk defa Hünkâr İskeleyi Antlaşması ile uluslararası sorun olmuştur.

CEVAP A

4. Londra Boğazlar Sözleşmesi ile boğazlar üzerindeki çıkarını kaybeden Rusya, Osmanlıdan yeni haklar alabilmek için Kutsal Yerler sorununu ortaya atmıştır. Bu konuda Rusya'nın isteklerini Osmanlı kabul etmemiştir. Bunun üzerine Rusya Osmanlıya saldırmış ve Kırım Harbi ortaya çıkmıştır.

CEVAP B

5. Kırım Savaşı Osmanlı ekonomisini olumsuz etkiledi ve ilk kez İngiltere'den dış borç alındı. Sonraki dönemlerde aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi borç alınmaya devam edildi. Osmanlı Devleti zamanla bu borçların faizlerini dahi ödeyemez hâle geldi.

CEVAP A

6. Osmanlı Devleti'nin Karadeniz'de donanma bulundurma hakkının elinden alınması yenik devlet durumuna düşürdüğünü kanıtlar.

CEVAP A

7. Saltanat vagonu, Abdülaziz'den sonra kullanılmaz, kade-rine terk edilir; bir depodan ötekine gider ve bu yolculuğu tam 134 yıl sürer. Türkiye'nin önde gelen sanat tarihçilerinden Prof. Nurhan Atasoy, vagonu 1998'de Devlet Demiryollarının bir deposunda hurda hâlinde bulur. Rahmi M. Koç Müzecilik ve Kültür Vakfı'nca eski hâline en yakın biçimde restore edilen vagon, Rahmi Koç Sanayi Müzesine konmuştur.

CEVAP B

8. II. Mahmut Dönemi'nde tarih dersi okutulmaya başlanmış, Tanzimat Dönemi'nde ise hemen hemen bütün kademelerde "Osmanlı Tarihi" okutulmuştur. Bunun sebebi aynı duyguya sahip bir Osmanlı toplumu mantığını ortaya çıkarmaktır.

CEVAP C

9. Avrupalı devletlerin XIX. yüzyıl boyunca azınlık haklarını gündeme getirerek, Osmanlı'nın iç işlerine karışmalarının temel nedeni Osmanlıdan yeni ayrıcalıklar elde etmektir.

CEVAP A

10. Tanzimat ve Islahat fermanları Fransız İhtilali'nin etkisiyle ilan edilmiştir. Osmanlı Devleti 1840 Mısır sorununun çözümünde Tanzimat Fermanı'nı, 1856 Paris Konferansı'nda Islahat Fermanı'nı, 1876 Tersane Konferansı'nda Kanunuesasi'yi ilan ederek Batı'da destek kazanmayı amaçlamıştır. Sened-i İttifak'ta Fransız İhtilali'nin ya da herhangi bir devletin etkisi yoktur.

CEVAP D

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

11. **Millet Sistemi;** Osmanlı Devleti'nde yaşıyan ve özerk dini örgütlenmesi devlet tarafından resmen tanınmış Müslüman olmayan toplulukların idari, siyasi ve ekonomik anlamda bağılı olduğı sisteme denilmiştir.

CEVAP A

12. Ceride-i Havadis, Türk basın tarihinin yarı resmî olan ilk Türkçe gazetesi olarak kabul edilir. William Churchill adlı bir İngiliz tarafından 1840 yılında çıkarılmaya başlanmıştır.

CEVAP C

13. Vekayi-i Tıbbiye, Osmanlı basınının ilk Türk dergisidir. 1849 yılında çıkan bu dergi meslek dergisi özelliğindeydi. Dili ve içeriğı tamamen buna göre şekillenmiştir.

CEVAP D

14. Osmanlı Devleti'nde çıkan azınlık isyanları ve Avrupalı devletlerin baskıları sonucu Müslüman olmayan unsurlara bir takım haklar verilmiştir. Bu durum Osmanlıda millet anlayışının yerine vatandaşlık anlayışına geçişin başladığını kanıtlar.

CEVAP B

15. Osmanlının ilk aydın sınıfı olan Genç Osmanlılar bu amaçla meşrutiyeti ilan etmek yani parlamenter sisteme geçmek için gayret etmişlerdir.

CEVAP C

16. 1839-1876 yılları arası Tanzimat Dönemi olarak kabul edilir. B, C, D ve E seçenekleri Tanzimat Dönemi gelişmeleridir. Batı'da bilimin son derece ilerlediğini ve Osmanlıların çok geri kaldığını düşünen II. Mahmut, tercüme ile vakit kaybedilemeyeceğini söyleyerek hekimliğin Fransızca okunmasını emretmiştir. 1827'de ordunun tabip ve cerrah ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi'nin önderliğinde Tıphane-i Âmire adında bir tıp mektebi açılması yolundaki çalışmalara başlanmıştır. Mustafa Behçet Efendi bu mektebin ilk nizamını hazırlamış ve Türkiye'de modern tıp mektebinin kurucusu olmuştur.

CEVAP A

17. İhtilalin etkisi ilk önce Osmanlının Balkan topraklarında, özellikle de Rumlar ve Sırlar arasında görüldü. XIX. yüzyılın ilk çeyreğinde önce özerklik, sonra bağımsızlık yönünde gelişme gösterdi.

CEVAP D

18. Osmanlı Devleti'nde ilk telgraf hattı Sultan Abdülmecit zamanında Kırım Savaşı devam ederken 9 Eylül 1855 yılında Edirne-Varna-Kırım arasında kuruldu. Kırım'dan İstanbul'a çekilen ilk telgrafta Kırım şehri olan Sivastopol'un Rus işgalinden kurtarıldığı bildirilmekteydi.

CEVAP B

19. A, B, C ve E seçeneklerinde yer alan bilgiler Tanzimat Fermanı'nın kararları arasındadır. Gayrimüslimlere (Zımmi) devlet memuru olma hakkı Islahat Fermanı'nda alınan kararın bir sonucudur.

CEVAP D

20. A, B, C ve D seçenekleri Tanzimat ve Islahat'ın amaçları arasındadır. Osmanlı Devleti'nde parlamenter sistem 1876 yılında ilan edilen Kanunu- esasi'nin bir sonucudur.

CEVAP E

21. A, B, C ve D seçeneklerindeki ıslahatlar Sultan Abdülmecit Dönemi'dir. Şuray-ı Devlet Sultan Abdülaziz Dönemi'nde kurulmuştur.

CEVAP E

22. Osmanlı Devleti'nde Batı'daki gibi modern bilim akademilerinin kurulması yolunda açılan ilk kurum Encümen-i Daniş'tir. Osmanlının ilk yüksek okulu ise Mekteb-i Mülkiyedir, ilk üniversitesi Darülfunun'dur.

CEVAP D

23. Sultan Abdülmecit Batı'lı anlamda müzik dersi alan ve piyano çalan ilk padişah'tır. Abdülmecit'in, sarayında müzik takımı, küçük bir tiyatro ve operet teşekkülü bulunuyordu. Devrin büyük ustalarından yazı dersi de almış ve çeşitli hat eserleri meydana getirmişti. Bunun yanında resim sanatına da merak salmış, kendi portresini yaptırdığı gibi kendisi de resimle uğraşmıştı. Abdülmecit, babasının başlatmış olduğu yenileşme hareketlerini kaldığı yerden devam ettirdi. İlk liseler bu dönemde açıldı, ilk Türk müzesi kuruldu. Edirne, Varna ve Kırım arasında ilk telgraf hatları oluşturuldu. İzmir - Turgutlu arasında raylı sisteme geçilerek ilk demir yolu hattının işletmesi başlatıldı. Bu konuda Osmanlı Devleti dünya devletleri arasında en ön sıralarda yer aldı. Ülkemizde ilk belediye teşkilatı bu dönemde kuruldu.

CEVAP B

24. Darümuallimin, Sultan Abdülmecit Dönemi'nde 1847'de, rüştiyelere erkek öğretmen yetiştirmek üzere açılan okuldur.

CEVAP A

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

1. Sultan Abdülmecit Dönemi'nde 1859 yılında ilk kız rüştiyesi olan Cevri Kalfa İnas (Kız) Rüşdiyesi açıldı. Bu okul, tüm İslam ülkelerinde kızlar için ortaöğretim düzeyinde oluşturulan ilk resmî öğretim kurumuydu.

CEVAP A

2. Sultan Abdülmecit Dönemi'nde Hariciye Nazırı Mustafa Reşit Paşa tarafından hazırlanan Tanzimat Fermanı Osmanlı Devleti'nde ilk defa anayasal düzen, hukuk üstünlüğü anlayışını başlatmıştır.

CEVAP A

3. Tanzimat Fermanı'nın hazırlanmasının amacı 1840 Londra Konferansı'nda azınlık sorununun gündeme gelmesine engel olmak ve Mehmet Ali Paşa isyanı konusunda Osmanlı Devleti'nin lehine karar alınmasını sağlamaktır. Böylece azınlıkları koruma bahanesiyle Avrupa devletlerinin Osmanlı'nın iç işlerine karışmasının önü kesilecek ve Rusya'nın Balkanlar'daki etkisi kırılmış olacaktır.

CEVAP D

4. Avrupa'yı ziyaret eden ilk ve tek padişah Sultan Abdülaziz'dir. 1867 yılında Paris'te açılan büyük bir sanat sergisine III. Napolyon'un daveti üzerine katılmıştır. Sultan Abdülaziz'in 1867'de çıktığı Avrupa gezisi, Abdülmecit Dönemi'nde başlayan Osmanlı-Avrupa dostluk ilişkileri sürecinin doruk noktası olmuştur. Yankıları uzun yıllar süren bu gezi, Osmanlı topraklarındaki kimi yeniliklere de kapı aralamıştır. Bu gezinin hedefi, hürriyet fikirleriyle medeniyetin Türkiye'de ne kadar ilerlediğini Avrupa'ya hissettirmek, Rusya'nın korkunç planlarını anlatıp endişe uyandırmak; padişahın Avrupa hükümdarları katındaki saygınlığını Osmanlı Hristiyanlarına göstermek, daha da önemlisi, sanayi ve sömürge zengini Avrupa devletlerinden para yardımı almaktır. Sultan Abdülaziz'in ıslahatlarında Avrupa'nın desteğini almak gibi bir amacı yoktu.

CEVAP E

5. 1856 yılında ilan edilen Islahat Fermanı ile azınlıklara devlet memuru olma, asker okullara kayıt yaptırma, il genel meclislerine katılma hakkı verilmiştir.

CEVAP A

6. İlk kadın dergisi, 1869'da, yayın hayatına başlayan ve 48 sayı çıkan, "Terakki-i Muhadderat dergisi"dir. Dergi, kadınları eğitmek ve bilinçlendirmek amacıyla yayınlanmıştır.

CEVAP B

7. II. Mahmut Mızıka-ı Hümayunu kurarak modern anlamda müzik eğitiminin başlamasını sağladı. Avrupa'dan getirdiği Donizetti'ye askerî bandoyu kurdurttu. I. Abdülmecit Dönemi'nde Osmanlı saraylarında Batı operaları seslendirildi. Abdülmecit Dönemi'nde Güllü Agop modern Osmanlı tiyatrosunu kurdu. I. Abdülmecit ve II. Abdülhamit, Dolmabahçe ve Yıldız saraylarında tiyatro oyunu sahnelettiler. Tiyatro halk arasında yerleşmeye başladı. Adana ve Bursa'da şehir tiyatroları kuruldu. Şinasi Şair Evlenmesi adlı ilk Türk tiyatro eserini yazdı. Oyun halkın büyük ilgisini çekti. Spor alanında ilk değişiklik okullara jimnastik dersinin konması ile başladı. Osmanlı toplumunun İngilizler aracılığı ile tanıdığı futbol büyük ilgi gördü ve yaygınlaştı. Devlet konservatuvarı Atatürk Dönemi'nde açılmıştır.

CEVAP E

8. Soruda verilen öncüllerin tamamı doğrudur.

CEVAP E

9. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen mimari eserlerde eklektik anlayış vardır. Nuruosmaniye Camisi barok tarzı ile yapılmış ilk dinî yapıdır. XIX. yüzyıl Osmanlı mimarisinde, ampir üslubunun etkisi ile Ortaköy Camisi, Dolmabahçe Camisi Nusretiye Camisi ve II. Mahmut'un türbesi inşa edilmiştir.

CEVAP A

10. A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Osmanlı Devleti yaptığı ıslahatlarla kurumlarını kurarken Fransa'yı örnek almıştır.

CEVAP E

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

11. Tanzimat Dönemi 1839-1876 yılları arasındır, bu dönemin padişahları Abdülmecit ve Abdülaziz'dir.

CEVAP D

12. Yabancı sermayenin ülkeye girişi Tanzimat Dönemi'nde olmuş ve bir çok yatırım yapılmış, işletmeler kurulmuştur. Medreseler eskiden beri var olan kurumlar olduğu için bunların yabancı sermaye ile ilgisi yoktur.

CEVAP C

13. Osmanlı Devleti'nde padişahın yetkilerini sınırlandıran anayasa 1876 yılında hazırlanan Kanunuesası'dır. Tanzimat Fermanı ise 1839 yılında ilan edilmiştir.

CEVAP C

14. Sıbyan mektebi Osmanlı Devleti'nde II. Mehmet Dönemi'nde kurulmuş eğitim kurumudur. Diğer seçeneklerde verilen okullar ise XIX. asırda açılmıştır.

CEVAP C

15. Cemaat ve konsolosluk mahkemeleri Yükselme Dönemi'nden itibaren varlıklarını sürdürmüştür. Nizamiye ve ticaret mahkemeleri Tanzimat Dönemi'nde kurulmuş karma mahkemelerdir.

CEVAP B

16. Osmanlı bürokratlarının yabancı elçilerle çok sıkı ilişkide bulunmaları, ecnebi devletlerin Osmanlı iç işlerine karışmalarını kolaylaştırmıştır. Çünkü Avrupalı devletlerin dikkatini çekerek devlette kademe almak isteyen bu kişiler Batılılar tarafından kullanılmıştır.

CEVAP C

17. Osmanlı Devleti'ndeki demokratikleşme hareketlerinin yaşanmasında Fransız ve 1848 ihtilallerinin etkisi olmuştur.

CEVAP B

18. Kırım Savaşı'ndan sonra devlet harcamalarının tümünün kontrolünü yapan Divan-ı Muhasebat kurulmuştur.

CEVAP C

19. Tımar sisteminin kaldırılmasından sonra devletin elindeki toprakların halka dağıtılması amacıyla Arazi Kanunnamesi çıkarılmıştır.

CEVAP A

20. XIX. yüzyıla kadar Osmanlıdaki ıslahatlara devlet adamları öncülük etmiş, yüzyılın ikinci yarısından itibaren aydınlar ıslahatlara öncülük etmiştir.

CEVAP E

21. Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Dönemi'nde eğitim, hukuk, yönetim alanında ikilikler ortaya çıkmıştır. Ordu alanında ikiliğin ortaya çıkması gibi bir durum hiç bir dönemde yoktur.

CEVAP D

22. A, B, C ve D seçeneklerindeki kanunlar Tanzimat'ın ilanından sonraki süreçte gerçekleşmiştir. Kanunname-i Ali Osman Fatih Sultan Mehmet dönemidir. Tanzimat Dönemi'nde hazırlanan en önemli kanun Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye'dir. Ahmet Cevdet Paşa'nın gayretleriyle millî bir medeni kanun hazırlanması fikri ağırlık kazandı ve onun başkanlığında kurulan Mecelle Cemiyeti millî bir kanun hazırladı. Mecelle ile şerî kanunlar Batı standartlarında sistemli bir hâle getirildi. Mecelle bir bakıma modern hukukla şerî hukukun sentezlenmesiydi. İslam hukukunun aileye dair kısmının kanunlaştırılması mahiyetindedir (1917). Hukuk-ı Aile Kararnamesi'nde Hanefi mezhebinin dışındaki mezheplerin görüşü de dikkate alındı. Kararname ile gayrimüslim vatandaşların aile hukuku tanzim edildi.

CEVAP E

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

1. XIX. yüzyıl sonlarında Osmanlı - Alman yakınlığının başlaması ve bu devletle İngiltere arasında ekonomik rekabetin başlaması İngiltere'nin Osmanlıyı koruma politikasından vazgeçmesine neden olmuştur.
CEVAP C
2. İstanbul Tersane Konferansı'ndan Sırbistan ve Karadağ'ın topraklarının genişletilmesi Bosna, Hersek ve Bulgaristan'da özerk yönetimler kurulması kararları çıkmıştı. Osmanlı Devleti bu kararları kabul etmeyince bu kez Londra'da bir konferans daha düzenlendi. Avusturya, Almanya, İngiltere, Rusya ve İtalya'nın katıldığı bu konferansta "Osmanlı Devleti, Hristiyan halk için söz verdiği reformları yerine getirecek, protokolü imzalayan devletlerin elçileri, reformları denetleyecektir." kararı çıktı. Osmanlı Devleti, katılmadığı bu konferansın onur kırıcı isteklerini kabul etmeyince Rusya, Osmanlı Devleti'ne savaş açmıştır.
CEVAP E
3. Soruda bilgileri verilen savaş 93 Harbi, yani 1877-1878 Osmanlı - Rus Savaşıdır. Bu savaşta Plevne'de Gazi Osman Paşa, Kafkaslar'da Gazi Muhtar Paşa, Erzurum'da Nene Hatun ciddi çabalar göstermiş, ancak Rusların İstanbul önlerine kadar gelmeleri üzerine Osmanlı barış istemek zorunda kalmıştır.
CEVAP B
4. Osmanlı Devleti ilk dış borcu Kırım Savaşı sırasında Sultan Abdülmecit Dönemi'nde İngiltere'den almıştır. Zamanla Fransa, Almanya'dan da borç paralar alınır. Osmanlı Devleti ekonomisinin iyiden iyiye bozulması üzerine 1881'de Muharrem Kararnamesi'ni yayınlar ve borçların yapılandırılmasını ister. Bunun üzerine İngiltere ve Fransa Duyun-u Umumiye idaresini kurarak Osmanlı'nın gelir kaynaklarının bir kısmına el koyar. Böylelikle Osmanlı ekonomik bağımsızlığını kaybeder.
CEVAP A
5. II. Abdülhamit Osmanlı'nın kurtuluşunu İslamcılıkta yani İslam birliğinde görmüş ve bu fikir akımı doğrultusunda politikalar geliştirmiştir.
CEVAP A
6. I, ve II. öncüllerde verilen yargılar doğrudur.
CEVAP B
7. Ayastefanos Antlaşması'nın maddelerinin toplanan Berlin Konferansı'nda değiştirilmesinin temel nedeni Rusya'nın Balkanlar'da güçlenmesini engellemektir.
CEVAP A
8. Osmanlı Devleti'nin önemli konferanslar öncesinde demokratikleşme adımlarını atmasının temel nedeni hem iç işlerine karışılmasını önlemek, hem de bu konferanslarda azınlık haklarının gündeme getirilerek aleyhine karar alınmasını engellemektir.
CEVAP E
9. Yıldız Sağırılar Okulu adıyla 30 Eylül 1889'da II. Abdülhamit'in saltanatı ve Yusuf Kamil Paşa'nın sadrazamlığı sırasında Maarif Nazırı Münif Paşa tarafından Sultanahmet'te açılmıştı. Türkçe öğretmenliğine Türkiye'nin ilk pedagoğu Selim Sabit Efendi tayin edilmiştir.
CEVAP A
10. Osmanlıcılık, diğer bir ifadeyle İttihad-ı Anasır Osmanlı İmparatorluğu içindeki bütün ulusları ve unsurları Osmanlılık ruhu içinde birleştirmeyi amaçlar. Tanzimat, İslahat ve Kanunuesasi'de Osmanlıcılık akımı etkili olmuştur.
CEVAP E
11. Osmanlı Devleti'nde açılan ilk banka Bank-ı Dersaadettir, Sultan Abdülmecit Dönemi'ne aittir.
CEVAP C

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

12. İlk Memleket Sandıkları Mithat Paşa'nın Tuna valiliği sırasında 1864 yılında Rusçuk'ta çiftçiye kredi vermek amacıyla kurulmuştur. Bu kurum 1888 yılında Ziraat Bankası adını alacaktır.

CEVAP B

13. Kanunuesasi, Padişah tarafından atanan "Cemiyet-i Mahsusa" isimli bir kurul tarafından hazırlanmıştır.

CEVAP D

14. II. Abdülhamit, Balkanlar'da Osmanlı Devleti hâkimiyetinin sağlanması için denge ağırlıklı bir politika izledi. Makedonya'yı ele geçirmek isteyen Sırp, Yunan ve Bulgarların aralarını açan bir siyaset uyguladı. Fener Rum Patrikhanesine alternatif olarak Bulgar Kilisesi (Eksarhane) ve Sırp Piskoposluğu'nun kurulmasına izin verildi.

CEVAP C

15. Muharrem Kararnamesi, Osmanlı Devleti'nin ödeyemediği iç ve dış borçlarını düzenlemek amacıyla, alacaklıların talepleri doğrultusunda II. Abdülhamit Dönemi'nde, 15 Ekim 1881 (28 Muharrem 1299) tarihinde açıklanan mali kararlardır.

CEVAP E

16. İlk Osmanlı parlamentosu 19 Mart 1877'de Dolmabahçe Sarayı'nda toplandı. Meclisin açılış gününde tüm resmi daireler tatil edildi. Halk törene ilgi gösterdi. Avrupa basını da açılışı takip etmek üzere İstanbul'a geldi. Meclis'in açılışı Padişah II. Abdülhamit'in nutkunun Said Paşa tarafından okunmasından sonra 101 pare top atışıyla duyuruldu. Server Paşa, Meclis-i Âyan, Ahmet Vefik Paşa da Meclis-i Mebusan başkanlığına seçildi.

CEVAP C

17. Cezayir'in işgali 1830, Romanya'nın bağımsızlığı 1878, Tunus'un işgali 1881, Mısır'ın işgali 1882, Ertuğrul Fırkateyni Olayı; Japonya'ya gönderilen gemimizin dönüş sırasında 16 Eylül 1890'de batması ve 580 mürettebatın şehit olduğu olaydır.

CEVAP D

18. 1878 Berlin Antlaşması ile Sırbistan, Romanya ve Karadağ bağımsızlıklarını kazanmıştır.

CEVAP A

19. Aralarında Mithat Paşa ve Namık Kemal'in bulunduğu devlet adamları ve aydınlar meşrutiyeti ilan edeceğine söz veren II. Abdülhamit'i tahta geçirdiler.

CEVAP C

20. Batıcılık; Batıdaki bilimsel ve teknik gelişmeleri Osmanlıya taşımayı hedef olarak görmüştür. Bu akımının savunucuları Celal Nuri, Abdullah Cevdet ve Tevfik Fikret'tir. Yayın organları İctihat ve İleri'dir.

CEVAP B

21. A, B, C ve E seçeneklerindeki Osmanlıyı kurtarmak amacıyla aydın ve devlet adamları tarafından ortaya atılan fikirlerdir. İnkılapçılık ise Cumhuriyet Dönemi'nde ortaya çıkmıştır.

CEVAP D

22. Osmanlı ile Rusya arasında yaşanan 93 Harbinden sonra imzalanan Ayastefanos Antlaşması ile Rusya'nın Balkanlarda güçlenmesi büyük devletleri rahatsız eder, bunun üzerine Berlin Konferansı toplanır. Bu konferans sonucunda imzalanan Berlin Antlaşması ile Rusya'nın bazı hakları ve imtiyazları elinden alınır.

CEVAP B

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

1. Türkçülüğün Esasları, Ziya Gökalp'in 1923 yılında yayımladığı, Türk milliyetçiliğinin tüm fikir ve tekliflerini bir sistem bütünlüğü içinde ortaya koyan, yazarın değişik zamanlarda yazmış olduğu denemelerden derlediği sosyolojik kitaptır. Türk milliyetçilerinin temel eserlerinden birisi sayılır. Mustafa Kemal Atatürk'ün de büyük ölçüde etkilendiği, yaptığı devrimler ve kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'nin perde arkasındaki entel güçlerden birisidir.

CEVAP B

2. Osman Hamdi Bey ilk Türk arkeoloğu kabul edilir. En önemli arkeolojik kazısı 1887-1888'de gerçekleştirildiği Sayda Kral Mezarlığı (Lübnan) kazılarıdır. Bu kazılar sırasında dünyaca ünlü İskender Lahdi'ni bulmuştur. Osman Hamdi Bey İstanbul Arkeoloji Müzesinin müdürlüğünü 29 yıl yapmıştır. Osman Hamdi Bey çağdaş Türk müzeciliğinin kurucusu (asar-ı atika) olarak bilinir. Günümüzde Güzel Sanatlar Fakültesi olarak sürdüren Sana-yi-i Nefise Mektebinin de kurucusudur. İlk Türk ressamlarından birisidir ve Türk resminde figürlü kompozisyon kullanan ilk ressam olarak tarihe geçmiştir.

CEVAP C

3. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen bilgiler mecelle ile ilgilidir. Ancak mecelle sadece Müslüman tebaaya ilişkin düzenlemeler getirdiği için D seçeneği mecellenin özelliklerinden olamaz.

CEVAP D

4. Osmanlı Devleti'nde ilk ve etkin muhalefet örgütü 1865'te kurulan Yeni Osmanlılar Cemiyeti'dir. Yeni Osmanlıların önde gelen fikir adamları Ali Suavi, İbrahim Şinasi, Namık Kemal ve Ziya Paşa idi. Aydınlar ilerlemenin özgür kurumlara dayandığını, kurumların ise kamuoyu desteği ile ayakta kalabileceğine inanıyorlardı. Bu nedenle halkın eğitilmesi gerektiğini savunuyorlardı. Parlamenter ve anayasal bir rejim olan meşrutiyetle ülkenin kalkınabileceğini düşünüyorlardı. Eğitim aracı olarak Batıda olduğu gibi gazeteyi tercih ettiler ve gazete çıkarmaya başladılar.

CEVAP A

5. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler Osmanlı'nın endüstriyel üretime geçişini zorlaştıran faktörlerdir. Ancak iltizam sisteminin uygulanması bu zorluklardan olmaz, çünkü bu sistem Fatih Sultan Mehmet ile başlar.

CEVAP E

6. I. ve II. öncüllerde verilen bilgiler doğrudur. Meclisi açma ve kapama, tatil etme, meclisten çıkacak yasaları onaylama, hükümeti göreve getirme, azletme hakları padişaha verilmiş olması halk egemenliği ilkesinin kabul edilmediğini gösterir.

CEVAP C

7. II. Abdülhamit'in otuz yıl sürecek olan istibdat (baskı) yönetimi; hafiye, sansür ve basın özgürlüğünün kısıtlanması üzerine içerden ve dışarıdan birçok baskıyla karşılaştı. 1889 yılında Askeri Tıbbiye öğrencileri anayasayı tekrar yürürlüğe koymak ve mutlak yönetime son vermek amacıyla harekete geçti. Ohrili İbrahim Temo, Arapkirli Abdullah Cevdet, Diyarbakırlı İshak Sükûti, Kafkasyalı Mehmet Reşit, Bakülü Hüseyinzade Ali Beyler İttihat-ı Osmanî adını taşıyan gizli bir cemiyet kurdular. Bu örgüt aynı yıl Paris'te yaşayan meşrutiyet taraftarı Ahmet Rıza Bey'le irtibata geçti. Ahmet Rıza ve Dr. Nazım beylerin teklifiyle cemiyetin adı Osmanlı Terakki ve İttihat Cemiyeti olarak değiştirildi.

CEVAP A

8. Fransız İhtilali'nin çıkardığı özgürlükçü ve ulusalcı akımlar Osmanlı Devleti'nde bir çok değişimi beraberinde getirmiştir. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler bu özgürlükçü ve ulusal akımların bir sonucudur. Ancak Batılı anlamda askerî okulların açılması Fransız İhtilali'nden önceki döneme aittir.

CEVAP E

9. Yusuf Akçura'nın Türk düşünce anlayışına yön veren ve Türkçülüğün ilk manifestosu kabul edilen "Üç Tarz-ı Siyaset" eseri ilk defa Mısır'da Türk adlı gazetede yayımlanmıştır.

CEVAP C

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

10. Planlı devletçi ekonomik model Atatürk döneminde başlamıştır. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler Osmanlı'da modern sanayi ile ilgilidir.

CEVAP A

11. Fransız İhtilali'nin etkisiyle ulusçuluk akımı sonucu azınlık isyanları çıkar ve Osmanlı bunu engellemek amacıyla azınlıklara eşit haklar vererek millet anlayışından vatandaş olma anlayışına geçer. II. Mahmut Dönemi'nde ilk kez yapılan nüfus sayımının Fransız İhtilali ile bir ilgisi yoktur.

CEVAP D

12. Ayastefanos Antlaşması'nın "Büyük Bulgaristan Krallığı" kurulacak maddesi Berlin Antlaşması'nda Bulgar toprakları üç parçaya ayrılacak şeklinde değiştirilmiştir. Böylelikle Rusya'nın Balkanlarda güçlenmesinin önüne geçilmeye çalışılmıştır.

CEVAP A

13. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti Kafkas ve Balkanlarda çok toprak kaybetmiş, bölgede yaşayan Müslüman Türkler baskı ve zulümler sonucu İstanbul ve Anadolu'ya gelmek zorunda kalmıştır.

CEVAP E

14. A, B, C ve D seçenekleri doğru eşleştirmelerdir. Osmanlı toplumunda ikilikler Tanzimat Dönemi'nde ortaya çıkmıştır.

CEVAP E

15. A, B, D ve E seçenekleri doğrudur. 1840 Londra Konferansı Mısır (Mehmet Ali Paşa) Sorunu'nu çözmek amacıyla toplanmıştır.

CEVAP C

16. Namık Kemal "Eski toplumsal yapıya uygarlığı oturtmanın yolu anayasa ve eğitimle gerçekleşir." demekle anayasal düzene geçmenin gereklerinden bahsetmiştir ki, Osmanlı Devleti'nde anayasal düzen 1876 yılında Kanunuesasi'nin ilanı ile başlamıştır.

CEVAP D

17. Soruda verilen paragrafta II. Abdülhamit'in aydınları desteklediği yargısı çıkarılamaz. Zaten II. Abdülhamit anayasa ilan ettikten kısa bir süre sonra parlamentoyu kapatarak aydınları sürgüne göndermiştir.

CEVAP C

18. B, C, D ve E seçenekleri doğrudur. Türk tarihinin ilk yazılı anayasası olan Kanunuesasi ile halk kısıtlı da olsa ilk defa seçme ve seçilme hakkını elde ederek yönetime ortak olmuştur. Ülkede ilk defa seçimler yapılarak Meclis-i Mebusan açılmıştır. (19 Mart 1877) Osmanlı Devleti Mebusan Meclisinde Müslüman vekillerin yanı sıra azınlık vekillerinin temsil edilmesini sağlayarak ülke bütünlüğünü korumaya çalışmıştır. İlk Mebusan Meclisinde 69 Müslüman, 46 gayrimüslim toplam 115 milletvekili bulunuyordu. Âyan Meclisi üyelerinin sayısı ise 26 idi. Âyan Meclisi üyeleri padişah tarafından seçilmiş ve ömür boyu görev yapma hakkına sahip olmuştur. Meclis-i Âyan ve Meclis-i Mebusan yasama gücüne sahiptir.

CEVAP A

19. Gerek Türk, gerekse de Osmanlı tarihinde ilk defa çok partili hayat II. Meşrutiyet'in ilanı ile başlamıştır.

CEVAP B

20. Berlin Konferansı sırasında Osmanlı çıkarlarını destekleme karşılığı Kıbrıs'ın yönetimi İngiltere'ye bırakıldı. (1878) İngiltere böylece Süveyş Kanalı'nı kontrol etme imkânını elde etti.

CEVAP B

21. II. Meşrutiyet'in ilanı coşkuyla karşılandı. Memlekette büyük bir hürriyet ortamı oluştu. Birçok gazete ve dergi çıkarıldı. Ancak ülkede iç karışıklıkların önü alınamadı. Devlet siyasi, idari ve ekonomik bakımdan güç durumdaydı. II. Meşrutiyet'in ilanının ortaya çıkardığı karışık ortamdan yararlanan; Bulgaristan'ın bağımsızlığını ilan etti, Avusturya - Macaristan, Bosna - Hersek-i ilhak etti, Yunanistan Girit'i topraklarına kattığını açıkladı.

CEVAP B

22. II. Meşrutiyet'in ilanını takip eden dönemde Osmanlı Devleti'nin iç karışıklığından ve güçsüzlüğünden faydalanan Bulgaristan, bağımsızlığını ilan etti. Avusturya - Macaristan, Bosna - Hersek'i topraklarına kattığını açıkladı. Girit, Osmanlı Devleti'nden ayrılarak Yunanistan'a bağlanma kararı aldı. (1908) Gayrimüslimlerin Osmanlıdan ayrıldığı bu süreçte Türkçülük politikası güçlendi.

CEVAP A

23. 1909 anayasa değişikliği ile hükûmet, padişaha karşı değil meclise karşı sorumlu hâle getirildi.

CEVAP E

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ
TEST - 7 ÇÖZÜMLÜ DEĞİLDİR

XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

1. Parlamentonun yeniden açılması anayasal düzenin başladığını ve meşrutî düzene geçildiğini kanıtlar. Genç subayların gizli örgütlenmesi ordu içerisinde gruplaşmaların yaşandığını gösterir.
CEVAP E
2. Muhafazakârların oluşturduğu Ahrar Cemiyeti İttihat ve Terakki Cemiyetine karşı sert eleştirilerde bulunur. Volkan gazetesi başyazarı Derviş Vahdet ile Serbesti gazetesi başyazarı Hasan Fehmi İttihat ve Terakki aleyhine yazılar yazarlar. Yazıları nedeniyle Hasan Fehmi öldürülür. Bu olayı bahane edenler çeşitli gösterilere başlayarak 31 Mart İsyanı'nı çıkarırlar. I. ve II. öncüller doğrudur. Ordunun her zaman otoriteden yana olduğu yargısı savunulamaz, çünkü padişah Hareket ordusunun desteği ile tahtan indirilmiştir.
CEVAP C
3. Osmanlıcılık ilk fikir akımı olmakla birlikte imparatorluk bünyesindeki tüm kavim, cemaat ve milletlerin din, mezhep ve etnik farkları gözetilmeksizin adalet, hürriyet, eşitlik ortamında beraber yaşamalarını temin etmek isteyen bir anlayıştır. Osmanlıcılık fikri devletin kuruluşunda ve şekillenmesinde fiilen mevcut ve yaşayan bir olguydu. Fransız İhtilali'nin yaydığı hürriyet, eşitlik, milliyet (bir etnik gruba ait olma) gibi fikirler çok uluslu bir yapıya sahip olan yani etnik birliği olmayan Osmanlıyı olumsuz etkilemiş ve Osmanlı devlet adamları geliştirmekte olan milliyetçilik hareketlerinin karşısında Osmanlıcılığı, devletin siyasi birliğinin korunması, devletin devamlılığı için ortaya atmışlardır.
CEVAP E
4. 1878 yılında imzalanan Berlin Antlaşması'yla Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsız olmuş, 1909'da Bulgaristan, Girit ve Bosna- Hersek elden çıkmıştır.
CEVAP D
5. Avrupalı krallar gibi giyinen II. Mahmut din adamı dışındaki memurlarına fes, pantolon, ceket giyme zorunluluğu getirdi. Böylece şehirlerde insanların kıyafet tarzı değişmeye başladı. Yenilikler Osmanlı üst düzey insanları arasında yaygınlaşırken halk çoğunlukla geleneklerine bağlı kaldı.
CEVAP B
6. Osmanlı Devleti'nde aydınların baskısı ve etkisiyle gerçekleştirilen ilk gelişme Kanunuesasi'nin ve Meşrutiyet'in ilanıdır.
CEVAP D
7. Osmanlı Devleti'nin azınlıkların haklarını artırmadaki, onları devlet yönetimine katmadaki temel amacı parçalanmayı engellemek, Rusya'nın Balkan ulusları üzerindeki etkisini önlemek olmuştur.
CEVAP C
8. Avrupalı devletlerin Osmanlıya karşı tutarsız politika izlemelerinin temel sebebi çıkarlarına göre hareket etmelerinden kaynaklanmıştır. Avrupalı devletlerin dış politikası Makyavelist politikaya dayanmıştır.
CEVAP C
9. Ümmetçilik (İslamcılık) akımı din birliğine ön plana çıkarmış, tüm Müslümanların bir çatı altında toplanmasını devletin kurtuluşu olarak görmüştür.
CEVAP A
10. 1848 İhtilalleri ile Avrupa'da anayasal ve demokratik hükümetler kurulur, bu durum Osmanlıdaki demokratikleşme hareketlerinden Islahat Fermanı ile Kanuniesasi'ye etki eder. Tanzimat Fermanı 1839 yılında ilan edildiği için 1848 İhtilallerinden etkilenmesi söz konusu değildir.
CEVAP E
11. A, B, C ve D seçeneklerindeki eşleştirmeler doğrudur. Osmanlı topraklarında kurulan ilk banka Bank-ı Dersaadettir. Mithat Paşa tarafından temelleri atılan banka ise Ziraat Bankasıdır.
CEVAP E
12. İttihat ve Terakki Fırkası, Mutedil Hürriyetperveran Fırkası, Hürriyet ve İtilaf Fırkası, Islahat-ı Esasiye-i Osmaniye Fırkası, Osmanlı Ahrar Fırkası, Ahali Fırkası, Fedakârân-ı Millet Cemiyeti, Osmanlı Sosyalist Fırkası, Osmanlı Demokrat Fırkası, Millî Meşrutiyet Fırkası, İttihat-ı Muhammediye Fırkası II. Meşrutiyet döneminde kurulmuştur. Ahali Cumhuriyet Fırkası Atatürk dönemidir.
CEVAP C
13. Darülfünun; Osmanlı Devleti'nin ilk çağdaş üniversitesidir. Tanzimat Dönemi'nde açılmıştır. Darülaceze; II. Abdülhamit Dönemi'nde 1895'te açılmıştır, amaç yaşlıların ve kimsesizlerin ihtiyaçlarını karşılamak Darülbeydi; 1914 yılında konservatuar olarak açılmış zamanla şehir tiyatrosuna dönüşmüştür. Darülelhan; 1917 yılında açılan müzik okuludur. Darüleytam; 1914 yılında öksüz ve yetim çocuklar için açılmış kurumdur.
CEVAP B
14. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Türk tarihinde ilk defa siyasi partiler kurulur ve bu partilerin kurucuları ve üyeleri genellikle askerlerden oluşur. Soruda verilen öncüllerin tamamı ordunun siyasete karışmasının bir sonucu olarak ortaya çıkar.
CEVAP E
15. 31 Mart isyanında ölen subay ve askerlerin anısını 23 Temmuz 1911 tarihinde yani Meşrutiyet'in ilanının 3.yılında Abide-i Hürriyet Anıtı, Harbiye Nazırı Enver Paşa'nın da katıldığı bir törenle açılmıştır.
CEVAP B

XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

1. Rus çarı ile İngiltere kralı Reval Görüşmesi'ni yaparak İtilaf Bloğunun temellerini attılar. (1908) Reval Görüşmesi'nde Makedonya meselesi, Boğazların durumu ve Osmanlı yönetimindeki Hristiyanlar için yapılacak ıslahatlar gündeme gelmiştir. Bu olay Osmanlı Devleti'nde duyulunca İttihat ve Terakki yöneticileri "Ülke elden gidiyor." düşüncesi ile harekete geçtiler. Cemiyete bağlı subaylardan Kolağası Niyazi Bey'in Resne'de, Enver Bey'in Selanik'te birlikleri ile başlattıkları isyan kısa sürede yayıldı. Osmanlı Devleti bu isyanı bastıramadı. II. Abdülhamit ayaklanmanın bütün ülkeye yayılmasından çekinerek anayasayı yeniden yürürlüğe koyup II. Meşrutiyet'i ilan etti.

CEVAP C

2. Almanya, devlete sağladığı mali hizmetler karşılığında Anadolu'da demir yolu imtiyazları elde eder. 1889'da Anadolu Osmanlı Şimendifer Kumpanyası kurulur. II. Abdülhamit Dönemi'nde kurulan bu kurum aracılığı ile Haydarpaşa - Ankara ve Eskişehir - Konya demiryolu hattı döşenir.

CEVAP A

3. Osmanlı Devleti'nin Almanya ile iyi yönde gelişen ilişkileri ithalat yaptığı ülkelerin oranlarını da değiştirdi. İngiltere'nin ikiyeüzlü politikasına duyulan tepki uluslararası ticarete de yansdı. Bundan sonra İngiltere ve Fransa'dan yapılan ithalat azalırken Almanya ve Avusturya'nın Osmanlıya daha fazla mal sattığı görüldü.

CEVAP C

4. Ahmet Hamdi Akseki İslamcılık düşüncesine sahiptir. Diğer seçeneklerde verilenler Türkçülük anlayışının ideologlarındandır.

CEVAP D

5. Osmanlı Devleti'ni kurtarmaya yönelik olarak çıkan ilk fikir akımı Osmanlılıktır. Bu akım Balkan uluslarının Osmanlıdan ayrılmasıyla önemini yitirmiştir.

CEVAP A

6. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti, yaşadıkları bölgelerden göç etmek zorunda kalanlara kucak açtı. Avrupa'da 1848 İhtilali yaşanırken Avusturya sınırları içinde yaşayan Macarlar isyan etmişlerdi. Rusya ve Avusturya, Macarların bağımsızlık mücadelesini kanlı bir şekilde bastırınca Macarlar ve onlara yardımcı olan Lehler, Osmanlıya sığındılar. Osmanlı Devleti mülteci olarak gelen bu grupları da Doğu Anadolu ve Çukurova'ya yerleştirerek toprak verdi.

CEVAP B

7. İtalya siyasi birliğini sağladıktan sonra giderek gelişen sanayisine kaynak bulmak amacıyla ham madde ve pazar arayışına girdi. İngiltere ve Fransa, İtalya'yı Almanya'nın yanından ayırmak ve kendi sömürgelerini güvence altında tutmak için İtalya'yı Trablusgarp'a yönlendirdiler.

CEVAP B

8. Trablusgarp'ın coğrafi konum itibarıyla İtalya'ya yakın olması ve Osmanlı Devleti'nin burayı karadan ve denizden savunacak gücünün olmaması İtalya'nın işini kolaylaştırmıştır. I. Dünya Savaşı Trablusgarp Savaşı'ndan 2 yıl sonra başlamıştır.

CEVAP B

9. Fransa'nın 1798'de Mısır'ı, İtalya'nın 1911'de Trablusgarp'ı işgal ederken bu tür gerekçeler sürmelerinin temel nedeni bölge halkının desteğini kazanmaktır.

CEVAP C

10. XIX. ve XX. yüzyıllarda Osmanlı'nın elindeki topraklardan Kuzey Afrika sömürgecilik, Balkanlar milliyetçilik faaliyetleri sonucu kaybedilmiştir. Batı Trakya Balkan Savaşları sonucunda milliyetçilik anlayışı sonucunda kaybedilmiştir.

CEVAP E

XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

11. A, C, D ve E seçenekleri doğru yargılardır. Osmanlı Devleti ilk defa büyük çaplı toprağını XVII. yüzyılda imzaladığı Karlofça Antlaşması ile kaybetmiştir.

CEVAP B

12. I. ve II. öncüller savunulur, ancak en büyük rekabetin Kuzey Afrika'da yaşandığı bilgisi hem doğru değildir, hem de durumlardan çıkarılabilecek bir yargı olamaz.

CEVAP C

13. Öncüllerde verilenlerin hepsi Osmanlı'nın savaşı kaybetmesinin nedenleridir. Ancak soru kökünde siyasi rekabetten kaynaklı durum sorulmaktadır. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra çok partili hayat başlar, İttihat ve Terakki, Ahrar, Hürriyet ve İtilaf partileri kurulur. I. Balkan Savaşı sırasında İttihat ve Terakki ile Hürriyet ve İtilaf partileri arasındaki siyasi rekabet subaylar arasında çekişmeye neden olur, Osmanlı savaşı kaybeder.

CEVAP C

14. Trablusgarp'a vatan savunmasına koşan vatansever subaylar arasında; Binbaşı Enver Bey, Kolağası Mustafa Kemal, Nuri Bey (Conker), Eşref Bey (Kuşçubaşı), Ali Fethi Bey (Okyar) Halil Bey (Enver Bey'in amcası), Albay Neşet Bey gibi sonraki yıllarda Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti'nde önemli görevler üstlenecek isimler bulunuyordu. Bu vatansever Türk subayları, Trablusgarp halkının kısa zamanda güven ve sevgilerini kazanmışlar ve onları yanlarına çekmişlerdi. Böylece yerli halk Türk subaylarının emrinde İtalyan işgaline karşı direnmeye ve mücadeleye başlamıştı. Bu subayların gönüllü olarak bölgeye gitmeleri onların vatanseverlik duygularından başka bir şey değildi.

CEVAP A

15. Osmanlı Devleti'nin II. Meşrutiyet Dönemi'nde 7 yılda bu savaşları kaybetmesi dış destek alamadığını, toprak kayıpları sonucu nüfusunun azaldığını kanıtlar.

CEVAP E

16. Balkan Savaşları öncesi Batı Trakya, Makedonya, Arnavutluk ve Doğu Trakya Osmanlı Devleti'nin egemenliğindeydi. Karadağ'ın saldırısıyla başlayan I. Balkan Savaşı'nda; Sırbistan, Bulgaristan ve Yunanistan'ın da savaşa katılmasıyla birlikte Osmanlı Devleti kısa sürede yenilgiye uğradı.

CEVAP D

17. Trablusgarp Savaşı'nda İngiltere Osmanlı ordusunun Mısır'dan geçişine izin vermez. Osmanlı deniz gücü yetersiz olduğu için donanma da gönderilemez. Osmanlı Devleti yerli halkı İtalya'ya karşı teşkilatlandırıp direnişe geçirmek için bölgeye gönüllü subaylarını gönderir. Mustafa Kemal Derne ve Tobruk'ta, Enver Bey Bingazi'de önemli başarılar elde eder. İtalya, bölgedeki direnişi kıramayınca Osmanlı Devleti'ni barışa zorlamak için Oniki Ada'yı işgal eder. Çanakkale Boğazı'nı topa tutar. Bu sırada Karadağ'ın Osmanlı Devleti'ne saldırması ile Balkan Savaşları başlar. İki cephede birden savaşamayacağını anlayan Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kalır. Osmanlı Devleti ile İtalya arasında 15 Ekim 1912 de Ouchy (Uşi) Antlaşması imzalanır.

CEVAP B

18. Kuzey Afrika'da elden çıkan ilk toprak Cezayir, son toprak Trablusgarp'tır. Osmanlı Devleti Kuzey Afrika'da ilk toprağını 1830 yılında Fransa'ya, son toprağını 1912 yılında İtalya'ya kaptırmıştır.

CEVAP A

19. Balkan uluslarını Osmanlıya karşı kıskırtan devlet Rusya'dır. Panslavizmi sıcak denizlere inmek için kendisine aracı olarak kullanan Rusya, Makedonya'daki Osmanlı ordusunun terhis edilmesi üzerine Karadağ'ı kıskırtmış ve Balkan savaşlarının başlamasına neden olmuştur.

CEVAP B

20. Mustafa Kemal'in sömürgecilğe karşı ilk savaşı ya da ilk görev aldığı savaş Trablusgarp'tır. Derne ve Tobruk cepheleindeki galibiyeti, O'nun ilk askerî zaferi kabul edilmiştir.

CEVAP C

XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

21. Karadağ'ın Osmanlıya saldırmamasından sonra Sırbistan, Yunanistan ve Bulgaristan da art arda savaşa katıldı. Osmanlı Devleti dört cephede birden savaşmak zorunda kaldı. Bulgarlar; Edirne, Kırklareli ve Lüleburgaz'ı ele geçirip Çatalca'ya kadar ilerlediler. Yunanlılar Ege Adalarını ve Selanik'i ele geçirdiler. Makedonya; Sırlar, Karadağlılar ve Bulgarlar tarafından işgal edildi. Osmanlı Devleti ile sınırı kalmayan Arnavutluk, bağımsızlığını ilan ederek Osmanlı Devleti'nden ayrılan son Balkan devleti oldu. (1913) Rusya Balkan savaşlarına fiilen katılmamıştır.

CEVAP E

22. Balkan Savaşları devam ederken Avrupa devletleri durumu değerlendirmek ve Balkanlardaki savaşı durdurmak amacıyla Londra'da bir konferans toplanmasını sağladılar. Londra Konferansı sürerken İttihat ve Terakki Partisi Babıali Baskını ile hükûmeti ele geçirmiştir.

CEVAP D

23. A, B, D ve E seçenekleri doğrudur. Filibe ve Dobruca bölgeleri daha önceden Bulgar ve Romenler tarafından işgale uğramıştı.

CEVAP C

24. I. Balkan Savaşı sonucunda Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'dan çekilmesi bölgede siyasi otorite boşluğuna yol açtı. Bulgaristan'ın daha fazla toprak aldığını öne süren Sırbistan, Yunanistan ve Karadağ birleşerek Bulgaristan'a saldırdılar. Böylece II. Balkan Savaşı başlamış oldu. (29 Haziran 1913) I. Balkan Savaşı'nda yer almayan Romanya bu savaşta Bulgaristan'a savaş açarak savaşa dâhil oldu.

CEVAP C

25. Balkan devletlerinin kendi aralarındaki savaştan faydalanan Osmanlı Devleti, Bulgaristan'a savaş açarak Edirne ve Kırklareli'ni geri almıştır.

CEVAP D

26. II. Balkan Savaşı'ndan sonra Bulgaristan ile İstanbul, Yunanistan ile Atina antlaşmaları imzalanarak Türklerin hakları korunmuştur. Bu antlaşmalarda Türklerin haklarını koruyucu kararların alınmasıyla ilk defa Türkler azınlık statüsüne sahip olmuştur. Bükreş Antlaşması Balkan uluslarının kendi aralarındaki antlaşmadır.

CEVAP B

27. Osmanlı Hükûmetinin Ege Adaları ile Edirne'yi Balkanlı devletlere bırakmamak konusundaki tutumu nedeniyle Londra Konferansı uzamış; ancak yapılacak başka bir şey olmadığı için, Kamil Paşa başkanlığındaki Osmanlı Hükûmeti, şartları kabul etmeyi kararlaştırdığı günlerde İstanbul'da "Babıali Baskını" diye anılacak olan ve hükûmet değişikliğiyle sonuçlanan darbe olmuştur. Bu darbe ile Mahmut Şevket Paşa Hükûmeti kurulmuş, ancak kısa bir süre sonra suikasta uğrayarak hayatını kaybetmiştir.

CEVAP A

28. Enver ve Niyazi beyler II. Meşrutiyet'in ilanında etkili oldukları için "Hürriyet Kahramanı" unvanını almıştır.

CEVAP D

29. Rauf Orbay'ın kumandanı olduğu "Hamidiye Kruvazörü" boğazlardan çıkarak Yunan savaş gemileriyle savaşmış ve büyük başarılar elde etmişti. Ege adalarında bulunan Hamidiye Kruvazörüyle 26 Yunan gemisini batıran Rauf Orbay'dır. Bu yüzden kendisine "Hamidiye Kahramanı" denmiştir.

CEVAP A

30. Balkan savaşlarından sonra Gümölcine ve Dedeağaç'ı alarak Ege Denizi'ne inen devlet Bulgaristan'dır. Ayrıca Balkan savaşlarından sonra Osmanlı'nın batıda Meriç Nehri sınır olmak üzere bir tek Bulgaristan ile sınırı kalmıştır.

CEVAP D

31. İttihat ve Terakki tarafından millî iktisat politikaları çerçevesinde bazı adımlar atıldı. Bu doğrultuda: 1914'te kapitülasyonlar kaldırıldı ve Düyûn-ı Umûmiye faaliyetleri askıya alındı. 1916'da ticari işlemlerde Türkçenin kullanılmasını zorunlu kılan bir yasa meclisten geçirildi. Yabancı sermayeli şirketler denetim altına alındı. Çıkarılan kanunlarla yeni gümrük yasaları onaylanarak yürürlüğe girdi. 1914-1918 yıllarında anonim şirketler (Millî Mahsulat Anonim Şirketi, Millî İthalat Kantariye Anonim Şirketi vb.) kurularak şirketlerin sayıları artırıldı.

CEVAP A

XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

1. İslam dünyasının büyük bir bölümünün sömürgeci devletlerin egemenliğinde yaşaması Osmanlının cihat çağırısı karşısında hem haberdar olma hem de örgütlenme durumunu engellemiş ve istenilen hedefe ulaşılammıştır.

CEVAP A

2. A, B, C ve E seçenekleri doğrudur. Bulgaristan, Çanakkale Cephesi savaşlarından sonra I. Dünya Savaşı'na katılmıştır.

CEVAP D

3. I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti Çanakkale Cephesi'nde İngilizler tarafından kandırılan Anzaklarla, Irak Cephesi'nde ise yine İngilizler tarafından kandırılan Anzak ve bir kısım Araplarla savaşmıştır.

CEVAP C

4. Osmanlı Devleti'nin açtığı ilk cephe Kafkas'tır, Rusya ile savaş yapılmıştır. Bolşevik İhtilali'nin çıkmasıyla Çarlık Rusya yıkılır yerine Sovyet Rusya kurulur, böylece cephe kapanır.

CEVAP B

5. Osmanlı Devleti ile Rusya arasında imzalanan Brest Litovsk Antlaşması ile Kafkas Cephesi kapanmış, Rusya işgal ettiği topraklardan çekilmekle kalmamış, Berlin Antlaşması ile aldığı Kars, Ardahan, Artvin ve Batum'u da Osmanlıya geri vermiştir.

CEVAP A

6. Darülbeydi 1914 yılında açılan tiyatrodur. Darüelhan ise 1917 yılında açılan konservatuardır. Hava Uçuş Okulu 1912 yılında açılmıştır. Babıali Baskını 1913 yılında olmuştur. Kapitülasyonlar 1914 yılında tek taraflı olarak kaldırılmıştır. Orta Doğu'da mandater rejim İngiltere ve Fransa tarafından Mondros Mütarekesi'nden sonra kurulmuştur.

CEVAP E

7. İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti topraklarını paylaşma niyetinde oldukları için bu teklifi reddetti. Bu durumda yalnız kalmak istemeyen Osmanlı Devleti, Almanya'nın da yoğun çabaları sonucunda İttifak Devletleriyle görüşmelere başladı. 2 Ağustos 1914 yılında Osmanlı ile Almanya arasında imzalanan antlaşma ile Osmanlı İttifak Devletleri safına katıldı.

CEVAP C

8. Galiçya - Romanya - Makedonya cepheleri: Osmanlı Devleti'nin Bulgaristan ve Avusturya Macaristan İmparatorluğu'na yardım için savaştığı cephelerdir. Rusya savaştan çekilince cepheler kapanmıştır.

CEVAP B

9. Irak Cephesi: İngiltere'nin Orta Doğu petrollerini korumak ve Rusya'ya Kafkaslardan yardım götürmek istemesi nedenleriyle bu cephe açıldı. Bağdat ve Kerkük'ü alan İngilizler başarılı olmuştur.

CEVAP A

XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

10. İngiltere, en önemli rakibi Almanya'nın yenilmesi ile savaştan en kârlı çıkan devlet oldu. Almanya, Avusturya - Macaristan ve Osmanlı Devleti toprak kaybederek parçalandı. Bu parçalanmalar Orta Doğu ve Avrupa'da dengeleri bozarken otorite boşluğu doğurdu. Dünya barışını korumak amacıyla Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) kuruldu. Demokratik rejimler ön plana çıktı. Sömürgeciliğin yerini manda ve himaye aldı. İlk kez bu savaşta kimyasal silahlar, denizaltı ve tank kullanıldı. Savaş sonrasında imzalanan antlaşmalar barış getirmedi ve II. Dünya Savaşı'na neden oldu. Nükleer silahlar ilk kez II. Dünya Savaşı'nda kullanıldı.

CEVAP B

11. I. Dünya Savaşı'na giren İttihat ve Terakki yönetimi (Enver Paşa) pantürkizmi gerçekleştirmek amacıyla Kafkas Cephesi'ni açmıştır. Hava şartlarından dolayı on binlerce Türk askeri Sarıkamış'ta şehit olmuştur.

CEVAP C

12. Arap Şeyhi Şerif Hüseyin ile İngilizler arasında imzalanan Mc Mahon Antlaşması ile Orta Doğu'daki cephelerde Araplar İngilizleri desteklemiş, bunun sonucunda İslamcılık akımı önemini yitirmiştir.

CEVAP D

13. A, B, C ve D seçenekleri doğrudur. Savaştan en kârlı ya da çok kârlı çıkan devlet ABD değil, İngiltere'dir. Wilson İlkelerine güvenen İttifak Devletleri savaşı bırakmış Osmanlı Mondros Mütarekesi'ni imzalamıştır.

CEVAP E

14. Soruda verilen öncüllerin tamamı iki savaş arası dönemde barışın geçici olmasına neden olmuş, II. Dünya Savaşı'nın çıkması engellenememiştir.

CEVAP E

15. İtilaf Devletleri İttifak Devletleriyle yapacakları antlaşmaların maddelerini belirlemek amacıyla 18 Ocak 1919'da Paris Konferansı'nı toplamışlardır.

CEVAP C

16. İtilaf Devletleri savaş sonunda yapacakları barış antlaşmalarını görüşmek üzere 18 Ocak 1919'da Paris'te toplandılar. Batı Anadolu İtalyanlardan alınıp Yunanistan'a verildi. Bu durum İtalya'nın konferansı terk etmesine neden oldu. Böylelikle İtilaflar arasında ilk ayrılıklar ortaya çıkmıştır. Ayrıca İttifak Devletleri ile yapacakları antlaşmaları karara bağladılar.

CEVAP B

17. Paris Konferansı'nın sonuçları:

- Cemiyet-i Akvamın kurulması kararlaştırıldı.
- Mandacılık (Mandater) benimsenerek, sömürgecilik anlayışı bu şekilde sürdürüldü.
- Arapların yaşadığı topraklar İngiltere ve Fransa'ya bırakıldı.
- Doğu Anadolu'da Amerikan mandasında bir Ermeni devletinin kurulmasına karar verildi.
- Wilson İlkeleri benimsenmediği için ABD - İtilaf Devletleri arasında soğukluk başladı.
- Gizli antlaşmalarla İtalya'ya bırakılan İzmir ve Batı Anadolu Yunanistan'a verildi.
- Versay, Nöyyi, S. Germen, Triyanon antlaşmalarının maddeleri belirlendi.

CEVAP E

18. Sovyet Rusya, Çarlık Rusya'nın Berlin Antlaşması ile Osmanlı Devleti'nden aldığı yerleri Birinci Dünya Savaşı'ndan çekildiğini belirten Brest Litovsk Antlaşması ile Osmanlı Devleti'ne iade ederek dış politikasının Çarlık Rusya'dan farklı olduğunu göstermiştir.

CEVAP D

19. Balfour Deklarasyonu ile İngiltere Filistin topraklarında bir İsrail devletinin kurulmasını gündeme getirmiştir. İsrail devleti II. Dünya savaşı'ndan sonra 1948 yılında bugünkü Filistin topraklarında kurulur, bu devletin kurulmasıyla Orta Doğu kan gölüne döner.

CEVAP C

XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

1. Almanya, İtalya, İngiltere ve Fransa arasında yaşanan temel sorunların nedeni sanayi inkılabı ve bunun sonucunda ortaya çıkan sömürge arayışı ile bloklamalarıdır. Panslavizm Çarlık Rusya ile ilgili bir durumdur.
CEVAP C
2. Afrika'da Osmanlı egemenliğinin bitip yerine kabileciliğin başlaması, bölgenin hem Avrupa kıtasına yakınlığı ve yeraltı kaynakları açısından zengin olması sömürülmesini de beraberinde getirmiştir.
CEVAP E
3. 1872'de oluşan Üç İmparator Ligi'ne Almanya, Avusturya-Macaristan ve Rusya, 1882'de kurulan üçlü İttifak Devletleri'ne Almanya, Avusturya-Macaristan ve İtalya, 1908'de oluşan Üçlü İtilaf'a ise İngiltere, Fransa ve Rusya katılmıştır. Üç imparator liginin amacı Almanya'nın Fransa'yı Avrupa'da yalnız bırakmaktır.
CEVAP E
4. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler I. Dünya Savaşı'nın nedenlerindendir. Pasifik'e egemen olmak isteyen İtalya değil Japonya'dır.
CEVAP E
5. Osmanlı Devleti'nin Almanya yanında savaşa girmesi yeni cephelerin açılmasına ve İngiltere'nin Rusya ile olan bağlantısının kesilmesine neden olacağı için İngiltere Osmanlı'nın savaşa girmesini engellemek amacıyla bir takım tekliflerde bulunmuştur.
CEVAP E
6. Osmanlı'nın galip geldiği Çanakkale, yenildiği halde toprak kazandığı Kafkas, ümmetçi anlayışı sona erdiren ise Hicaz - Yemen cepheleridir.
CEVAP B
7. İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Cephesi'ni açmak istemesinin nedenleri öncüllerin tamamında verilmiştir. Bunların dışında Osmanlı'yı saf dışı bırakmak, savaşı kısa zamanda bitirmek ve Balkan devletlerini kendi saflarına çekmek gibi amaçları da sıralanabilir.
CEVAP E
8. Osmanlı kaybettiği toprakları geri almak, kapitülasyonları kaldırmak, eski saygınlığını kazanmak, Türk dünyasını birleştirmek, politik yalnızlıktan kurtulmak gibi sebepler yüzünden I. Dünya Savaşı'na girmiştir.
CEVAP E
9. ABD'nin savaşa girmesi I. Dünya Savaşı'nın kaderini değiştirmiş ve İtilaf Devletleri lehine savaşın kısa zamanda bitmesini sağlamıştır.
CEVAP C
10. Dünya Savaşı'nda ve sonrasında yaşanan gelişmeler Osmanlı, Almanya, Rusya ve Avusturya'daki hanedanların sonunu getirmiştir.
CEVAP E
11. Gizli Antlaşmalar İngiltere, Fransa, İtalya ve Rusya arasında Osmanlı topraklarını paylaşmak amacıyla yapılmış, bu antlaşmalar Sovyet Rusya tarafından dünyaya duyurulmuştur. Londra Antlaşması ile Konya, Antalya, Rodos - 12 Ada gibi yerleri kendisine vaat edilen İtalya İtilaflar safında savaşa katılmıştır.
CEVAP C
12. Soruda verilen öncüllerin hepsi Bulgaristan'ın Osmanlı safında savaşa katılmasının sonuçlarıdır. Osmanlılar Bulgarları yanlarına çekmek amacıyla Dimetoka topraklarını vermiştir.
CEVAP E
13. İtilaf Devletleri savaş sonrası toprak paylaşımında aralarında çıkacak sorunları çözmek amacıyla cir araya gelecek Osmanlı topraklarını aralarında paylaşmıştır.
CEVAP A
14. Kafkas Cephesi savaşları devam ederken Rusların kışkırtması sonucu Ermeni isyanları yaşanmış, Osmanlılar bölgenin güvenliğini sağlamak, Rusların Ermenileri kullanmasını engellemek amacıyla Sevk ve İskan Yasası'nı (Tehcir) çıkarmak zorunda kalmıştır.
CEVAP D
15. Osmanlı Devleti'nin savaştığı taarruz cephelerinden biri olan Kanal Cephesi'nin açılma nedenleri Mısır'ı geri almak, Süveyş Kanalı'nı ele geçirerek İngilizlerin Hindistan sömürgelerine ulaşmasını engellemektir.
CEVAP E
16. Irak Cephesi'nde Halil Kut komutasındaki Türk ordu su Selman-ı Pak'taki Kutü'l-Amare savaşında İngilizleri mağlup etmiş ve 12.000 İngiliz askerini esir almıştır.
CEVAP E
17. Kafkas ve Kanal cepheleri taarruz amaçlıdır. Diğerleri ise savunma cepheleridir.
CEVAP A

Mustafa Kemal'in Hayatı

1. A, B, C ve E seçenekleri doğrudur. Türk İnkılabı'nın kuru-
cusu olan Mustafa Kemal'in fikri olarak gelişiminde sos-
yalizm ya da bolşeviklik etkili olmamıştır.
CEVAP D
2. Mustafa Kemal'in İttihat ve Terakki Cemiyetinin önemli
isimlerinden olan Ömer Naci ile tanışması ve Namık Ke-
mal'in fikirlerinden etkilenmesi Manastır Askerî İdadisin-
de olacaktır. Hatta Manastır İdadisindeki tarih öğretmeni
Mehmet Tefik Bilge sayesinde Türk tarihine ilgi duyma-
ya başladı. Mustafa Kemal Manastır İdadisi 2. sınıfında
okuduğu esnada 1897 Osmanlı - Yunan Savaşı çıkar.
Mustafa Kemal'in o günleri anlatırken "Gençlik hayatımın
en heyecanlı günlerini yaşadım. Yaşımın küçük olmasına
rağmen bu savaşa katılmayı çok istemiştim." demesi Ma-
nastır Askerî İdadisinde duyduğu heyecanı ve vatan için
mücadele isteğini göstermesi açısından önemlidir.
CEVAP B
3. A, B, C ve E seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Mustafa
Kemal Irak Cephesi'nde değil, Kafkas Cephesi'nde 16.
Kolordu Komutanı olarak Rusların elinden Muş ve Bitlis'i
geri almıştır.
CEVAP D
4. Mustafa Kemal 1905 yılında Kurmay Yüzbaşı olarak me-
zun olduğunda Şam'a V. Ordu emrine atanmıştır. Memu-
riyetteki ilk görev yeri Şam'dır.
CEVAP B
5. Mustafa Kemal Birinci Dünya Savaşı'nda sırasıyla Çan-
akkale, Kafkas ve Sina (Suriye-Filistin) cephelerinde
görev almıştır.
CEVAP E
6. Mustafa Kemal yarbay olarak Çanakkale'de görev yapar
albaylığa terfi eder, Kafkas Cephesi'ne Diyarbakır 16.
Kolordu Komutanlığına atandığında Tuğgeneralliğe terfi
eder, daha sonra Suriye Cephesi 7. Ordu Komutanlığına,
son olarak da Suriye Cephesi Yıldırım Orduları Grup Ko-
mutanlığına atanır.
CEVAP E
7. "Vatandaş İçin Medeni Bilgiler" kitabı bizzat Mustafa Ke-
mal tarafından Prof. Afet İnan'a dikte ettirilerek yazdırıl-
mış, 1930 yılında basılan eser orta okul ve liselerde ders
kitabı olarak okutulmuştur.
CEVAP A
8. "İstiklal Harbimiz" kitabı Kâzım Karabekir'e aittir.
CEVAP E
9. Manastır, Selanik, İstanbul, Sofya ve Şam Mustafa Ke-
mal'in fikri olarak gelişimine etki eden şehirlerdir.
CEVAP C
10. Nutuk üç aşama hâlinde dokuz yıllık olayları ele almak-
tadır. Birinci aşama Atatürk'ün Samsun'a çıkışından (19
Mayıs 1919) TBMM'nin açılışına kadar (23 Nisan 1920)
olan olayları kapsamaktadır.

İkinci aşama TBMM Hükûmeti Dönemi'dir. Üçüncü aşı-
ma, (29 Ekim 1923-1927) Cumhuriyet

Dönemi'dir. Nutuk, Atatürk'ün "yaptığı tarihi, yazdığı ta-
rihe" dönüştüren bir eserdir. I. Beş Yıllık Sanayi Planı
1933'te gerçekleştiği için Nutuk'ta anlatılmamıştır.
CEVAP C
11. Mustafa Kemal Osmanlıda rejim karşıtı olarak çıkan ilk
isyan olan 31 Mart Vakası'nı bastırarak Hareket ordusun-
da kurmay başkanlık görevini üstlenmekle ilk defa tarih
sahnesine çıkar.
CEVAP A
12. Ziya Gökalp 1876 - 1924 yılları arasında yaşamış ünlü
Türk düşünürü ve Türkçülük akımının liderlerindendir.
Türk milliyetçiliğinin babası olarak da bilinir. II. Meşruti-
yet'in ilanından sonra bir süre Diyarbakır'da ikamet etmiş
ve burada İttihat ve Terakki Cemiyetinin şubelerini kurarak
Peyman gazetesini çıkarmıştır. Türk Ocağının kurucuları
arasında yer almıştır. 1914 yılında Kızıl Elma, 1918 yılın-
da ise Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak eserle-
rini kaleme aldı. Kurtuluş Savaşı yıllarında çıkardığı Kü-
çük Mecmua ile Mustafa Kemal hareketini desteklemiştir.
1923 yılında basılan eseri ise Türkçülüğün Esasları'dır.
CEVAP D
13. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen eserler Kazım Kara-
bekir'e aittir. "Millî Mücadele Hatıraları", "Sınıf Arkadaşım
Atatürk", "Moskova Hatıraları" adlı eserler ise Ali Fuat
Cebesoy'a aittir.
CEVAP D
14. "Erzurum'dan ölümüne kadar Atatürk'le Beraber" adlı
eser Mazhar Müfit Kansu'ya, "Tek Adam" adlı eser Şev-
ket. S. Aydemir'e, "Çankaya" ve "Zeytin Dağı" adlı eser
Fahri Rıfkı Atay'a, "Cehennem Değirmeni" Rauf Orbay'a,
"Üç Devirde Bir Adam" adlı eser Fethi Okyar'a aittir.
CEVAP E

Mustafa Kemal'in Hayatı

15. Mustafa Kemal sürgün olarak Şam'a, Ali Fuat Cebesoy ise Beyrut'a atanır. Mustafa Kemal'in Şam'da kurduğu Vatan ve Hürriyet Cemiyetinin Beyrut şubasını Ali Fuat açar.

CEVAP A

16. Mustafa Kemal Mondros Mütarekesi imzalanınca İstanbul'a gelir ve burada arkadaşı Ali Fethi Okyar ile Minber gazetesini çıkarır. Bu gazetede yazdığı yazılarla mütareke maddelerine teslimiyet gösteren İstanbul Hükümetini eleştirir.

CEVAP B

17. Dünya Savaşı'ndan Osmanlı Devleti'nin mağlup olarak çıkması ve Mondros Mütarekesi'nin imzalanması üzerine ittifak ve Terakki Partisi; 5 Kasım 1918'de yaptığı son kongresinde partiyi kapatarak "Teceddüt Fırkası" adıyla kuracakları yeni parti bünyesinde siyasi faaliyetlerine devam etmeyi kararlaştırmıştı.

CEVAP C

18. Mustafa Kemal;
- ✓ Şemdi Efendi Mahalle Mektebini bitirir.
 - ✓ Selanik Mülkiyesine kayıt yaptırır fakat askerî okulu kazanması üzerine bu okulu bırakır.
 - ✓ Selanik Askerî Rüştiyesini bitirir.
 - ✓ Manastır Askerî İdadisini bitirir. Bu okulda Ali Fethi ve Ömer Naci ile tanışır, Tarih öğretmeni Mehmet Tevfik Bilge'den dolayı tarihe ilgi duyar.
 - ✓ İstanbul Harp Okulunu bitirir. Bu okulda okurken Ali Fuat ile tanışır ve onunla aynı evde kalır.
 - ✓ İstanbul Harp Akademisini bitirir. 1905'te kurmay yüzbaşı olarak mezun olur.
 - ✓ 1905'de ilk görev yeri olarak Şam'a 5. Ordu komutasına atanır ve Şam'da Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurar.
 - ✓ 1909'da İttihat ve Terakkiye Trablusgarp delegesi olarak katılır.
 - ✓ 1909'da 31 Mart İsyanı'nı bastıran Harekat ordusunda görev alır. Böylece tarih sahnesine çıkar.

CEVAP C

19. Mustafa Kemal 1914 yılında Sofya'ya Fethi Okyar'ın yardımcısı göreviyle ateşemiliter olarak atanır. Mustafa Kemal'in fes takması Sofya'da garip karşılanır. Bunun üzerine Mustafa Kemal " davet edildiği resmî bir geceye yeniçeri kıyafeti giyerek gider ve çevresinde ilgi odağı olur. Bu durum ileride Şapka Kanunu'nun çıkarılmasına zemin hazırlar. Yeri gelmişken şunu da söylemek gerekir. Selanik, Manastır, İstanbul ve Sofya Mustafa Kemal'in fikri olarak gelişimine zemin hazırlar.

CEVAP B

20. Mustafa Kemal Çanakkale Cephesi'nde Arıburnu, Conkbayırı ve Anafartalar savaşlarını yönetirken karargahının olduğu yere Kemalyeri denilmiştir.

CEVAP A

21. Mustafa Kemal 1918 yılında böbrek rahatsızlığından dolayı Avusturya'nın Viyana şehrinin Karlsbad kasabasında tedavi görmüştür.

CEVAP C

22. Mustafa Kemal 13 Kasım 1918 tarihinde İstanbul'a geldiği gün İtilaf Devletlerinin donanmasını boğazlarda görünce yaveri Cevat Abbas'a "Geldikleri gibi giderler " der. Mustafa Kemal'in yanında yaver olarak bulunup anısını yazanlar Cevat Abbas, Mazhar Müfit ve Salih Bozok'tur. Salih Bozok Mustafa Kemal'in vefatına dayanamayıp intihar teşebbüsünde bulunmuştur.

CEVAP C

23. Mustafa Kemal'in I. Dünya Savaşı'nda görev aldığı ilk cephe Çanakkale, son cephe ise Suriye'dir.

CEVAP B

24. Mustafa Kemal 1910 yılında Picardie Manevraları'na katılması için Fransa'ya gönderilmiştir.

CEVAP A

25. Kazım Karabekir Doğu Cephesi'ne geldiği ilk günden itibaren sosyal, kültürel ve eğitim anlamında çalışmalar yapmaya başladı. En çok üzerinde durduğu konu ise savaşlarda ailelerini kaybeden binlerce yetim ve öksüz çocuğun tekrar hayata kazandırılmasıydı. 4 bini erkek 2 bini kız olmak üzere sadece Erzurum civarında 6 bin yetim ve öksüz çocuk Kazım Karabekir tarafından sokaklardan ya da bakamayacak durumda olan akrabalarının yanından toplatılmıştı ve bu çocuklara temsili olarak Gürbüz Çocuklar Ordusu ismi verilmiştir.

CEVAP E

Mondros Mütarekesi ve İşgaller

1. Yunanistan'ın Limni Adası'nın Mondros Limanı'nda imzalanan Mütareke'nin 7. maddesinde " İtilaf Devletlerinin güvenliğini tehdit edecek bir durum ortaya çıkarsa Osmanlı toprakları işgal edilecek" kararı alınmış bu madde ile İtilaflar Osmanlı toprakları hukuken işgal etme hakkına sahip olmuş ve Osmanlı yönetimi fiilen sona ermiştir.

CEVAP C

2. İtilafların demir yollarını ve Toros Tünelleri'ni denetim altına almalarının temel nedeni hem ülkeyi kontrol altına tutmak hem de Osmanlı ordusunun işgal bölgelerine sevk edilmesine engel olmaktır.

CEVAP E

3. Mondros Mütarekesi'nin 24. maddesine göre Vilayet-i Sitte'de bir sorun çıkarsa (Erzurum, Diyarbakır, Sivas, Van, Bitlis, Elazığ) bölgenin işgal edileceği kararı alınmış, İtilaflar bu maddeyle doğuda Ermeni devletini kurma hesapları yapmıştır.

CEVAP B

4. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler yorumlanabilir, ancak Osmanlı'nın resmen sona ermesi saltanatın kaldırılmasının bir sonucudur.

CEVAP E

5. A, B, D ve E seçenekleri savunulabilir. Brest Litovsk Antlaşması ile Osmanlı'nın Birinci Dünya Savaşı'ndan çekilmesinin herhangi bir ilgisi yoktur.

CEVAP C

6. Yunanistan Batı Anadolu'da yaşayan Rumların Türklerden çok olduğunu ve kendi egemenliklerini kurma haklarına sahip olduklarını gerekçe göstererek işgallere girişmiştir.

CEVAP A

7. Esirlerin değişimi konusunda alınan karar devletlerin eşitliği ilkesine ve uluslararası hukuka aykırıdır.

CEVAP D

8. Mondros Mütarekesi'nin 7. maddesi gereği Anadolu'da işgaller başlar, bu durum karşısında İstanbul Hükûmeti'nin kayıtsız tutumu millî cemiyetlerin kurulmasına neden olur. İstanbul'un resmen işgali 16 Mart 1920'de gerçekleşmiştir, millî cemiyetler ise bu olaydan önce kurulmuştur.

CEVAP B

9. İşgaller karşısında millî cemiyetlerin kurulması Türk halkının bağımsızlık savaşını gerçekleştirmek amacıyla örgütlenmeye başladığını kanıtlar.

CEVAP C

Mondros Mütarekesi ve İşgaller

10. Mustafa Kemal Paşa Almanya gezisi dönüşünde Suriye Filistin Cephesi 7. Ordu Komutanlığına atanır, 31 Ekim 1918 yılında kadar bu görevde bulunur. Mondros imzalandıktan 1 gün sonra Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı görevine atanır.

CEVAP B

11. Mondros'la Anadolu'yu işgal etme hakkına sahip olmayan Yunanistan Paris Konferansı ile bu hakka sahip olmuş ve İzmir'i işgal etmiştir. İtilaf Devletleri ve Yunanistan bu haksız işgal hareketlerini dünya kamuoyuna haklı göstermek için Batı Anadolu'daki Türklerin Rumları katlettiklerini ve bu katliamı durdurmak için burayı işgal ettiklerini duyurdular. İşgal sonrası Yunan askerleri İzmir'de yoğun katliamlara giriştiler. Bu katliamların durdurulması için Osmanlı yönetimi olayı protesto etti. Bunun üzerine ABD'li Amiral Bristol başkanlığında bir heyet Batı Anadolu'ya gelerek incelemelerde bulundu. Bu incelemeler sonucunda Yunanlıların bölgede katliam yaptıkları belgelendi. Amiral Bristol Raporu 13 Ekim 1919 ile Türklerin haklılığı uluslararası alanda ortaya konuldu. Paris Konferansı ile doğuda bir Ermenistan devletinin kurulmasına karar verilmişti. ABD bölgede Ermeni çoğunluğunun olup olmadığını araştırmak amacı ile General Harbord'u doğuya gönderdi. General Harbord incelemeleri sonucunda Harbord Raporu'nu hazırlayarak Anadolu'nun hiç bir yerinde Ermeni çoğunluğunun olmadığını ortaya koymuştur. Hrisantos ise Trabzon Metropoliti tarafından bölgede Rumların çoğunlukta olduğunu iddia eden rapordur.

CEVAP C

12. A, B, C ve D seçenekleri millî cemiyetlerin ortak özelliklerindendir. Ancak ulusal cemiyetler Osmanoğullarının varlığına ve egemenliğine tepki göstermemişlerdir.

CEVAP E

13. A, C, D ve E seçenekleri Mondros Mütarekesi'nden sonra gerçekleşen olaylardır. Talat Paşa hükümeti 1917 yılında I. Dünya Savaşı devam ederken kurulmuştur.

CEVAP B

14. Mondros Mütarekesi 30 Ekim 1918'de İtilaf Devletleri adına Amiral Caltrop ile Osmanlı adına Rauf bey tarafından Agememnon zırhlısında imzalanmıştır.

CEVAP D

15. Sulh ve Selameti Osmaniye Cemiyeti millî varlığa düşman cemiyetler arasında değerlendirilir, zararlı cemiyetlerdendir. Mondros'tan sonra Anadolu'nun işgal edilmesi üzerine Türk halkının bu işgaller karşısındaki ilk tepkisi millî cemiyetleri kurmak olmuştur. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen cemiyetlerden başka Anadolu Kadınları Cemiyeti, Mim Mim Grubu, Karakol Cemiyeti, Millî Kongre Cemiyeti, İzmir Müdafaa-i Hukuk, Trabzon Muhafaza-i Hukuk cemiyetleri de vatansever kişiler tarafından kurulmuştur.

CEVAP A

16. Mondros Mütarekesi'nden sonra işgal edilen ilk şehrimiz Musul'dur, düşmana karşı ilk silahlı mücadele Güney Cephesi'nde Dört Yol'da ortaya çıkmıştır.

CEVAP B

17. İttihat ve Terakki Fırkasının lidersiz kalan mensupları arasında gizli bir korunma ve direniş grubu hâlinde oluşan Karakol Cemiyeti, daha sonra Anadolu'da başlatılan Millî Mücadele'yi destekleyen gizli bir kuruluşa dönüşecektir. Cemiyetin ilk kurucuları Kurmay Albay Kara Vasıf, Dava Vekili İsmail ile Emekli Yüzbaşı Bahâ Said Bey'dir. Cemiyet tarafından Damat Ferit Hükûmetinin ve İngilizlerin kontrolü altında bulunan ambar ve depolarından (56000 mekanizma, 320 makinalı tüfek, 1500 tüfek, bir batarya top, 200 sandık cephaneye, 1000 takım elbise, bir milyon giyim nal ve mih, 1500 matara, 1000 tona yakın malzeme ve çeşitli askerî eşya) Anadolu'ya kaçırılmıştır. Malzemeler Kastamonu İnebolu üzerinden Ankara'ya getirildiği için bu hatta "İstiklal yolu" denmiştir.

CEVAP D

Mondros Mütarekesi ve İşgaller

18. Millî varlığa düşman cemiyetlerden İngiliz Muhipleri ile Wilson İlkeleri cemiyetleri mandacı düşünceye sahiptiler. Kars İslam Şûrası ise Kafkas bölgesi Müslümanlarını örgütlemek amacıyla Brest Litowsk Antlaşması'ndan sonra kurulmuş ilk millî cemiyettir. Ancak Türkiye topraklarında kurulan ilk ulusal cemiyet Trakya Paşaeli'dir.

CEVAP C

19. Mondros Mütarekesi imzalandığında kurulan hükümette Ahmet İzzet Paşa başbakan, Rauf Orbay Bahriye Nazırı, Ali Fethi Okyar Dahiliye Nazırı görevinde bulunmaktaydı. Bunlardan Rauf Orbay ve Ali Fethi Okyar savaş yıllarında Mustafa Kemal hareketine katılmıştır.

CEVAP E

20. Mondros'tan sonra Osmanlı uyruğunda yaşayan Ermeni, Rum ve Yahudi gibi bazı azınlıklar hemen faaliyete geçerek zararlı cemiyetler kurmaya başlamışlardır. Asıl amaçları İtilaf Devletlerinin işgallerini bulundukları bölgelerde hızlandırmak ve devlet kurmaktır. Mavri Mira Cemiyeti, Rum Pontus Cemiyeti, Etnik-i Eteryä Cemiyeti, Yunan Kızılhaç Cemiyeti, Göçmenler (Kordos) Taşnak ve Hınçak Cemiyetleri, Ermeni İntikam Alayı, Alyans-İsrailit ve Makabi Cemiyetleri azınlıklar tarafından kurulmuştur. Le Pays Erzurum'da bulunan Doğu İlleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin Fransızca yayınlanan yararlı gazetesidir.

CEVAP E

21. A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler Mondros ile ilgilidir. Nüfus Mübadelesi Lozan Antlaşmasında yer almıştır.

CEVAP D

22. Sultan Vahideddin'in onayından sonra iktidara gelen Ahmet İzzet Paşa Kabinesi Şeyhülislâm Ömer Hülûsi Efendi, Hariciye Nâzırı Nabi Bey, Dahiliye Nâzırı Fethi Bey, Bahriye Nâzırı Rauf Bey, Adliye Nâzırı Sabık Şeyhülislam Hayri Efendi, Nafia Nâzırı Ziya Paşa, Evkaf Nâzırı Abdurrahman Şeref Efendi, Maarif Nâzırı Sait Bey, Maliye Nâzırı Cavid Bey, Şûrayı Devlet Reisi Reşit Akif Paşa, İlaşe Nâzırı Doktor Celâl Muhtar Bey'den oluştu. Ahmet İzzet Paşa, Mustafa Kemal Paşa'ya vermiş olduğu sözünde durdu ve Harbiye Nezaretine kimseyi atamayarak kendi üzerine aldı.

CEVAP E

Millî Mücadele Hazırlık Dönemi

1. İşgaller karşısında Türk halkının ilk tepkisi millî cemiyetleri kurarak örgütlenmek olmuştur. Zamanla millî cemiyetler silahlı mücadeleyi başlatmak amacıyla Kuvayımilliye'yi oluşturmuştur.

CEVAP B

2. Demirci Mehmet Efe, İpsiz Recep, Şahin Bey, Sütçü İmam, Namık Bey, Çerkez Ethem, Kara Fatma, Gördesli Makbule, Tayyar Rahime, Binbaşı Ayşe, Onbaşı Halide, Şerife Bacı ve bir çok isim Kurtuluş Savaşı'nda Kuvayımilliye'ye ve Mustafa Kemal hareketine destek vermiştir. Delibaş Mehmet Konya bölgesinde isyan çıkaran ele başlarındandır.

CEVAP E

3. Yörük Ali Efe Aydın bölgesinde Yunanlılara karşı Kuvayımilliye hareketini başlatan ve başarılı savunma gerçekleştiren liderlerdendir.

CEVAP B

4. Cafer Tayyar'ın kurucusu olduğu Trakya Paşaeli Cemiyeti (2 Kasım 1918) soruda verilen özelliklere sahiptir. Osmanlı İmparatorluğunun yıkılacağını düşünen bu cemiyet, yıkılma tehlikesine karşın Batı Trakya ve Doğu Trakya'yı tek bayrak altında toplamak, Trakya'daki Müslüman nüfusa sahip çıkmak ve bu bölgede bir Türk devleti kurmak amacıyla kurulmuştur. Çıkardıkları Trakya Paşaeli ve Ahali gazeteleriyle de bu düşüncelerini savunmuşlardır.

CEVAP C

5. Soruda verilen basın yayın organlarının hepsi Doğu İlleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin gazeteleridir.

CEVAP E

6. Anadolu Kadınları diğer adıyla Bacıyan-ı Rum cemiyeti Mustafa Kemal'in gayretleri sonucu Sivas Valisinin eşi Melek Hanım tarafından kurulmuştur. Bu cemiyet özellikle güneydeki direnişe para kaynağı sağlamıştır.

CEVAP A

7. Mustafa Kemal 9. Ordu Müfettişi olarak 16 Mayıs 1919'da Bandırma Vapuru ile Kurtuluş Savaşı'nı başlatmak amacıyla İstanbul'dan Samsun'a doğru yola çıkar. Mustafa Kemal'in İstanbul Hükûmetinden aldığı son görev budur.

CEVAP D

8. Mustafa Kemal Erzurum Kongresi'ne katıldıktan sonra Sivas Kongresi'ni yapmıştır.

CEVAP D

9. Kurtuluş Savaşı'nın gerekçe, yöntem ve amacı Amasya Genelgesi'nde ifade edilmiştir. "Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir, İstanbul Hükûmeti bu tehlike karşısında sorumluluğunu yerine getirememektedir." maddeleri savaşın gerekçesini, "Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı belirleyecektir." maddesi ise savaşın yöntem ve amacını belirlemiştir.

CEVAP B

10. Amasya Genelgesi'nin 2. maddesinde İstanbul Hükûmetinin işgaller karşısında çaresiz kaldığı, görevini yerine getiremediği söylenmiştir. Bu nedenle genelge bir isyan niteliğindedir. İstanbul Hükûmetinin açıkça yok sayılması ise I. TBMM'de alınan "TBMM'nin üstünde hiçbir güç yoktur." maddesiyle ortaya çıkacaktır.

CEVAP B

11. Amasya Genelgesi'nin Türk tarihi açısından önemi ilk kez ulusal egemenlik yani millî iradedden bahsetmesidir. "Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." maddesi ile millî iradenin yanında cumhuriyet rejimine dayalı bir devlet fikri belirlemiştir. Bu özelliğiyle genelge ihtilal beyannamesidir.

CEVAP A

Millî Mücadele Hazırlık Dönemi

12. Havza Genelgesi'nden sonra Osmanlı Hükûd meti'nin "İstanbul'a geri dön" çağrısını reddeden Mustafa Kemal, Havza'dan Amasya'ya geçti. Burada çalışmalarına devam eden Mustafa Kemal, halkın uyarılması ve örgütlenmesini sağlamak amacıyla bir genelge yayımlanmasına karar verdi. Amasya'ya yanına gelen silah arkadaşları Refet Bey (Bele), Rauf Bey (Orbay), Ali Fuat Paşa (Cebe-soy) ile beraber Amasya H Genelgesi'ni hazırladılar. 15. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir ve Konya'daki Yıldırım Kıtaları Müfettişi Cemal Paşa'nın da onayları alındı. Genelge 22 Haziran 1919'da Anadolu'daki sivil ve askerî tüm makamlara gönderildi.

CEVAP B

13. Mustafa Kemal Paşa Amasya Genelgesi'ni yayınladıktan sonra Erzurum'a giderek 8/9 Temmuz 1919'da resmî yetkilerinden ve askerlik mesleğinden ayrılmış, milletin bir ferdi olarak Millî Mücadele'ye devam etmiştir.

CEVAP B

14. Manda ve himaye düşüncesinin gündeme gelip reddedildiği yerler Erzurum ve Sivas kongreleridir. İlk ret Erzurum, kesin ret Sivas Kongresi'dir.

CEVAP C

15. Amasya Genelgesi'nde "her türlü etki ve denetimden uzak ulusal bir kurulun kurulması" kararı alınarak Temsilciler Kurulu fikri ortaya çıkmış, Sivas'ta ulusal bir kongrenin yapılması kararlaştırılmıştır.

CEVAP E

16. Amasya Genelgesi'nde 10 Temmuz 1919'da Erzurum'da bir kongre toplanacağı belirtilmişti. Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Kars İslam Şurası ve Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyetinin düzenlediği kongreye doğu illerinin temsilcileri katılacaktı. Kongrenin toplanma amacı, Doğu Anadolu'da bir Ermeni devleti kurulmasına engel olmaktı.

CEVAP D

17. Mustafa Kemal, Erzurum Kongresi'ne katılarak Millî Mücadele'ye doğu illerini de katmayı ve Sivas'taki kongreye bu illerden de temsilciler gelmesini sağlamayı amaçlamıştır.

CEVAP B

18. Doğu illerinden temsilcilerin katıldığı Erzurum Kongresi'nde Mustafa Kemal, kongre başkanı seçildi.

Kongre sonunda alınan kararlar şunlardır: Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz. Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı Osmanlı Hükûmetinin iş yapamaz hâle gelmesi hâlinde millet topyekûn kendini savunacaktır. Osmanlı Hükûmeti vatanı koruyamaz ve istiklali sağlayamazsa geçici bir hükûmet kurulacaktır. Bu hükûmeti millî kongre seçecektir. Kongre toplanmamış ise bu seçimi Temsil Heyeti yapacaktır. Kuvayimilliye'yi etkin, millî iradeyi hâkim kılmak esastır. Hristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyet ve sosyal dengemizi bozacak imtiyazlar verilemez. Manda ve himaye kabul edilemez. Mebuslar Meclisinin hemen toplanması ve hükûmet işlerinin meclis tarafından kontrol edilmesi için çalışılacaktır.

CEVAP B

19. Erzurum Kongresi; amacı ve toplanış şekli olarak bölgesel, aldığı kararlar bakımından ulusal bir kongredir. Kongre kararlarıyla ilk kez millî sınırlardan ve Osmanlı Hükûmeti dışında bir hükûmet kurulmasından bahsetmiştir. Manda ve himaye fikri ilk defa Erzurum Kongresi'nde reddedilmiştir. Mebusan Meclisinin açılması konusunda Osmanlı Hükûmetine baskı yapılmıştır. İlk defa bu kongrede 9 delegeden oluşan Temsilciler Kurulu oluşmuştur.

CEVAP E

20. Sivas Kongresi öncesinde işgal kuvvetleri ve Osmanlı Hükûmeti, kongrenin toplanmasını engellemeye çalıştılar. Elazığ Valisi Ali Galip Bey'in Mustafa Kemal'i tutuklayacağı söylentileri yayılıyordu. Ancak yapılan engelleme çalışmaları işe yaramadı ve kongre 4 Eylül 1919'da Sivas Lisesinde toplandı. Kongre başladığında bazı temsilciler Mustafa Kemal'in kongreye başkan olmasını istemeseler de yapılan gizli oylamayla Mustafa Kemal kongre başkanı seçildi. Manda ve himaye sert tartışmalar sonucunda kesin bir dille reddedildi.

CEVAP A

Millî Mücadele Hazırlık Dönemi

21. Sivas Kongresi hem toplanış, hem amaç hem de aldığı kararlar bakımından ulusaldır. Soruda verilen öncüllerin tamamı Sivas Kongresi'nin Erzurum Kongresi'nden farklı olduğunun kanıtlarıdır.

CEVAP E

22. Afyon Kongresi (2 Ağustos 1920): Kongreye Konya, Uşak ve Nazilli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri katılmıştır. Mustafa Kemal'de bu kongreye katılmıştır. Millî Mücadele'ye destek olunması kararı alınmıştır. Afyonkarahisar Kongresi, Batı Anadolu kongreler sisteminin sonuncusudur.

CEVAP A

23. Temsil Heyeti fikri ilk defa Amasya Genelgesi'nde ortaya çıkar, Erzurum'da bölgesel olarak kurulur, Sivas'ta ulusallaşır. Temsil Heyeti'nin tüm yurdu temsil etme yetkisiyle çalışma yapması Büyük Millet Meclisinin kuruluşunu hazırlamıştır.

CEVAP C

24. Antlaşmalar yapmak cemiyetlerin değil, hükümetlerin görevidir. İtilaf devletlerinin Mondros Mütarekesi'ni tam bir teslimiyet antlaşması olarak gördüğünü kanıtlayan uygulamaları karşısında Padişahın ve Osmanlı hükümetinin pasif kalması, üstelik halkı da pasif kalmaya çağırması Türk milletini kendi geleceğini belirleme konusunda harekete geçirdi. Böylece ülkenin dört bir tarafında Müdafaa-yı Hukuk Cemiyetleri kurulmaya başlandı. Yürürlükteki cemiyetler kanununa uygun olarak kurulan Müdafaa-yı Hukuk Cemiyetleri, özellikle emperyalist saldırı ve tehdit karşısında vatanın bütünlüğünü ve milletin bağımsızlığını amaçladılar. İşgallere karşı başlangıçta; miting, protesto, nüfus istatistikleri, propaganda ve yayın yoluyla haklarını dünyaya duyurmayı ve savunmayı amaçlayan bu cemiyetlerin tepkileri kısa sürede silahlı direnişe dönüştü. Millî cemiyetlerin antlaşmaları imzalama yetkisi yoktur.

CEVAP C

25. İşgali ve katliamları protesto etmek için ülkenin her yerinde mitingler yapıldı ve İtilaf Devletleri temsilciliklerine protesto telgrafları çekildi. Mitinglerin en büyükleri ve en çok ses getirenleri, on binlerce İstanbullunun katıldığı Fatih, Kadıköy ve Sultanahmet mitingleridir. Fatih Mitingi'nde Halide Edip (Adivar); Sultanahmet Mitingi'nde Nakiye (Elgün), Halide Edip (Adivar), Mehmet Emin (Yurdakul), Hamdullah Suphi (Tanrıöver) ve Selim Sırrı (Tarcan); Kadıköy Mitingi'nde Münevver Saime Hanım yaptıkları konuşmalarla halkın millî duygularını coşturdular. Bu konuşmalar gazeteler aracılığıyla bütün yurda yayıldı.

CEVAP C

26. Kara Fatma Millî Mücadele döneminde oğlu, kızı ve kardeşleriyle beraber Bursa ve İzmit'in düşman işgalinden kurtarılması için çalıştı. 300 kişiyi aşkın müfrezesiyle Sakarya ve Başkomutan Meydan Muharebeleri'ne katıldı. Üsteğmen rütbesiyle emekli oldu. Emekli maaşını Kızılay'a bağışladı. 1954'te TBMM'ce kendisine tekrar aylık bağlandı.

CEVAP A

27. Amasya'dan ayrıldıktan sonra 3 Temmuzda Erzurum'a gelen Mustafa Kemal, 8 - 9 Temmuz gecesi müfettişlik görevinden alınacağını öğrendi. Osmanlı Hükümeti'nden önce davranan Mustafa Kemal, askerlikten ve bütün görevlerinden istifa ettiğini bildiren bir telgrafı İstanbul'a gönderdi. Buna Sine-i Millet denilmiştir.

CEVAP B

28. Mustafa Kemal Paşa tarafında soruda anlatılan olay Dokuzuncu (Üçüncü) Ordu Müfettişliğinden istifa etmesidir. Mustafa Kemal Paşa İstanbul Hükümeti ve padişahın baskısı sonucu 8 Temmuz 1919'da Erzurum'dayken hem resmi görevlerinden hem de askerlik mesleğinden istifa etmiştir.

CEVAP A

Millî Mücadele Hazırlık Dönemi

1. Sadrazam Damat Ferit görevde olduğu süre içerisinde her fırsatta Millî Mücadele'yi ve Mustafa Kemal'i engellemeye çalışmıştır. Özellikle Sivas Kongresi öncesindeki tutuklatma girişimiyle de kongrenin toplanmasını önlemek için yoğun çaba sarf etmiştir. Mustafa Kemal de Millî Mücadele'yi yok etmeye çalışan ve bunun için İtilaf Devletleriyle iş birliği yapan Damat Ferit Paşa ve hükûmetine karşı mücadele kararı almıştır. Mustafa Kemal Temsil Heyeti adına padişaha milletin sadrazama ve hükûmete güveni kalmadığını belirten telgraf göndermek istedi. Ancak Damat Ferit buna engel oldu. Yaşanan gelişmeler üzerine gönderdiği bir genelgeyle Temsil Heyeti başkanı sıfatıyla bütün illerin İstanbul ile haberleşmeyi kesmelerini istedi. Yaşanan bu olaylar sonunda 30 Eylül 1919'da Damat Ferit Hükûmeti istifa etmek zorunda kaldı. Ali Rıza Paşa yeni hükûmeti kurmakla görevlendirildi. Bu görev değişikliği Temsil Heyetinin Osmanlı Hükûmetine karşı kazandığı ilk siyasi başarısıdır.

CEVAP B

2. Millî Talim ve Terbiye Cemiyeti öncülüğünde Türk Ocağı, Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumu, Donanma Cemiyeti, Muallimler Cemiyeti gibi yetmiş civarında cemiyetin bir araya getirilmesiyle kurulan cemiyet Milli Kongre'dir.

CEVAP B

3. Sivas Kongresi Amasya Genelgesi'yle bizzat Mustafa Kemal'in çağırısı ile toplanmıştır. Bu kongrede İrade-i Milliye gazetesi çıkarılmış, tüm millî cemiyetler Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk cemiyetleri adı altında toplanmıştır.

CEVAP B

4. Mustafa Kemal Paşa Erzurum, Sivas, Pozantı ve Afyon kongrelerine katılmıştır. Mondros Mütarekesi'nden TBMM'nin kurulduğu 23 Nisan 1920 tarihine kadar geçen süreye "Kongreler Dönemi" denilir. Bu süre içindeki 30 dolayında kongrenin "beşi", 1919 ve 1920 yıllarında toplanan Balıkesir Kongreleridir. Bunlardan 1, 4, ve 5. kongreye Karesi (Balıkesir) Mebusu Mehmet Vehbi Bolak, 2. ve 3. kongreye, harekete sonradan katılan Balıkesir eski Mutasarrıfı Hacim Muhittin Çarıklı başkanlık etmiştir. Bu kongreler, 15 Mayıs 1919'daki İzmir işgalinin hemen ertesi günlerinde (16-19 Mayıs 1915) Balıkesirlilerin, Mehmet Vehbi Bolak önderliğinde kurdukları direniş teşkilatıyla başlattıkları hareketlerin birer parçasıdır. Bu kongrede; Yunanlılara karşı batıdaki tüm güçlerin birleştirilmesi, tüm bölgede seferberlik ilan edilmesi, çeteciliğin önlenmesi kararları alındı. Aynı zamanda kongrede padişaha bağlılık bildirildi.

CEVAP A

5. Amasya Görüşmeleri ile Osmanlı Hükûmeti Millî Mücadele ve Temsil Heyetini resmen tanımış oldu. Bu tanıma, Anadolu'da kurtuluş hareketi açısından bir zaferdir. Halkın Millî Mücadele'yi yönetenlere olan inancı arttı. Görüşmelerden çıkan en önemli sonuç ise Mebusan Meclisinin yeniden toplanacak olmasıdır.

CEVAP A

6. Erzurum Kongresi'nin toplanmasında soruda verilen üç cemiyetin üçünün de katkısı olmuştur

CEVAP E

7. Soruda verilen öncüllerin tamamı tam bağımsızlık ruhu ile ilgilidir.

CEVAP E

Millî Mücadele Hazırlık Dönemi

8. Sivas Kongresi'nde delegelerin böyle bir yemin etmesinin temel nedeni bağımsızlık savaşında birlik ve bütünlüğü sağlamaktır.

CEVAP B

9. A, B, D ve E seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Mustafa Kemal Sivas Kongresi'ne Erzurum Doğu İlleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti delegesi olarak katılmıştır.

CEVAP C

10. Amasya Genelgesi'nden sonra Damat Ferit Hükûmeti bir bildiri yayımlayarak Mustafa Kemal'in 9. Ordu (3. Ordu) müfettişliği görevinden alındığını duyurmuştur.

CEVAP D

11. I. ve II. öncüller doğrudur. Ulusal cemiyetlerin birleştirilmesi yargısı bu bilgiden çıkarılamaz.

CEVAP C

12. Erzurum ve Sivas kongrelerinde Osmanlı Mebusan Meclisinin toplantıya çağırılmasının temel sebebi İstanbul Hükûmetini denetim altına almak, diğer bir ifadeyle yürütme kararlarını yasama kurulunun denetimine almaktır.

CEVAP A

13. İtilaf Devletlerinin ve Osmanlı yönetiminin Sivas Kongresi'ni engellemeye çalışmaları kongreye katılımın az olmasına neden olmuştur.

CEVAP B

14. 18 Ocak 1919 tarihinde başlayan barış görüşmelerine Osmanlı Devleti katılmış, Temsil Kurulu Sevr Antlaşması'nın İstanbul Hükûmeti tarafından imzalanmasını engellemek amacıyla bu görüşmelere delege göndermek istemiştir.

CEVAP C

15. Hükûmeti birlikte yönetme kararı almamıştır ve otoriteyi koruma adına İstanbul hükûmetinin böyle bir şeyi kabul etme ihtimali yoktur.

CEVAP E

16. Amasya Görüşmeleri'nde alınan "Mebusan Meclisi Anadolu'da toplanacaktır." kararı tartışmalara neden olmuş, İstanbul Hükûmeti Kanunuesasi'ye aykırı olduğu gerekçesi ile bu kararı kabul etmemiştir.

CEVAP D

17. B, C, D ve E seçenekleri Ankara'nın merkez seçilmesinin nedenlerindendir. Ankara'nın Ermeni tehdidinden uzak oluşu bir gerekçe değildir.

CEVAP A

Millî Mücadele Hazırlık Dönemi

18. Mustafa Kemal Paşa'nın Mebusan Meclisine başkan seçilmeyi istemesinin temel nedeni meclis başkanı statüsüyle Mebusan Meclisini daha güvenli bir yerde toplayabilmesidir.

CEVAP D

19. Mustafa Kemal Ankara'ya çağırdığı milletvekillerinden Mebusan Meclisinde Müdafaa-i Hukuk adında grup kurmalarını istemiş ancak milletvekillerinin bir kısmı padişaha bağlılık bildirdikleri için bu grup kurulamamıştır. Müdafaa-i Hukuk yerine Rauf Orbay başkanlığında Felah-ı Vatan grubu kurulmuştur.

CEVAP D

20. 28 Ocak 1920'de Osmanlı Mebusan Meclisinde alınan Misakımillî kararlarında Ege Adaları'yla ilgili bir karar yoktur. Millî Mücadele Dönemi'nde kapitülasyonlara ilk tepki Misakımillî kararlarıyla gelmiştir.

CEVAP E

21. A, B, D ve E seçenekleri doğrudur. Mebusan Meclisi 12 Ocak 1920 tarihinde toplanmıştır, Yunanlıların İzmir'i işgali 15 Mayıs 1919'dur. Mebusan Meclisi'nin toplanmasını hızlandıran gelişme İzmir'in Yunanistan tarafından işgalidir.

CEVAP C

22. Türk Kurtuluş Savaşı hem iç hem de dış düşmana karşıdır. Yani hem Cumhuriyet'i ilan etmeye, hem de tam bağımsızlığı sağlamaya yöneliktir. Bu nedenle Türk ihtilali diğer ihtilallerden ayrılır. Ancak ortamın cumhuriyet rejimine uygun olmaması bu fikrin gizlenmesine neden olmuştur.

CEVAP A

23. Misakımillî'de " Halkın oyu ile ana vatana katılmış bulunan üç sancakta (Elviye-i Selâse, Kars, Ardahan ve Batum) gerekirse halkın oyuna yeniden başvurulmasını kabul ederiz." ve "Türkiye ile yapılacak barışa kadar ertelenen Batı Trakya'nın hukuki durumunun belirlenmesi de, halkının serbestçe vereceği oya göre olmalıdır." kararları alınmıştır. Doğu Trakya'nın geleceği konusunda halk oylaması istenmemiştir.

CEVAP B

24. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen gerekçeler doğrudur. TBMM İstanbul'un resmen işgalinden sonra açılmıştır.

CEVAP E

25. Alyans İsrailit ve Makabi Cemiyetleri: Bu cemiyetlerin amacı Filistin'de İsrail Devleti'nin kurulmasını sağlamaktır. Osmanlı Devleti'nde yaşayan Yahudilerin ticari çıkarları için uğraşmıştır. Mavri Mira ve Etniki Eteryan'ın amacı Megali İdea yani Bizans'ı kurmaktır.

CEVAP D

26. Milne hattı, Kurtuluş Savaşı sırasında İngiliz General Milne tarafından belirlenen, Yunan işgal kuvvetleriyle Türk birlikleri arasındaki hattır. 3 Kasım 1919'da Harbiye Nezareti'ne bildirilen hat, Ayvalık'ın kuzeyindeki Aymazdağı'ndan güneye doğru Tatarköy, Keşelli, Sart, Bademlik, Umurlu ve Selçuk'tan geçiyordu. Büyük tepki gören bu sınır belirlenmesi, çeşitli yerlerde düzenlenen gösteriler ve mitinglerle protesto edildi. 18 Ocak 1920'de saldırıya geçen Yunanlılar, 22 Haziran 1920'de bu hattı aşarak ileri harekâta giriştiler.

CEVAP A

Millî Mücadele Hazırlık Dönemi

1. Salih Paşa meclisin Anadolu'da toplanması kararını hükûmete kabul ettireceğini, kabul ettiremezse istifa edeceğini söylemişti. Ancak Kanunuesasi'ye aykırı olduğu gerekçesiyle bu teklif hükûmet tarafından kabul edilmedi. Salih Paşa, kararı kabul ettiremediği gibi görevinden de çekilmedi. Ancak meclisin açılması konusunda hükûmeti ikna etmeyi başardı.

CEVAP C

2. Mustafa Kemal Paşa'nın milletvekillerinden bu taleplerde bulunmasının temel sebebi padişaha ve İtilaf Devletlerine Millî Mücadele'nin halk tarafından benimsendiğini göstermektir.

CEVAP A

3. 28 Ocak 1920 yılında Felah-ı Vatan Grubu'nun çalışmalarıyla Mebusan Meclisinde alınan Misakımillî kararlarının amacı İtilaf Devletleri ile başlayacak olan görüşmelerde Türk halkının kabul edebileceği barış şartlarını belirlemektir.

CEVAP D

4. "Mondros Ateşkes Anlaşması imzalandığı sırada düşman ordularınca işgal edilmiş olan Arap memleketlerinin durumu halkın vereceği karara göre belirlenecektir. Ateşkes imzalandığı tarihte "Türk ve İslam çoğunluğunun bulunduğu bölgeler hiçbir suretle birbirinden ayrılamaz, bir bütündür." Misakımillî'nin ilk maddesinde Mondros'un imzalandığı gün itibarıyla Türk-İslam çoğunluğunun olduğu topraklar Misakımillî'den sayılmıştır.

CEVAP A

5. Misakımillî ile Millî Mücadele'nin ilkeleri belirlenmiştir, millî ve bölünmez bir Türk vatanının sınırları çizilmiştir. Erzurum ve Sivas Kongrelerinde alınan kararlar Mebusan Meclisi tarafından kabul edilmiştir. Millî Mücadele'nin siyasi programı niteliğinde olan Misakımillî'nin kabulü ile Türk milletinin kabul edebileceği barış şartları belirlenmiştir. Türk halkının bağımsızlık ve ülke bütünlüğünün korunması konularındaki kararlılığı tüm dünyaya ilan edilmiştir.

CEVAP E

6. Mütareke ve Milli Mücadele döneminde otuza yakın kongre düzenlenmiştir. Sivas Kongresi Mustafa Kemal ve arkadaşlarının girişimiyle toplanmıştır. Sivas Kongresi'nden önce on üç, sonra on dört kongre toplanmıştır. 5 Kasım 1918 Kars İslam Şurası'yla başlayan bu süreç TBMM'nin açılışından sonra da devam etmiş 8 Ekim 1920'deki Pozantı kongresiyle sona ermiştir. Kongrelerin ortak gayesi vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığını sağlamaktır.

CEVAP C

7. Misakımillî kararlarının alınmasından hoşnut olmayan İtilaf Devletleri 9 Mart 1920'de Türk Ocağını bastılar. 15 Mart 1920'de yüz elli kadar Türk aydınını tutukladılar. 13 Kasım 1918'den bu yana yerleştikleri İstanbul'u 16 Mart 1920'de resmen işgal ettiler. Resmî daireler ele geçirildi. Telgraf merkezlerine el konuldu. Mebusan Meclisi basıldı. İleri gelen milletvekilleri tutuklanıp hapse atıldı. Bir bölümü de Malta Adası'na sürgüne gönderildi. 18 Mart'ta son toplantısını yapmış olan Mebusan Meclisi de fiilen kapatılmış oldu.

CEVAP E

Millî Mücadele Hazırlık Dönemi

8. Hıyanet-i Vataniye Yasası TBMM açıldıktan sonra 29 Nisan 1920 tarihinde çıkarılmıştır.

CEVAP B

9. Mustafa Kemal 19 Mart 1920'de yayımladığı bildiride Ankara'da Meclis-i Müessisan'ın yani kurucu bir meclisin açılmasını istemiştir. Böylelikle Mebusan Meclisinin kapatılması TBMM'nin açılmasına zemin hazırlamıştır.

CEVAP D

10. Mustafa Kemal, 30 Nisan 1920'de Avrupa Devletlerinin dışişleri bakanlarına Büyük Millet Meclisinin açıldığını bildiren mektuplar göndererek yabancı devletlerin Osmanlı Hükûmeti ile yaptıkları ve yapacakları tüm antlaşmaları Büyük Millet Meclisinin kabul etmeyeceğini bildirdi.

CEVAP E

11. I. TBMM'de birlik ve bütünlüğü bozmamak için siyasi partilerin kurulmasına müsaade edilmiştir. Bu nedenle aynı düşünceye sahip milletvekilleri bir araya gelerek fikir grupları kurmuşlardır. Felah-ı Vatan, Mim Mim, Teceddüt gibi gruplar Birinci TBMM'de yer almamıştır. Müdafaa-i Hukuk, Islahat, İstiklal, Tesanüt, Halk Zümresi ve Yeşil Ordu yer alan gruplardır.

CEVAP E

12. "Geçici kaydıyla bir hükûmet başkanı ya da padişah kaymakamı atamak doğru değildir." kararı TBMM'nin sürekli olacağını ve padişaha hesap vermeyeceğini kanıtlar.

CEVAP B

13. "Meclis içinden seçilecek bir kurul hükûmet işlerini yürütür, meclisin başkanı hükûmetinde başkanıdır." kararına göre bakanlar meclis tarafından seçileceği için hem meclis hükûmeti sistemi benimsenmiş, hem de meclis yürütme yetkisine sahip olmuştur.

CEVAP C

14. Soruda verilen I. ve II. öncüller doğrudur. TBMM'de yeni bir devlet başkanı 29 Ekim 1923 tarihinde seçilmiştir.

CEVAP C

15. Teşkilat-ı Esasiye adı verilen 1921 Anayasası ile ilk defa egemenlik ulusa verilmiş, adı konulmamakla birlikte cumhuriyet rejimi benimsenmiş, padişah ve İstanbul Hükûmetinin yetkileri hukuken elinden alınmıştır. 1921 Anayasası aynı zamanda Yeni Türk Devleti'nin hukuki dayanağıdır.

CEVAP A

16. A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. 1921 Anayasası'nda meclis hükûmeti sistemi benimsenmiş cumhuriyetin ilanı ile kabine sistemine geçilmiştir.

CEVAP E

17. Mustafa Kemal Paşa bu kavram ile ilgili olarak Nutuk'ta şöyle der: "... bu konu üzerinde, iki gün kadar komutanlarla makine başında görüşerek düşüncelerini aldım. Ben ilk yazdığım müsvetde de "Kurucu Meclis/Meclis-i Müessisan" deyimini kullanmıştım. Maksadım toplanacak meclisin ilk anda rejimi değiştirme yetkisine sahip olmasını sağlamaktı. Fakat deyim kullanılması maksadı gereğince açıklayamadığım veya açıklamak istemediğim için, halkın alışkın olmadığı deyimdir, gerekçesiyle Erzurum ve Sivas'tan uyarıldım. Bunun üzerine "Olağanüstü Yetkiye Sahip Meclis" deyimini kullanmakla yetindim"

CEVAP D

Millî Mücadele Hazırlık Dönemi

18. Şeyh Said İsyanı 1925 yılında mevcut düzene karşı Doğu Anadolu Bölgesi'nde çıkmıştır.

CEVAP B

19. Ahmet Anzavur ve Kuvay-ı İnzibatiye İsyanları Kuvayı-millîye ve Millî Mücadele'ye karşı bizzat Osmanlı Hükûmeti tarafından çıkartılmış olan ayaklanmalardır. Bu ayaklanmalara boğazları elde tutmak isteyen İngiltere ve işgal devletleri destek vermiştir. Çerkez Ethem birlikleri (Kuvay-ı Seyyare) ve Ali Fuat Paşa'ya bağlı birlikler ayaklanmaları bastırdılar.

CEVAP A

20. Mustafa Kemal önderliğinde Ankara'da Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk Cemiyeti adına 10 Ocak 1920'de çıkarılmaya başlanan ve bir dönem TBMM'nin yarı resmî yayın organı olan gazete Hâkimiyet-i Milliye'dir. Bu gazetede bu tarihten önceki habeler yer almamıştır.

CEVAP D

21. Peyam-ı Sabah, Alemdar, Aydede, Ümit ve Türkçe İstanbul gibi yayın organlarına mütareke basını adı verilmiştir. Bu yayın organları Millî Mücadele'ye karşı yazı ve haberler yayımlamıştır.

CEVAP E

22. Anadolu Ajansı, merkezi Ankara'da bulunan uluslararası Türk haber ajansıdır. Türk Kurtuluş Savaşı hakkındaki haberleri duyurmak amacıyla Mustafa Kemal Atatürk, Halide Edip Adıvar ve Yunus Nadi tarafından 6 Nisan 1920'de kurulmuştur.

CEVAP E

23. I. TBMM'de oluşturulan ilk Bakanlar Kurulunda (İcra Vekilleri Heyeti) ilk Millî Eğitim Bakanı Rıza Nur'dur.

CEVAP C

24. Seçeneklerde verilen devlet adamları Bekir Sami Kunduh, Yusuf Kemal Tengirşenk ve İsmet İnönü sırasıyla dışişleri bakanlığı görevinde bulunmuştur.

CEVAP E

25. 1921 Anayasası olarak da adlandırılan Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun çerçevesini 8 Eylül'de Yenigün gazetesinde yayımlanan Halk Zümresi'nin siyasi programı oluşturmuştur.

CEVAP A

26. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur ve sert tartışmalara neden olmuştur. Seçimlerin iki yılda bir yapılması savaş nedeniyle kabul edilmiş, tartışılmamıştır.

CEVAP C

27. Yeşil Ordu ve Yeni Dünya Gazetesi: Sovyet Rusya'da kurulan rejimden etkilenenlerin Anadolu'da da halk güçleriyle benzer bir düzen kurmak amacıyla oluşturdukları cemiyettir. Fikirlerini yaymak için Yeni Dünya gazetesini çıkardılar. Çerkez Ethem'i de bu hareketin başına getirmek istediler.

CEVAP A

28. I. TBMM'de çıkarılan ilk yasa agram vergisinin artırılması ile ilgili olduğu için vergi kanunu cevabı doğrudur.

CEVAP E

Millî Mücadele Hazırlık Dönemi

1. Amasya Görüşmeleri Temsilciler Kurulu ile İstanbul Hükûmeti arasında, Bilecik Görüşmeleri TBMM ile İstanbul Hükûmeti arasında yapılmıştır. Londra Konferansı İtilaf Devletleri ile Türk tarafı arasında yapılmış, Türk tarafını TBMM ile İstanbul Hükûmeti temsil etmiştir.

CEVAP C

2. TBMM açıldıktan sonra İstanbul Hükûmeti'nin Millî Mücadele'yi engelleme çabaları şeyhülislamdan fetva alma, İtilaf Devletleriyle iş birliği yapma hatta ayaklanmalar çıkarma yollarıyla devam etmiştir.

CEVAP E

3. İsyanlar karşısında 29 Nisan 1920'de Hıyanet-i Vataniye Kanunu (Vatana İhanet) mecliste kabul edildi. Kanuna göre, Büyük Millet Meclisine karşı ayaklananlar ve varlığını inkâr edenler vatan haini ilan edilecekti. Büyük Millet Meclisinin aldığı diğer bir önlem ise İstiklal Mahkemelerinin kurulması oldu. İstiklal Mahkemeleri 18 Eylül 1920'de Hıyanet-i Vataniye Kanunu ile savaş şartlarında bozgun, yağma ve casusluk gibi vatana ihanet niteliğinde kabul edilen suçları önleyebilmek ve hızlı kararlar verebilmek için kuruldu. Osmanlı Hükûmetinin fetvalarına yönelik Ankara Müftüsü Rifat Hoca (Börekçi)'dan karşı fetva alındı. Ayrıca Mustafa Kemal'in emriyle Anadolu Ajansı kuruldu, Ankara'da da Hâkimiyet-i Milliye gazetesi çıkarılmaya başlanmıştır. Başkomutanlık Yasası Sakarya Savaşı'na hazırlık olarak çıkarılmıştır.

CEVAP E

4. İngiltere, Fransa ve İtalya temsilcilerinin katıldığı San Remo Konferansı'nda (18 - 26 Nisan 1920) barış antlaşmasının taslağı görüşüldü. Konferansta belirlenen barış antlaşmasının şartlarını bildirmek için Paris'e bir Türk heyetinin gelmesi talep edildi. Tevfik Paşa başkanlığında Paris'e giden Türk heyeti 11 Mayıs 1920'de kendilerine sunulan barış şartlarını "Antlaşma şartlarının bağımsız bir devlet anlayışıyla bağdaştırılması mümkün değildir." diyerek konferansı terk etti.

CEVAP B

5. Mebusan Meclisi kapalı olduğundan padişah ve Damat Ferit Paşa, eski komutanlardan ve nazırlardan oluşan bir saltanat şûrası topladılar. (22 Temmuz 1920) Yapılan görüşmeler sonunda antlaşmanın kabul edilmesine ve Hadi Paşa, Rıza Tevfik Bey ve Reşat Halis Bey'den oluşan bir heyetin Fransa'ya gönderilmesine karar verildi. Fransa'nın Sevres kasabasında bu üç kişi tarafından antlaşma imzalandı.

CEVAP A

6. TBMM'nin Kuvayımiliye'yi dağıtıp yerine düzenli bir ordu kurmasına karşı çıkan Kuvayımiliye şeflerinden Çerkez Ethem ve Demirci Mehmet Efe ayaklanma çıkarmış, bu ayaklanmalar Batı Cephesi'ndeki düzenli ordular tarafından bastırılmıştır.

CEVAP C

7. Tamamı TBMM'nin olağanüstü yetkilere sahip olduğunu kanıtlar.

CEVAP E

8. Tekâlif-i Milliye Yasası 7/8 Ağustos 1921'de Başkomutan Mustafa Kemal tarafından çıkarılmıştır.

CEVAP E

Millî Mücadele Hazırlık Dönemi

9. İngiliz casus Mustafa Sagir'in İstanbul'daki yardımcısı Ferit Cavit aracılığıyla İngiliz Gizli Servisi üyesi Albay Nelson'a gönderdiği mektuplar incelenince casus olduğu anlaşılmıştır. Kimyager Avni Refik Bekman, amonyak kullanılarak yapılan incelemelerde birtakım kırmızı yazılar ortaya çıkınca Mustafa Sagir tutuklanmıştır. Sagir'in, mektubunda; Mustafa Kemal'in yaşantısı, evinden ne zaman dışarı çıktığı, otomobille nerelere gittiği, otomobilin hızı, otomobiline kimleri aldığı ve arkadaşlarının kimlerden oluştuğu gibi detaylı bilgiler vermekteydi. Artık Sagir'in Mustafa Kemal Paşa'ya suikast tertip etme niyetinde olduğu ortaya çıkmıştır. Nihayetinde Sagir'in tüm faaliyetlerini ve yazışmaları -kendisine Nelson tarafından gönderilen mektuplar da dahil olmak üzere- inceleyen İstiklal Mahkemesi, Mustafa Sagir hakkında idam kararı vermiştir.

CEVAP B

10. A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler Sevr Antlaşması'nın maddelerindendir. Yabancı okulları Osmanlı Devleti'ne bağlanması gibi bir madde yoktur.

CEVAP E

11. Soruda verilen I ve II. öncül TBMM'ye ekonomik kaynak sağlamak amacıyla çıkarılmıştır. Ayrıca Ağnam ile ilgili yasa TBMM'nin çıkardığı ilk kanundur.

CEVAP B

12. Kanunuesasi gereği bir antlaşmanın hukuken uygulanabilmesi için parlamentonun onayından geçmelidir. Osmanlı parlamentosu kapatıldığı için bu antlaşma ulusun iradesine sunulmamış ve bu nedenle hukuken geçersiz kabul edilmiştir.

CEVAP A

13. Ülkede TBMM'ye karşı çıkan isyanlar, Damat Ferit Paşa Hükûmeti'nin kurulmasıyla daha da arttı. Damat Ferit Paşa Anadolu'da oluşan ulusal gücü yok etmek için her türlü yolu deniyordu. Millî Mücadele yanlısı kişiler görevden alındı. Millî güçleri dağıtmak için İtilaf Devletleri'nden yardımlar alınarak askerî birlikler kuruldu. Kuvay-ı İnzibatiye (Halifelik Ordusu) adıyla kurulan bu kuvvetler Kuvay-ı Millîyeciler üzerine gönderildi.

CEVAP A

14. İstiklal mahkemeleri dönemin ihtiyaçları doğrultusunda kurulmuş mahkemelerdi. Mahkemelerde başlangıçta asker kaçakları sorununun çözümüne yönelik çalışmalar yürütüldü. Daha sonra mahkemelerin yetkileri; vatanı ihanet, casusluk, ayaklanma, bozgunculuk, soygun ve asker ailelerine saldırı gibi suçların kapsam içine alınmasıyla daha da genişletildi. Mahkemelerce özellikle cep hede savaşan askerlerin ailelerinin can, mal ve namus güvenliğine çok büyük önem veriliyordu.

CEVAP C

15. TBMM'nin Koçgiri Ayaklanması ve Pontus çeteleriyle uğraşmasını fırsat bilen Yunan kuvvetlerinin saldırıya geçmesiyle II. İnönü Savaşı başlar. TBMM bu isyanları bastırmak amacıyla bölgeye Merkez Ordusu'nu gönderir.

CEVAP C

16. Damat Ferit'in istifasından sonra İstanbul Hükûmetini kuran Ahmet Tevfik Paşa, Ankara Hükûmeti ile temasa geçmek amacıyla Ahmet İzzet Paşa'nın başkanlığında bir heyet (Salih Paşa, Hüseyin Kazım Bey, Cevat Bey, Münir Bey ve Hoca Fatin Efendi) oluşturdu. İstanbul heyeti 3 Aralık 1920 tarihinde İstanbul'dan hareket etti ve Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığındaki Ankara heyeti ile 5 Aralık 1920'de Bilecik İstasyon Binası'nın bir odasında buluştu. Mustafa Kemal'in yanında İsmet (İnönü), Celal Bey, Hakkı Behiç ve Kılıç Ali Bey bulunuyordu. Bu görüşmenin başlangıcında Mustafa Kemal, "İstanbul Hükûmetini ve muhataplarını tanımadığımı, İstanbul'da bir hükûmetin bakanları olarak görüşmek istiyorlarsa kendileriyle görüşme talibini haklı sebeplerle kabul edilmemesi durumunu bildirir olduğumu" söyledi. "Memleket meseleleri üzerinde konuşma yetkileri olamayacağını" ekledi. Sonuçta sıfat ve yetki söz konusu olmaksızın görüşmeye karar verildi. Mustafa Kemal, İstanbul heyetine izin vermeyerek, ertesi günü (6 Aralık) onları beraberinde Ankara'ya getirdi. İstanbul heyetinin Millî Mücadele'ye katıldıklarını da ajans aracılığı ile ilan ettirdi.

CEVAP A

17. Verilen şiir dizeleri, Mehmet Akif Ersoy'un Çanakkale Şehitlerine adlı şiirinden alınmıştır. Şiirde;

"Şu Boğaz harbi nedir? Var mı ki dünyâda eşi?"

En kesif orduların yükleniyor dördü beşi..."

gibi ifadelerle, Boğaz (Çanakkale) Savaşı'ndaki eşsiz kahramanlık, çok uluslu düşman donanması, ve küçük bir kara parçasının büyük bir direnişle savunulması anlatılmaktadır.

CEVAP D

Millî Mücadele Cepheler Dönemi

1. I. İnönü Savaşı'ndan sonra İtilaf Devletleri TBMM'yi Londra Konferansı'na davet ederek TBMM'nin varlığını hukuken tanımıştır.

CEVAP B

2. Mustafa Kemal'in, doğrudan davet edilmedikleri takdirde konferansa katılmayacaklarını ilgili devletlere duyurmasının nedeni TBMM'nin hukuki varlığını İtilaf devletlerine kabul ettirmektir. Bunun üzerine İtalya'nın araya girmesiyle TBMM de doğrudan davet edilmiştir.

CEVAP C

3. Londra Konferansı'na TBMM ve Osmanlı Devleti adına katılan devlet adamları Bekir Sami Bey ve Tefik Paşa'dır.

CEVAP B

4. I. İnönü Savaşı'nı Türk ordusunun kazanması, Fransızların Güneydoğu Anadolu'da büyük bir direnişle karşılaşması, İtalyanların Anadolu'nun paylaşımından memnun olmamaları, Yunan ordusunun toparlanması için vakit kazanmak istemeleri Londra Konferansı'nı toplamalarına neden olmuştur.

CEVAP B

5. Gümrü Antlaşması BMM Hükûmeti'nin uluslararası alanda sağladığı ilk askerî ve siyasi başarıdır. Bu antlaşma ile Doğu Anadolu üzerindeki her türlü isteklerinden vazgeçen Ermeniler, böylelikle Sevr Antlaşması'nın kendilerine tanıdığı haklardan da vazgeçtiler. Gümrü ile Doğu'daki birliklerin büyük kısmı Batı Cephesi'ne kaydırılmıştır.

CEVAP C

6. II. İnönü Savaşı'ndan sonra Refet Bele komutasındaki ordular İsmet Paşa komutası altına girerek Batı Cephesi birleştirilmiştir.

CEVAP B

7. Mustafa Kemal'in amacı Kuvayimillîye'den düzenli orduya geçmektir. Bu nedenle hem yöresel birlerdeki askerlere savaş eğitimi verilmesi hem de böylelikle düzenli ordunun kurulması amaçlanmıştır.

CEVAP D

8. Kars Antlaşması Sakarya Meydan Muharebesi'nin siyasi sonucudur.

CEVAP A

9. Hilal'in ödevinde yer alan Mangal Dağı, Çal Tepesi ve Haymana gibi yer adları, Sakarya Meydan Muharebesi ile doğrudan ilişkilidir. Sakarya Meydan Muharebesi 23 Ağustos – 13 Eylül 1921 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Cephe hattı, Sakarya Nehri'nin doğusu ile Polatlı-Haymana bölgesi arasındaydı. Mangal Dağı, Çal Tepesi ve Haymana Ovası, bu savaşın geçtiği coğrafi noktalar arasında yer alır. Mustafa Kemal Paşa bu savaşta "Başkomutan" sıfatıyla bizzat cephede bulunmuştur. Savaş, "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır" anlayışının uygulandığı ilk büyük mücadele olmuştur.

CEVAP A

10. A, B, C ve E seçeneklerinde ki bilgiler doğrudur. TBMM'nin uluslararası alandaki ilk başarısı Gümrü Antlaşması'dır.

CEVAP D

Millî Mücadele Cepheler Dönemi

11. Fevzi Çakmak Trablusgarp, Balkan ve I. Dünya savaşlarında görev aldı. 1918'de genelkurmay başkanı, 1920'de harbiye nazırı oldu. Millî Mücadele'ye katılmak üzere 1920 yılında Ankara'ya geldi. Millî Savunma Bakanı oldu. 1921'de Genelkurmay Başkanı oldu. Aynı yıl orgeneralliğe, 1922'de de mareşalliğe terfi etti. 1924- 1944 yılları arasında genelkurmay başkanlığı yaptı.

CEVAP A

12. A, B, C ve D seçenekleri Eskişehir-Kütahya savaşlarının sonuçlarındandır. Bu savaştan sonra Fevzi Çakmak hem İcra Vekilleri Başkanı hem de Genel Kurmay Başkanı olmuştur.

CEVAP E

13. I. İnönü Savaşı sırasında 1 Nisan'da Güneydeki birlikler kuzeye kaydırılarak Batı Cephesi birleştirildi. Yunanlılar 7 Nisan'da da Afyon'u boşaltmak zorunda kaldılar. Türk ordusu geriye çekilen Yunan ordusunu tamamen dağıtabilmek için 15 Nisan'a kadar Aslıhanlar ve Dumlupınar taraflarında taarruza devam etti. Ancak henüz saldırı gücüne ulaşamadığı için sonuç alamadı. İtalyanlar işgal ettikleri Antalya, Konya ve Muğla bölgesini boşaltmaya başladılar.

CEVAP B

14. Sovyet Rusya ile TBMM arasında imzalanan Moskova Antlaşması ile Sovyet Rusya Sevr'i tanımadığını ve kapitülasyonlar vazgeçtiğini dünyaya duyurmuştur. Osmanlı'dan kalma kapitülasyonlardan vazgeçen ilk devlet Sovyet Rusya'dır. Bu antlaşmada silah yardımıyla ilgili bir madde yoktur.

CEVAP B

15. Soruda özellikleri verilen, ayrıca Batı Cephesi Kuvayimiliye Komutanlığı yapan asker ve devlet adamı Ali Fuat Paşa'dır.

CEVAP A

16. TBMM Hükûmeti adına Kazım Karabekir 13 Ekim 1921'de Kars Antlaşması'nı imzalamıştır. Bu Antlaşma ile taraflar birbirlerinin varlığını tanıırken, sınırlar konusu son şeklini aldı. Böylece Türkiye'nin doğu sınırı kesinleşti. Moskova Antlaşmasının maddeleri aynen kabul edildi. Nahçıvan özerk yönetiminin kurulması kararlaştırıldı. Doğu sınırları kesinleştiği için de bu bölgedeki arta kalan askerî birlikler ve silahlar, Batı Cephesi'ne kaydırılabildi.

CEVAP E

17. 9 Kasım 1920 tarihinde temelleri atılan düzenli ordunun ilk başarısı I. İnönü Savaşı'dır. Tek yenilgisiyse III. Yunan Taarruzu olan Kütahya- Eskişehir Muharebeleri'dir.

CEVAP A

18. Türk'ün bağımsız yaşama azminin ifadesi olan İstiklal Marş'ımız Millî Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Bey tarafından mecliste okunarak ayakta alkışlandı. TBMM 12 Mart 1921'de II. İnönü Zaferi'nin kazanılmasından önce bu şiiri millî marş olarak kabul etti. İstiklal Marşı önce Ali Rıfat Çağatay daha sonra Osman Zeki Üngör tarafından bestelendi. İstiklal Marşı şiir yarışması MEB tarafından düzenlenmiştir.

CEVAP E

Millî Mücadele Cepheler Dönemi

19. Millî Mücadele sırasında Afganistan ile iyi ilişkiler kurulmuştu. TBMM ve Afganistan yönetimi iki kardeş milletin öteden beri aralarında var olan manevi birliği resmî bir antlaşma ile pekiştirmeye karar verdiler. Bunun sonucunda Afganistan ile dostluk ve iş birliği antlaşması imzalandı.

CEVAP C

20. Mustafa Kemal Atatürk I. İnönü zaferinden sonra Namık Kemal'den alıntı yaparak bu sözü söylemiştir.

CEVAP B

21. Birinci meclis tarafından kurulan düzeni ordunun Eskişehir Kütahya Savaşlarını kaybetmesi üzerine mecliste sert tartışmalar başlamış ve Mustafa Kemal yenilgiden sorumlu tutulmuştur.

CEVAP B

22. Mustafa Kemal Paşa Büyük Taarruz Savaşı'nı Sırpsındığı savaşına benzeterek, bu savaş için Rumsındığı terimini kullanmıştır.

CEVAP C

23. Türkiye'de azınlık sorunları Gümrü ile değil Lozan Antlaşması'yla çözüme kavuşacaktır

CEVAP E

24. Ali Fuat Paşa komutasındaki Kuvayımillîye birliklerinin Yunan'a karşı yaptığı Gediz Savaşı'nı kaybetmesi düzenli ordunun kurulmasını hızlandırmıştır.

CEVAP A

25. TBMM'nin eski rejimi Osmanlı, Rusya'nın ise Çarlık'tır. "Çarlık Rusya ile Osmanlı arasında imzalanan antlaşmaların geçersiz sayılması" iki devletin yeni kurulduğunu kanıtlamaktadır.

CEVAP B

26. A, B, C ve D seçenekleri doğrudur. Ali Fuat Paşa'nın Batı Cephesi Komutanlığına atanması düzenli orduyu kurma çalışmalarından değildir.

CEVAP E

27. Gediz Taarruzu'nda Ali Fuat Paşa kuvvetleri ile Çerkez Ethem'in Kuvay-ı Seyyare kuvvetleri arasında yeterli iş birliğinin olmaması yenilgiye neden oldu. İlerleyen Yunan ordusu Yenişehir ve İnegöl'ü işgal etti. Birliklerimiz Dumlupınar'a kadar çekildiler. Bu olay düzenli orduya geçişi hızlandırdı. 9 Kasım 1920'de Batı Cephesi ikiye ayrıldı. Cephenin kuzeyine Albay İsmet Bey, güneyine de Albay Refet Bey komutan olarak atandı. Batı Cephesi komutanı sıfatıyla Albay İsmet Bey'in görevi öncelikle Kuvayımillîye birliklerini düzenli orduya bağlamak ve Yunan saldırısını durdurmaktır.

CEVAP B

28. Fransızlar II. İnönü Savaşı'ndan sonra Zonguldak'tan askerlerini çektiler. Sakarya Meydan Muharebesi'nden sonra imzalanan Ankara Antlaşması ile Anadolu'yu boşaltmışlardır.

CEVAP A

29. İki taraftan birinin tanımadığı antlaşmayı diğeri de tanımayacaktır maddesi ile Rusya Sevr Antlaşması'nı tanımadığını dünyaya duyurmuştur.

CEVAP B

Millî Mücadele Cepheler Dönemi

30. 5 Ocak 1921 yılında Çerkez Ethem'in TBMM'ye karşı isyan etmesi I. İnönü Savaşı'na zemin hazırlamış, bu savaşın kazanılmasıyla Çerkez Ethem sorunu da çözülmüştür.

CEVAP B

31. Misakımillî'yi tanıyan ilk Avrupalı devlet Rusya'dır, TBMM'yi tanıyan ilk İtilaf Devleti Fransa'dır. Ermenistan hem Avrupalı hem de İtilaf Devletlerinden kabul edilmez.

CEVAP C

32. Türk-Yunan Savaşı Mudanya Mütarekesi ile sona ermiştir.

CEVAP A

33. Dönemin dışişleri bakanı olan Yusuf Kemal Tengirşenk İtilaf Devletleriyle barış görüşmeleri yapmak amacıyla Avrupa'ya gönderilmiştir.

CEVAP D

34. İtilaf Devletleri I. İnönü ve Sakarya savaşlarından sonra TBMM'ye ateşkes teklifinde bulunmuş, sunulan teklifi bağımsızlığa ve Misakımillî'ye aykırı bulduğu için TBMM reddetmiştir.

CEVAP C

35. A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler Kurtuluş Savaşı kahramanlarımızdır, Ahmet Anzavur, Delibaş Mehmet, Cemil Çeto, Şeyh Eşref, Çopur Musa, Ali Batı ise Milli Mücadele aleyhine çalışanlardır.

CEVAP E

36. Dokuz Umde: Birinci ilke ulusal egemenliğe bağlılık, ikinci ilke saltanatın kaldırılması kararının değiştirilemeyeceği, üçüncü ilke iç güvenlik ve asayişin sağlanması, dördüncü ilke mahkemelerin hızlı işlemesi, beşinci ilke alınacak ekonomik ve toplumsal önlemler, altıncı ilke zorunlu askerlik süresinin kısaltılması, yedinci ilke yedek subaylara, malul gazilere, emekli, dul ve yetimlere yardım edilmesi, sekizinci ilke bürokrasinin düzeltilmesi ve dokuzuncu ilke bayındırlık işleri için ortaklıklar kurulması vurgulanmıştır.

CEVAP E

37. A, B C ve D seçeneğinde verilen bilgiler doğrudur. İstiklal Marşının ilk bestesi Ali Rıfat Çağatay, daha sonra ise Osman Zeki Üngör tarafından yapılmıştır.

CEVAP E

38. Yunanlıların taarruzuyla başlayan savaşlar sırasıyla B, C, D ve E seçeneklerinde verilmiştir. Başkomutanlık (Büyük Taarruz - Dumlupınar) Türk ordusunun taarruzuyla başlamıştır.

CEVAP A

39. Pontus Rum ve Koçgiri İsyanını fırsat bilen Yunanlıların saldırısı ile başlayan savaş II. İnönü'dür.

CEVAP B

Millî Mücadele Cepheler Dönemi

1. Fransızlar güney şehirlerini ellerinde tutmak için Türklerle karşı baskı ve zulümlerini artırır. Fransızlar aynı zamanda Mısır ve Suriye'den getirttikleri Ermenileri teşkilatlandırıp Türkler üzerine saldırtmaya başlar. Ermenilerin zulme varan davranışları bölge halkını harekete geçirdi. Bu haksız durum karşısında bölge halkı Adana, Urfa, Antep ve Maraş'ta Kuvayimillîye birlikleri kurarak direnişe geçmiştir.

CEVAP E

2. İtilaflar arasında ilk ayrılıklar Paris Barış Konferansı sırasında İzmir ve çevresinin Yunanlılara bırakılması nedeniyle çıkmıştır.

CEVAP D

3. - Siz orada yalnız düşmanı değil milletin makus talihi ni de yendiniz - II. İnönü
- Ya istiklal ya ölüm! - Sivas Kongresi
- Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir, İleri! - Başkumandanlık
- Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır...
- Sakarya

CEVAP B

4. 20 Ekim 1921 tarihli Ankara Antlaşması dönemin Dışişleri Bakanı Yusuf Kemal Tengirşenk tarafından imzalanmıştır.

CEVAP B

5. Yakup Kadri'nin Yaban, Halide Edip'in Türk'ün Ateşle İmtihani ve Ateşten Gömlek eserleri Millî Mücadele'yi konu edinmiştir.

CEVAP E

6. Eskişehir-Kütahya savaşlarından sonra 5 Ağustos 1921'de çıkarılan Başkomutanlık Yasası'nın süresinin uzatılması ulusal iradeye ters olduğu gerekçesiyle tartışmaya neden olmuş, oy çokluğu ile çıkarılmıştır.

CEVAP A

7. Paris Konferansı'nda (San Remo) Osmanlı delegelerinin Sevr'i imzalamaması üzerine Yunanlılar Milne Hattı'na kadar olan yerleri ele geçirerek Bursa'yı işgal eder, bunun üzerine TBMM kürsüsü siyah örtü ile kaplanır.

CEVAP E

8. Özelliği verilen şehrimiz İnebolu'dur. Millî Mücadele'de İnebolu - Kastamonu - Ilgaz ve Çankırı güzergâhı daha o dönemde İstiklal Yolu olarak isimlendirilmişti. Bu yol Batı Cephesine cephaneye taşıma hattı olarak kullanılmış ve Ankara'ya Mustafa Kemal ile görüşmeye gelenlerin de kullandıkları yol olmuştur. Bu nedenle İtilaf Devletleri bu yolu kesmek için ellerinden geleni yaptılar.

CEVAP C

9. I. TBMM'nin ilk Genelkurmay Başkanı İsmet İnönü'dür. Sakarya Savaşı'ndan önce bu görevini Fevzi Çakmak'a vermiştir. Fevzi Çakmak Sakarya Savaşı öncesinde aldığı bu görevi çok uzun yıllar yürütmüştür. Türkiye Cumhuriyeti'nin en uzun süre görev yapan Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak olmuştur. Ayrıca Fevzi Çakmak Mustafa Kemal'in Başkomutan olması üzerine Başvekillik görevini de üstlenmiştir.

CEVAP A

10. Sakarya Meydan Muharebesi'nden sonra Yunanlılar, hâlâ işgal altında tuttıkları Batı Anadolu'da Yunanistan'a bağlı ve yerli Rumlardan oluşacak bir İyonya Devleti kurmayı düşündüler. Bu amaçla İngilizlerin de yardımlarıyla Batı Anadolu'da Türk ordusunun saldırılarına karşı güçlü bir savunma hattı tertipletiler.

CEVAP C

11. Sakarya Savaşı'ndan sonra 20 Ekim 1921 tarihinde TBMM ile Fransa arasında imzalanan Ankara Antlaşması ile Süleyman Şah'ın mezarının bulunduğu Caber Kalesi Türkiye'ye bırakılmıştır.

CEVAP B

12. İstanbul düşman orduları tarafından boşaltılan son ilimizdir. 6 Ekim 1923 yılında Türk Hükûmetine devredilmiştir.

CEVAP B

13. 13 Ekim 1922 yılında imzalanan Mudanya Mütarekesi ile İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya (Edirne-Kırklareli) TBMM'nin denetimine bırakılmıştır. Doğal olarak bu topraklar diplomasi ile ele geçirilmiştir.

CEVAP A

14. Bursa Sevr Antlaşması'nın imzalanmasından önce Yunanlılar tarafından işgal edilmiştir.

CEVAP E

Millî Mücadele Cepheler Dönemi

15. A, B, D ve E seçeneklerindeki kongreler I. TBMM'nin açılmasından öncedir. Kalkınmanın akıl ve bilim önderliğinde gerçekleştirileceğine inanan Mustafa Kemal, millî eğitime büyük önem vermiştir. Daha Yunanlılarla Eskişehir - Kütahya Savaşları sürerken 15 Temmuz 1921'de Ankara'da Maarif Kongresi'nin toplanması bunun göstergesidir.
- CEVAP C
16. Mustafa Kemal, Başkomutanlık Yasası'nın verdiği yetkiye dayanarak ilk olarak Türk ordusunun ihtiyaçlarını karşılamak için 7 - 8 Ağustos 1921'de Tekâlif-i Milliye Emirlerini yayımlar.
- CEVAP A
17. Eskişehir-Kütahya yenilgisinden sonra Başkomutanlık yetkisini alan Mustafa Kemal Sakarya ve Büyük Taarruz Savaşlarını bizzat yönetmiştir.
- CEVAP B
18. Yurdun her tarafında uygulanan Tekâlif-i Milliye Emirleri ile ordunun ihtiyaçlarının giderilmesi çalışmalarına devam edildi. Öncelikle ordunun asker sayısı artırıldı. Büyük bir gizlilik içinde yapılan hazırlık aşamasında İstanbul'daki silah depolarından Anadolu'ya silah ve cephane kaçırıldı. Fransız ve İtalyanların çekilirken bıraktığı silah ve mühimmatlar ile Rusya'dan alınan silahlarla ordu güçlendirildi.
- CEVAP E
19. Taarruz hazırlıklarının uzun sürmesi TBMM'de Mustafa Kemal'e karşı muhalefet edenlerin sayısının artmasına neden oldu. Bunun sonucunda 5 Ağustos 1921'den itibaren üç aylık sürelerle uzatılan Başkomutanlık yetkisi dördüncü kez uzatılmak istenince mecliste yeterli oyu alamadı. Mustafa Kemal'in konuşmasından sonra oy çokluğu ile son kez 3 aylığına uzatıldı.
- CEVAP D
20. Büyük Taarruz Zaferi ile Kurtuluş Savaşı'nın muharebeler dönemi biter ve diplomatik mücadele dönemi başlar. Bunun ilk halkası olan Mudanya Mütarekesi'nin yapılmasına soruda verilen öncüllerin tamamı etki etmiştir. Türk ordusunun yönünü kuzeye çevirerek Çanakkale'ye yönelmesi üzerine İngilizlerle savaş durumu oluştu. Fransa ve İtalya'nın İngiltere Hükûmetine uyguladığı baskılar ve Rusya'nın savaş devam ederse Türklerin yanında yer alacağını ilan etmesi üzerine İtilaf Devletleri TBMM Hükûmetine ateşkes teklifinde bulundu.
- CEVAP E
21. Soruda verilen öncüllerin tamamı İsmet Paşa'nın Mudanya Konferansı'na Mustafa Kemal tarafından olağanüstü yetkilerle gönderilmesine etki etmiştir.
- CEVAP E
22. İngilizlerin mütareke teklifi karşısında Mustafa Kemal'in şartı Meriç Nehri'ne kadar Doğu Trakya'nın TBMM'ye bırakılması olmuştur. Bu şart kabul edildikten sonra Refet Bele Doğu Trakya valisi olarak bölgeye atanmıştır.
- CEVAP A
23. Büyük Taarruz Savaşı'nda, Mudanya Mütarekesi'nde ve Lozan Konferansı Dönemi'nde ülkenin başbakanı Rauf Orbay'dı. TBMM'nin açılmasından cumhuriyetin ilanına kadar sırasıyla Mustafa Kemal, Fevzi Çakmak, Rauf Orbay ve Fethi Okyar başbakanlık (İcra Vekilleri Heyeti Başkanı) görevinde bulunmuştur.
- CEVAP C
24. İstanbul'un TBMM'ye bırakılması ile Osmanlı hukuken sona ermiştir.
- CEVAP B
25. İtilafların temel amacı Sevr Antlaşmasını Osmanlıya imzalatmaktır.
- CEVAP C
26. İtalya ve Fransa'nın Gelibolu'yu boşaltmaları sonucu yaşanan Çanakkale Krizi, Yunanlıların savaşı kaybetmesi, İngiliz dominyonlarının yardımı kesmesi Mudanya Mütarekesi'nin imzalanmasını beraberinde getirmiştir.
- CEVAP D
27. Fransa, Ankara Hükûmetini resmen tanıyan ilk Batılı devleti olmuş ve 20 Ekim 1921 tarihinde Ankara'da Türk-Fransız Antlaşmasını imzalamıştı. Antlaşma çerçevesinde Anadolu'yu terk edecek olan Fransa, elinde bulundurduğu silah ve cephanenin bir kısmını bağış olarak Ankara Hükûmeti'ne bırakacaktı.
- Resmi belgelere göre, 10089 adet piyade tüfeği, 1505 sandık cephane ve on uçak Fransızlardan intikal etmişti.
- CEVAP A

Millî Mücadele Cepheler Dönemi

1. İtilaf Devletlerinin Lozan Konferansı'na İstanbul Hükûmetini de davet etmesi TBMM'ye saltanatı kaldırma fırsatını vermiştir.

CEVAP A

2. B, C, D ve E seçenekleri doğrudur. Ancak Falih Rıfkı Atay'a ait olan Çankaya eseri Cumhuriyet Devri'ni anlatmıştır. Tek Adam ise Şevket Süreyya Aydemir'e aitti üç ciltlik bir eserdir. I. cilt 1881-1919/ II. cilt 1919-1922/ III. cilt 1922-1938 yıllarını anlatır.

CEVAP A

3. Bu konuda Ruhi Arel, Üsküdarlı Cevat, Ali Sami Boyar, Arif Kaptan, Hikmet Onat, Nejat Çelik, Ercüment Kalmık, Halil Dikmen, Cemal Tollu, Ali Çelebi, Zeki Kocamemi, İbrahim Çallı, Sami Yetik gibi sanatçılar tarzları farklı olsa da aynı duygularla hareket etmiş ressamlarımızdır. Millî Mücadele heykel sanatçılarına da ilham olmuş, onlar da yaptıkları heykel ve kabartmalarla Kurtuluş Savaşı'nı eserlerine yansıtmışlardır. Özellikle Zühtü Müridoğlu, Nusret Suman, Hüseyin Özkan ve İlhan Koman Anıtkabir kabartma ve rölyeflerinde Kurtuluş Savaşı'nı işlemişlerdir.

CEVAP B

4. TBMM Lozan'a gönderilen Türk heyetinden Ermeni yurdu ve kapitülasyonlar konusunda kesin tavizsiz bir tutum sergilemesini istemiştir.

CEVAP D

5. Türk heyetinin Lozan Konferansı'na katılan devletlerden "TBMM'nin egemenlik ve hayat hakkına saygı" duyulmasını istemesi devletlerin eşitliği ve bağımsızlık ilkelerini ön planda tuttuğunu kanıtlar.

CEVAP B

6. A, B, C ve D seçeneklerindeki konular Lozan'da tartışılmış ve konferansın kesintiye uğramasına neden olmuştur. Nüfus mübadelesi ise I. Dönem Lozan Konferansı devam ederken 13 Ocak 1923'de Türk - Yunan protokolü ile çözülmüştür.

CEVAP E

7. İngiltere'nin zengin petrol yataklarına sahip olan Musul'da halk oylaması yapılmasını kabul etmemesinin nedeni bölgede yaşayanların büyük çoğunluğunun Türk olmasıdır.

CEVAP B

8. Lozan Konferansı'nın kesintiye uğradığı dönemde 17 Şubat 1923'te Türkiye İktisat Kongresi toplanır, 1 Nisan 1923'te seçimlerin yenilenmesi kararı alınır. Saltanatın kaldırılması Lozan Konferansı başlamadan gerçekleşmiştir.

CEVAP C

9. TBMM hem Yunanlıların bölgede yaptığı tahribatı konferansa katılan devletlere gösterip kamuoyu desteği kazanmak hem de konferansa Mustafa Kemal'in de katılabilmesini sağlamak amacıyla konferansın İzmir'de yapılmasını teklif etmiştir.

CEVAP D

10. Soruda verilen bilgiyle laiklik ve devletçilik ilkelerinin hiçbir ilgisi yoktur. Devletlerin eşitliğine önem verilmiştir.

CEVAP A

11. Lozan Barış Konferansı'nda Ankara Hükûmetini Dışişleri Bakanı İsmet Paşa başkanlığındaki Türk heyeti temsil etti. Konferans Türk heyeti ile İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan, Japonya ve Yugoslavya devlet temsilcileri arasında yapıldı. Boğazların statüsü konusunda ise Rusya ve Bulgaristan dâhil oldu. Amerika Birleşik Devletleri ise konferansta gözlemci bulundurdu.

CEVAP A

12. Avrupa ve İtilaf Devletleri Yeni Türk Devleti'nin başkentinin Ankara yerine İstanbul olması konusunda görüş belirtmelerinin temel nedeni I. ve II. öncülde verilen durumlardır.

CEVAP B

Millî Mücadele Cepheler Dönemi

13. Mustafa Kemal Paşa'nın bu sözü kapitülasyonların kaldırılması konusunda Türk heyetine ışık kaynağı olmuş ve kapitülasyonlar Lozan'da kaldırılmıştır.

CEVAP C

14. Lozan Antlaşması'nda boğazlar hakkında alınan karar Misakımilliye aykırı olduğu gibi Türk Devleti'nin egemenlik haklarına da aykırıdır.

CEVAP C

15. Lozan Antlaşması'na göre Türkiye dışında Osmanlıdan ayrılan uluslar ile Balkan Savaşlarında Osmanlıdan toprak alan devletler borçlardan sorumlu tutulmuştur.

CEVAP C

16. Lozan Antlaşması'nda Türkiye'yi İsmet Bey, Hasan Bey ve Rıza Nur temsil etmiştir.

CEVAP D

17. Lozan Antlaşması'yla kaldırılan siyasi ve mali kapitülasyonlar ilerde hiçbir şekilde sorun olmamıştır. Irak sınırı ise Türkiye aleyhine çözülmüştür.

CEVAP C

18. A, C, D ve E seçenekleri doğrudur. Lozan Antlaşması'nın evrensel olma özelliği yoktur.

CEVAP B

19. Kapitülasyonlar, Türk - Yunan sınırı, savaş tazminatı kararları hariç çözülen sorunların hepsi ilerde değişikliğe uğramıştır.

CEVAP E

20. Soruda verilen I. ve III. öncüllere ulaşılabilir. I. Dünya Savaşı'nda İngiltere ile Rusya aynı blokta yer almıştır.

CEVAP C

21. Lozan Antlaşması'yla Türk-Yunan sınırı değişmiş Gökçeada ve Bozcaada ayrıca savaş tazminatı olarak Karaağaç kasabası Türkiye'ye bırakılmıştır.

CEVAP A

22. Türk heyeti ile İtilaf Devletleri temsilcileri arasında barış tasarısında yer alan Osmanlı Devleti'nden kalan borçlar, Musul - Kerkük sorunu, savaş tazminatları, boğazlar sorunu ve kapitülasyonların devam edeceğine ilişkin maddeler hakkında anlaşmazlık çıktı. İtilaf Devletlerinin kapitülasyonların devamında ısrar etmesi görüşmelerin 4 Şubat 1923'te kesilmesine neden oldu. İsmet Paşa Türk heyetiyle birlikte Türkiye'ye döndü.

CEVAP D

23. Trablusgarp'ın resmen İtalya'ya bırakılması Uşi Antlaşması'nın bir sonucudur.

CEVAP E

24. Irak sınırı yani Musul sorunu hariç lehimize ya da aleyhimize de olsa tüm sorunlar çözüme kavuşmuştur. Ancak istediğimiz şekilde çözülen sorunlar cumhuriyetin ilk yıllarından sorun olarak karşımıza çıkmıştır.

CEVAP C

25. Konferans 20 Kasım 1922'de açıldı. Asıl barış görüşmeleri 21 Kasım'da Ouchy (Uşi) Şatosu Otel'i'nin büyük salonunda başladı. Bu Konferansa Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti, İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Romanya, Yunanistan ve Yugoslavya delegeleri katıldı. Boğazlarla ilgili konuların görüşülmesi sırasında Sovyetler Birliği ve Bulgaristan delegeleri de konferansa katıldı. ABD ise sadece gözlemci olarak yer aldı. İlk oturumda en çok tartışma İngiltere ile kapitülasyonlar meselesi yüzünden yaşandı.

CEVAP A

26. Meis adasının geleceği ile ilgili meselede TBMM ile İtalya arasında tartışmalar yaşanmıştır.

CEVAP A

Atatürk İlke İnkılapları

1. A, B, C ve D seçenekleri doğrudur. Ancak Ankara'nın başkent yapılmasıyla azınlıklar arasında hiçbir bağlantı yoktur.

CEVAP E

2. Saltanatın kaldırılmasıyla ortaya çıkan devlet başkanlığı, devletin adı ve rejimi sorunu cumhuriyetin ilanı ile çözülmüştür.

CEVAP D

3. 1921 Anayasası ile işleyen bir cumhuriyet rejimi olmakla birlikte adının konulmamasının temel nedeni ortamın uygun olmaması yani halkın hilafet ve saltanata bağlılığıdır.

CEVAP B

4. A, B, C ve D seçenekleri doğrudur. Yeni Türk Devleti Dönemi'nde kabine sistemi Cumhuriyet'in ilanı ile başlamıştır.

CEVAP E

5. Fethi Okyar Hükûmetinin istifa etmesiyle birlikte hükûmet bunalımı (Ekim Bunalımı) yaşanır, bu sorunu çözmek amacıyla hemen Cumhuriyet ilan edilir. Cumhuriyet'in ilanını hızlandıran olay hükûmet bunalımıdır.

CEVAP A

6. Cumhuriyet'in ilanı ile 29 Ekim 1923'te 1921 Anayasası'nda büyük değişiklikler yapılmış, kabine sistemi, devletin dili, dini, adı ve başkenti anayasada yerini almıştır.

CEVAP C

7. Mustafa Kemal soruda verilen sözleriyle monarşiyi eleştirerek cumhuriyetin faziletinden bahsetmiştir.

CEVAP A

8. "Sultanlarla yönetilmiş ülkelerde yurt için en büyük tehlikeye sultanların düşmanlar tarafından satın alınmalarıdır." sözü monarşinin yerine ulusal egemenliğin getirilmesiyle ilgilidir. Yani saltanatın kaldırılıp Cumhuriyet'in ilanının gerekliliği vurgulanmıştır. Medeni Kanunda ulusal egemenlik yoktur.

CEVAP B

9. Soruda Cumhuriyet'in ilanına zemin hazırlayan önemli bir sorundan bahsedilmiştir. Cumhuriyet ilan edilip kabine sistemine geçilmesiyle birlikte bu sorun çözülmüştür.

CEVAP C

10. Cumhuriyet'in ilanı ile bakanlar doğrudan başbakan tarafından seçileceği için meclisin bakanları seçme yani yürütme yetkisi ortadan kalkmıştır.

CEVAP B

11. A, B, D ve E seçenekleri 1924 Anayasası değişikliklerindendir. Ancak kabine sistemi 1921 Anayasası değişikliğidir.

CEVAP C

12. Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte hükûmet şekli olarak kabine sistemi benimsendi. Bu sistemle aynı zamanda kuvvetler ayrılığı ilkesine doğru önemli bir adım atılmış oldu. Kabine sisteminde yürütmenin başında cumhurbaşkanı bulunur. Hükûmet ise cumhurbaşkanının atadığı başbakan ve Bakanlar Kurulundan oluşur. Hükûmet meclisten aldığı güvenoyu ile göreve başlar.

CEVAP A

Atatürk İlke İnkılapları

- 13.** 23 Nisan 1920 ile 15 Ekim 1924 tarihleri arasında I. Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak kullanılan bina daha sonra Cumhuriyet Halk Fırkası Genel Merkezi ve Hukuk Mektebi olarak işlevini sürdürmüş, 1952 yılında Maarif Vekaleti'ne devredilmiş, 1957 yılında ise müzeye dönüştürülmek üzere çalışmalara başlanmıştır. Bina 23 Nisan 1961'de "Türkiye Büyük Millet Meclisi Müzesi" adıyla halkın ziyaretine açılmıştır. Atatürk'ün doğumunun 100. yılını kutlama programı çerçevesinde, 1981 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından restorasyon ve teşhir-tanzim çalışmaları sonucu 23 Nisan 1981 tarihinde "Kurtuluş Savaşı Müzesi" adıyla yeniden ziyarete açılmıştır. II. Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak 18 Ekim 1924 tarihinde hizmete açılmıştır. Türk siyasi tarihinde önemli yeri olan II. Türkiye Büyük Millet Meclisi binası işlevini 27 Mayıs 1960 tarihine kadar 36 yıllık bir dönem boyunca sürdürmüştür. 1981 yılından itibaren Cumhuriyet Müzesi olarak halkın ziyaretine açılmıştır. A, B, C ve D seçeneklerindeki inkılaplar 18 Ekim 1924'ten önce oylanmıştır. Medeni Kanun II. TBMM'de oylanmıştır.
- 14.** Saltanatın kaldırılması ile ortaya çıkan devlet başkanlığı ve devletin adı-rejimi sorunu cumhuriyetin ilanı ile sona ermiştir.
- 15.** Cumhuriyet'in ilanından sonra 1921 Anayasası'nda yapılan değişiklikle meclis hükûmeti sisteminden, kabine hükûmeti sistemine geçildi. Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Paşa, İsmet Paşa'yı başbakan olarak hükûmeti kurmakla görevlendirdi. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Fethi Okyar'ı meclis başkanı seçti.
- 16.** A, B, D ve E seçeneklerinde cumhuriyetçilik anlayışı hakimdir. Milletler Cemiyetine üye olmak dış politika ve dünyada barış ilkesiyle ilgilidir.
- 17.** 3 Mart 1934'te çıkarılan kanunla Şerîye Vekaletinin yerine Diyanet İşleri Başkanlığı, Erkan-ı Harbiye Umum Vekaletinin yerine Genelkurmay Başkanlığı kurulmuştur. Maarif Nazırlığı Tanzimat Dönemi'nde kurulmuştur.
- 18.** Son dönemlerde Osmanlı padişahlarının kaybedilen topraklarda halifeliğin gücünden yararlanmaya çalışması başta İngiltere olmak üzere sömürgeci devletlerin, hilafet makamını elinde bulunduran Osmanlı Devleti'ne karşı yıkıcı politika izlemelerine neden olmuştur.
- 19.** TCF'nin kapatılması çok partili hayata geçiş sürecinin ertelenmesi olarak değerlendirileceğinden dolayı millî egemenlik anlayışı ile bağdaştırılamaz.
- 20.** Halife Abdülmecit'in yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin iç ve dış politika ilkelerine uymaması ve siyasi otorite olarak hareket etmek istemesi, resmî törenler düzenlemesi ülkede huzursuzluğa neden oldu. Bunun üzerine hilafet makamının kaldırılması için Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne önerge verildi. 3 Mart 1924'te halifelik TBMM'de kabul edilen kanunla kaldırıldı. Aynı kanunla, Osmanlı ailesine mensup olan kişilerin ileride saltanat ve hilafet iddiasında bulunmalarını engellemek amacıyla ülke dışına gönderilmeleri kararı alındı.
- 21.** 30 Ağustos 1922 tarihinde kazanılan Başkumandanlık Meydan Muharebesi'nin her yıl dönümünde kutlanmasına karar verilen "Zafer Bayramı" 1 Nisan 1926 tarihinde kabul edilmiş ve hâlen aynı isimle kutlanmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açıldığı günün bayram olarak kutlandığı "Millî Bayram", 23 Nisan 1921'de millî bayram olarak kutlanmasına karar verilmiş, 23 Nisan 1929'da "Çocuk Bayramı", 27 Mayıs 1935'de "Ulusal Egemenlik Bayramı", 17 Mart 1981'de "Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı" adını almış ve hâlen bu isimle kutlanmaktadır. Saltanatın kaldırıldığı günün bayram olarak kutlandığı "Millî Saltanat Bayramı" (Hâkimiyet Bayramı), 24 Ekim 1923 tarihinde millî bayram olarak kutlanmasına karar verilmiş ve 1935'de yürürlükten kaldırılmıştır. Cumhuriyetin ilân edildiği günün bayram olarak kutlandığı "Cumhuriyet Bayramı", 19 Nisan 1925 tarihinde Türk Milleti'nin tek millî bayramı olarak kutlanmasına karar verilmiş ve günümüze kadar kutlanmış, hâlen aynı isimle kutlanmaktadır. II. Meşrutiyet'in ilân edildiği günün bayram olarak kutlandığı "İyd-i Millî", 1 Haziran 1909'da millî bayram olarak kutlanmasına karar verilmiş ve 1935'de yürürlükten kaldırılmıştır. II. Meşrutiyetin ilanı Osmanlı'da Hürriyet Bayramı olarak kutlanmıştır.

Atatürk İlke İnkılapları

1. Atatürk ilke ve inkılapları Türk milletinin ihtiyaçlarından ortaya çıkmıştır, birbirini tamamlayıcı özelliğe sahiptir, yeri ve zamanı geldikçe yapılmıştır. Soruda bu özelliklerden "İnkılaplar yeri ve zamanı geldikçe yapılır." üzerinde durulmuştur.

CEVAP D

2. Soruda verilen öncüllerdeki inkılaplar birbirini tamamlayıcı özelliktedir.

CEVAP E

3. 1934 yılında çıkarılan Soyadı Kanunu ile toplumsal eşitliği sağlamak amacıyla imtiyaza neden olan unvan ve lakapların kullanılması yasaklanmış, Halkçılık İlkesi gereği herkese soyadı alma zorunluluğu getirilmiştir.

CEVAP A

4. Medeni Kanun'un kabulü ile çağdaş normlara sahip kurallar oluşturularak hem hukukta ikilikler ortadan kaldırıldı (Şeri - azınlık - mecelle gibi) hem de Türk toplumunda ve aile yaşamında kadın- erkek eşitliği sağlanma yoluna gidildi.

CEVAP C

5. Tevhid-i Tedrisat eğitim alanında, Medeni Kanun hukuk alanında, ölçü ve tartıda değişiklik hem içerde hem dışarıda, medreselerin kapatılması kültürel alanda ikiliklerin ortadan kaldırılmasını sağlamıştır.

CEVAP A

6. Medeni Kanun ile tek eşli evlilik kabul edildi. Resmî nikâh zorunluluğu getirildi. Evlilikte yaş sınırı getirildi. Boşanma şartlarına bağlandı. Kadın - erkek eşitlik ilkesi getirildi. Mirasta ve şahitlikte kadın - erkek eşitliği sağlandı. Evlenmede eşlerin isteği esas alındı. Patrikhanenin dünyevi yetkileri elinden alındı, kadına istediği mesleğe girme hakkı verilerek kadın ekonomik özgürlüğünü kazandı. Türk kadını siyasal hakları 1930 yılından itibaren almaya başlayacaktır.

CEVAP E

7. Medreselerin kapatılmasının hukukun çağdaşlaşmasıyla ilgisi yoktur, bu doğrultuda kapatılan okul Mekteb-i Kuza'tır. Türkiye'de hukuk alanında değişim süreci şunlardır:

1924 Şeriye ve Evkâf Vekaleti kaldırıldı.

1924 Şeriye Mahkemeleri kaldırıldı.

1924 Anayasası yürürlüğe girdi.

1925 Ankara Hukuk Mektebi açıldı.

1926 Medeni Kanun kabul edildi. (İsviçre'den uyarlandı)

1926 Ceza Kanunu kabul edildi. (İtalya'dan uyarlandı)

1926 Ticaret Kanunu kabul edildi. (Almanya'dan uyarlandı)

1926 Borçlar Kanunu kabul edildi. (İsviçre'den uyarlandı)

1928 "Devletin dini İslam'dır." hükmü anayasadan çıkartıldı.

1929 İdare hukuku kabul edildi. (Fransa'dan uyarlandı)

1930 Kadınlara belediye seçimlerine katılma hakkı tanındı.

1934 Kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı tanındı.

1937 Atatürk ilkeleri anayasaya konuldu.

CEVAP E

Atatürk İlke İnkılapları

8. Halifeliğin kaldırılması, Şeriye vekaletin kapatılıp yerine Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kurulması ve tekke, zaviyelerin kapatılması ısa laiklik alanında yapılan her inkılap laik devlet düzenini oluşturmaya yöneliktir.

CEVAP E

9. Seçeneklerde Atatürk Dönemi'nin adalet bakanları sırasıyla verilmiştir. Mahmut Esat Bozkurt 1924 - 1930 yılları arasında adliye vekilli (Adalet Bakanı) görevini yürütmüştür.

CEVAP C

10. Atatürk'ün konuşmasında toplumsal birlik ve bütünlük üzerinde durulmuştur.

CEVAP A

11. Yeni Türk harflerinin kabulü inkılapçılık, halkçılık ve millîyetçilik ilkeleriyle ilgilidir. Diğer seçeneklerdeki gelişmeler doğrudan laiklikle ilgilidir. Harf inkılabı laiklikle ilgili olmamakla birlikte, laik düzenin oluşumuna zemin hazırlayabilir.

CEVAP E

12. Saltanat makamının kaldırılması 1 Kasım 1922 yılında I. TBMM'nin aldığı kararla gerçekleşmiştir. Lozan Antlaşması'nın imzalanması konusundaki tartışmalar I. Meclisin feshedilip II. Meclisin açılmasına neden olmuştur.

CEVAP A

13. TBMM, saltanatın kaldırılması ile Lozan Konferansı'na tek başına katılma imkânına sahip olmuştur. Diğerleri halifeliğin kaldırılmasının sonucudur.

CEVAP D

14. 3 Mart 1924 tarihli kanunla (Halifeliğin kaldırılması) aynı zamanda Erkan-ı Harbiye Umum Vekaletinin kapatılıp Erkan-ı Harbiye Umum Riyasetinin kurulması, Şeriye ve Evkaf vekaletinin kapatılıp Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Gn. Md. Kurulması, Osmanlı hanedanının yurt dışına çıkarılması ve Tevhid-i Tedrisat yasası çıkarılmıştır.

CEVAP B

15. 1921 Anayasası ilan edildiğinde anayasada devlet başkanı, devletin adı, rejimi ve başkenti açıkça belirtilmemiştir.

CEVAP E

16. Mustafa Kemal Paşa Mebusan Meclisi için 1920'de Erzurum'dan, TBMM için ise 1920'den itibaren Ankara'dan milletvekili seçilmiş, İzmir milletvekilliği ise fahri olarak verilmiştir.

CEVAP D

17. Medeni Kanun ile Türk kadını toplumsal alanda erkek ile aynı haklara sahip olmuştur. Atatürk'ün sözü bu inkılapa yöneliktir.

CEVAP A

Atatürk İlke İnkılapları

18. 3 Nisan 1930'da çıkarılan Belediyeler Yasası ile seçme ve seçilme konusunda kadın-erkek ayrımı kaldırıldı. 18 yaşını bitiren her Türk vatandaşı kadın da belediye seçimlerinde oy kullanabilecekti. Seçilme için gerekli yaş sınırı da 25 olarak saptandı. Yasanın kabul edilmesinin ardından yapılan seçimlerde Türk kadını ilk kez oy kullandı.

CEVAP C

19. Milletin kendisini yönetenler üzerindeki siyasi denetimi ancak TBMM ile gerçekleşebilir. Günümüzde de hükûmetler millet adına meclis tarafından denetlenmektedir.

CEVAP A

20. İlk kadın muhtarımız Gül Esin, ilk köylü mebusumuz Satı Çırpan, ilk kadın tiyatrocu Afife Jale, ilk kadın mühendis Sabiha Rıfat, ilk bayan millî yüzücümüz Leyla Asım Turgut'tur.

1930'da Türkiye'nin ilk kadın belediye başkanı seçildi.

1930'da Türkiye'de ilk kadın yargıçlar atandı.

1931'de Türkiye'nin ilk kadın cerrahı çalışmaya başladı.

1933'te Türkiye'nin ilk kadın muhtarı seçildi.

1933'te Sabiha Güreymen Türkiye'nin ilk kadın inşaat mühendisi oldu.

1935'te yapılan seçimlerde TBMM'ye 18 kadın milletvekili girmiştir.

1935'te ilk kadın doğum uzmanı Dr. Pakize İzzet Tarzi kadın hastalıklar ve doğum alanında uzmanlık eğitimi tamamladı.

1936'da Sabiha Gökçen dünyanın ilk kadın savaş pilotu oldu.

CEVAP A

21. Atatürk'ün bahsettiği ünlü yazar Fransız Pierre Loti'dir.

CEVAP A

22. Medeni Kanun aile ve miras hukuku ile ilgilidir. Kadına seçme ve seçilme hakkı 1930 yılından itibaren verilmeye başlanmıştır. Atatürk kadına siyasal haklarını vermekle ve uluslararası kadın kongresini İstanbul'da toplamakla Avrupa'ya örnek olmuştur.

CEVAP B

23. Mecelle 1869'da, Aile Muhakemat Kanunu 1917'de Medeni Kanun 1927'de yürürlüğe girmiştir. Atatürk döneminde olan Medeni Kanundur.

CEVAP B

24. Cumhuriyetin ilan edilmesiyle Türk tarihinde yeni bir dönem açıldı. Böylece Millî Mücadele sürecinde esas alınan, millî egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu düşüncesi resmen gerçekleşti. Bunun yanında meclis hükûmeti sisteminden, kabine sistemine geçilerek hükûmet kurma bunalımı aşıldı. Yeni Türkiye devletinin yönetim sisteminin resmî olarak cumhuriyet olması, rejimin adını belirlediği gibi ileriki yıllarda yapılacak olan inkılaplara da elverişli bir zemin hazırladı. Cumhuriyetin ilanıyla, Atatürk ilkelerinden cumhuriyetçilik ilkesi hayata geçirilmiş oldu.

CEVAP A

Atatürk İlke İnkılapları

1. I. Maarif Kongresi Millî Mücadele Dönemi'nde 15 Temmuz 1921'de gerçekleşmiştir.

CEVAP A

2. "Millî Eğitim Bakanlığı yüksek din uzmanları yetiştirilmek üzere üniversitede bir ilahiyat fakültesi kurar. İmamlık, hatiplik gibi din hizmeti görececek memurların yetişmesi için de ayrı mektepler açacaktır." maddesi Tevhid-i Tedrisat Yasası'nda alınmıştır.

CEVAP B

3. Atatürk'ün milliyetçilik anlayışında tarih önemli bir yer tutmuştur. Milletleri oluşturan "zengin bir hatıra mirasına sahip olma" tarihten başka bir şey değildi. "Büyük işleri büyük milletler yapar", "eğer bir millet büyük ise kendisini tanımakla daha büyük" olur diyen Atatürk, milleti tanımak ve tanıtmak için tarih çalışmalarına büyük bir önem vermiştir. Millî Mücadele döneminde mecliste ve meclis dışında yaptığı konuşmalarda sık sık tarihten örnekler vermiştir. Nitekim İstanbul Darülfünunu Edebiyat Fakültesi 1923'te kendisine Fahri Profesörlük unvanı verdiğinde bunun tarih alanında olmasından mutlu olduğunu ifade etmiştir.

CEVAP C

4. Bütün vakıfların, medreselerin ve ibadethanelerin denetim ve yönetimi, çıkarılan kanunların İslam hukukuna uygunluğunun denetimi Şeriye ve Evkâf Vekaleti (Bakanlığı) tarafından yerine getiriliyordu. 3 Mart 1924'te Şeriye Vekaletinin kapatılması ile hukuki işlemlere ait hükümlerin yasama ve yürütme yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi ile onun oluşturduğu hükûmete devredilerek Vakıflar Müdürlüğü kuruldu. İslam dininin inançlar ve ibadetlerle ilgili bütün hükümlerin ve işlerinin yürütülmesi ve dinî kurumların yönetimi için Diyanet İşleri Başkanlığı kuruldu. Başkanlığa Ankara Müftüsü Rıfat Börekçi getirildi.

CEVAP C

5. 2 Mart 1926'da çıkarılan Maarif Teşkilatı Kanunu ile eğitim sistemi millî olacak şekilde, ilk ve ortaöğretim programları belirlendi. Eğitim hizmetleri, çağdaş hâle getirildi. Maarif Teşkilatı Kanunu ile okul açılması bakanlığın iznine bağlandı. Müfredat programları halkın ihtiyaçlarına cevap verecek şekle getirildi. Bundan sonra eğitimi yaygınlaştırmak amacıyla, hızlı bir şekilde ülke genelinde ilkökul, ortaokul, lise ve yüksekokullar açılma yoluna gidildi.

CEVAP B

6. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu dönemde toplumda okuryazar oranı düşüktü. Atatürk, Türk toplumunun eğitim seviyesini yükseltmek istiyordu. Bu isteğinin ancak Türk diline daha uygun olan Latin harflerinin kabulü ile mümkün olabileceğini düşünüyordu. Arap harflerinin Türkçeye uyarlanmasıyla kullanılan yazı sisteminden Latin harflerinin Türkçeye uyarlandığı Türk alfabe sistemine geçilmesi kararı alındı. 1 Kasım 1928'de TBMM yeni Türk harflerini kabul etti.

CEVAP E

7. Yeni Türk harflerinin kabulünden hemen sonra 1928'de yapılan diğer bir değişiklik de milletlerarası rakamlar kabul edildi. Türk harflerinin kabulünden sonra Millet Mekteplerinin açılmasıyla toplumdaki okuryazar oranında büyük bir artış meydana geldi. Okuma Bayramı İzmir İktisat Kongresi'nde alınmış bir karardır.

CEVAP C

8. A, B, C ve E seçenekleri doğrudur. Millet Mekteplerinde dersler Arapça okutulmamıştır.

CEVAP D

9. Soruda verilen anlatımda Latin alfabesine geçişle konuşma dili ile yazı dili arasındaki farklılıkları ortadan kaldırmak ve konuşma diliyle yazı dilini birleştirmek vurgulanmıştır.

CEVAP B

10. Arapçanın kullanılmasının zorluklarından dolayı Latin alfabesine geçme fikri Osmanlının son dönemlerinden beri konuşulmuş ve tartışılmıştır. Atatürk Dönemi'nde ise hayata geçirilmiştir.

CEVAP B

11. Atatürk'ün bu konuşmasında eğitimin gerçekçi, kendini yenileyebilen, çağın şartlarına uygun olma ve fayda sağlama özellikleri üzerinde durmuştur.

CEVAP E

12. Mustafa Kemal Atatürk'ün bu sözüyle asıl eleştirdiği eski eğitim sistemidir. Türk toplumunun geri kalmışlığının temel sebeplerinden biri de budur.

CEVAP C

Atatürk İlke İnkılapları

13. 1932 yılında inkılapları halka anlatmak, yönetimi halkla bütünleştirmek, halkın siyasal eğitimini gerçekleştirmek amacıyla açılan kurum Halkevleridir. Türk Ocaklarının mal varlığı bu kuruma devredilmiştir.

CEVAP C

14. Köy Enstitüleri 1940 yılında İsmet İnönü'nün Cumhurbaşkanlığı Dönemi'nde köycülüğü geliştirmek amacıyla kurulmuştur.

CEVAP D

15. "Nutuk" Atatürk tarafından 15-20 Ekim 1927 tarihleri arasında II. TBMM binasında okunmuştur. "Nutuk" 1919-1927 yılları arasındaki olayların anlatıldığı yakın tarihe ışık tutan önemli bir kaynaktır. Yeni Türk harflerinin kabulü 1928 yılında gerçekleşmiştir. Atatürk Dönemi'nde Nutuk'un satışında elde edilen kârlar Türk Hava Kurumuna verilmiştir.

CEVAP A

16. A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler 3 Mart 1924'de gerçekleşmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı ise 1920 yılında kurulmuştur.

CEVAP D

17. Türk Dil Kurumunun amaçları ve çalışmaları A, B, C ve D seçeneklerinde verilmiştir. Türk Dil Kurumunun Batı dillerinden yararlanması söz konusu değildir.

CEVAP E

18. Kapitülasyonların kaldırılması ilerleyen yıllarda soruda verilen öncüllerin hensenin Türkiye Cumhuriyeti lehine sonuçlanmasını sağlamıştır.

CEVAP E

19. I. ve II. öncülde verilenler Atatürk'ün bu iki kuruma mirasının bir kısmını bağışlamasının amaçlarındandır.

CEVAP B

20. Adnan Saygun, Ulvi Cemal ve Cemal Reşit Rey Cumhuriyet'in ilk kuşak bestecilerindendir. 1934 yılında İran şahının Türkiye'yi ziyareti şerefine Atatürk'ün emriyle ilk devlet sanatçımız olan Adnan Saygun tarafından hazırlanan Cumhuriyet Dönemi'nin ilk operası sergilenmiştir.

CEVAP E

21. 23 Nisan 1930'da toplanan 6. Kurultayda Afet İnan "Türklerin Medeni Vasfı" başlıklı bir bildiri sunmuştur. Kongrede Türk tarih ve uygarlığını bilimsel olarak incelemek üzere bir heyetin oluşturulması kararlaştırılmıştır.

CEVAP A

22. Atatürk döneminde Sovyet sinemacılarından da yararlanılmış ve 1934'te "Türkiye'nin kalbi Ankara" adlı film Sovyetler Birliği sinemacılarınca çekilmiştir. Bunun yanında "Türk İnkılabında Terakki Hamleleri" adlı bir film daha çekilmiş ve resmî günlerde halka izlettirilmiştir.

CEVAP B

23. A, B, D ve E seçenekleri Atatürk Dönemi'ne aittir. A. Ü Tıp Fakültesi 1946 yılında kurulmuştur.

CEVAP C

24. Heinrich Krippel, Türkiye'de gerçekleştirdiği anıt heykeller ile tanınan Avusturyalı heykeltıraştır.

CEVAP E

25. Atatürk, üniversite reformu konusunda köklü bir çözüm getirmek için faaliyete geçti. Objektif ve isabetli bir karar verebilmek için İsviçreli pedagoji profesörü Albert Malche'in 1932 yılı başında bir reform tasarısı hazırlamak üzere İstanbul'a davet edildi. 29 Mayıs 1932'de hükûmette sunulan rapor esas alınarak 1933'te çıkarılan yasayla TBMM, Darülfünunu ve ona bağlı bütün kurumları kadro ve örgütüyle birlikte iptal etti. Millî Eğitim Bakanlığının İstanbul'da yeni bir üniversite kurmasını kabul etti. İstanbul Üniversitesi, 1 Ağustos 1933'te yeni kadro ve yapısıyla açıldı. 18 Kasım 1933'te İstanbul Üniversitesi "ilk ve tek" üniversite olarak eğitime başladı.

CEVAP B

26. Türkiye'nin yabancı okullar hakkında aldığı karara Fransız Hükûmeti itiraz etmiş, ancak Türkiye bu konuda geri adım atmamıştır.

CEVAP A

27. Atatürk'ün bu sözü ülkedeki farklı uygulamaları ve ayrıcalıkları kaldırmaya yöneliktir, bu uygulama dış politikada bağımsız ve egemen devlet anlayışıyla ifade edilir.

CEVAP B

28. Gazi Mustafa Kemal Paşa II. Olağan Kongrenin açılış bölümünde Milli Mücadele sırasında gelen para ve hibelerin nerelere harcandığına dair bilgilendirmeler yapmıştır.

CEVAP A

Atatürk İlk ve İnkıpları

1. Türkiye'nin en çok önem verdiği saha demiryolları olmuştur. Maddi imkânsızlıklardan ötürü henüz millileştirmeye girmeyen hükümet, kıt kaynaklara rağmen demiryolu inşaatına girişmiştir. 1927 yılında 380 km'lik Ankara- Kayseri hattı, 1930 yılında ise 222 km uzunluğundaki Kayseri- Sivas hattı hizmete sokulmuştur.

CEVAP C

2. 1931 yılında, Cumhuriyet Halk Partisi'nin programına eklenen devletçilik ilkesine göre, devletin ülke çıkarları doğrultusunda ekonomiye müdahalesi ile ekonomik faaliyetlerde bulunabileceği belirtilmiştir.

CEVAP B

3. İş Bankası, Sanayi ve Maadin Bankası, Halk Bankası, Emlak ve Eytam Bankası, İller Bankası, Merkez Bankası, Etibank ve Sümerbank Atatürk Dönemi'nde kurulmuştur. Ziraat Bankası 1888 yılında II. Abdülhamit Dönemi'nde açılmıştır.

CEVAP E

4. 1 Temmuz 1926'da çıkarılan Kabotaj Yasası ile Türk kara sularında ve limanlarında yük ve yolcu taşıma hakkı Türk gemicilerine verilmiştir. Kabotaj Yasası ekonomiyi ulusal-laştırmayla yani milliyetçilik ilkesiyle ilgilidir.

CEVAP B

5. A, B, C ve D seçenekleri milli ekonomi ilkesini destekler ve ülke üretimini artırır. Ancak Medeni Kanunun milli ekonomi ile ilgisi yoktur.

CEVAP E

6. Türk parasını koruma kanunu çıkarılması, yabancı sermaye ile kurulmuş işletmelerin satın alınması, İzmir İktisat Kongresi yapılması ulusal ekonomiyi ortaya çıkarma, ulusal ekonomiyi canlandırma anlayışıyla ilgilidir.

CEVAP E

7. İşçi, çiftçi, sanayici ve esnaf temsilcilerinin katıldığı İzmir İktisat Kongresi'nde Toprak Reformu ile ilgili bir karar alınmamıştır. Burada alınan kararlara Misak-ı İktisadi denilmiştir.

CEVAP A

8. Yeterli sermayenin olmaması Teşvik-i Sanayi Yasası'nın uygulanmasını, yeterli hazine arazisinin olmaması Toprak Reformu'nun uygulanmasını, II. Dünya Savaşı'nın çıkması II. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın uygulanmasını engellemiştir.

CEVAP E

9. Teşvik-i Sanayi Yasası'nın uygulanamamasının temel nedenleri sorudaki öncüllerin tamamında verilmiştir.

CEVAP E

10. Etibank 1935 yılında yer altı madenlerimizi işletmek ve bu amaçla yatırım yapmak amacıyla I. Beş Yıllık Sanayi Planı çerçevesinde kurulmuştur.

CEVAP A

11. Aşar Vergisinin kaldırılması, demiryollarının yapılması, dış gümrüğün artırılması, deniz ve karasularının kullanımının Türk gemicilerine verilmesi yerli sermayeyi canlandırma amacına yöneliktir.

CEVAP E

Atatürk İlke ve İnkılapları

12. 1920 - 1923 yılları Kurtuluş Savaşı yani I. TBMM Dönemi'dir. Hazineden millî savunmaya en çok pay bu dönemde ayrılmıştır.

CEVAP D

13. I. Beş Yıllık Sanayi Planı çerçevesinde dokuma alanında yatırım yapması için Sümerbank, madencilik alanında yatırım yapması için Etibank kurulmuştur. İş Bankası ise Celal Bayar başkanlığında 1924 yılında açılmıştır.

CEVAP C

14. A, C, D ve E seçenekleri Atatürk Dönemi'ne aittir. I. Beş Yıllık Kalkınma Planı 1963 yılında hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Kalkınma planı ile sanayi planı karıştırılmamalıdır.

CEVAP B

15. Devletçilik ilkesi halkçılığın zorunlu bir sonucu olarak uygulanmış, bölgeler arası dengesizlikler giderilmeye çalışılmıştır.

CEVAP A

16. Kemalist ideolojiyi topluma benimsetmek, devletçilik anlayışını genişletmek amacıyla Atatürk'ten izin alınarak kurulan derginin ve hareketin adı Kadro'dur. Kadro hareketinin öncüleri Şevket Süreyya Aydemir, Vedat Nedim, Yakup Kadri'dir. Bu aydınlar fikirlerini Kadro Dergisi'nde dile getirmişlerdir.

CEVAP C

17. Osmanlıdan kalma işletmeleri özel sektöre devredene kadar işletme hakkı Sanayi ve Maadin Bankasına verilmiştir.

CEVAP B

18. I. ve II. öncüller tarımı geliştirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Merkez Bankası 1931 yılında Türkiye'nin para politikasını belirlemek, ulusal bankalara destek olmak amacıyla kurulmuştur.

CEVAP C

19. I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın uygulanmasında Sovyet Rusya'nın ekonomik ve teknik desteği sağlanmıştır.

CEVAP D

20. Aşar vergisinin kaldırılması, 1929 yılına kadar gümrüklerin düşük olması, dünya ekonomik bunalımı hazinenin açık vermesine ekonomik zorluklar yaşanmasına neden olmuştur.

CEVAP E

21. Türkiye'nin ilk uçak tasarımcısı ve üreticisi olan mühendis Vecihi Hürkuş'tur. Nuri Demirağ ise Türkiye'nin ilk demir yolu ağını yapan, uçak üretmek için fabrika kuran müteşebbisidir, Cengiz Topel, 1964'te Türk Hava Kuvvetlerinin Kıbrıs'ta gerçekleştirdiği uyarı uçuşunda, uçağı Rum uçaksavarlar tarafından vurulunca şehit düşen pilotumuzdur, Yahya Kaptan Karakol Cemiyetinin üyesidir "Nutuk"ta en çok ismi geçen Kuvayimilliyecidir.

CEVAP A

22. Celal Bayar İş Bankasının ilk genel müdürüdür, Atatürk'ün son başbakanıdır. Kâzım Özalp ise Millî Mücadele Dönemi'nin önemli komutanlarından, Türk Tasarruf Cemiyetinin kurucusudur. Tevfik Rüştü Aras ise Atatürk Dönemi'nin en uzun süre Dışişleri bakanlığı yapmış devlet adamıdır.

CEVAP C

23. İlk zamanlarda gerek ülke savunması ve gerekse üretim için ülkenin nüfusa özellikle ihtiyacı olduğundan özendirme politikaları izlenmiştir. Fakat ülkede nüfus artışının olması, bazı bölgelere istenenin üzerinde göçün gerçekleşmesi, bu tür göçlerin bir türlü engellenememesi ve bu konuda arzulanan düzeyde planlama yapılamaması beraberinde bazı sorunları da beraberinde getirmiştir.

CEVAP C

Atatürk İlk ve İnkılapları

1. Kemal Atatürk; Türk milletinin, Kur'an'ı ve İslam'ı okuyup anlamasını ve cehaletten kurtulmasını istiyordu. Aydınlanma ve kalkınmanın gerçekleşmesi için bu şarttı. Ayrıca toplumdaki hurafe ve batıl inanışların kaldırılması gerekirdi. Sırf bu amaçla Kur'an'ın mealini Türkçe bastırarak halka ücretsiz dağıttı. Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır'a "Hak Dini Kuran Dili" adıyla Kur'an'ın bilimsel tefsirini yaptırarak halka ücretsiz dağıttı.

CEVAP E

2. Şeyh Sait İsyanı'nı bastırmak için çıkarılan Takrir-i Sükun Yasası, tekke ve zaviyelerin kapatılması ve Menemen İsyanı'nın bastırılması mevcut rejimi korumaya yöneliktir.

CEVAP E

3. Tekke ve zaviyelerin kapatılması toplumsal yaşamı laikleştirmekle ilgili inkılaptır. Saltanatın kaldırılması ve Cumhuriyet'in ilanı laiklikle ilgilidir, ancak siyasal alandır.

CEVAP D

4. Ölçü, tartı, takvim ve saatte değişikliğin temel amacı uluslararası alandaki ikilikleri ortadan kaldırarak Batı ile ekonomik ilişkileri geliştirmektir.

CEVAP D

5. I. ve II. öncüller doğrudur. Atatürk bu konuşmasını 1925 yılında gerçekleştirmiş, halifelik 3 Mart 1924'te kaldırılmıştır.

CEVAP B

6. Halkçılık ilkesi kişi, sınıf ve zümre farklılıklarını ortadan kaldırıp toplumsal eşitliği sağlamaya dönüktür. Bu nedenle Soyadı Yasası ile unvanların yasaklanması halkçılık ilkesiyle ilgilidir.

CEVAP D

7. Ölçü, tartı, takvim, saat ve hafta sonu tatilinde değişiklik kararı uluslararası alanda ikilikleri kaldırıp Avrupa ile olan ticari ilişkileri artırmaya yöneliktir.

CEVAP E

8. Kişilerin öz adlarının yanında soyadlarının olmaması hukuk, miras, askerlik, vergi gibi konularda toplumsal kargaşaya neden olmaktaydı. Böylelikle devlet işlerinde doğabilecek kargaşaya son verilmiş oldu.

CEVAP C

9. Şeyh Sait İsyanı doğudaki tekke ve zaviyelerin desteği ile çıktığı için bu isyan sonucunda tekke ve zaviyeler kapatılarak bu kurumlarla ilgili unvanların kullanılması yasaklanır.

CEVAP B

10. Ölçülerin ve takvimin Batı'dan alınması inkılapçılıktır, içerdeki ikilikleri ve kargaşayı kaldırdığı için halkçılıktır. Devletçilikle ilişkilendirilemez.

CEVAP B

11. A, C, D ve E seçeneklerinde verilen kurumlar Atatürk dönemidir. Tıphane-i Amire II. Mahmut döneminde açılmıştır.

CEVAP B

12. Osmanlı Devleti zamanında ve Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde kişilerin soyadları yoktu. Kişinin adının yanına baba adı, doğum yeri veya bağlı bulunduğu boy yazılırdı. Bu durum, çeşitli karışıklıklara sebep oluyor; askere alma, okul, tapu ve miras işlerinde büyük zorluklar çıkarıyordu. Kişilerin kimliği tam olarak belirlenemediğinden birtakım haksızlıklar da olabiliyordu.

CEVAP E

13. Soyadı Kanunu'na göre; Türk vatandaşının, kendi adından başka, ailesinin ortak olarak kullanacağı bir soyadı alacaktı. Bu soyadları Türkçe olacaktı. Ahlaka aykırı ve gülünç adlar soyadı olarak kullanılmayacaktı.

CEVAP E

14. 26 Aralık 1925'te alaturka saat kaldırılarak alafranga saate geçildi. Yani Batı'dan alınan zaman ölçüsü kabul edilerek bir gün 24 saate bölündü. Böylece günlük hayat düzene sokuldu.

CEVAP C

Atatürk İlke ve İnkılapları

1. Soruda verilen ifade halkçılık, milliyetçilik ve cumhuriyetçilikle doğrudan ilişkilidir.

CEVAP E

2. A, B, D ve E seçenekleri laiklikle ilgilidir. Miladi takvimin kullanılmasının devletin yapısını laikleştirmekle bir ilgisi yoktur.

CEVAP C

3. Atatürk'ün eğitim anlayışı millî, (ulusal) halkçı, laik ve değişime açıktır. Asla eskiye, geçmişe dönük değildir.

CEVAP B

4. Tekke ve zaviyelerin kapatılması laiklik ile unvan ve dinî elbiselerin yasaklanması halkçılık ile ilgilidir. Devletçilik ekonomi alanındaki ilkedir.

CEVAP C

5. Atatürk Dönemi'nde çıkan Şeyh Sait ve Menemen isyanlarının bastırılması laiklik ilkesini korumaya yöneliktir.

CEVAP A

6. Herhangi bir alanda yabancı etkisine son vermek milliyetçilik ilkesiyle ilgilidir. Dil ve tarih kurumlarının kurulması, yabancı şirketlerin satın alınması, yabancı okulların Türk yönetmeliklerine göre faaliyet göstermesi milliyetçiliktir.

CEVAP E

7. Kadına siyasal hakların verilmesiyle daha fazla kişi yönetime katıldığı için cumhuriyetçiliktir, erkeğin sahip olduğu haklara kadın da sahip olduğu için halkçılıktır.

CEVAP D

8. Cumhuriyetçilik ilkesinin doğal sonucu olan iki temel ilke ulusçuluk ve halkçılıktır.

CEVAP A

9. Egemenliğin millete verilmesi cumhuriyetçiliktir, egemenliğin bu şekilde ulusallaşması milliyetçiliktir, bir kişiye ait olan yönetme yetkisinin ulusa verilmesi ise halkçılıktır.

CEVAP E

10. A, B, C ve E seçenekleri halkçılık ilkesiyle ilgilidir. Erkan-ı Harbiyenin kapatılması demokratikleşme olarak değerlendirilir.

CEVAP D

11. Halifeliğin kaldırılması laiklik ve cumhuriyetçilikle ilgilidir, ancak ümmetten millete geçişte önemli bir aşama olduğu için milliyetçilikle de ilgilidir.

CEVAP E

12. Mustafa Kemal Atatürk'e ait olan bu söz laiklik, inkılapçılık ve milliyetçilikle ilgilidir.

CEVAP E

13. 1930'lu yıllarda Türkiye "Yurtta Barış, Dünyada Barış" ilkesi doğrultusunda dünya barışına katkıda bulunmak amacıyla bu işleri gerçekleştirmiştir.

CEVAP B

14. Türkiye'deki terör faaliyetlerinin ortak amacı millî birlik ve beraberliği ortadan kaldırmak, devletin iç ve dış politikada etkinliğini zayıflatmak, devletin üniter yapısını bozmak, ekonomik yönden ülkeyi yıpratmak, korku ve endişe ortamı oluşturarak halkın geleceğe ve devlete olan güvenini sarsmaktır. Ayrıca ülkedeki demokrasi rejimini yıpratarak, temel hak ve hürriyetlerin askıya alınarak kullanılmasını engellemek terörün diğer amaçları arasında yer almaktadır. Devletin ekonomiye müdahalesini engellemek amaçları arasında yer almaz.

CEVAP B

15. Atatürk'e göre dış politika barışçı ve gerçekçidir, millî sınırlar içinde ulusun refahından yanadır, asla yayılmacı değildir.

CEVAP A

16. Atatürk'ün bu sözünden de anlaşılacağı üzere Türk Kurtuluş Savaşı hem ulusal bağımsızlığı hem de ulusal egemenliği gerçekleştirmeye yöneliktir. Yani hem İstanbul Hükûmetine hem de Anlaşma Devletlerine karşı yapılmıştır.

CEVAP B

Atatürk Dönemi İç Politikadaki Gelişmeler

1. Mustafa Kemal Paşa yurt gezisini tamamlayıp Ankara'ya dönüşünden bir hafta sonra meclise 1 Nisan 1923 tarihinde seçimlerin yenilenmesine dair 120 imzalı bir önerge sunulmuş ve teklif aynı gün oy birliği ile kabul edilmişti. Meclisin seçimlerin yenilenmesi yolunda karar almasından sonra harekete geçen Mustafa Kemal Paşa bir yandan "Dokuz Umde"yi içine alan bir seçim beyanamesi yayınlamış, diğer yandan da bütün Anadolu ve Rumeli ve Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti teşkilatlarına bir genelge göndererek seçimlere hazırlanmasını istemiştir. Seçim kararının alınmasından sonra, 8 Nisan 1923'te Mustafa Kemal Paşa'nın Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti başkanı sıfatıyla, meclisteki Birinci Grup'un yani Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubunun Halk Fırkasına dönüştürüleceğini açıklayan "Dokuz Umde" bildirisini yayımlamıştı.
CEVAP B
2. Şeyh Sait ve Menemen isyanları Atatürk Dönemi'nde çok partili hayata geçişin ertelenmesine neden olmuştur. Razgard Olayı'nın bununla bir ilgisi yoktur.
CEVAP B
3. I. ve III. öncüdeki düşünceler soruya uygundur, ancak her türlü fikrin uygulanması ülke bütünlüğü adına sakıncalar doğurabilir.
CEVAP C
4. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası Genel Başkanı Kâzım Karabekir'dir. 17 Kasım 1924'te kurulan parti 5 Haziran 1925'e kadar faaliyet göstermiştir. Bu partinin kurulmasında Mustafa Kemal Paşa ile arkadaşları arasında meydana gelen görüş ayrılıkları etkili oldu. Şeyh Sait Ayaklanması'yla ilgisi olduğu gerekçesiyle 5 Haziran 1925'te kapatıldı.
CEVAP E
5. Halk Fırkası Genel Başkanı Mustafa Kemal'dir. 9 Eylül 1923'te kuruldu. Halkın istek ve görüşlerinin meclise daha kolay yansımaları sağlama ve demokrasiyi tüm kurum ve kuruluşlarıyla işletme gibi düşüncelerle kurulmuştur. Halk Fırkası adı, 1924'te Cumhuriyet Halk Fırkası, 1935'te Cumhuriyet Halk Partisi adını aldı.
CEVAP A
6. Serbest Cumhuriyet Fırkası Genel Başkanı Fethi Okyar'dır. 1929'da Dünya Ekonomik Krizi sırasında İsmet İnönü Hükûmetinin uygulamalarına seçenек olacak yeni görüşler üretmek, mevcut hükûmeti denetlemek, halkın istek ve görüşlerini yansıtmak amacıyla kuruldu. (1930) Fethi Bey, Cumhuriyet yönetimi karşıtlarının katılmasından endişe ettiği partisini kapatmıştır.
CEVAP A
7. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ilk deneme, Serbest Cumhuriyet Fırkası ikinci deneme olarak kabul edilir.
CEVAP C
8. Atatürk Dönemi'nde çok partili hayata geçme çalışmaları, cumhuriyet yönetimine yönelik isyan hareketleri nedeniyle (Şeyh Sait ve Menemen) kesintiye uğramıştır. Çok partili hayata geçiş çalışmaları II. Dünya Savaşı sonrasında yeniden başladı. Cumhuriyet Halk Partisinden ayrılan Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koraltan 7 Ocak 1946'da Demokrat Partiyi kurdular. Türkiye 1950'ye kadar Cumhuriyet Halk Partisi tarafından yönetildi. Demokrat Parti 1950 yılında yapılan seçimi kazandı. Böylece Cumhuriyet'in ilanından sonra ilk kez iktidara farklı bir parti gelmiş oldu.
CEVAP C
9. Şeyh Sait kendi adıyla anılan isyanı çıkarmış, Derviş Mehmet Menemen İsyanı'na sebep olmuş, Ziya Hurşit Atatürk'e suikast girişiminde bulunmuştur.
CEVAP E
10. Şeyh Sait Ayaklanması, 13 Şubat 1925'te Piran köyünde başlar. Başbakan Fethi Okyar isyanı bastıramayınca istifa eder.
CEVAP A
11. Halifelik kurumu Şeyh Sait İsyanı'ndan bir yıl önce kaldırılmıştır. A, B, C ve E seçenekleri Şeyh Sait İsyanı ile ilgilidir.
CEVAP D
12. Serbest Cumhuriyet Fırkasının kendini feshetmesinden sonra Derviş Mehmet İzmir Menemen'de halkın dinî duygularını istismar ederek isyan çıkarttı. (23 Aralık 1930) Halktan bazı kimseler de bu gruba katıldı. İsyancılar, kendilerine engel olmak isteyen küçük bir birliği komuta eden, "Öğretmen Asteğmen" olarak vatani görevini yapmakta olan Mustafa Fehmi Kubilay'ı ve iki bekçiyi şehit ettiler.
CEVAP D

Atatürk Dönemi İç Politikadaki Gelişmeler

13. Şeyh Said İsyanı'nı öven gazetelerin kapatılması, tekke ve zaviyelere son verilmesi inkılapları korumaya yöneliktir. Ölçü ve tartıda değişikliğin bu anlayışla bir ilgisi yoktur.

CEVAP C

14. 1925-1929 yılları arasında Şeyh Said isyanı nedeniyle çıkarılan Tahrir-i Sükun yasası dönemi yaşanmış siyasal partilerin kurulması yasaklanmıştır. Ayrıca bu yasa ile zararlı ve yıkıcı yayınlarıyla ayaklanmayı doğrudan ya da dolaylı olarak etkiledikleri gerekçesiyle İstanbul'da çıkan Tevhid-i Efkâr, İstiklal, Son Telgraf, Aydınlık, Orak Çekiç, Sebül'r-reşat, Presse de Soire, İzmir'de Sadayı Hak, Adana'da Sayha, Trabzon'da İstikbal ve Kahkaha adlı gazete ve dergileri kapattı. Tahrir-i Sükûn Dönemi aynı zamanda toplumsal yaşamın çağdaş bir görünüme kavuşturulmasını sağlayan devrimlerin de yapıldığı bir dönem oldu. 25 Kasım 1925'te memurların şapka giymesini öngören yasa çıkarıldı. Kadınların giyim kuşamları ile ilgili herhangi bir yasal düzenlemeye gidilmedi. 26 Aralık 1925'te zaman ölçüleri değiştirildi. Alafranga saat ve miladi takvim geçerli kılındı. 20 Mayıs 1928'de çıkarılan yasa ile de rakamlar değiştirildi. Bu son iki değişiklik ile Türkiye Batılı ülkelerle ilişkilerini de bir düzene koymuş oldu.

CEVAP B

15. Türkiye'de 1926 yılında İstatistik Umum Müdürlüğü (TÜİK) açılır, 1927 yılında bu kurum nezaretinde ilk modern nüfus sayımı yapılır. Tek dereceli seçim sistemi 1946 yılında başlamıştır.

CEVAP E

16. Çok partili hayata geçişin isyanlar yüzünden sekteye uğraması ortamın böyle bir değişime hazır olmadığını kanıtlar. Atatürk Dönemi'nde uygulanamayan bu sistem 1946 yılında Demokrat Partinin kurulmasıyla gerçekleşecektir.

CEVAP D

17. Atatürk'ün İzmir Suikastı üzerine söylediği bu veciz söz, suikast girişiminin cumhuriyeti ve laik düzeni yıkmaya yönelik olduğunun kanıtıdır.

CEVAP D

18. Çok partili hayata geçiş ya da denemeler inkılapların gerçekleşmesini hızlandırmamış, tam tersine bu konudaki ilerleyişi yavaşlatmıştır. Çünkü bu denemeler sonucunda rejim karşıtı isyanlar çıkmıştır.

CEVAP E

19. Serbest Cumhuriyet Fırkasını, Cumhuriyet Halk Fırkasından ayıran en önemli fark ekonomideki görüş farklılığıdır. Serbest Cumhuriyet Fırkası liberalizm yanlısıdır.

CEVAP C

20. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde resmen çok partili hayat 1946 yılında Demokrat Partinin kurulmasıyla başlamıştır. Aynı yıl seçimlere gidilerek tek dereceli seçim sistemine geçilmiş ve çoğulcu demokrasi başlamıştır.

CEVAP E

21. Mustafa Kemal Paşa'ya yönelik İzmir suikast girişimi yalnızca suikastçıların değil CHP karşısında yer alan eski TPCP milletvekilleri ile birlikte İttihat ve Terakki Partisi ile gelenlerinden önemli bir kısmının da suikastla ilişkilendirilmelerine ve yargılanmalarına neden oldu. TPCP'nin lider kadrosundan Kazım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele ve Cafer Tayyar Eğilmez ile birlikte eski Maliye Nazırı Cavit, Dr. Nazım, Filibeli Hilmi ve Yenibahçeli Nail beyler gibi İttihat ve Terakki'nin önde gelen isimleri de tutuklananlar arasında yer almıştı. TPCP önderlerinin tutuklanması büyük yankı bulurken onların serbest bırakılması için çalışan Başbakan İsmet Paşa da tutuklanma tehlikesi ile yüz yüze kalmıştı.

CEVAP C

22. Rauf Orbay On yıl sürgün cezası almış, fakat yurt dışında olduğu için cezası uygulanamamıştır.

CEVAP C

23. İstiklal Mahkemeleri 1920-1927 yılları arasında görev yapmıştır. 1920 yılında Hıyanet-i Vataniye ve Firariler yasalarına işlerlik kazandırmak amacıyla kurulan mahkemeler, 1925 yılında çıkarılan Tahrir-i Sükun Yasası'yla yeniden yürürlüğe girmiş, en son İzmir suikastına adı karışanları yargıladıktan sonra, rejimi tehdit edecek unsurlar kalmadığı gerekçesiyle Atatürk'ün isteği ile kapatılmıştır.

CEVAP A

24. A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler Yüzellilikler lisesindekileri teşkil etmektedir. Hanedan üyeleri bu listede yoktur.

CEVAP D

Atatürk Dönemi Dış Politika

1. Osmanlı borçlarının tasfiyesi için Türkiye'nin Batılılarla yaptığı anlaşmalar, Sovyetler tarafından hoş karşılanmamıştır. Çarlık döneminin borçlarını tanımayan Sovyetler Birliği, emsal teşkil edeceği için, Türkiye'nin de kendileri gibi hareket etmesini istemiştir. Bu da bazı görüş ayrılıklarını ortaya çıkarmıştır.
CEVAP A
2. A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Ancak Rusya'nın Türki Cumhuriyetlerin bağımsızlığını tanınması 1991 yılında gerçekleşmiştir.
CEVAP E
3. 1926 yılında Türkiye ile İngiltere arasında imzalanan Ankara Antlaşması'yla Musul İngiliz mandasındaki Irak Hükûmetine bırakılmıştır.
CEVAP B
4. Mustafa Kemal Atatürk Türkiye ile Fransa arasında sorun olan Hatay için bu sözü söylemiştir.
CEVAP B
5. 1934 yılında Yunanistan Devlet Başkanı Venizelos Atatürk'ü Nobel Barış Ödülü'ne aday göstermiştir.
CEVAP D
6. II. Dünya Savaşı tehlikesi karşısında Türkiye ülkenin güvenliğini sağlamak amacıyla Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ni imzalayarak boğazlarda tam egemenliği sağlamıştır.
CEVAP B
7. Milletler Cemiyetinin Musul konusunda İngiltere'den yana taraf tutması ve bu konudaki adil olmayan çözümü Türkiye'nin cemiyete olan güvenini sarsmıştır.
CEVAP C
8. Boğazlar sorunu 1923 - 1930 yılları arasında değil 1936 yılında imzalanan Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile çözülmüştür.
CEVAP A
9. İstanbul belediyesi sınırları içinde, 30 Ekim 1918'den önce (Mondros Mütarekesi) yerleşmiş bulunan bütün Rumlar, İstanbul'da oturan Rumlar olarak sayılacaklardır. 1913 tarihli Bükreş Antlaşması'nın belirlediği sınır çizgisinin doğusundaki bölgeye yerleşmiş bulunan Müslümanlar, Batı Trakya'da oturan Müslümanlar olarak sayılacaklardır.
CEVAP C
10. Türkiye'ye ile Yunanistan arasında çıkan yerleşik sorunun diğer adı Etaplı'dır. Türkiye 30 Ekim'den önce geçici yerleşenleri etapli olarak kabul etmemiş, Yunanistan ise onlarında etapli statüsünde olduğunu söylemiştir.
CEVAP D
11. A, C, D ve E seçenekleri doğrudur. İngiltere'nin Yunanistan'ı desteklemesi savaşın kazanılmasını geciktirmiştir.
CEVAP B
12. Azınlıkların Türk vatandaşı sayılması azınlık isyanlarını ve Batılı devletlerin azınlık haklarını bahane ederek iç işlerimize karışmalarını engellemeye yöneliktir.
CEVAP C
13. Kapitülasyonların kaldırılması ve Kabotaj Yasası'nın çıkarılması Bozkurt - Lotus davasının Türkiye lehine sonuçlanmasını sağlamıştır. Bu dava 1926 yılında başlamıştır, Türkiye Milletler Cemiyeti'ne 1932 yılında üye olmuştur.
CEVAP C
14. Soruda verilen öncüllerin tamamı Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa arasında yaşanmış, Türkiye kapitülasyonların kaldırılmasını gerekçe göstererek bu sorunların çözümünde istediği amaca ulaşmıştır.
CEVAP E
15. B, C, D ve E seçenekleri doğrudur. Osmanlıdan kalma borçlar Fransız Frangı ve altın üzerinden ödenmiştir. Fransa ile Türkiye arasındaki esas sorun, Lozan Barış Antlaşması'ndan geriye kalan Osmanlı borçları meselesi idi. Borçlar meselesi daha şiddetli çekişmelere yol açmıştır. Bilindiği gibi Fransa, Osmanlı Devleti'nden en çok alacaklı olan devlettir. Lozan'da bu sorun ele alınmış olmasına rağmen çoğunluğunu Fransızların oluşturduğu alacaklılarla Türkiye arasında yapılan müzakereler 1928'de sonuçlandı. Ödenecek borcun miktarı ve eşit taksitlerle ödemesi formüle bağlandı. Ancak 1929 Dünya Ekonomik Krizi Türkiye'yi de güç duruma soktu ve ödeme güçlükleri ortaya çıktı. Türkiye, borç ödemeyi ertelemek istedi. Alacaklıların itirazı üzerine yapılan görüşmeler sonunda, 1933'te Paris'te yeni bir antlaşma imzalandı ve borçlar sorunu da böylece halledildi. Türkiye 1954'e kadar bütün borçlarını ödedi.
CEVAP A

Atatürk Dönemi Dış Politika

1. A, C, D ve E seçenekleri dünya barışına katkı sağlama-ya yöneliktir. Haliç Konferansı Türkiye ile İngiltere arasında Musul sorununu çözüme kavuşturmak amacıyla toplanmıştır, dünya barışına katkı sağlama amacına yönelik değildir.

CEVAP B

2. 1926 yılında imzalanan Ankara Antlaşması ile Musul'un İngiliz mandasındaki Irak Hükûmetine verilmesi Türk - İngiliz ilişkilerinin gerilmesine yol açmıştır.

CEVAP A

3. İstanbul'daki işletmelerinde çalışan işçilerin Türkçe konuşmasını yasaklayan Fransızlara ait Vagon Lits şirketinin Türk Devleti tarafından kapatması Türkiye'nin bilinçli bir şekilde diline sahip çıktığını kanıtlar.

CEVAP A

4. Türk Hükûmeti Vagon Lits Olayı ile yabancı okullar sorununu iç mesele sayarak Fransa'yı ve diğer devletleri muhatap almamıştır. Bu durum Türkiye'nin egemen devlet olma anlayışıyla hareket ettiğini kanıtlar.

CEVAP C

5. 1933 yılından itibaren bu devletler revizyonist yani yayılmacı politikalar izleyerek dünya barışını tehdit etmeye başlamıştır. Saldırgan politikalar gereği bu devletler Milletler Cemiyetinden çıkmıştır.

CEVAP B

6. Türkiye 1928 yılında Kellogg Paketi'ne, 1932 yılında Milletler Cemiyetine üye olmuştur. Locarno Paketi ise Türkiye ile ilgili değildir. Atatürk bu ifadesini 1931 yılında kullandığı için Kellogg Paketi olamaz.

CEVAP C

7. Bozkurt Lotus davasında Türk mahkemelerinin verdiği kararın Lahey Adalet Divanında aynen onaylanması Türk hukuk sisteminin çağdaş normlara sahip olduğunu ve hukuk alanında ciddi devrimlerin yapıldığını kanıtlar. Buna göre Osmanlıdan kalma hukuk sistemi kökten değişmiştir.

CEVAP B

8. Türkiye'nin uluslararası sorunlarını çözmede Milletler Cemiyetine müracaat etmesi ve cemiyetin verdiği karara saygı göstermesi barışçı politikadan yana olduğunu kanıtlar. Türkiye en çok sorunu Atatürk Dönemi'nde yaşadığı yargısı doğru olamayacağı gibi Türkiye cemiyetin de kurucu üyesi değildir.

CEVAP A

Atatürk Dönemi Dış Politika

9. Türkiye Atatürk Dönemi'nde İran'la dostane ilişkileri geliştirmiş ve herhangi bir sorun yaşamamıştır.

CEVAP A

10. Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile Türkiye'nin uluslararası alanda saygınlığı artmış, boğazlarda Misakımillî gerçekleşmiş ve İstanbul'un güvenliği sağlanmıştır.

CEVAP E

11. Türkiye'nin Adana - Mersin demir yolunu satın almak istemesi ve Türk bayrağı taşıyan "Bozkurt" adlı gemiyle Fransız bayrağı taşıyan "Lotus" adlı geminin Midilli açıklarında Ağustos 1926'da çarpışmasıyla ortaya çıkan hukuki sorunlar iki ülke arasında gerginliğe neden olmuştu. "Bozkurt - Lotus Davası" 1927'de Milletlerarası Daimî Adalet Divanında Türkiye lehine sonuçlanmıştır.

CEVAP B

12. Lozan Barış Antlaşması Türk - İngiliz ilişkilerinde yeni bir dönem başlatmakla beraber, taraflar arasındaki ilişkilerin gelişmesini sağlayamamıştı. Hatta İngilizler, Ankara'nın başkent olmasına karşı çıkmış ve büyükelçiliğini bir süre İstanbul'da tutma konusunda ısrar ederek Türkiye'nin iç işlerine müdahaleci bir tutum izlemişti.

CEVAP A

13. Mondros'un imzalandığı gün itibarıyla bu üç şehirden Türk-İslam çoğunluğunun bulunduğu yer Musul'dur.

CEVAP A

14. Alman ve İtalyan saldırganlığı karşısında Türkiye doğu sınırlarının güvenliği için Sadabat Paktını, batı sınırlarının güvenliği için Balkan Antantını, boğazların güvenliği için Montrö Boğazlar Sözleşmesini imzalamıştır.

CEVAP E

15. 1939 yılında Hatay'ın Türkiye'ye katılması sonucu Türkiye-Suriye sınırında değişiklik yaşanmıştır. En son çizilen sınırimız Suriye'dir.

CEVAP B

Atatürk Dönemi Dış Politika

16. Musul Sorunu ile ilgili olarak askerî harekâta hazırlanıldığı sırada çıkan Şeyh Said İsyanı (Şubat 1925) Türkiye'yi zor durumda bıraktı. İsyan nedeniyle Türkiye, Musul sorunu ile gerektiği kadar ilgilenemedi.

CEVAP A

17. Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nde Türkiye'nin İngiltere'nin desteğini kazanmasında soruda verilen öncüllerin tamamı etkili olmuştur.

CEVAP E

18. A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Ancak Rusya'nın Türki Cumhuriyetlerin bağımsızlığını tanıması 1991 yılında gerçekleşmiştir.

CEVAP E

19. Locarno Antlaşması I. Dünya Savaşı sonrasında Fransa'nın Almanya'ya güvensizliği sonucu, Fransa, Almanya, İngiltere, İtalya, Belçika, Polonya ve Çekoslovakya arasında 1 Aralık 1925'te imzalandı. Antlaşmaya göre Almanya batı sınırı için Fransa'ya güvence verirken anlaşmazlıkların barış yoluyla çözümünü kabul etti. Böylece Almanya yeniden uluslararası iş birliğine girmiş oldu.

CEVAP B

20. Briand - Kellogg Paketi Locarno Antlaşması'na rağmen, Almanya'dan çekinen Fransa, ABD ile karşılıklı ilişkilerinde savaşa başvurulmaması ilkesine dayalı bir barış pakti yapmayı istedi. Bunu reddeden ABD, bütün büyük devletlerin, muhtemel bir savaşı lanetleme pakti imzalamalarını önerdi. Öneri Almanya, İngiltere, İtalya, Japonya, Belçika, Polonya, Fransa, Çekoslovakya tarafından kabul edildi ve antlaşma imzalandı. (1928) Bu pakitle ülkelerin topraklarına yapılacak saldırılara karşı yapacakları savunma savaşı dışındaki savaşlar kanun dışı sayıldı.

CEVAP C

21. Türkiye Fransa'ya olan borçlarını ötelemek amacıyla Hoover Moratoryumu'ndan yararlanmak için uluslararası tedbirler almıştır.

CEVAP B

22. Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile boğazların yönetiminin ve güvenliğinin Türkiye'ye bırakılması Türk-Sovyet ilişkilerinin bozulmasına ve Rusya'nın boğazlarda hak talebinde bulunmasına neden olmuştur.

CEVAP D

Atatürk Dönemi Dış Politika

1. Türkiye 1930'lu yıllarda dünya barışını korumak ve buna destek olmak amacıyla A, C, D ve E seçeneklerinde verilenleri gerçekleştirmiştir. 1933 yılında yaşanan Vagon Lits Olayı dünya barışını tesis etmekle ilgili değildir.

CEVAP B

2. 1929 Ekonomik Krizi devletler arasında birtakım gruplaşmalara ve gruplar arası ilişkilerin sertleşmesine neden olmuştur.

CEVAP E

3. 1930'dan sonra Türkiye'nin uluslararası politikada ağırlığını hissettirmesi, barışçı bir politika izlemesi, Batılı devletlerle sorunlarını halletmesi Milletler Cemiyetine üyelik için davet edilmesini sağlamıştır. Cemiyet 6 Temmuz 1932 tarihli genel kurulunda İspanya temsilcisinin teklifi ile Türkiye'yi davete karar verdi. TBMM, 9 Temmuz'da daveti kabul etmiş, 18 Temmuz 1932'de alınan genel kurul kararıyla Milletler Cemiyetine üye olmuştur. Türkiye, Milletler Cemiyetine üyelikle dünya barışına katkıda bulunmayı ve güçlü devletler arasına girerek dış politikada karşılaştığı sorunları çözmek için diplomatik destek sağlamayı hedeflemiştir.

CEVAP E

4. 9 Şubat 1934'te Balkan Antantı Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında imzalandı. Balkan Antantı'yla ilgili devletler sınırlarını karşılıklı olarak garanti ettikleri gibi birbirlerine danışmadan herhangi bir Balkan Devletiyle siyasi antlaşma yapmamayı taahhüt etmişlerdir. Türkiye, Balkan Antantı'yla II. Dünya Savaşı öncesinde batı sınırlarını güvence altına almıştır. Bu antanta İtalya'nın etkisinde kalan Arnavutluk ile Balkanlara yayılmak isteyen Bulgaristan katılmamıştır. II. Dünya Savaşı'nda aynı blokta yer alınacaktır diye bir madde yoktur. II. Dünya Savaşı'nın çıkmasıyla bu pakt geçerliliğini yitirmiştir.

CEVAP C

5. İtalya'nın Doğu Akdeniz ve Orta Doğu'ya yönelme politikası yanında Habeşistan'a saldırması Türkiye'nin doğu sınırlarını da güvence altına almasını gerekli kılar. İtalya'nın politikaları Türkiye gibi Orta Doğu ülkelerini de endişelendirir, böylelikle Sadabat Paktı imzalanır. Bu pakta Türkiye ile Hatay sorunu yaşayan Suriye katılmaz.

CEVAP D

6. Musul Sorunu 1926, Balkan Antantı 1934, Montrö 1936, Sadabat 1937, Hatay'ın Türkiye'ye katılması 1939 yılında gerçekleşmiştir.

CEVAP D

7. Karadeniz'e kıyısı olan devletler belli tonajdaki donanmalarını boğazlardan geçirme hakkına sahiptir. Yunanistan'ın Karadeniz'e kıyısı yoktur.

CEVAP B

8. Patrikhane ve etaplı sorunu (Nüfus Mübadelesi) Atatürk Dönemi'nde çözüme kavuşmuş, Kıbrıs sorunu ilk defa 1954 yılında yaşanmıştır.

CEVAP D

9. Albert Einstein, 1933 yılında Almanya'da bulunan 40 tane akademisyenin, Alman yasalarının ağır olmasından dolayı bilimsel çalışmalarını gerçekleştiremediklerini belirterek Mustafa Kemal Atatürk'e bir mektup yazıp bunların Türkiye'ye kabulünü talep etmiştir.

CEVAP A

Atatürk Dönemi Dış Politika

10. İtalya'nın Akdeniz ticaretini tehdit etmesi üzerine Nyon Antlaşması 14 Eylül 1937'de İsviçre'nin Nyon kentinde toplanan konferansın ardından 16 Eylül 1937 yılında imzalanmıştır. Nyon Antlaşması'nı imzalayan devletler; İngiltere, Bulgaristan, Mısır, Fransa, Yunanistan, Romanya, Türkiye, SSCB, Yugoslavya'dır.

CEVAP C

11. Gökçeada, Bozcaada ve Karaağaç kasabası Atatürk Dönemi'nde Lozan Antlaşması ile Türk topraklarına katılmıştır.

CEVAP D

12. Türkiye-Yunanistan nüfus mübadelesi kapsamında, Türkiye'de sadece İstanbul kenti ile Gökçeada ve Bozcaada'da oturan Rumlar, Yunanistan'da ise sadece Batı Trakya Türkleri mübadeleden muaf tutulmuşlardı.

CEVAP C

13. Atatürk 1937'de "Bu, benim şahsi sorunumdur. durumu Fransa büyükelçisine daha başlangıçta açıkça ifade ettim. Dünyanın bu durumunda böyle bir sorunun, Türkiye ile Fransa arasında silahlı bir anlaşmazlığa sürüklenmesi kesinlikle mümkün değildir. Fakat ben, bunu da hesaba kattım ve kararımı vermiş bulunuyorum. Şayet ufukta, bu yolda binde bir ihtimal belirirse Türkiye Cumhurbaşkanlığından ve hatta Büyük Millet Meclisi üyeliğinden çekileceğim ve bir fert olarak bana katılacak birkaç arkadaşla beraber Hatay'a gireceğim. Oradakilerle el ele verip mücadeleye devam edeceğim." diyerek Hatay konusundaki kararlılığını ortaya koymuştur.

CEVAP A

14. Almanya'nın Avusturya'yı ilhakından sonra Avrupa'da güçler dengesi bozuldu. Avrupa'daki bu gelişmeler Türkiye ile ilişkileri geliştirmek isteyen Fransa'nın, Hatay konusundaki tutumunu yumuşatmasına neden oldu. Fransa çeşitli sebeplerle geciktirdiği Hatay seçimlerine izin verdi. Yapılan seçimler sonrasında kurulan Hatay Meclisi, bağımsızlık ilan ederek Hatay Cumhuriyeti'ni kurdu. (2 Eylül 1938) Tayfur Sökmen cumhurbaşkanı, Abdurrahman Melek başbakan oldu.

CEVAP E

15. Atatürk'ün naaşı 20 Kasım'da Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilir. 21 Kasım'da Etnografya Müzesi'ne götürülerek katafalka konulur. 1953'e kadar kaldığı Etnografya Müzesi'nden 10 Kasım 1953'te Anıtkabir'e nakledilir.

CEVAP B

16. Hatay Cumhuriyeti kurulduktan sonra Hataylılar Türkiye'ye katılma kararı alır. Avrupa'daki gergin durum Fransa'nın bu isteği kabul etmesini sağlar. 23 Haziran 1939'da Fransa ile Türkiye arasındaki bir antlaşmayla Hatay'ın Türkiye'ye katılması kabul edilir. Hatay Meclisinin aldığı kararla Hatay 30 Haziran 1939'da Türkiye'ye katılır.

CEVAP B

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

1. XIX. yüzyılın ikinci yarısında İtalya (1870) ve Almanya'nın (1871) siyasi birliklerini geç kurmuş olmaları, sanayileri ni güçlendirerek ham madde ve pazar arayışlarına girmeleri mevcut dengeleri bozdu. Almanya'nın bu girişimi o zamana kadar sömürgecilikte rakipsiz olan İngiltere, Fransa ve Rusya'nın yeni müttefik aramalarına yol açtı. Almanya'nın güçlenmesi, İngiltere, Rusya ve Fransa'yı birbirlerine yaklaştırdı.

CEVAP B

2. Konferansa gözlemci statüsü ile katılan ABD'nin amacı Milletler Cemiyetinin kurulmasını sağlayarak yalnızlık politikasına dönmektir.

CEVAP B

3. I. Dünya Savaşı'ndan sonra, Viyana Kongresi'nin (1815) aksine, millîyetçilik ilkesi önemsendi. Böylece Avrupa'nın siyasi haritası yeniden çizildi. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Osmanlı Devleti, Rus Çarlığı ve Alman İmparatorluğu parçalandı.

CEVAP C

4. I. Dünya Savaşı'nı bitiren antlaşmalar içinde ilk imzalanan Almanya ile Versay, son imzalanan Osmanlı ile Sevr'dir.

CEVAP E

5. Sovyetlerin bu politikayı uygulamasının temel amacı ülkedeki farklı etnik yapıya sahip olanları, özellikle Türkleri asimile etmek, onlardaki bağımsızlık bilincini yok etmek, böylelikle ülkedeki herkesi Ruslaştırmaktır.

CEVAP B

6. Zeki Velidi Togan: 1913-1914 arasında Türkistan' da yaptığı araştırmalar sırasında Fergana'da Yusuf Has Hacıb'in "Kutadgu Bilig" adlı eserinin yeni bir nüshasını buldu. 1916'da Rus Millet Meclisi Duma'da Ufa Müslümanlarının temsilcisi olarak Petersburg'a gitti. Türklere yapılan baskılardan dolayı Bolşevik yönetimiyle defalarca görüşmesine rağmen sonuç alamayınca Türkistan'a çekilip Enver Paşa ile çalıştı. Basmacı Hareketi'nin içinde bulundu. Türkistan Millî Birliğinin kurucusu ve ilk başkanı oldu.

CEVAP A

7. Ekonomik kalkınmayı sağlamak iddiasıyla, yüz binlerce Türk, işçi sıfatıyla Azerbaycan ve Türkistan'dan alınıp Sovyetlerin diğer bölgelerine yerleştirilirden buralara Rus ve Rus olmayan başka milletleri yerleştirdiler. Senelerce devam ettirilen bu göç hareketinin maksadı Rus olmayan milletleri bir potada kaynaştırmak ve onların millî duygularını yok etmektir. Ruslar, Türkiye ile Türkistan'ın kültürel bağlarını da koparmak istediler. Bunun için 1924'te Arap alfabesinden Latin alfabesine geçerken 1928'de Türkiye'nin Latin alfabesini kabul etmesi üzerine Türkler için "Rus Kiril" harfleriyle karışık bir Latin harf sistemine geçiş yaptılar.

CEVAP D

8. 1921 - 1922 yıllarında Basmacı Hareketi'ni yönlendiren ve yöneten liderlerden biri de Enver Paşa'dır. I. Dünya Savaşı'ndan Osmanlı'nın yenik çıkması üzerine Enver Paşa yurt dışına çıkarak bu harekete katılmıştır.

CEVAP C

9. Osmanlı egemenliğinde sorunsuz yaşayan Orta Doğu halkı, İngiltere ve Fransa gibi sömürgeci devletlerin sözlerine inanarak Osmanlıya karşı bağımsızlık mücadelesine girişmiştir. Ancak vaatlerini yerine getirmeyen büyük devletlerin izledikleri politikalar, bölgede yeni bir siyasi harita ve statü ortaya çıkarmıştır. Bu durum günümüze kadar süren sorunların çıkmasında etkili olmuştur.

CEVAP E

10. Almanya'nın Osmanlı Devleti'yle yakın ilişkiler kurarak, Hicaz demir yolları projesi Orta Doğu'da İngiltere'ye karşı üstünlüğü ele geçirme çabasıdır.

CEVAP B

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

11. 1921'de tüberküloz (Verem) hastalığına karşı BCG aşısı bulunmuştur. 1922'de Amerika'da ilk insülin uygulandı. 1928'de Aleksander Fleming penisilini buldu.

CEVAP E

12. Sürrealizm diğer bir ifadeyle gerçeküstücülük akımıdır. Bu akımın en ünlü temsilcisi Salvador Dali'dir. Resimlerinin bir kısmında İspanya İç Savaşı'nı işlemiştir.

CEVAP B

13. İmparator Mutsihito'nun 1868'de kabul ettiği Meiji Restorasyonu (yani Aydın Hükümet) ile Japonya hızlı ve köklü değişiklikler geçirmeye başlamıştır.

CEVAP A

14. Bulgaristan Osmanlı Devleti'yle 3 Eylül 1915'de imzaladığı bir anlaşma ile, Meriç'in batısında bulunan Dimetoka'yı Osmanlı Devleti'nden alarak İttifak Devletleri safında savaşa girmiştir.

CEVAP D

15. **Küçük Antant**; 1921'de Çekoslovakya- Romanya - Yugoslavya arasında imzalanmıştır. Amaç: I. Dünya Savaşı sonrası yeni devletlerin Alman tehdidine karşı Orta Avrupa'daki güvenliklerini korumaktır. Fransa bu sistemin koruyucusu rolünü üstlenmiştir.

CEVAP A

16. Versay Antlaşması'nın imzalanma sürecinde Weimar Anayasası ile demokratik düzenin kurulduğu devlet Almanya'dır.

CEVAP C

17. ABD tarafından hazırlanan 1924'de Dawes Planı'nın kabulü ile Almanya'nın Fransa'ya olan tamirat borçları tasitlendirilerek, Almanya'da ekonomik hayat da düzelmeye başlamıştır.

CEVAP C

18. 1929 Dünya Ekonomik Buhranı nedeniyle Almanya ve Türkiye Fransa'ya olan borçlarını ödeyemeyince ABD Başkanı Herbert Hoover'in teklifi üzerine, 1931 de, borçların bir yıl için tecili hususunda Hoover Moratoryumu kabul edilmiştir.

CEVAP B

19. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya ile Fransa arasındaki gerginliği bitiren, Almanya'yı yeniden milletlerarası iş birliğine sokan antlaşma Locarno'dur.

CEVAP D

20. Kara Gömlekliler İtalya'daki Mussolini liderliğindeki Faşist Partinin gençlik yapılanmasıdır. 1922 yılındaki genel işçi grevi İtalya'da ekonomiyi felce uğrattı ülkeyi karıştırdı. Faşist Partisinin "Kara Gömlekliler"i Napoli'den Roma'ya yürür. Darbe yapılmasından çekinen hükümet istifa eder. İtalyan Kralı 30 Ekim 1922'de başbakanlığa Mussolini'yi atamak zorunda kalır. Mussolini 1926'daki ünlü Scala nutkunda "Her şey devlet içinde ve devlet için, hiçbir şey devlet dışında ve başka bir şey için değildir." diyerek faşizmi iktidara taşır.

CEVAP C

21. İtalya'da faşizm, Almanya'da Nazizm rejimleri bu ülkelerde yaşanan sıkıntılardan dolayı ortaya çıkmıştır. 1922'de Mussolini Faşist İtalya'yı, 1933'te Hitler Nazi Almanya'sını kurmuştur.

CEVAP D

22. Sovyet Rusya 1928 yılında Estonya, Letonya, Litvanya, Polonya, Dantzig Serbest Şehri, Türkiye ve İran ile "Litvinov Protokolü"nü imzalayarak uluslararası barışı koruma politikasını desteklemiştir.

CEVAP C

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

23. ABD'de 21 Ekim günü New York Borsasında yabancı yatırımcıların kâğıtlarını ellerinden çıkarmalarıyla hızlı bir düşüş başlar ve "Kara Perşembe" olarak anılan 24 Ekim 1929 Perşembe günü borsa çökerek 200 holding iflas eder. Bu da dünya ekonomik bunalımını ortaya çıkarır. Bu süreçte devletler kendi kendine yetme politikasına yönelir.

CEVAP A

24. Bunalımın etkisiyle uluslararası ticarette ortaya çıkan daralma, Türkiye'yi de etkiler ve korumacı-devletçi iktisat politikalarına yönelir. Dış ticaret ve döviz üzerinde devlet denetimini artıran Türkiye, bir yandan ithalata miktar kısıtlamaları getirirken öte yandan gümrük vergilerini yükseltir. Ulusal sanayi güçlendirme yolunda halk hem tasarrufa hem de yerli malı kullanmaya özendirilir. Merkez Bankası kurulur, Türk Parasının Kıymetini Koruma Yasası çıkarılır.

CEVAP E

25. İtalya'nın Fiume, Dalmaçya kıyıları ve bazı adalar ile ilgili talepleri kabul edilmedi. İtalya, tekliflerinin reddedilmesi üzerine konferansı terk etti. İtalya'nın konferansta bulunmadığı dönemde Yunanistan'ın Batı Anadolu'yu işgaline karar verildi.

CEVAP A

26. On sekizinci yüzyılda Çarlık Rusya'sının Kafkasya'yı istilasına karşı ortaya çıkan ve Şeyh Şamil ile özdeşleşen dinî ve millî direnişi, Ruslar "Müridizm Hareketi", Müslümanlar "Gazavât" olarak adlandırmıştır. Bu hareket farklı dillerin konuşulduğu, farklı etnik kökene sahip halkların bulunduğu Kuzey Kafkasya'nın bağımsızlığını hedeflemiş tasavvuf kökenli bir siyasi hareket olmuştur.

CEVAP A

27. Dünya Ekonomik Bunalımından sonra 1930'lu yıllar dış ticarete korumacılığın arttığı; gümrük tarifelerinin, kotaların, takas ve kliring gibi ticareti kısıtlayıcı önlemlerin alındığı yıllar oldu. Klasik iktisatçıların ekonomik anlamda etkisini kaybetmesi, siyasi alanda kapitalizmin çöktüğü düşüncesini yerleştirerek faşizmin güç kazanmasına neden oldu.

CEVAP B

28. Meiji Restorasyonu ile başkent Tokyo'ya taşındı, Feodal devirdeki sınıflar kaldırıldı. Meşrutî monarşi kuran bir anayasa hazırlandı. 1868-1898 arasındaki dönemde 2190 fabrika açıldı. 1870'te ilk demir yolu yapımına başlandı, 1890'da demir yolu uzunluğu 7200 kilometre oldu. 1871'de Daymiyo denen derebeylik sistemine son verildi, ülke vilayetlere bölündü. Valiler merkez tarafından atandı. 1871'de ilk gazete yayımlandı. Dört yıl sonra yayımlanan gazete ve dergilerin sayısı 100'ü buldu. Avrupa ve Amerika'ya binlerce öğrenci gönderildi. İngiliz uzmanlarla modern bir donanma kuruldu. 1872'de kadın erkek her Japon için ilköğretim zorunlu hâle getirildi. XX. yüzyıla gelindiğinde okuma yazma bilmeyen Japon hemen hemen hiç kalmamıştı. Modern bir posta-telgraf ve yeni bir para sistemi oluşturuldu. 1873'te mecburi askerlik kabul edildi. Aynı yıl ilk kez bir ordu ve donanma oluşturuldu. 1890'da Alman tesiri altında yeni bir anayasa ilan edildi.

CEVAP E

29. Resneli Niyazi ve Enver Paşa II. Meşrutiyet'in ilanında etkili oldukları için Hürriyet Kahramanı unvanını almıştır.

CEVAP B

30. Amerikalı yetkililer, 1929 yazında kredileri kısıtlamaya karar verdiler. Bu karar sonrasında New York Wall Street Borsası düşüşe geçti. Yabancı yatırımcıların borsa kâğıtlarını ellerinden çıkarmaya başlamasıyla düşüş hızlandı. "Kara Perşembe" olarak adlandırılan 24 Ekim 1929 Perşembe günü on iki milyon hissenin satışa sunulmasıyla New York borsası çöktü. New York Borsasının çöküşüyle birlikte birçok banka battı, yüzlerce şirket iflas etti, fabrikalar kapandı. Milyonlarca insan işsiz kaldı. Köylerde topraklar terk edildi. Pek çok kişi mal varlığını kaybetti, insanların yaşam koşulları kötüleşti.

CEVAP A

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

1. Sovyet Rusya'yı ve sosyalizmi tehdit olarak gören Almanya ve Japonya bir araya gelerek 1936 yılında Anti Komintern paktı kurmuştur. Bu pakta 1937 yılında İtalya'nın katılımıyla Mihver Devletleri Bloku kurulmuş oldu.

CEVAP A

2. İspanya yönetiminin dine ve din adamlarına karşı tavrı, toprak reformlarına girişmesi ve köylülerin, zenginlerin topraklarını ele geçirmek istemesi silahlı çatışmalara sebep olur. 1936'da karşıt gruplar arasında işlenen cinayetler iç savaşın başlamasına yol açar. İspanya iç savaşı milliyetçiler ve cumhuriyetçiler arasında gerçekleşir. İç savaş sonrasında iktidara Franco geçer.

CEVAP E

3. ABD tarihinde en uzun süre devlet başkanlığını Franklin Roosevelt yapmıştır, ayrıca Roosevelt fiziki engeli olan tek başkandı, 1929 Dünya Ekonomik Krizi onu devlet başkanlığına getirmiş, New Deal (Yeni Düzen) ekonomik planını ortaya atmıştır.

CEVAP D

4. Yatıştırma Politikası; II. Dünya Savaşı'na giden dönemde İngiltere Başbakanı Chamberlain'la özdeşleşen politika-dır. Almanya'nın, Çekoslovakya'yı işgal etmesiyle yatıştırma politikası sona ermiştir.

CEVAP A

5. Fransız generalleri, Almanlara karşı 1930'larda dünyanın en güçlü savunma hattını kurmaya karar vererek Maginot Hattı'nı oluşturdular. Almanlar ise Ardennes'de Fransız hatlarını yararak "aşılmaz" Maginot Hattı'nı geçtiler ve Belçika sınırına yığılmış Fransız ordularını arkadan sarak teslim aldılar.

CEVAP B

6. Öncüllerde anlatılan devlet Japonya'dır. Öncüllerde verilenler Japonya'nın en uzun süre imparatorluğunu yapan Hirohito'nun politikalarıdır.

CEVAP C

7. Versay Antlaşması ile Almanya'nın Avusturya ile birleşmesi yasaklanmıştır. 1938 yılında Almanya Avusturya'yı ilhak ettiğini duyurarak Versay'ı ihlal etmiştir.

CEVAP B

8. Hayat Sahası; Hitler tarafından Almanya'nın Avrupa'da yayılma politikasının bir gerekçesi olarak ortaya çıkan kavramdır. Hitler bu doğrultuda Çekoslovakya topraklarını Almanya'ya katmıştır. İtalya'nın bu doğrultudaki kavramı ise "Bizim Deniz'dir.

CEVAP C

9. "Guernica", Pablo Picasso'nun 1937'de yapılan, İspanya İç Savaşı sırasında Nazi Almanya'sına ait 28 bombardıman uçağının 26 Nisan 1937'de İspanya'daki Guernica şehrini bombalamasını anlatan, eseridir.

CEVAP A

10. John Steinbeck'in "Gazap Üzümleri" (1939) adlı eseri 1929 krizinden sonra Amerika'nın sosyal ve ekonomik durumunu anlatan önemli eserlerden biridir.

CEVAP A

11. Bu amaçlar doğrultusunda Lenin Dönemi'nde uygulanan ekonomik programın adı NEP (Yeni Ekonomik Politika)'tir.

CEVAP C

12. Nazi Almanya'sının Locarno Pakti'nden çıkıp saldırgan politikalar izlemeye başlaması Türkiye'nin boğazlar sorununu Milletler Cemiyetine götürerek boğazlarda Misakımillî'yi gerçekleştirmesine zemin hazırlamıştır.

CEVAP C

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

13. Mihver, Anti Komintern, Çelik Pakt Almanya, İtalya ve Japonya arasında kurulan blokun adlarıdır. Demir Perde II. Dünya Savaşı'ndan sonra Sosyalist Blok için kullanılan kavram olacaktır.

CEVAP C

14. Dantzig serbest bölgesini Almanya ile Polonya arasında sorun olmuştur. Bu sorun yüzünden Almanya Polonya'ya saldırır ve II. Dünya Savaşı başlar.

CEVAP B

15. Almanya'nın İngiltere'yi istila hareketine "Deniz Aslanı", İngiltere'ye hava saldırısına "Kartal Hücumu", Rusya'yı istila planına "Barbarossa Harekâtı" denmiştir. Almanya'nın II. Dünya Savaşı'ndaki harekât planının genel adı "Yıldırım Harekâtı"dır.

CEVAP D

16. ABD başkanı Roosevelt, Japonya'ya petrol ambargosu koyarak Japon ekonomisine darbe vurur. Bunun üzerine Japonya, 7 Aralık 1941'de ABD'nin Pasifik üstünlüğünü simgeleyen Hawaii takımadalarından Honolulu'daki deniz ve hava üssü Pearl Harbour'a saldırır. Bu saldırı sonucunda ABD İkinci Dünya Savaşı'na girer.

CEVAP E

17. ABD ve İngiltere, Atlantik Bildirisi'ni yayınlayarak Birleşmiş Milletler Teşkilatının temelini atmıştır. II. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulacak Birleşmiş Milletler Teşkilatının temellerini atan 1941 Atlantik Bildirisi ABD Başkanı Roosevelt'in gayretleri sonucu 26 devletin imzasıyla yayımlanmıştır.

CEVAP D

18. Alman lider Hitler, Rusya'ya bir darbe indirmek için Stalingrad'ı düşürmeye büyük önem vermiş, bu sebeple Rusya'ya saldırmıştır. Stalingrad muharebesi Rusların zaferiyle sonuçlanmış, bu durum İkinci Dünya Savaşı'ndaki savaşta tüm dengeleri değiştirmiştir.

CEVAP A

19. 6 Haziran 1944'te Alman işgali altındaki Fransa'ya İngiliz ve ABD birlikleri Normandiya kıyılarından girmeye başladılar. Almanların çok iyi tahkim ettikleri için hiç beklemedikleri Normandiya'dan Müttefik donanması büyük bir çıkartma yaptı. Müttefik birlikleri büyük kayıplara rağmen başarılı oldu ve Fransa'nın güneyinden gelen birliklerle birleşerek 26 Ağustosta Paris'e ulaştı.

CEVAP A

20. 14-24 Ocak 1943'te Roosevelt ve Churchill, Kazablanka Konferansı'nda aldıkları kararla "Mihver Devletlerin kayıtsız şartsız teslim alınması" için harekete geçmiştir.

CEVAP A

21. II. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru gelecekteki barışın esaslarını saptamak amacıyla Roosevelt, Churchill ve Stalin arasında 4-11 Şubat 1945'te Yalta Konferansı yapılmıştır.

CEVAP B

22. Potsdam Konferansı'nda, Almanya'nın teslim olmasından sonra ortaya çıkan sorunlar, yapılacak olan barış antlaşmalarının temel şartları ve yöntemleri belirlendi. Görüşmelerde Avrupa, Müttefiklerin istekleri doğrultusunda şekillendirildi. Almanya, dört işgal bölgesine ayrılarak ABD, İngiltere, Fransa ve SSCB yönetimine bırakıldı.

CEVAP A

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

23. Yalta Konferansı'nda ABD, İngiltere ve SSCB, Mart 1945'e kadar Mihver Devletlere savaş ilan eden devletlerin Birleşmiş Milletlere üye olarak kabul edilmesine karar verdi. Bunun üzerine Türk Hükümeti BM'ye üye olmak amacıyla Japonya ve Almanya'ya savaş ilan etti.

CEVAP C

24. 6 Ağustos'ta Hiroşima'ya atılan ilk atom bombası (Küçük Çocuk) ile 70.000 kişi, 9 Ağustos'ta Nagazaki'ye atılan ikinci bomba (Şişman Çocuk) ile 80.000 kişi öldü. ABD'nin Hiroşima üzerine atom bombasını kullanmasının ardından SSCB, 8 Ağustos'ta Japonya'ya savaş ilan etti ve Mançurya'yı ve 38. enlemin kuzeyindeki Kore topraklarını işgale başladı. Japonya, Nagazaki'nin bombalanması üzerine barış istemişti. Japonya 14 Ağustos'ta kayıtsız şartsız teslim oldu. 2 Eylül 1945'te ateşkes antlaşması imzalandı ve II. Dünya Savaşı sona erdi.

CEVAP D

25. Ekonomik buhranla birlikte Türkiye'de, ham madde ve tarım ürünleri fiyatlarında düşüş yaşandı. Özellikle tarım ürünleri ihraç eden Türkiye'de döviz gelirleri azaldı. Dolayısıyla tarım üreticileri yoksullaşma sürecine girdi. 1929 Dünya Ekonomik Buhranı'nın etkisiyle tüm dünya ile eş zamanlı olarak 1933'ten itibaren devletçi politikalar ağırlık kazandı. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur.

CEVAP A

26. SSCB, insan hakları ihlallerini ülkesindeki azınlıklara da uyguladı. Sovyet idaresine itaat etmeyen bilim insanları Gulag denen kamplarda çalıştırıldı. Devletin savaş ortamından dolayı ihtiyaç duyduğu gıdalar zorla toplanarak II. Dünya Savaşı sırasında göç halk açlığa ve ölüme mahkûm edildi. Azınlık durumundaki halklar ve özellikle de Türkler zorla cepheye götürülerek ön saflardaki ölüm birliklerinde savaşa zorlandı. 1943'te topyekûn sürgüne gönderilen Karaçaylılar Kafkasya'dan sürgün edilen ilk halk oldu. 1944'te insanlık dışı hareketlerle 190 bin Kırım Tatarı ve 115 bin Ahıska Türkü Rusya'nın farklı bölgelerine sürgün edildi. İnsanlar, topraklarına el konularak devlete ait çiftlikler olan kolhozlarda zorla çalıştırıldı. Savaş sanayisinde olumsuz şartlarda çalıştırılan ve hiçbir karşılık alamayan işçiler hak ihlaline uğratarak açlık ve ölüme maruz bırakıldı.

CEVAP D

27. Soğuk Savaşa yol açan gelişmelerin başında Churchill ve Stalin arasında Moskova Konferansında (Ekim 1944)'de imzalanan "Yüzdele Antlaşması" gelmektedir. İngiltere ve Rusya, Doğu Avrupa'da sahip olacakları üstünlüğü yüzdelele belirlemişlerdir.

CEVAP A

28. 1941'de Almanya'nın Balkanlarda ilerlemesi karşısında Türkiye, İstanbul ve batı sınırındaki illerde sıkıyönetim ilan ederek sınır güvenliğine dair tedbirler aldı. Çatalca'da Çakmak Hattı'nı kurdu. Türkiye ile Almanya arasında 18 Haziran 1941'de Saldırmazlık Pakti imzalandı. Almanya bu antlaşmanın imzası ile güney kanadını güvence altına alarak 22 Haziran 1941'de Sovyetler Birliği'ne saldırdı Türkiye, Polonya Sendromu'ndan kurtuldu.

CEVAP D

29. İtalyan lider Mussolini Scala Nutku'nu yayınlayarak 3. Roma İmparatorluğu'nu kurma faaliyetlerini başlatır, bu doğrultuda Akdeniz'de saldırgan politikalar yürütmeye başlar, Arnavutluk'u, Ege Adaları'nı, Yunanistan'ı ve Türkiye'yi tehdit eder. Uzak Doğu sömürge yollarının güvenliğini sağlamak isteyen İngiltere İtalya'ya karşı Akdeniz Pakti'nı kurma girişimlerini başlatır.

CEVAP B

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

1. 1941'de Amerika "Ödünç Verme ve Kiralama Yasası"nı çıkardı. Buna göre her ülke yiyecek ve savaş malzemesi dâhil her türlü yardımı "bedeli savaş sonunda ödenmek şartıyla" alabilecekti.

CEVAP C

2. II. Dünya Savaşı'nın müttefiklerce kazanılması ile Faşizm ve Nazizm gibi saldırgan ve ırkçı akımlar tasfiye edilmiş, Sosyalizm ise dünyada yeni yayılma alanları bulmuştur.

CEVAP C

3. Gerek İkinci Dünya Savaşı yıllarında gerekse Soğuk Savaş Dönemi'nde soruda verilen bölgelerin tamamında sömürgecilğe karşı, bağımsızlık kazanmak amacıyla millî kurtuluş hareketleri ortaya çıkmıştır.

CEVAP E

4. Birleşmiş Milletlerin New York'u, Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) Washington'u merkez olarak seçmesi ABD'nin gücünü ve Avrupa merkezli uluslararası sistemin sona erdiğini göstermekteydi. Dünyadaki altın rezervinin %75'ine sahip olan ABD'nin, dünya sanayi üretiminin %50'sini ve uluslararası ticaretin %25'ini elinde bulundurması da bu ülkenin dünyadaki konumunu güçlendirdi.

CEVAP E

5. 1940 yılında Almanların Fransa'yı işgal etmesi sonucu Alman güdümünde bir Vichy Hükûmeti kurulur, bu hükûmet 1945 yılına kadar Alman yanlısı politika izler.

CEVAP B

6. II. Dünya Savaşı'nda yaşananlardan dolayı "Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme" 9 Aralık 1948'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabul edildi. Savaş sırasında işlenen insanlık suçları "soykırım" olarak adlandırıldı. Bu kapsama giren suçlar ve suçluların cezalandırılması ile ilgili kararlar alındı. 10 Aralık 1948'de Birleşmiş Milletler Teşkilatı, "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi"ni kabul etti.

CEVAP A

7. Soğuk Savaş, 1945 - 1990 yılları arasındaki dönemdir. Kore Savaşı'na asker gönderilmesi 1951, Kıbrıs Barış Harekâtı 1974, Kardağ Krizi 1996 yılında gerçekleşmiştir.

CEVAP D

8. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya ve Kore, daha sonra ise Vietnam ikiye bölünen devletlerdendir.

CEVAP A

9. 1948 yılında İngiltere ve ABD tarafından Filistin topraklarında bir İsrail Devleti'nin kurulması Orta Doğu'da yeni savaşların yaşanmasına neden olmuştur.

CEVAP E

10. Rusya Birleşmiş Milletlerin kurucu devleti olmasına rağmen NATO'da yer almamıştır. Soruda verilen durumlara göre II. ve III. öncüldeki yargılar doğrudur.

CEVAP D

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

11. ABD, sosyalist yayılcılığı, Rusya'nın dünyada güçlenmesini engellemek amacıyla Truman Doktrini'ni ortaya atar, bu doğrultuda Avrupalı devletlere Marshall yardımları çerçevesinde ekonomik yardımda bulunur ve NATO'yu kurar. Birleşmiş Milletlerin amacı dünya barışını korumaktır.

CEVAP B

12. SSCB, sosyalist yayılcılığı gerçekleştirmek amacıyla Molotof Doktrini'ni ortaya atar, COMECON'u ve Cominform'u oluşturur, Varşova Paktı'nı kurar.

CEVAP E

13. SSCB'nin Sosyalist yayılcılığı sonucunda Çin, Kuzey Kore, Kuzey Vietnam, Polonya, Romanya, Çekoslovakya, Yugoslavya, Macaristan, Arnavutluk, Bulgaristan, Doğu Almanya, Küba devletlerinde sosyalist rejim hakim olmuştur.

CEVAP C

14. SSCB lideri Stalin II. Dünya Savaşı'ndan sonra boğazlarda üs isteyerek Türkiye'yi açık bir şekilde tehdit etmiştir. Türkiye bu tehditler karşısında kendi güvenliğini korumak amacıyla NATO'ya üye olmuştur.

CEVAP A

15. İngiltere Almanya'ya karşı Balkanlar'da yeni bir cephe açmak, Almanların Türkiye üzerinden Orta Doğu petrollerine ulaşmasını engellemek, boğazları kullanabilmek amacıyla Türkiye'yi yanında savaşa çekmeye çalışmıştır. Bunun için İnönü ile Churchill arasında Adana ve Kahire'de görüşmeler yapılmıştır.

CEVAP E

16. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü Dönemi'nde İkinci Dünya Savaşı yıllarında uluslararası alanda istikrarlı bir politika izlemek amacıyla çok partili hayata geçiş ertelenmiş, savaşan devletlerle saldırmazlık antlaşmaları imzalanmıştır. Köy Enstitülerinin böyle bir amacı yoktur.

CEVAP E

17. Sorunların yaşandığı coğrafyalarda barışı sağlamak amacıyla müzakereleri gerçekleştiren, barış gücü oluşturan organ Güvenlik Konseyidir.

CEVAP A

18. 1913 Uşi Antlaşması ile İtalya'nın eline geçen On İki Ada, Musollini'nin devrilmesi ve İtalya'nın savaştan çekilmesi üzerine Almanlar tarafından işgal edildi. Almanya'nın teslim olmasından sonra da On İki Ada, Müttefiklerin eline geçti ve aynı yıl Yunanistan'a bırakıldı. İngiliz askerî yönetimi altında Paris'te, 27 Haziran 1946'da yapılan Dışişleri Bakanları Konferansı'nda On İki Ada'nın Yunan hâkimiyetine geçmesi kabul edildi. İtalya bunu 10 Şubat 1947'de onayladı ve Nisan 1947'de On İki Ada resmen Yunanistan'a bırakıldı.

CEVAP B

19. Köy Enstitüleri köycülüğü geliştirmek, kırsal kesime öğretmen yetiştirmek amacıyla açılan okullardır. Varlık vergisi esnaf ve tüccar kesimine yönelik geçici ağır vergidir, Toprak Mahsulleri vergisi tarım kesimine yönelik geçici ağır vergidir. Bu vergiler halkın yönetime tepki göstermesine neden olmuştur.

CEVAP E

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

20. II. Dünya Savaşı yıllarında Türkiye Avrupa'ya fazlaca krom satışı yapar, ihracat son derece artar bu nedenle döviz rezervlerinde olağanüstü artış olur.

CEVAP C

21. İsmet İnönü Dönemi'nde çıkarılan Çiftçiyi Topraklandırma Yasası geniş toprak sahiplerinin tepkisine neden olmuş, CHP içindeki bazı milletvekilleri bu yasaya karşı çıkmıştır. Bunun sonucunda bu milletvekilleri tarafından Demokrat Parti kurulmuştur.

CEVAP B

22. 1940 yılında köycülüğü geliştirmek ve ilkokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla dönemin Millî Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel ve İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç'un çabalarıyla kurulan okullar Köy Enstitüleridir.

CEVAP A

23. B, C, D ve E seçenekleri doğrudur. Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu ise 1930 yılında çıkarılmıştır.

CEVAP A

24. A, C, D ve E seçenekleri doğrudur. Demokrat Parti 7 Ocak 1946 yılında kurulmuştur.

CEVAP B

25. Churchill'in ilk kez 1946'da kullandığı Demirperde kavramı 1947'de Kominformun hayata geçmesi ile gerçekleşti. II. Dünya savaşı sonrası ABD ile SSCB arasında yaşanan ideolojik ayrılık Batı ve Doğu bloklarının ortaya çıkmasına neden oldu

CEVAP C

26. 1922'de ilk Türk sigara kâğıdını üretti. Ankara'nın doğusuna ilk demir yolunu yaptı. İstanbul Boğazı'na özel köprü yaptırmayı projelendirdi. Bursa'da Sümerbank'ın Merinos fabrikasını kurdu. İzmit'te selüloz fabrikasını kurdu. İstanbul'daki büyük hal binasını yaptı. Seri üretim olarak 1936'da ilk Türk uçağını yaptı. Karabük'te demir ve çelik fabrikasını kurdu. İlk yerli paraşütü yaptı. Sivas'ta çimento fabrikası kurdu. Çok partili rejimdeki ilk muhalefet partisini kurdu. Çok partili hayat Demokrat Partinin kurulmasıyla başlamıştır.

CEVAP E

27. 1958'de İngiltere tarafından Mac Millan Planı ortaya atıldı. Bu plana göre Ada'da İngiltere, Türkiye ve Yunanistan iş birliğine dayalı üçlü bir yönetim kurulacaktı. NATO'nun iki üye ülkesi arasındaki siyasi gerilimin NATO'ya zarar verdiğini düşünen ABD, duruma müdahale etti. Oluşan durum karşısında Yunanistan, İngiltere'nin planını görüşmeyi kabul etti. 1959'da Türkiye ve Yunanistan arasında Zürih'te başlayan görüşmelerde Kıbrıs Adası'nın bağımsız bir devlet olması fikri kabul edildi. 11 Şubat 1959'da imzalanan Zürih Antlaşması'yla Kıbrıs'ın bağımsızlığı resmîleşti.

CEVAP C

28. Soğuk Savaş döneminde bloklar arası ilk kriz (1948-1949) Berlin ablukası ile başlamıştır. II. Dünya Savaşından sonra, Almanya'nın tümünde yapıldığı gibi Berlin şehri de dört işgal bölgesine ayrılmıştır. SSCB'nin kendi işgal bölgesinden Batılı devletleri çıkarmak istemesi Almanya'nın birleşmesini önlemiş, iki taraf arasında anlaşma bir türlü sağlanamamıştır.

CEVAP D

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

1. Savaş yıllarında Türkiye’de izlenen ekonomik politika, büyümeyi ve gelişmeyi hızlandırmak hedefinden ziyade mal darlığını hafifletmek, fiyat artışlarını frenlemek, karaborsa ile mücadele etmek ve sosyal adaleti sağlamak gibi hedeflere yönelmişti. Çünkü savaşın başladığı ilk günlerde hemen hemen her eşyaya önemli ölçüde talebin olması, gereksiz yere fazla mal alınarak stoklanması na yol açtı. Bu malların yüksek kâr elde edilerek satılması mevcut hükûmetleri bazı kararlar almak zorunda bıraktı.

CEVAP E

2. Türkiye’de 18 Ocak 1940’ta çıkan ve 1942’de değişikliğe uğrayan “Millî Korunma Kanunu” alınan tedbirlerin dayanak noktası oldu. Millî Korunma Kanunu, hükûmete ekonomik hayatı düzenleyici çok geniş imkânlar sağlamaktaydı. Bu kanun ile üretim, dağıtım ve tüketim ilişkileri tümüyle devlet kontrolü altına alındı. Devlet, gerektiğinde üretimi aksatan işletmelere el koyabilme yetkisine sahipti.

CEVAP A

3. Türkiye 23 Şubat 1945’te savaş sonrası düzenin oluşturulacağı San Francisco Konferansı’na katılabilmek ve Yalta Konferansı kararları uyarınca Birleşmiş Milletler Teşkilatının asil üyeleri arasında yer alabilmek için Almanya’ya savaş açtı. Ancak savaş ilanı yalnızca simgesel bir hareket olarak kaldı.

CEVAP B

4. İkinci Dünya Savaşından sonra ABD ve Sovyet Rusya arasında her alanda başlayan rekabet Soğuk Savaş Dönemi’nin başlamasına neden olmuş, iki kutuplu bir dünya ortaya çıkmıştır.

CEVAP C

5. Savaş yıllarında insanların siyasi gelişmeleri takip etme isteğinden dolayı, radyo sevilip yaygınlaştı. Ankara Radyosunun yanı sıra, İstanbul Radyosu deneme yayınlarından sonra 1943’te sürekli yayına geçti. Bu dönemde halk müziği derleme çalışmalarının dinleyenlere sunulduğu “Yurttan Sesler” programları yapıldı.

CEVAP D

6. Amerika’nın bu tutumundan endişe duyan SSCB, uydu ülkelerle Moskova arasındaki bağları daha da güçlendirmek ve aynı zamanda da uluslararası ideolojik faaliyetleri bir merkezden idare etmek için yeni tedbirlere başvurmaya karar verdi. Bu amaçla 1947 Eylül ayında Sovyet Rusya, Yugoslavya, Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Polonya, Çekoslovakya, Fransa ve İtalya komünist partilerinin liderleri Polonya’da toplandı. Yayınladıkları bildiride 5 Ekim’de “Cominform”un kurulduğunu ilan ettiler.

CEVAP B

7. Sovyet Rusya tarafından 25 Ocak 1949’da komünist ülkeler arasında ekonomik iş birliği ve dayanışma amacıyla “COMECON” kuruldu. Bu teşkilatta kurucu üye olarak SSCB, Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Polonya ve Çekoslovakya gibi ülkeler yer almaktaydı.

CEVAP A

8. Yugoslavya lideri Tito’nun Moskova’yla iyi ilişkiler içinde olmakla beraber Balkanlarda liderliği üstlenmek istemesi ve SSCB’nin buna karşı çıkması ve iki devlet arasındaki ideolojik görüş ayrılıklarını ortaya çıkarır. Bu gelişmeler sonucunda iki devletin arası açılır ve SSCB’nin direktifleri sonucunda Yugoslavya, 28 Haziran 1948’de, Cominform’dan çıkarılır. Yugoslavya sosyalist devletler tarafından tehdit edilince Balkan Paketi’ne üye olur.

CEVAP C

9. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Türkiye’de kalkınma planları 1963 yılından itibaren uygulamaya konmuştur.

CEVAP E

10. Müstakil Grup, Cumhuriyet Halk Partisinin 1939 yılındaki V. Kurultay’ında hükûmet ve parti çalışmalarını denetlemek amacıyla CHP bünyesinde oluşturulan topluluktur. 1939-1946 yılları arasında yürürlükte kalan Müstakil Grup DP’nin açılmasıyla kaldırılmıştır.

CEVAP E

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

11. İsmet İnönü Dönemi 1939-1950 yılları arasındır. Bu dönemde Millî Kalkınma Partisi, Demokrat Parti ve Millet Partisi kurulmuştur. Millî Kalkınma ilk muhalefet partisidir, Demokrat Partinin kurulmasıyla resmen çok partili hayata geçilmiştir.

CEVAP A

12. Hüseyin Numan Menemencioğlu, Saraçoğlu Hükûmetinde Ağustos 1942 - Haziran 1944 tarihleri arasında Türkiye'de Dışişleri Bakanlığı yapmış, Kahire Konferansı'nda Türkiye'yi temsil etmiştir.

CEVAP D

13. 1943 yılında Sovyetler Stalingrad Muharebesi'yle Almanları püskürterek Almanların ilk mağlubiyetini almalarına sebep olmuştur.

CEVAP A

14. İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda, İtalya, İrlanda, Danimarka, Lüksemburg, Norveç ve İsveç insan hakları, medya, hukuki iş birliği, sosyal dayanışma, sağlık, eğitim, kültür, spor, gençlik vb. alanlarda çalışmalar yapmak için 5 Mayıs 1949'da Avrupa Konseyini kurdular. Türkiye Konseye 8 Ağustos 1949'da üye olmuştur.

CEVAP C

15. Bugünkü Avrupa Birliği'nin temeli kabul edilen Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu 1951 yılında Schuman Planı ile kurulmuştur.

CEVAP A

16. Dörtlü Takrir, 7 Haziran 1945'te CHP'li Celal Bayar, Refik Koraltan, Adnan Menderes ve Fuat Köprülü'nün meclis grubunda açık olarak görüşülmek üzere verdiği önerge'dir. Partiden ayrılan bu dört kişi, 7 Ocak 1946'da Demokrat Parti'yi kurmuşlardır. Kâzım Karabekir kurucu değildir.

CEVAP E

17. Hüsrev Gerede Mustafa Kemal ile birlikte Samsun'a çıkan, Kurtuluş Savaşı'nda önemli işler yapan, Cumhuriyet Dönemi'nde Sofya, Tahran, Tokyo ve Berlin büyükelçiliği görevinde bulunmuş devlet adamı ve askerdir. Berlin'de bulunduğu sıralarda bu eserini yazmıştır.

CEVAP D

18. 1945 yılında müttefiklerin üstünlüğü ele geçirmesi üzerine Türkiye soruda verilen öncüllerdeki politikaların tamamını uygulamıştır.

CEVAP E

19. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. II. Dünya Savaşı yıllarında Türkiye'de nüfus artışı durmuştur. Ayrıca nüfus artışının durması ekonomik sonuç değildir.

CEVAP E

20. Arnavutluk ve Yugoslavya SSCB'nin yardımı olmadan Almanları ülkelerinden attıkları için sosyalizmi benimsemelerine rağmen savaştan sonra SSCB'den bağımsız hareket etmişlerdir.

CEVAP D

21. Soruda verilen öncüllerin tamamı, sosyalizm ile yönetilen Çekoslovakya, Macaristan gibi ülkelerde isyanların yaşanmasına neden olmuştur.

CEVAP E

22. ABD'nin SSCB'ye karşı uyguladığı çevreleme politikasının temel amacı sosyalizmin ve Rusya yayılmacılığının önüne geçmek, kendi güvenliğini sağlamaktır.

CEVAP B

23. ABD'nin sosyalist yayılmacılığı engellemek amacıyla aldığı tedbirler A, B, C ve E seçeneklerinde verilmiştir. Hoover Moratoryumu 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı'ndan dolayı borçların ertelenmesiyle ilgilidir.

CEVAP D

24. Türkiye toprak bütünlüğünü korumak, dış politikada yalnızlıktan kurtulmak, boğazları ve Doğu Anadolu'yu isteyen SSCB'ye karşı destek kazanmak amacıyla NATO'ya girmek istemiştir. Kıbrıs Sorunu bu tarihlerde henüz çıkmamıştır.

CEVAP C

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

1. COMECON sosyalist devletler arasındaki ekonomik gelişmeyi sağlamak amacıyla sosyalist blok tarafından kurulan örgüttür. Türkiye sosyalist blokta yer almamıştır.

CEVAP E

2. Soruda verilen öncüllerin hepsi doğrudur. ABD Eisenhower Doktrini ile Orta Doğu'da her türlü SSCB etkisini kaldırmaya çalışmış, petrol rezervlerinin ve Süveyş Kanalı'nın Sovyetlerin denetimine girmesini engellemek istemiştir.

CEVAP E

3. I. ve II. öncüldekiler doğrudur. Orta Doğu zengin tarım havzalarına sahip değildir, genellikle çöllerle kaplıdır bu nedenle büyük su sıkıntısı yaşanmaktadır.

CEVAP B

4. Soğuk Savaş Dönemi'nde Amerikalı Spykman tarafından geliştirilen kuram ABD politikalarını önemli ölçüde etkilemiştir. Spykman, dünya egemenliği için İç Hilal (Türkiye, İran, Irak, Pakistan, Hindistan, Çin, Kore ve Doğu Sibirya boyunca uzanan kuşak) bölgesinin ele geçirilmesi gerektiğini iddia ediyordu. Spykman kuramını şu iki cümleyle formüle etmişti; "İç Hilal, Avrasya'yı; Avrasya ise Dünya'yı denetler." Bir başka yorumcu Albay Harry Sachklian ise Soğuk Savaş Dönemi'nde ABD'nin, SSCB çevresindeki ülkelerde stratejik hava gücü konuşlandırması fikrinin temellerini attı. Ona göre, stratejik üstünlüğün sağlanması için hava üstünlüğünün olması şarttı. Bu nedenle Eisenhower Dönemi'nde İç Hilal bölgesindeki ABD yanlısı ülkelerde hava üsleri kurulmaya başlandı. Barış Gücü oluşturma Soğuk Savaş Dönemi'nde değil Varşova Pakti'nin dağılmasından sonra 1990 yılından itibaren uygulanan strateji olmuştur.

CEVAP B

5. Cominform'dan çıkarılan Yugoslavya diğer Doğu Bloku olan devletler tarafından tehdit edilince 1953 yılında Balkan Pakti'ne üye olmuştur. Bununla beraber Yugoslavya, 1955'ten itibaren daha çok Asya ve Afrika ülkeleriyle, Tarafsızlar Bloku'nun öncülüğünü yapacak bir dış politika izlemeye başlamıştır.

CEVAP A

6. Çin, 1965-1966'daki Kültür İhtilali'nden sonra çok yönlü dış politika izleyerek Amerika ile ilişkilerini düzeltmiş, BM'ye tekrar üye olmuştur. Bu gelişmeler Doğu Bloku'nun güç kaybetmesine yol açmıştır.

CEVAP C

7. Çekoslovakya'da 1967'de Aleksander Dubcek liderliğinde "insancıl komünizm" hareketi başladı. Bu hareketin amacı, Çekoslovakya'da insan hürriyetini esas alan bir komünist sistemi uygulamaktır. SSCB, Varşova Pakti üyelerinin desteğini de alarak Çekoslovakya'daki "insancıl komünizm" hareketini ikili görüşmeler ve baskı yoluyla engellemeye çalıştıysa da başarılı olamadı. Gelişmeler üzerine "Varşova Pakti Ordusu" 21 Ağustos 1968'de Çekoslovakya'yı işgale başladı. Çeklerin "insancıl komünizm" hareketi başarısızlıkla sonuçlandı.

CEVAP B

8. NATO (1949), ANZUS (1951), SEATO (1954) bizzat ABD'nin üye olduğu bölgesel savunma paktlarıdır. Bu paktların genel amacı sosyalist yayılmacılığı engellemektir.

CEVAP E

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

9. Marshall Planı'na karşılık SSCB de uyduları arasındaki ekonomik iş birliğini geliştirmek için, "Molotov Planı" ile ikili ticaret düzenini kurdu. Çekoslovakya başta olmak üzere bazı uydu ülkeler "Marshall Planı"na katılmak için büyük istek göstermiştir. SSCB'nin Çekoslovakya'da tam egemenlik kurabilmek amacıyla Şubat 1948'de gerçekleştirdiği "Çekoslovak Darbesi"nde bunun büyük bir etkisi vardır.

CEVAP B

10. Avrupa ve Orta-Kuzey Amerika hariç her yer üçüncü dünya ülkesi olarak görülmüştür. Ayrıca NATO ve Varşova'da olmayıp Bağlantısızlar Bloku'ndaki ülkelerin genel adıdır.

CEVAP B

11. Potsdam Konferansı'nda, Almanya'nın teslim olmasından sonra ortaya çıkan sorunlar, yapılacak olan barış antlaşmalarının temel şartları ve yöntemleri belirlendi. Görüşmelerde Avrupa, müttefiklerin istekleri doğrultusunda şekillendirildi. Almanya, dört işgal bölgesine ayrılarak ABD, İngiltere, Fransa ve SSCB yönetimine bırakıldı. Bu konferans'ta Rusya boğazlarda üs verilmesini ve Kars - Ardahan'ın kendisine bırakılmasını istedi.

CEVAP D

12. Pakistan ile Hindistan SSCB'nin aracılığı ile 10 Ocak 1966'da Taşkent Deklarasyonu'nu imzalayarak 1965'teki savaştan önceki sınırlara çekilmeyi ve anlaşmazlıklarını barışçı yollarla çözmeyi kabul etmiştir. Fakat Keşmir meselesi Pakistan-Hindistan münasebetlerinde çözülmemeyen bir sorun olarak günümüze kadar ulaşmıştır.

CEVAP C

13. 1948 yılında Komünistlerin Çekoslovakya'da iktidarı ele geçirmeleri, Sovyet Rusya'nın niyetleri bakımından, Batılılar için bir tehdit oluşturur. İngiltere ve Fransa ile Benelux Grubu olarak bilinen Belçika, Hollanda ve Lüksemburg arasında 17 Mart 1948'de Batı Avrupa Birliği'ni kurarlar. Bu antlaşmaya göre beş devlet, aralarındaki her türlü iş birliğinden başka, taraflardan biri Avrupa'da bir silahlı saldırıya uğradığı takdirde, diğerleri her türlü vasıtalarla onun yardımına gidecekti.

CEVAP D

14. Sovyetlerle Yugoslavya arasında 1948 yılında doktriner görüş ayrılıkları ortaya çıkar. Sovyetler, Tito'nun da aynen Sovyet komünizmini ve sistemini tatbik etmesini istemişler, Tito ise buna karşı gelerek, komünizmi Yugoslavya'nın millî şartlarına göre tatbik etme çabasında olduğunu gösterir. Tito'nun bu hareketi, milletlerarası komünizm hareketinde ilk "millî komünizm" uygulaması olarak düşünülebilir.

CEVAP E

15. ENIAC, elektrikle çalışan ve elektronik veri işleme kapasitesine sahip ilk bilgisayar. II. Dünya Savaşı esnasında ABD'li bilim insanları tarafından inşa edilen ENIAC ilk çıkan bilgisayardır. ENIAC, yaklaşık 167 m² bir alana sığıyordu.

CEVAP A

16. Radyo yayını 1920 yılında ilk defa ABD'de başlamıştır.

CEVAP B

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

17. Amerika'nın Japonya ile barış imzalaması ve Japon emperyalizminin tekrar canlanması tehlikesi ve ihtimali sadece Filipinler için değil, aynı zamanda Avustralya ve Yeni Zelanda için de söz konusu idi. Bu iki devlet bu endişelerini Amerika'ya bildirmekten geri kalmadılar. Amerika bu iki devletin de endişesini gidermek için, 1 Eylül 1951 de bu iki devletle de bir Güvenlik Antlaşması imzaladı. Üç devletin İngilizce isimlerinin baş harflerini alarak (Australia, New Zealand, United States) ANZUS Pakti adını alan bu ittifaka göre üç devlet, Pasifik bölgesinde bir saldırıya uğramaları hâlinde birbirlerine yardım edeceklerdi.

CEVAP A

18. II. Dünya Savaşı sonunda Kore gibi Vietnam da ikiye bölündü. Kuzey Vietnam'da komünistlerin güçlerini artırması ve Kore Savaşı ABD'yi yeni tedbirler almaya yöneltti. 8 Eylül 1954 tarihinde Güney Doğu Asya Anlaşma Teşkilatını (SEATO) kurdu. Bu Teşkilat ABD, İngiltere, Fransa, Yeni Zelanda, Avustralya, Filipinler, Tayland, Pakistan'dan oluşmuştu. Böylece ABD, kurmuş olduğu SEATO ve diğer teşkilatlarla SSCB'yi ve Çin'i Batı Avrupa kıyısından Pasifik'e kadar uzanan bir çember içine almıştı.

CEVAP E

19. 25 Ocak 1949'da komünist ülkeler arasında ekonomik iş birliği ve dayanışma amacıyla "COMECON" kurulmuştur.

CEVAP D

20. Haganah ("Savunma"), Birleşik Krallık Filistin Mandası'ndaki Yahudi yerleşimlerini korumak amacıyla kurulan ve 1920-1948 yılları arasında faaliyeti gösteren Yahudi paramiliter örgüttür. Bu örgütün faaliyetleri sonucu İsrail Devleti kurulmuştur.

CEVAP D

21. Bağdat Paktının temeli Türkiye-Irak arasında atılmış (24 Şubat 1955), daha sonra Pakta İngiltere, İran, Pakistan da katılmıştır. Arap Birliğini kurmak isteyen Arap ülkeleri ile bu ülkeleri yanına çekmek isteyen SSCB de bu pakta tepki göstermiştir. 1959 yılında Irak'ın pakten çıkmasıyla CENTO adını almıştır.

CEVAP D

22. Avrupa devletleri bu bütünleşmeyle hem kendi ekonomik potansiyellerini birleştirerek bir Avrupa pazarı oluşturmak hem de Sovyetler Birliği'nin Batı'ya doğru yayılmasının engellenmesi yönünde önemli bir adım atmak istemişlerdi. Birliğin asıl temeli ise 9 Mayıs 1950 tarihinde Fransız Dışişleri Bakanı Schuman'ın yayımladığı bir bildiri ile atılmıştır. Bu girişim sonucunda Fransa, Federal Almanya, Belçika, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda'nın katılımıyla Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu kurulmuştur (18 Nisan 1951). Bu başarılı girişim, Avrupa'da daha geniş kapsamlı bir ekonomik birleşmenin gerçekleştirilmesine yönelik yeni görüşlerin doğmasına yol açmış ve 1957'de Roma Antlaşması ile Avrupa Ekonomik Topluluğu kurulmuştur.

CEVAP D

23. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Orta Doğu'da manda rejimlerinin kurulması, bölge halkının kendilerine ait yer altı zenginliklerinden faydalanmasını engellemiştir. Bugünkü çatışmaların nedeni de aslında manda rejiminin bir mirası olarak etnik ve dinî çatışmaların olmasıdır.

CEVAP B

24. Pakistan Müslümanlarının bağımsızlık hareketinin lideri olan ve Pakistan devletinin ilk başkanı Muhammet Ali Cinnah'tır.

CEVAP A

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

1. Birleşmiş Milletler 1945 yılında kurulmuştur, Türkiye Cumhuriyeti kurucu devletlerden biridir. İsmet İnönü Dönemi'ne ait bir gelişmedir. A, B, C ve D seçenekleri Demokrat Parti Dönemi'ne ait gelişmelerdir.
CEVAP E
2. Soruda verilen savunma paktlarının hepsinin kısaltmaları doğrudur.
CEVAP E
3. Fatin Rüştü Zorlu 1932'den başlayarak Dışişleri Bakanlığına bağlı çeşitli görevlerde bulunduktan sonra 1951'de Ekonomik İş Birliği Teşkilatı Genel Sekreteri oldu. 1952'de büyükelçiliğe yükselerek Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatında (NATO) Türkiye daimî temsilciliğine getirildi. 1961 yılında yargılanarak Adnan Menderes ve Hasan Polatkan ile birlikte idam edildi.
CEVAP D
4. Türk Mukavemet Teşkilatı (TMT), Kıbrıs'ta 1 Ağustos 1958'de EOKA örgütüne karşı mücadele etmek için kurulan silahlı örgüttür. 1 Ağustos 1976 tarihinde Kıbrıs Türk Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığına dönüştürülmüştür.
CEVAP C
5. 1959 Londra ve Zürih konferanslarında Kıbrıs Türklerini temsil eden Fazıl Küçük, 3 Aralık 1959'da Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı yardımcılığı görevine seçildi. 21 Aralık 1963 tarihinde ada üzerindeki toplumsal olayların ardından oluşturulan Kıbrıs Türk Genel Komitesinin başkanlığına seçildi. 27 Aralık 1967 tarihinde ise Kıbrıs Geçici Türk Yönetiminin başkanlığına getirildi. 18 Şubat 1973'de Cumhurbaşkanı yardımcılığından ayrılarak, yerini Rauf Denktaş'a bıraktı.
CEVAP E
6. Annan Planı Kıbrıs Sorunu'nu çözmek amacıyla Birleşmiş Milletler tarafından sunulan planın adıdır. Bu plana göre kurulacak Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki bakanların en az üçte biri Türklerden oluşacak, devlet başkanlığı ve başbakanlık makamları on ayda bir Türkler ve Rumlar arasında değişecekti.
CEVAP A
7. ENOSİS Kıbrıs'ı Yunanistan'a katma projesi, bunun için kurulan terör örgütü EOKA, Akritas Planı ise Kıbrıs'taki Türk varlığına son verme hareketidir.
CEVAP E
8. A, B, C ve D seçenekleri doğrudur. I. Beş Yıllık Kalkınma Planı 1963 yılında uygulamaya konmuştur.
CEVAP E
9. A, B, C ve D seçenekleri doğrudur. 1992 yılında kurulan Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı ya da kısaca TİKA Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlığına bağlı olan kurum Türkiye'nin dış yardımlarını organize eder. Ayrıca yurt dışında Türkçe öğretimini destekler. TİKA Türkoloji Projesi buna örnektir. TİKA, Orta Asya ülkeleri başta olmak üzere, yaklaşık 100 ülkede görev yapan, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin tek teknik yardım kuruluşudur.
CEVAP E
10. NATO'nun yanında Balkanlar'da aktif politika izlemenin gerektiğine inanan Türkiye, Yugoslavya ve Yunanistan arasında 28 Şubat 1953'te "Dostluk ve İş Birliği Anlaşması" imzalanarak Balkan Paktı kurulmuştur. Bu belgeyle üç devlet aralarında ekonomik ve kültürel iş birliği yapacaklar, sorunlarını barışçı yollarla çözecekler, ortak savunma konusunda iş birliğini sürdüreceklerdi.
CEVAP D
11. ABD Soğuk Savaş Dönemi'nde SSCB yayılmacılığına karşı jeostratejik konumundan dolayı Türkiye'yi yanında görmek istiyordu. Türkiye ise SSCB'nin baskılarına karşı ABD ve Batılı devletlerle iş birliği yaparak kendi güvenlik alanını genişletmeye yönelik siyaset izlemeye yönelmiştir. Bu doğrultuda Türkiye, Avrupa Konseyine ve NATO'ya girmiş, Balkan ve Bağdat paktlarının kurulmasında etkili rol oynamıştır. 15 Eylül 1951'de Ottawa'da toplanan NATO Bakanlar Konseyi, Türkiye ve Yunanistan'ın birlikte kabul edilmesine karar vermiştir.
CEVAP B

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

12. 22 Mayıs 1950'de DP Genel Başkanı Celal Bayar cumhurbaşkanı seçilerek hükümet kurma görevini Adnan Menderes'e vermiştir. Uyguladığı sosyal politikalar (ücretli hafta sonu tatili, işçilere sendika kurma izni, genel af vb.), 1947'de başlayan ABD yardımlarının bu dönemde artması ve II. Dünya Savaşı'nın ekonomik etkilerinin azalması 1954'te yapılan seçimlerde DP'yi 1950 seçimlerinden daha yüksek bir oyla (%58,4) tekrar iktidara taşımıştır. Ekonomi alanında CHP'nin devletçilik modeline karşı daha liberal bir ekonomi modelini benimseyen DP aralıksız on yıl iktidarda kalmıştır.

CEVAP E

13. Adnan Menderes'in ilk siyasi hayatı Serbest Cumhuriyet Fırkası ile başlamıştır. Dörtlü Takrir'den, Demokrat Partinin kurucularındandır. 1950-1960 yılları arasında kesintisiz başbakanlık yapmıştır. Partisi 1954 seçimlerinde cumhuriyet tarihinin en yüksek oyun oranını almıştır.

CEVAP D

14. İthal İkameci Ekonomik Politika'nın amacı ithal edilen malların ülke içinde üretimini gerçekleştirmektir. İçe dönük sanayileşme; yurt dışından ithal edilmek durumunda olan malların yurt içinde üretilmesini sağlayarak dışarıya bağımlılıktan kurtulmak suretiyle sanayileşmeyi öngören politikadır. Mamul mal ithalatını azaltmak için ulusal sanayinin büyümesini teşvik etmeyi amaçlayan bir stratejidir.

CEVAP E

15. Türkiye'nin 1960'lı ve 70'li yıllarda gıda ve tekstil gibi ihracat gelirlerine 1960'lı yıllardan itibaren işçi dövizleri de eklenmiştir. Türkiye'nin Batı Avrupa ülkelerine yönelik iş gücü hareketi, bu ülkelerin ekonomik krize girdiği 1970'li yılların ortasına kadar sürmüş, 1973 sonunda 762 bin kişiye kadar çıkmıştır. Bu bağlamda Türkiye ekonomisi 1970'li yıllarda önemli bir döviz girdisine kavuşmuş, 1974 yılı itibarıyla işçi döviz girdisi 1,4 milyar dolara kadar yükselmiştir. 1961-1980 Dönemi'nde Türkiye ekonomisine 12,6 milyar dolarlık işçi döviz girişi olmuştur.

CEVAP E

16. Sovyetler Birliği 1967 yılında Seydişehir Alüminyum Tesisleri için 62 milyon dolar, İzmir Rafinesi için 24 milyon 250 bin dolar, 1969 yılında İskenderun Demir Çelik İşletmeleri için 101 milyon 160 bin dolar kredi, 1970 yılında aynı tesis için 159 milyon 100 bin dolar kredi vermiştir.

CEVAP C

17. Jüpiter füzelerinin sökülmesine neden olan gelişme Küba Bunalımı'dır.

CEVAP A

18. Uluslararası Adalet Divanı, Birleşmiş Milletlerin başlıca yargı organıdır. Uluslararası Adalet Divanı'nın merkezi Hollanda'nın Lahey kentindedir. Genel Kurul ve Güvenlik Konseyinden seçilen 15 yargıçtan oluşur. Yargıçlar değişik ülkelerden seçilir, böylece dünyadaki değişik hukuk sistemlerinin temsil edilmesi amaçlanır.

CEVAP D

19. Sömürgecilğe karşı halkların kendi kaderlerini belirleme haklarını benimseyen Asya ve Afrika'dan yirmi dört ülke, ilk kez Endonezya'nın, Bandung kentinde bir araya gelerek 1955 yılında Bağlantısızlar Bloku'nu kurmuşlardır. Konferansın amacı, bağımsızlığına yeni kavuşan Afrika ve Asya ülkelerinin ABD ve SSCB gibi iki büyük nükleer güç karşısında varlıklarını korumak için birlik ve dayanışmalarını sağlamaktır.

CEVAP C

20. Yumuşama Dönemi 1960-1980 yılları arasındır. Gelişmelerin tamamı Yumuşama Dönemi'ne örnek gösterilir. ABD Başkanı John Fitzgerald Kennedy ve SSCB Başkanı Nikita Kruşçev, 1961 yılında bir araya gelerek yumuşama sürecini başlattılar. Amerikan masa tenisi takımı 14 Nisan 1971'de Çin başbakanı tarafından kabul edildi. Aynı gün, ABD Başkanı Nixon da, yirmi yıldan beri Çin'e karşı uygulanmakta olan ticari ambargoyu kaldırdı. Amerika'ya gelmek isteyen Çinlilere vize verileceği bildirildi. Amerikan pingpong takımının yapmış olduğu bu ziyaretle Çin ile ABD arasında ilk temaslar başlamış oldu. 1975'te yapılan Helsinki Konferansı'nda AGİT oluşmuştur.

CEVAP E

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

21. Küba'da Fidel Castro 1959'da Batista diktatörlüğünü yıkip yönetimi ele geçirmiş, ekonomiyi millileştirme kararı almıştı. Bu kararlar Küba'da faaliyet gösteren ABD şirketlerinin faaliyetlerinin kısıtlanması, ABD ekonomisini olumsuz etkiledi. ABD'nin Castro yönetimini yıkmak amacıyla muhalifleri desteklemesi, Küba'yı SSCB'ye yaklaştırdı. Bunun üzerine SSCB 1962 yılı başında Küba'ya füze yerleştirmeye başladı. Bunun üzerine ABD Küba kıyılarını (Domuzlar Körfezi) kuşattı. İki devlet nükleer savaşın eşiğine gelmişken görüşmeleri başlatarak Küba Bunalımı atlatıldı.

CEVAP A

22. 1979 yılında İsrail ile Mısır arasında imzalanan Camp David Antlaşması ile Arap - İsrail savaşları bitmiştir. Camp David Antlaşmaları Filistin sorununu çözmek amacıyla imzalanmıştır.

CEVAP A

23. Baas Arap dilinde yeniden diriliş anlamına gelmektedir. 1940 yılında Suriye'de kurulan bu hareket amaç olarak Orta Doğu'da tek bir Arap devleti kurulmasını benimsemiştir. Baas hareketi Suriye'de ortaya çıkmışsa da, Irak'ta da taraftar bulmuştur. Baas Partisi Suriye ve Irak'ta yaptıkları devrimlerle iktidarı ele geçirmişlerdir. Daha tutucu ve ulusçu olan askerî kanadı, 1968'de Irak'ta, 1970'de Suriye'de iktidarı ele geçirdi. Baas, Suriye'de Hafız Esed'in ölümünden sonra da iktidarını koruduysa da Irak'taki Baas iktidarı 2003 yılındaki ABD işgaliyle son bulmuştur.

CEVAP B

24. İsrail işgali altındaki Kudüs'te, 21 Ağustos 1969'da Müslümanların kutsal yerlerinden olan El-Aksa Camii'nin kundaklanması ve camide maddi hasar oluşması İslam dünyasında büyük tepkilere yol açtı. 22-25 Eylül'de Fas'ın başkenti Rabat'ta Türkiye dâhil 24 ülkenin katıldığı bir "İslam Zirvesi" toplandı. Zirve sonunda yayımlanan bildiride, İsrail'in Kudüs'ü boşaltması ve 1967 Haziran savaşında işgal ettiği Arap topraklarından çekilmesi kararlaştırılırken İsrail'i tanımış olan devletlerin, İsrail ile diplomatik ilişkilerini kesmeleri istendi. Türkiye'yi dönemin Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil temsil etmiştir. Bu zirvede kurulan İslam Konferansı Örgütü'nün bugünkü adı İslam İş Birliği Teşkilatıdır. Merkezi Cidde, dönem başkanı Recep Tayyip Erdoğan'dır.

CEVAP E

25. 15 Temmuz 1974'te Kıbrıs'ta Yunanistan'a bağlı subaylar askerî bir darbe yaparak Cumhurbaşkanı Makarios'u devirdiler. Yerine EOKA'ya bağlı Nikos Samson'u geçirdiler ve Kıbrıs Elen Cumhuriyeti'ni ilan ettiler. Kıbrıs Anayasası'na aykırı olarak yapılan ve Ada'yı Yunanistan'a bağlamak demek olan harekete Türkiye sert tepki gösterdi. Türk Silahlı Kuvvetleri, 20 Temmuz 1974'de Kıbrıs'ta barışı ve anayasal düzeni yeniden sağlamak için Kıbrıs Barış Harekâtı'nı gerçekleştirdi. Bu hareketin parolası "Ayşe Tatile Çıktı" oldu.

CEVAP B

26. Soğuk Savaş döneminde Türkiye'de yaşanan bir diğer sosyal değişim de yurt dışına yapılan göçlerdir. Bu göçler, Almanya başta olmak üzere çeşitli Avrupa ülkeleriyle Libya ve Suudi Arabistan gibi Orta Doğu ülkelerine oldu. Yurt dışı göçlerinin başını çeken Almanya'ya yapılan göçler, 1958'de başladı, 1960'lı yıllarda hızlandı. Almanya, Türkiye'den işçi talep eden ilk ülke oldu.

CEVAP A

27. 1950 sonrası Türkiye'de kara yollarının gelişmesi sonucu yerli otomobil yapma ihtiyacı ortaya çıktı. Dönemin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel, 16 Haziran 1961'de tümüyle yerli üretim bir otomobil yapılmasını emretti. Görevin, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları (TCDD) işletmesine verilmesi üzerine 23 mühendis "Devrim Arabası" projesine başladı. Türk mühendisler, TCDD'nin Eskişehir'deki fabrikasında, 129 günde tamamıyla yerli üretim olan üç araç yaptı.

CEVAP D

28. ABD'de Kıbrıs Sorununda Türkiye'nin adaya çıkarma yapmasından dolayı ekonomik ambargo uygulamıştır.

CEVAP A

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

1. 1967 Arap-İsrail Savaşı'ndan sonra, petrolün Batı'ya ve bilhassa Amerika'ya karşı bir siyasi silah olarak kullanılması söz konusu edildi. Bu amaçla OAPEC (Organization of Arab Petroleum Exporting Countries), yani Petrol İhraç Eden Arap Ülkeleri Teşkilatı kuruldu. OPEC ise petrol ihraç eden ülkeler demektir.

CEVAP C

2. Güney Asya ülkeleri Soğuk Savaş Dönemi'ndeki siyasi şartlara bağlı olarak farklı bloklarla ilişki kurmuşsa da kendi aralarındaki sorunların çözümünde büyük güçlerin müdahalesini dengelemek, siyasi, ekonomik ve ticari alanda iş birliğini sağlamak amacıyla 8 Ağustos 1967'de ASEAN (Güneydoğu Asya Milletleri Birliği)'i kurdular. Filipinler, Malezya, Tayland, Endonezya ve Singapur'un kurduğu bu teşkilata daha sonra Brunei, Vietnam, Laos, Birmania ve Kamboçya dâhil olmuştur.

CEVAP A

3. Tarihe Watergate skandalı olarak geçen olay sonucunda Richard Nixon 8 Ağustos 1974 de istifa etmek zorunda kalmıştır.

CEVAP E

4. Aralarında hâlâ devam eden Keşmir Sorunu bulunan Hindistan ve Pakistan İngiltere'ye başkaldırı sonucu kurulmuştur. Hindistan'ın kurucu lideri Mahatma Gandhi, Pakistan'ın kurucu lideri Muhammet Ali Cinnah'tır. Mahatma Gandhi'nin İngiltere başkaldırısı "Tuz Yürüyüşü" olarak tarihe geçmiştir.

CEVAP C

5. NAFTA; Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (İngilizce: North American Free Trade Agreement)'dir. Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Meksika tarafından imzalanmıştır.

CEVAP E

6. Kanlı Noel Rumların Makarios ve Yunanistan'ın desteğiyle Enosos'i gerçekleştirmek için Kıbrıs'taki Türklere saldırarak 24 Türk'ü şehit etmesi olayıdır.

CEVAP A

7. 1964 yılında gerçekleşen bu gerginlikten dolayı Türkiye Sovyetler Birliği'ne yakınlaşmış ve Rusya Türkiye'ye krediler açmıştır.

CEVAP B

8. 1974'te Bülent Ecevit ile Necmettin Erbakan koalisyon hükûmeti ülkenin başındaydı. Bülent Ecevit başbakan, Erbakan ise başbakan yardımcısıydı.

CEVAP A

9. Asala Örgütü: (Ermenistan'ın Özgürlüğü için mücadele eden gizli Ermeni ordusudur.) 1975 yılında kurulmuştur. 6-7 üyeden oluşan kurucuları içerisinde, terör örgütünün en hareketli iki üyesinden biri olan Agop Agopyan, örgütün bilinen lideridir.

CEVAP C

10. Seydişehir Alüminyum, İskenderun Demir-Çelik, Aliağa Rafineri tesisleri Süleyman Demirel'in başbakanlığı döneminde açılmıştır. Dönemin Dışişleri Bakanı ise İhsan Sabri Çağlayangil'dir.

CEVAP C

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

11. ABD Başkanı Eisenhower'ın, Orta Doğu'nun SSCB'nin kontrolüne girmesini engellemek ve bölge halkını ABD'nin yanına çekmek için 5 Ocak 1957'de ortaya attığı doktrindir. Lübnan, Pakistan, Irak, Türkiye, Afganistan, Libya, Tunus, Fas ve İsrail bu doktrini kabul ettiklerini bildirmiştir.

CEVAP D

12. ABD, 1965 yılında Kuzey Vietnam'da askerî hedefleri bombalayarak savaşı başlatır. ABD, savaş alanına 7 milyon ton bomba atar. Bombalar 20 milyon krater izi bırakır. Vietnam toprakları, uzun yıllar üzerinde hiçbir bitki yetişmeyecek duruma gelir. Kuzey Vietnam'ın Güney Vietnam'ı ele geçirmesiyle 1976'da iki devlet birleşerek Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti adını alır. ABD'nin Vietnam Savaşı hem içeride hem de uluslararası alanda büyük tepkilere neden olur.

CEVAP A

13. Muhammed Ali'nin Vietnam Savaşı'na karşı tutumu, dünya şampiyonluğunun elinden alınmasına ve boks lisansının da iptal edilmesine neden oldu. Beş yıl hapis cezasına da çarptırılan Muhammed Ali üç buçuk yıl boyunca resmî bir maç için ringe çıkamadı. Amerikan kamuoyunun Vietnam Savaşı'na bakışı değişince lisansı geri verildi ve spor yaşamı tekrar başladı.

CEVAP B

14. Doğu Bloku kendi içinde birtakım problemler ve çözümlerle karşılaşmakla beraber, bilhassa 1960'ların ilk yıllarında, Batı ile birtakım çalışmalara girişmekten de kaçınmamıştır. 1958-1962 Berlin buhranı ve Berlin Duvarı'nın inşası, yine bu buhran sırasında U-2 hadisesinin patlak vermesi ve Küba Buhranı, bu çatışmaların örneklerini teşkil eder.

CEVAP E

15. Sovyet Rusya ile Amerika'yı karşı karşıya getiren çatışmalar ve buhranlar, Batı Bloku içinde dayanışmayı arttıracak yerde, aksine, görüş ayrılıklarını tahrik etmiştir. Amerika'nın buhranlar sırasında, genellikle tek başına hareketi ve Küba Buhranı'nda olduğu gibi, müttefikleriyle danışma mekanizmasını yeteri kadar işletmemesi, Amerika ile Batı Avrupa arasında görüş farklılıklarının ortaya çıkmasına ve Avrupa'nın Amerika'yı tenkit etmeye başlamasına sebep olmuştur. Bu konuda da bayrağı ilk açan De Gaulle Fransa'sı olmuştur. Fransa NATO'nun askerî kanadından çekilmiştir.

CEVAP A

16. Doğu Alman Hükûmeti, 13 Ağustos'tan itibaren, Doğu ve Batı Berlin arasındaki sınır üzerinde yüksek bir beton duvar inşa etmeye başlar ve Berlin ikiye bölünür. Bu, 1989 yılında yıkılmaya başlanan meşhur Berlin Duvarı'dır. Bu duvar uzun seneler "Utanç Duvarı" diye anılmıştır.

CEVAP C

17. Füze teknolojisinde sağlanan ilerleme sonucunda ilk uydusu Sputnik SSCB tarafından 1957 yılında uzaya gönderilmiştir. Böylece atmosfer ve uzayın keşfedilmesiyle, yer küremiz ve onun çevresi hakkında pek çok yeni bilgilere sahip olunmuştur. Bu gelişmeler uluslararası rekabeti uzaya taşımıştır.

CEVAP B

18. Uzaya giden ilk insan Rus kozmonot Yuri Gagarin'dir. Ödüllü ilk Türk filmi ise Metin Erksan'ın Susuz Yaz filmidir.

CEVAP B

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

19. Charles de Gaulle 1940 yılında Almanlarla yapılan mü-tarekeye karşı çıktı ve Londra'ya gitti. Burada Hür Fran-sız Kuvvetlerini teşkil etti. 1943 yılında General Giraud'la birlikte Fransız Ulusal Kurtuluş Komitesinin başkanı oldu. 1958'de cumhurbaşkanı seçilerek siyasete geri döndü. 1969'a kadar cumhurbaşkanlığında kalan De Gaulle dış politikada bağımsız bir siyaset izledi.

CEVAP C

20. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, kısaca TÜBİTAK, Türkiye'de bilim ve teknolojiyi teşvik etme, yönlendirme ve popülerleştirmeyi amaçlayan, Bilim, Sa-nayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın "ilgili" kuruluşlarından olup özel hukuk hükümlerine tâbidir. 1963'te Cemal Gür-sel tarafından hükûmete danışmanlık yapılması ve millî bilim politikasına rehberlik edilmesi, kalkınma planları doğrultusunda araştırmalar yapmak amaçlarıyla kuruldu-ğunda "Türkiye Bilim Teknik ve Araştırma Kurumu" diye bilinirken, sonradan adı "Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu" olarak değiştirilmiş ve uzun süre bu adla anılmıştır.

CEVAP B

21. TÜBA 1993 yılında bilimsel konularda ve bilimsel önce-liklerin saptanması amacıyla incelemeler ve danışmanlık yapmak, toplumda bilimsel yaklaşım ve düşüncenin yayılmasını sağlamak, hükûmete, Türk bilimcileri ve araş-tırmacılarının toplumsal statüleri, yaşam düzeyleri, gelirleri ve bu tür faaliyetlerin gereği olan özel kolaylık ve ayrıcalıklara ilişkin mevzuat değişiklikleri önermek, bilimin öne-minin ülke kamuoyunca takdir ve kabulünü sağlamak ve bilim adamlığını özendirmek için ödüller vermek ve bu amaçların gerçekleştirilmesi ve görevlerin yerine getiri-lebilmesi ile ilgili her türlü faaliyette bulunmak amacıyla kurulmuştur.

CEVAP A

22. Soruda verilen öncüllerin tamamı doğrudur.

CEVAP E

23. Kuzey Amerika ile ilgili olan NAFTA'ya Türkiye üye de-ğildir.

CEVAP C

24. Türkiye'de ilk renkli televizyon yayını 1984'te başladı. 1990'da ilk özel televizyon kanalının açılması ve 1994 yılında Özel Radyo ve Televizyon Yasası'nın çıkması ile çok sayıda özel radyo ve televizyon, yayın hayatına baş-ladı.

CEVAP D

25. Türkiye'de 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980 askerî darbelerinden sonra da demokrasiye karşı hukuk dışı müdahaleler yapılmıştır. 28 Şubat 1997, 27 Nisan 2007 ve 15 Temmuz 2016 tarihlerinde yapılan askerî dar-beler Türk demokrasisinin gelişimine zarar vermiştir.

CEVAP E

26. 1993 Dünya Şampiyonası'nda üç altın madalya kazan-masının yanı sıra, iki dünya rekoru kıran Süleymanoğlu, 1994'te Bulgaristan'da yapılan Avrupa Halter Şampiyo-nası'nda sadece üç kaldırış yaparak üç dünya rekoru kır-dı. 1988 Seul, 1992 Barcelona ve 1996 Atlanta olimpiyat-ları olmak üzere üç kez olimpiyat şampiyonu olan Naim Süleymanoğlu, Türkiye'nin güreş sporu dışında olimpi-yatlarda altın madalya kazanan ilk sporcusu oldu. Naim Süleymanoğlu halter kariyeri boyunca 46 dünya rekoru kırdı.

CEVAP C

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

1. 1997'de Japonya'nın Kyoto şehrinde küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda mücadeleyi sağlamaya yönelik olarak gerçekleştirilen görüşmeler Kyoto Protokolü'nü ortaya çıkardı. Protokol, atmosferdeki sera gazı yoğunluğunun, iklime tehlikeli etki yapmayacak seviyelerde denge kalmasını sağlamaya dönüktür.

CEVAP C

2. 24 Ocak Kararları, 24 Ocak 1980 yılında Turgut Özal tarafından hazırlanan ve IMF tarafından onaylanan ekonomik kararlardır.

CEVAP E

3. Gorbaçov açıklık ve yeniden yapılanma programlarıyla, komünist iktidarın tepki çeken baskıcılığını, demokratik bazı uygulamalarla halk egemenliğine yaklaştırmak istiyordu. Ayrıca ekonomik yapıda radikal değişikliklerle ülke ekonomisini canlandırmayı, ekonomiye yeni bir dinamizm kazandırmayı ve sosyalist blok içindeki toplumsal olayları yatıştırmayı hedefliyordu. Bu nedenle 1987 yılında Perestroyka ve Glasnost denilen yeniden yapılanma ve açıklık politikasını dillendirmiştir.

CEVAP D

4. Alma Ata Zirvesi, Bağımsız Devletler Topluluğunun kurulması kararının ardından, Sovyetler Birliği'ni oluşturan on beş cumhuriyetten on birinin katıldığı bir toplantıdır. 21 Aralık 1991'de Kazakistan'ın o zamanki başkenti Alma Ata'da (Almatı) yapılan bu toplantıya Rusya, Ukrayna, Beyaz Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan, Azerbaycan, Tacikistan, Ermenistan ve Moldova katıldı. Gürcistan ise gözlemci olarak iştirak etmiştir.

CEVAP A

5. Kadife Devrim 17 Kasım-29 Aralık 1989'da Çekoslovakya'da meydana gelen kansas bir devrimdir. 1989'da yapılan Kadife Devrim'in öncülerinden olan muhalif oyun yazarı Vaclav Havel, Çek Cumhuriyeti'nde 40 yıl sonra ilk kez 1990'da yapılan serbest seçimlerde cumhurbaşkanı oldu. Böylece ülkede ilk defa "komünist olmayan" bir hükümet başa geldi.

CEVAP C

6. SSCB'de başlayan değişim sonucu Azerbaycan'da bağımsızlık hareketleri yeniden başlar. Ebulfaz Elçibey'in önderliğinde "Halk Cephesi" adıyla bir teşkilat kurulur. Bu partinin çalışmalarıyla 1991'de Azerbaycan devleti kurulur. Şimdiki devlet başkanı İlham Aliyev'dir.

İslam Kerimov: Özbekistan devletinin kurucusu ve ilk devlet başkanıdır.

Askar Akayev: 1991 Kırgızistan devletinin ilk devlet başkanıdır. 2005 yılındaki Lale Devrimi denilen halk hareketiyle cumhurbaşkanlığından indirilmiştir.

Nursultan Nazarbayev: 1991 Kazakistan devletinin ilk devlet başkanı ve kurucusudur.

Murat Niyazov: 1991 yılında kurulan

Türkmenistan devletinin ilk cumhurbaşkanıdır.

CEVAP B

7. "Mavi Kelebeğin İzinde" belgeseli Sırp'ların Bosna Hersek'te, Srebrenitsa'da yaptıkları katliamı anlatmaktadır. Bosna Hersek'te mavi kelebeğin izinde her geçen gün yeni toplu mezarlar açığa çıkmaktadır.

CEVAP E

8. Bosna-Hersek Cumhuriyeti Devlet Başkanı Aliya İzzetbegović, Yugoslavya Federal Cumhuriyeti Devlet Başkanı Slobodan Miloseviç ve Hırvatistan Devlet Başkanı Franjo Tudjman tarafından Kasım 1995'te ABD'nin Ohio eyaletindeki Dayton kenti yakınında uzlaşma sağlanmış ve 14 Aralık 1995 tarihinde de antlaşma resmen imzalanmıştır. Bu antlaşma ile Bosna Hersek bağımsız olarak tanınmıştır. Bilge lider Aliya İzzetbegović Bosna Hersek'in kurucu devlet başkanıdır.

CEVAP B

9. Gorbaçov tarafından Kazakistan'ın başına getirilen Nursultan Nazarbayev, SSCB'nin dağılmasından sonra 1991'de bağımsızlığını ilan etti. Kazakistan'ı tanıyan ilk devlet Türkiye oldu. Kazakistan'daki büyük petrol, uranyum, demir, altın ve kurşun rezervleri, ABD başta olmak üzere bütün Batılı ülkelerin ilgisini çekmiştir. Dünyadaki kromun %26'sı, altının %20'si, uranyumun %17'si Kazakistan'dadır.

CEVAP D

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

10. 26 Nisan 1996'da Şanghay'da toplanan Rusya, Çin, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'ın Sınır Bölgelerinde Askerî Güvenin Derinleştirilmesi Anlaşması'nı imzalamasıyla Şanghay Beşlisi kurulmuş oldu. Beş devlet ile başlayan örgütün tam üye sayısı Özbekistan'ın katılımıyla altıya ulaştı. ABD karşıtı ilk ciddi adım, 2005'te atılmıştır. ŞİÖ zirve toplantısında, ABD'ye Orta Asya'daki askerî varlığına son verme çağrısı yapılmıştır. Bunun üzerine, Özbekistan'daki ABD askerleri ülkeyi terk etmişlerdir.

CEVAP C

11. Hocalı Katliamı, Karabağ Savaşı sırasında 26 Şubat 1992 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Dağlık Karabağ bölgesindeki Hocalı kasabasında yaşanan ve Azeri sivillerin Ermenistan'a bağlı kuvvetler tarafından toplu şekilde öldürülmesi olayıdır.

CEVAP B

12. Mekik Diplomasisi genellikle birbirini resmen tanımayan ancak yine de müzakere etmek isteyen taraflar arasında gerçekleştirilir. Bu kavram, ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'ın 1979'da Mısır ile İsrail arasındaki müzakereleri Kahire ve Tel-Aviv'e yaptığı seri ziyaretlerle sonuçlandırdığı dönemde yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır.

CEVAP A

13. İSEDAK, İslam İş Birliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İş Birliği Daimi Komitesinin Türkçe kısa adıdır. İngilizce ve Fransızca kısaltması ise COMCEC'dir. 1984 yılından beri her sene toplanmaktadır. Üye ülke bakanları nezdinde gerçekleşen bu toplantılar; haberleşme, ulaştırma, enerji, teknik işbirliği, ekonomi, altyapı ve bayındırlık konularında vb. yapılmaktadır. Komite, bakanlar düzeyinde toplanmaktadır. Türkiye, daimî komite başkanlığı görevini yürütmektedir ve Türkiye Cumhuriyeti cumhurbaşkanı bu görevi yürütmektedir.

CEVAP C

14. Trans Hazar Doğal Gaz Boru Hattı Projesi ile Türkmenistan'ın güney bölgelerinde üretilen doğal gazın, Türkiye'ye ve Avrupa'ya taşınması amaçlanmaktadır. 29 Ekim 1998 tarihinde Türkmenistan ile Hazar geçişli Türkmenistan-Türkiye-Avrupa doğal gaz boru hattı projesinin gerçekleştirilmesine yönelik bir anlaşma imzalamıştır.

CEVAP B

15. Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi (TANAP), projesinin amacı, Azerbaycan'ın Hazar Denizi'ndeki Şah Deniz 2 Gaz Sahası ve Hazar Denizi'nin güneyindeki diğer sahalarda üretilen doğal gazın öncelikle Türkiye'ye, ardından Avrupa'ya taşınmasıdır. TANAP, Güney Kafkasya Boru Hattı (SCP) ve Trans-Adriyatik Boru Hattı (TAP) ile birleşerek Güney Doğal Gaz Koridorunu oluşturmaktadır.

CEVAP A

16. Türkiye'de ilk defa *İnternet* ODTÜ'de kullanılmıştır.

CEVAP C

17. II. Dünya Savaşı'ndan sonra sömürgelerde ortaya çıkan bağımsızlık hareketleri, uluslararası ilişkilere etki eden yeni bir gücün ortaya çıkmasına sebep oldu. Doğu ve Batı bloklarının dışında bağlantısız olarak kendini ifade eden bu gücün önde gelen devletleri Kore Savaşı sırasında bağlantısızlığını ilan eden Hindistan, Yugoslavya ve Mısır'dı.

CEVAP E

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

18. SSCB'nin 1979 yılında Afganistan'ı ele geçirerek Basra Körfezi ve Orta Doğu petrolleri istikametinde önemli bir ilerleme kaydetmesi dünyada büyük tepkiye yol açtı ve birçok devlet tarafından kınandı. Çin, daha sonra da Pakistan meseleyi BM'ye taşıdı. ABD ise SSCB ile yaptığı SALT-II Anlaşması'nı onaylamayarak, Afgan mücahitlerine yardıma başlamıştır. Sovyet işgaline karşı halk direniş hareketine geçti. "Afgan mücahitleri" özellikle kırsal alanın büyük bölümünü kontrolleri altına aldılar. Bunun üzerine SSCB, Afganistan'a daha fazla kuvvet gönderdiyse de ülkeyi bütünüyle kontrol altına alamadı.

CEVAP D

19. Arap İsrail savaşlarında İsrail'i destekleyen Batılı devletlere karşı Orta Doğu'da etkinliğini artırmak isteyen Rusya Arapları destekleyerek Mısır'a silah saymıştır. Bundan dolayı ABD bir an önce Filistin Sorunu'nu çözmek ve barışı sağlamak amacıyla Sina ve Camp David antlaşmalarının imzalanmasına gayret etmiştir.

CEVAP C

20. Körfez Savaşı yıllarında Irak halkının bir kısmı, günümüzde ise Suriye halkının bir kısmı mülteci olarak Türkiye'ye yerleşmiştir.

CEVAP D

21. Birinci Körfez Savaşı adı verilen 1991'deki askerî harekât petrol fiyatlarını artırmış, kara taşımacılığı, müteahhitlik hizmetleri ve ihracat üzerindeki olumsuz etkileri nedeniyle Türkiye ekonomisini önemli kayıplara uğratmıştır. Irak'a 2003'te yapılan askerî müdahaleden sonra ekonomik ve ticari ilişkiler yeniden artış dönemine girmiştir.

CEVAP A

22. 2009'un ilk aylarında İsrail'in Gazze'ye düzenlediği operasyonlar ve 2010'da yaşanan "Mavi Marmara Olayı" nedeniyle iki ülke arasında ilişkiler gerginleşmiştir. Türkiye'nin Gazze'deki Filistinlilere insani yardım götürmek amacıyla yola çıkmasına izin verdiği Mavi Marmara gemisi, İsrail'in saldırısına uğramıştır. Bu olaydan sonra Türkiye ile İsrail arasında diplomatik sorunlar yaşanmış ve ortak askerî tatbikatlar durdurulmuştur.

CEVAP A

23. Bulgaristan ile Türkiye arasındaki ilişkiler 1980'lerin ortasında gerginleşti. Todor Jivkov'un liderliğindeki Bulgaristan'da yaklaşık 1,5 milyon Türk; isimlerinin, dillerinin ve kısmen inançlarının yasaklanarak zorla Slavlaştırılma politikasıyla karşı karşıya kaldı. Türkiye, bu baskıları uluslararası alana taşıdı ancak uluslararası örgütlerin tepkilerine karşın Bulgaristan uygulamalarından vazgeçmedi. Bulgaristan'ın baskılarını artırması üzerine 1989'da Türkiye sınır kapılarını açtı ve yaklaşık üç yüz bin Türk, Türkiye'ye göç etti.

CEVAP B

24. Ege Kıta Sahaneliği ve Ege Adalarının silahsızlandırılması konusu çözüm bekleyen sorunlardan iken 1996'da Ege Kara Suları sorunu çerçevesinde çıkan Kardak Kayalıkları Sorunu Yunanistan ile Türkiye'yi neredeyse silahlı bir çatışmanın eşiğine getirdi. Bu gelişmelere rağmen 1999'da Türkiye'de, ardından da Yunanistan'da meydana gelen depremlerde iki ülkenin birbirlerine yardım etmeleri, toplumlar düzeyinde bir yumuşamanın oluşmasını sağlamıştır.

CEVAP C

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

1. Ekonomik İş Birliği Konferansı, hükümetler arası bölgesel bir organizasyon olup 1985'te üye ülkeler arasında ekonomik, teknik ve kültürel iş birliğini desteklemek amacıyla İran, Pakistan ve Türkiye tarafından kurulmuştur. Teşkilat, 1977'deki İzmir Antlaşması'nı temel yasa olarak kabul etmiş, 1992'de de Afganistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan'ın katılımıyla genişlemiştir.

CEVAP B

2. Tansu Çiller ilk kadın başbakan, Tükan Akyol ilk kadın bakan, Leyla Aytaman ilk kadın vali, Müfide İlhan ilk kadın belediye başkanı, Satı Çırpan ilk köylü kadın milletvekili.

CEVAP B

3. A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. 1981'de çıkarılan Yükseköğretim Kanunu ile tüm yükseköğretim kurumları YÖK bünyesine alınmıştır.

CEVAP E

4. 1980'de 20 milyar dolar olan dış borç stoku; 2000'e gelindiğinde 115 milyar, 2004'te 161 milyar dolara ulaşmıştır. 1994, 1997, 1998 ve 2001 ekonomik krizleri Türkiye ekonomisini olumsuz etkilemiş, bu durumu aşmak için IMF ile antlaşmalar imzalanmıştır. Türkiye, 2008 ekonomik krizinden etkilenmesine karşın IMF ile antlaşmasını yenilememiş, 14 Mayıs 2013'te IMF'ye olan borçlarını ödeyerek bitirmiştir.

CEVAP A

5. Ukrayna'nın Çernobil bölgesinde yaşanan nükleer kaza sonucu bütün Karadeniz Havzası ülkeleri olumsuz etkilenmiş, 1986'da gerçekleşmesine karşın bu kazanın etkileri uzun süre devam etmiştir. Çernobil felaketinden sonra en büyük ikinci nükleer kaza 2011 Tōhoku depremi ve tsunamisi sonrası Japonya'nın Fukuşima Nükleer Santralinde meydana geldi. 11 Mart'ta başlayan nükleer kaza sonucunda atmosfere radyoaktif madde salımı hâlen devam etmektedir.

CEVAP B

6. Yapılan araştırmalar, planlı bir tüketim programı ile dünyadaki yiyecek ve su kaynaklarının dünya nüfusunu besleyebileceğini göstermektedir. Ancak ülkeler, hatta kıtalararası paylaşım eşitsizlikleri yaşanmaktadır. Dünyada açlık ve yoksulluk sorununu çözebilmek için BM çerçevesinde Gıda Tarım Örgütü (FAO), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD), Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) gibi birçok kuruluş faaliyet yürütmektedir.

CEVAP C

7. A, B, C ve D seçeneklerindeki örgütler Türkiye'ye yönelik faaliyet içindedir, IRA ise bir dönem İngiltere'de faaliyet gösteren terör örgütüdür.

CEVAP E

8. Cemil Meriç 2015 yılında Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'nün sahibi, medeniyet kavramının tartışıldığı "Umran'dan Uygarlığa" eserinin yazarı olan Türk düşünce adamı ve yazardır.

CEVAP A

9. II. Dünya savaşıdan sonra artan sosyalist tehdit karşısında, ABD Marshall Planı'nı uygulamaya geçirmiş, ekonomisi zayıflamış olan Avrupalı devletlere ekonomik yardımlarda bulunmuştur. Bu yardımlar 1948 yılından itibaren Avrupa ekonomisinin hızlı bir şekilde büyümesini sağlamıştır.

CEVAP B

10. Türkiye Cumhuriyeti'nde 1961 Anayasası'nın ilanından 1980 İhtilali'ne kadar olan dönemde Çift Meclisli Sistem uygulanmıştır.

CEVAP A

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

11. 1979'da Ayetullah Humeyni İran'da yönetimi ele geçirerek İran İslam Cumhuriyeti'ni kurar. İran'ın tüm Şii'lere ve Basra Körfezi'nin çevresine sahip olma politikası, Irak lideri Saddam Hüseyin'i tedirgin eder. 1979'da rejim değişikliğinden dolayı İran'ın iç sorunlar yaşamasından yararlanmak isteyen Irak, 1975'teki Cezayir Antlaşması'nı feshettiğini açıklayarak 22 Eylül 1980'de İran'a saldırır.

CEVAP A

12. 1945-1975 arasında dünyada yıllık büyüme oranı %5 civarında (Japonya'da daha fazla) seyretti. Bazı dönemlerde yavaşlama görülsse bile üretimde uzun süreli bir gerileme ve yüksek oranlı işsizlik yaşanmadı. Fransız ekonomist Jean Fauroti'nin (Jan Forti) bu otuz yıllık dönemi tanımlamak için bulduğu "Trente Glorieuses" (Tirent Kılasyusus) (Muhteşem Otuzlar) deyiimi, büyümenin hem süresini hem de başarısını vurgular. Bu yıllar arası Avrupa'da refah devleti dönemi olarak da bilinir.

CEVAP C

13. 1964 Tokyo Olimpiyatları'nın televizyondan canlı olarak tüm dünyaya yayınlanmasıyla bu anlamda bir ilk yaşanmış oldu.

CEVAP B

14. Uzay yarışı, SSCB'nin 1957'de Sputnik 1 adlı yapay uydusunu uzaya fırlatmasıyla başladı. Bu gelişme üzerine ABD, teknoloji alanında kaybetmiş olduğu üstünlüğü yeniden kazanmak için 1958'de Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesini (NASA) kurdu. Aynı yıl ilk uydusu olan Explorer 1'i (Eksplorır) fırlattı. SSCB, 1959'da Luna 2 adlı uzay aracını Ay'a indirmeyi başardı. 1961'de Sovyet kozmonot Yuri Gagarin, Vostak 1 adlı uzay aracıyla Dünya'nın çevresini 108 dakikada dolaşarak ilk insanlı uzay uçuşunu gerçekleştirdi. 1969'da Ay'a adım atan ilk insan ABD'li Neil Armstrong oldu. Armstrong, duygularını "Bir insan için küçük fakat insanlık için büyük bir adım." olarak ifade etti. 1970'te Japonya ve Çin uzaya ilk uydularını gönderdiler. SSCB 1971'de Salyut adı ile bilinen ilk laboratuvarı uzaya gönderdi.

CEVAP D

15. Türkiye, II. Dünya Savaşı'ndan sonra oluşan Soğuk Savaş Dönemi'nde Batı Bloku içerisinde yer aldı. Türk dış politikası da bu bağlamda şekillendi. Yumuşama Dönemi'nde de Batı Bloku içinde yer almayı sürdüren Türkiye'nin en aktif dış politika konusu Kıbrıs Sorunu oldu. Bunun yanı sıra Ege Denizi sorunları, Ermeni ASALA terörü, Orta Doğu'da Arap-İsrail Savaşları, ABD ve SSCB ile ilişkiler Türk dış politikasını etkileyen konular arasında yer almıştır.

CEVAP D

16. Kıbrıs'taki Enosis terörünün Türk halkına yönelik katliamı Türkiye'de büyük tepki yaratmıştı. Başbakan İsmet İnönü bunun üzerine Kıbrıs'a müdahale kararı aldı. ABD Başkanı Lyndon Johnson, 5 Haziran 1964'te Başbakan İsmet İnönü'ye, "Johnson Mektubu" adıyla tarihe geçecek bir mektup göndererek, Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahale ihtimalini ortadan kaldırdı. 1960'ların sonundan itibaren, "Haşhaş/Afyon Sorunu" Türk- Amerikan ilişkilerinin gündemini meşgul etmeye başlamıştır. Bu dönemde ABD'de artan uyuşturucu kullanımı sebebiyle ABD Başkanı Richard Nixon uyuşturucuyla mücadeleyi en önemli hedeflerinden biri hâline getirmişti. ABD yönetimi ülkeye giren uyuşturucunun en önemli kaynaklarından birinin Türkiye olduğunu düşünmekteydi. Haşhaş üretiminin durdurulması konusunda Türkiye'ye baskı yapmaya başladı. 1974 tarihinde Başbakan Bülent Ecevit'in Kıbrıs'a çıkarma kararı alması ABD'nin Türkiye'ye ambargo uygulamasına neden olmuştur.

CEVAP E

17. 15 Temmuz 1974'te Yunanistan tarafından desteklenen Nikos Sampson tarafından Ada'da bir askerî darbe yapıldı ve Makarios Kıbrıs'ı terk etmek zorunda kaldı. Başbakan Bülent Ecevit ve Başbakan Yardımcısı Necmeddin Erbakan bu gelişmeye sert tepki gösterdiler. İngiltere ve Yunanistan'a anayasal düzenin değiştirildiği, bu nedenle adaya ortaklaşa müdahale edilmesi teklif edildi. Görüşmelerden sonuç alınamaması üzerine 20 Temmuz 1974'te Türk ordusu Kıbrıs Barış Harekâtı'nın ilk safhasını başlattı.

CEVAP A

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

18. Osmanlı Dönemi'nin sonunda mevcut başlıca demir yolu hatları şöyleydi:

- Anadolu demiryolu (İstanbul, İzmit, Eskişehir, Ankara),
- Bağdat hattı (Eskişehir, Afyon, Konya, Adana, Halep),
- Mersin, Tarsus, Adana,
- İzmir, Bandırma,
- Bandırma, Bursa,
- İzmir, Aydın, Afyon.

Bu hatların tamamı yabancı şirketlerce işletilmekteydi. İlk demir yolu imtiyazı 1856'da İngiltere'ye İzmir-Aydın hattı için verildi. Ankara - Sivas hattı Cumhuriyet Dönemi'nde açılmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında demir yolu ulaşımına çok ağırlık verilmiş, ilk kurulan Kamu iktisadi teşekkül Devlet Demiryolları olmuştur.

CEVAP E

19. 1961 Anayasası'nın, önceki anayasalardan önemli bir farkı egemenliğin kullanımını tek bir organa değil, birden çok organa ait yetki ve görev olarak kabul etmesidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, sadece yasama yetkisini kullanmaktadır ve artık Millet Meclisi (450 üye) ile Cumhuriyet Senatosu (150 üye) adı verilen iki kanattan oluşmaktadır.

CEVAP C

20. İstanbul Radyosu 1927'de İstanbul Sirkeci'deki Büyük Postane'nin bodrum katında yayına başlarken, Ankara Radyosu da aynı yıl Ankara'da da Ulus'ta kurulan bir stüdyoda hizmet girmişti. 31 Ocak 1968'de deneme yayınına başlayan TRT Televizyonu, yayına haftada 3 gün, üçer saat olarak başladı ve 1 yıl sonra haftada 4 güne çıktı. Eurovision Şarkı ve Beste Yarışması'na Türkiye, ilk kez 1975'de TRT'nin organizasyonu ile girdi. 1978'de ilk kez su altı kameraları kullanılarak "Derinlerdeki Geçmiş" adlı belgesel renkli film çekildi. İki savaş arası dönemde İtalya'da Mussolini, Almanya'da Hitler, İspanya'da Franco Faşist ve dikta rejimleri kurmuştur. İki savaş arası dönemde İtalya, Almanya ve Japonya revizyonist politikalar izlemiştir. İngiltere, Fransa, Türkiye ise statükocu politikaya sahip olmuştur.

CEVAP E

21. Türkiye Avrupa Topluluğu veya bugünkü adı ile Avrupa Birliği ile ilk bağlantısını, topluluğun kuruluşundan 6 yıl sonra 12 Eylül 1963 de imzaladığı Ankara Anlaşması ile kurmuştur. Bundan sonra da Türkiye Topluluk ile bağlarını devamlı olarak geliştirmeye çalışmıştır. Topluluk da bu çabaları müsaait karşılamıştır. Çünkü, 1960'larda ve 1970'lerde hızlı bir kalkınma içinde olan Topluluk ekonomileri için, "düşük ücretli" Türk işçileri, avantajlı bir maliyet unsuru teşkil ediyordu.

CEVAP C

22. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler 1945 - 1990 yılları arasında yaşanmış önemli gelişmelerdir. Ancak ilk atom bombasının yapılması ve kullanılması II. Dünya Savaşı yıllarında olmuş ve atom bombası 1945 yılında ABD tarafından Japon şehirlerinden Hiroşima ve Nagazaki'ye atılmıştır.

CEVAP A

23. PKK Türkiye'nin 30 yılı aşkındır uğraştığı silahlı terör örgütüdür. PYD ve YPG PKK'nın Kuzey Irak'taki siyasi yapılanmasıdır. ASALA ise bir dönem Türkiye'yi doğrudan tehdit eden ve Türkiye'nin doğusunda Ermeni Devleti kurmaya ve Türklere tazminat ödetmeye yönelik olarak faaliyet göstermiş Ermeni terör örgütüdür. FETÖ 15 Temmuz darbe kalkışmasında bulunmuş, devlet kurumlarını ele geçirerek paralel devlet kurma gayretine girmiş her türlü savaşı meşru saymış son dönemde Türkiye'nin en çok uğraştığı terör örgütüdür.

CEVAP D

24. Soruda verilen öncüllerin tamamı doğrudur.

CEVAP E

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

25. Rauf Denktaş 1967'de Kıbrıs Geçici Türk Yönetimi yürütme kurulu başkan yardımcılığına, daha sonra Fazıl Küçük'ün yerine Kıbrıs Türk toplumunun liderliğine getirilmiştir. 1975'te kurulan Kıbrıs Türk Federe Devleti Başkanlığına seçilen Denktaş, 1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni ilan etmiş ve 1985'te Cumhurbaşkanlığına seçilmiştir.

CEVAP B

26. Türk tarihinde halk oyuna sunulan ilk anayasadır. Aynı zamanda Türkiye'nin demokratik, sosyal ve hukuk devleti olduğunu belirten ilk anayasadır. Anayasa; halk oyu ile seçilen Büyük Millet Meclisinin yanında yine üyelerinin bir kısmı seçimle, bir kısmı da cumhurbaşkanının kontenjanından atanarak oluşan Cumhuriyet Senatosuna yer verilmiştir. Diğer yandan meclisin çıkaracağı kanunların anayasaya uygunluğunu denetlemek için bir Anayasa Mahkemesi kurulmuştur. İlk kez Millî Güvenlik Kurulu oluşturulmuştur. TRT ve üniversiteler özerkleştirilmiş, Devlet Planlama Teşkilatı gibi özerk kurumlar oluşturulmuştur. Örgütlenme, sendika, dernek kurma ve grev hakları genişletilmiştir.

CEVAP E

27. 12 Eylül 1980'den 1983'e kadar olan bu döneme "12 Eylül Dönemi" adı verildi. TBMM, sendikalar, siyasi partiler, Türk Tarih ve Türk Dil Kurumları kapatıldı. Anayasa askıya alındı. Tutuklamalar, fişlemeler, işten çıkarmalar döneme damgasını vurdu. Seçimle iş başına gelen herkes (belediye başkanları, kooperatif yöneticileri vb.) görevden uzaklaştırıldı. Yerlerine emekli askerler ya da darbecilere bağlı kişiler atandı. Daha önce başbakanlık yapmış olan Süleyman Demirel ve Bülent Ecevit siyasi yasaklı oldular.

CEVAP A

28. 1967'de Avrupa Topluluğu adını alan birlik, 1972'de İngiltere, İrlanda ve Danimarka'nın katılımıyla üye sayısını dokuza çıkardı. Ekonomik alanda yaşanan gelişmeye rağmen bazı devletler, siyasal alanda ulusal erklerinin terk edilmesi anlamına gelecek olan uluslar üstü bir birliğe karşı çıktılar. 1986'da imzalanan Avrupa Tek Senedi, iç sınırların ortadan kaldırıldığı bir pazar oluşturdu ve topluluk içindeki ekonomik iş birliğini güçlendirdi. 1992'de imzalanan ve 1 Ocak 1993'te yürürlüğe giren Maastricht (Mastriç) Antlaşması ile Avrupa Topluluğu, Avrupa Birliği adını aldı. Antlaşma, tek para birimi (avro) ve Avrupa vatandaşlığını öngörüyordu. Bu siyasal bütünleşme tercihi 1995 ve 2004'te birliğe yeni katılımlarla daha da belirlenleşti. 2013'te Hırvatistan'ın katılımı ile günümüzde üye sayısı yirmi sekize çıktı.

CEVAP C

29. İlk kez 1993'te Kopenhag Zirvesi'nde ortaya konulan, ardından 1995'te Madrid ve 1997'de Lüksemburg Zirvelerinde geliştirilen Kopenhag Kriterleri, bir Avrupa ülkesinin AB üyeliğine kabul edilebilmesi için sahip olması gereken temel nitelikleri belirlemiştir. Bunlar siyasi ve ekonomik olmak üzere iki temel başlık altında düzenlenmiştir. Siyasi kriterlere göre AB'ye üye kabul edilecek ülkelerde demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını ve azınlıkların korunmasını güvence altına alan kurumların oluşturulması; ekonomik kriterlere göre ise piyasa ekonomisinin kurallarının uygulanması gerekmektedir.

CEVAP A

30. Dış politikada etkili olamayan AB, uluslararası politikadaki rolünü çevresel kirlenme, iklim değişikliği, bulaşıcı hastalıklar, illegal göç hareketleri, doğal felaketler ve küreselleşmeyle ortaya çıkan güvenlik sorunlarında oynamıştır.

CEVAP E

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

31. İngiltere Başbakanı Therese May, konuşmasında "Bu tarihi bir an ve geri dönüşü yok. Britanya AB'yi terk ediyor. Kendi kararlarımızı alacağız, kendi yasalarımızı yapacağız, bizim için önemli olan konuların kontrolünü ele geçireceğiz. Bu fırsatı çocuklarımızın ve torunlarımızın gurur duyacağı daha güçlü ve daha adil bir Britanya inşa etmek için kullanacağız." dedi ve Brexit Süreci'ni başlattı.

CEVAP B

32. A, B, D ve E seçenekleri doğrudur. 1980 askerî darbesi ve sonrasında yaşanan gelişmeler de Türkiye'yi AET'ten uzaklaştırmıştır.

CEVAP C

33. Türkiye'de "Ulusal Ajans" görevini üstlenmek üzere, Ocak 2002'de Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Dairesi kurulmuştur. 2003'te pilot uygulamalara başlayan Ulusal Ajans, 1 Nisan 2004'te AB Eğitim ve Gençlik Programları'nın tam üyesi hâline geldi ve 2006'ya kadar süren Socrates (genel eğitim), Leonardo da Vinci (mesleki eğitim) ve Gençlik adlarıyla bilinen topluluk programlarını yürütmeye başladı. 2007 - 2013 dönemi içerisinde Hayat Boyu Öğrenme ve Gençlik Programları da Türkiye Ulusal Ajansı tarafından başarıyla yürütülmüştür. 2014 - 2020 arasında kapsayan yeni Erasmus Programı da yine Türkiye Ulusal Ajans unvanıyla AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

CEVAP D

34. Arap Baharı olarak adlandırılan süreç Tunus'ta başladı. Süreci başlatan olay; iş bulamamaktan ve geçim sıkıntısından dolayı seyyar satıcılık yapan üniversite öğrenimli Tunuslu Muhammed Buazizi adlı gencin bir zabıta görevlisince tokatlanması ve tezgâhı ile mallarına el konulmasıdır. Bu olayın ardından Tunuslu genç Muhammed Buazizi'nin kendisini yakarak intihar etmesi sonrası başlayan hükûmet karşıtı gösteriler sonucu, Tunus Devlet Başkanı Zeynel Abidin Bin Ali görevinden istifa etti. Bu süreçte Yasemin Devrimi adı verildi. Yasemin Devrimi'nden sonra Tunus'ta daha demokratik bir yönetim kuruldu ve yeni bir dönem başladı.

CEVAP D

35. 25 Ocak 2011'de Mısır'ın en büyük meydanı olan Tahrir Meydanı'nda, Arap baharının esintileri yayılmaya başladı. Kısaca "Öfke Günü" olarak da bilinen 25 Ocak gününde, Mısır halkı özgürlük için sloganlar atmaya başladı. Tunus'ta olduğu gibi Mısır'da da açlık, işsizlik, yolsuzluk, diktatörlük gibi benzer sorunlar sebebiyle halk isyan etmeye başladı. Ülkede gitgide büyüyen isyan nedeniyle Hüsnü Mübarek'in 1981'de başlayan yönetimi, 11 Şubat 2011'de istifa etmesiyle son buldu. Mısır'da yapılan demokratik seçimleri Muhammed Mursi kazandı. Muhammed Mursi, Mısır'da demokratik seçimle başa geçen ilk cumhurbaşkanı oldu.

CEVAP D

36. Yunus Emre Vakfı, Türkiye'nin diğer ülkeler ile kültürel alışverişini artırıp dostluğunu geliştirmek amacıyla 2007'de kurulmuş bir kamu vakfıdır. Kurumun görevleri, Türkiye'yi, Türk dilini, tarihini, kültürünü ve sanatını dünyaya tanıtmak, Bununla ilgili bilgi ve belgeleri dünyanın istifadesine sunmak, Türk dili, kültürü ve sanatı alanlarında eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermektir.

CEVAP E